Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

34 300 XV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2016

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETSVOORSTEL

Wetsartikel 1
De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2016 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2016. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2016.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2016 vastgesteld. De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2
Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en lasten en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van het Agentschap SZW voor het jaar 2016 vastgesteld. De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (de begrotingstoelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de agentschappen.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher

kst-34300-XV-2
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1: LEESWIJZER

Inleiding

In de begroting wordt verwezen naar beleids- of Kamerstukken. Net als in voorgaande jaren zijn deze beleidsstukken via de internetsite www.rijksbegroting.nl te raadplegen.

Opbouw begroting

De begroting van SZW is opgebouwd uit vier hoofdstukken. Na deze leeswijzer volgen hoofdstukken over het beleid, de baten-lastenagentschappen en de bijlagen.

2.1 Beleidsagenda
In de beleidsagenda worden de hoofdlijnen van het beleid van SZW in de huidige kabinetsperiode beschreven. Daarnaast wordt ingegaan op de budgettaire ontwikkelingen in het SZA-kader en zijn de meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen en het overzicht garanties opgenomen.

2.2 Beleidsartikelen
De beleidsdoelstellingen van SZW zijn in afzonderlijke beleidsartikelen opgenomen. De begroting van SZW bestaat uit 13 beleidsartikelen. Alle beleidsartikelen hebben dezelfde opbouw. Allereerst wordt de algemene doelstelling en de rol en verantwoordelijkheid van de Minister toegelicht. Daarna komen de beleidswijzigingen 2016 aan de orde. Vervolgens worden de budgettaire gevolgen van beleid in tabelvorm vermeld. In zes van de dertien artikelen is naast begrotingsuitgaven sprake van premiegefinancierde uitgaven, welke eveneens in tabelvorm worden weergegeven. Ten slotte wordt in elk artikel een toelichting gegeven op de financiële instrumenten. Hierbij wordt gefocust op:

- het doel van het financiële instrument;
- wie ervoor in aanmerking komen;
- de financiële regeling;
- de budgettaire ontwikkeling;
- de beleidsrelevante kerncijfers.

De begrotingsuitgaven en premiegefinancierde uitgaven luiden in constante prijzen. In de Miljoenennota 2016 is een voorziening gecreëerd voor de loon- en prijsbijstellingen op alle begrotingshoofdstukken. De hiervoor gereserveerde middelen worden via de eerste suppletoire wetten 2016 naar de departementale begrotingen overgeboekt. Bij de premiegefinancierde uitgaven wordt het effect van deze loon- en prijsstijging op een afzonderlijke regel «nominaal» in de tabellen van deze begroting opgenomen.

2.3 Niet-beleidsartikelen
De begroting van SZW bevat vier niet-beleidsartikelen. Deze artikelen bevatten de middelen die niet rechtstreeks aan een beleidsdoelstelling kunnen worden gekoppeld.

3. Baten-lastenagentschappen
Onder het Ministerie valt één baten-lastenagentschap, namelijk het Agentschap SZW. Van dit agentschap is een technische paragraaf opgenomen die bestaat uit een meerjarige begroting en een overzicht van indicatoren, met bij elk onderdeel een toelichting.

4. Bijlagen
De begroting van SZW bevat negen bijlagen.

Begrotingsgefinancierde en premiegefinancierde regelingen en SZA-kader

De Minister van SZW is beleidsverantwoordelijk voor de begrotingsgefinancierde regelingen zoals opgenomen in deze begroting. Hij is daarnaast ook beleidsverantwoordelijk voor een aantal regelingen die niet begrotings- maar (grotendeels) premiegefinancierd zijn. In de begrotingen en de jaarverslagen van het Ministerie van SZW wordt daarom gerapporteerd over zowel begrotingsgefinancierde als premiegefinancierde regelingen. In de beleidsartikelen waar premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten voorkomen zijn deze opgenomen in een afzonderlijke budgettaire tabel. In de beleidsagenda en in de bijlage SZA-kader inclusief verdiepingshoofdstuk wordt ingegaan op de ontwikkeling van het totaal van deze uitgaven. De beleidsagenda is hierdoor enkele pagina's langer dan de norm die de Rijksbegrotingsvoorschriften hieraan stelt.

Groeiparagraaf

De (toelichting op de) algemene doelstelling van de beleidsartikelen is aangepast in die artikelen waar de voortgang van het wetgevingsproces daar aanleiding toe heeft gegeven. Daarnaast heeft de wens tot meer consistentie in de formulering van de doelstellingen tot enkele aanpassingen geleid. Er zijn geen wijzigingen in de toedeling van de financiële instrumenten aan de artikelen. In beleidsartikel 7 (Kinderopvang) zijn, mede naar aanleiding van opmerkingen van de Algemene Rekenkamer, meer kerncijfers over het gebruik en over de financiering van de kinderopvang dan in de vorige begrotingen opgenomen. Tevens is het gebruik van hyperlinks in deze begroting op verzoek van de Tweede Kamer verder uitgebreid.

Rol en verantwoordelijkheid: taakverdeling Minister en Staatssecretaris

In de Comptabiliteitswet (CW) is in artikel 19 geregeld dat de Minister verantwoordelijk is voor het beheer van de begroting(en) van een Ministerie. Daarom wordt de begrotingswet ook ondertekend door de Minister. Dit komt in de beleidsartikelen tot uitdrukking onder het kopje «Rol en verantwoordelijkheid Minister». De Staatssecretaris wordt hier niet genoemd. Het begrip Staatsecretaris komt in de CW niet voor. De verhouding tussen Minister en Staatssecretaris is in de Grondwet (artikel 46) geregeld. De Staatssecretaris wordt belast met een deel van de taken van de Minister. Minister en Staatssecretaris verdelen de taken onderling op aanwijzing van de Minister. Voor SZW betekent dit dat de Staatssecretaris verantwoordelijk is voor een groot aantal beleidsinstrumenten die in de begroting zijn opgenomen, zoals in de beleidsartikelen 2 (o.a. Macrobudget participatiewetuitkeringen, Participatiewet, Wsw), 4 (Wajong), 8 (AOW, pensioenbeleid), 9 (Anw) en 11 (uitvoeringskosten SVB). Dit ongeacht het feit dat de verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris in de beleidsartikelen niet expliciet bij «Rol en verantwoordelijkheid» wordt vermeld.

Kerncijfers handhaving

Op het terrein van handhaving wordt thematisch verantwoord. Voor een groot aantal regelingen zijn kerncijfers voor preventie, opsporing en terugvordering opgenomen. Voor de meeste kerncijfers geldt dat er nu ten minste twee metingen beschikbaar zijn. Niet altijd kan getoetst worden of geconstateerde verschillen statistisch significant zijn, omdat soms de vraagstelling is veranderd, bijvoorbeeld als gevolg van wijziging in de verplichtingen waaraan uitkeringsgerechtigden dienen te voldoen. Het vergelijken van kennis over die verplichtingen van jaar op jaar is dan lastig.
In voorliggende begroting zijn voor de tweede keer cijfers over het terugvorderen van ten onrechte betaalde uitkeringen en opgelegde boetes, ontstaan onder de Fraudewet 2013, opgenomen. Aan de hand van een representatieve steekproef van fraudevorderingen en boetes die in een bepaald jaar zijn ontstaan, wordt gedurende vijf jaren gevolgd welk

deel van die uitstaande vorderingen daadwerkelijk wordt geïncasseerd. Deze incassoratio's worden voor de verschillende wetten op vergelijkbare wijze berekend. De incassoratio's 2013 van de regelingen die door het UWV worden uitgevoerd zijn in 2013 iets afwijkend samengesteld dan in 2014 en geven daardoor een enigszins geflatteerd beeld.
Kerncijfers handhaving worden gepresenteerd in 8 van de 13 beleidsartikelen. Op verzoek van de Tweede Kamer wordt op dit moment gewerkt aan een meer samenhangende presentatie van kerncijfers, waaronder ook de kerncijfers over handhaving. Over dit onderwerp zal voor de begrotingsbehandeling 2016 een brief aan de Tweede Kamer worden gestuurd.

Budgetflexibiliteit

Zoals voorgeschreven wordt in de budgettaire tabellen vermeld welk percentage van de voor het jaar 2016 geraamde uitgaven juridisch verplicht is. In de meeste beleidsartikelen is dit percentage (nagenoeg) 100, aangezien de uitgaven vrijwel volledig voortvloeien uit wet- en regelgeving. Per instrument wordt dit percentage vervolgens nader toegelicht. Het deel van de uitgaven dat niet juridisch is verplicht is veelal op andere wijze verplicht (bijvoorbeeld bestuurlijk gebonden op basis van een convenant). Dit wordt in de beleidsartikelen niet nader aangeduid.

Bronvermelding tabellen met kerncijfers

In tabellen waarin realisatiegegevens van kerncijfers zijn opgenomen wordt in noten onder de tabel verwezen naar de bron van deze gegevens. Ramingen van de kerncijfers komen – tenzij anders vermeld – voor rekening van het Ministerie van SZW.

Motie Schouw

In juni 2011 is de motie Schouw[1] ingediend en aangenomen. Deze motie zorgt er voor dat de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Raad op grond van de nationale hervormingsprogramma's een eigenstandige plaats krijgen in de departementale begrotingen. In de beleidsagenda wordt ingegaan op de uitwerking van de aanbevelingen.

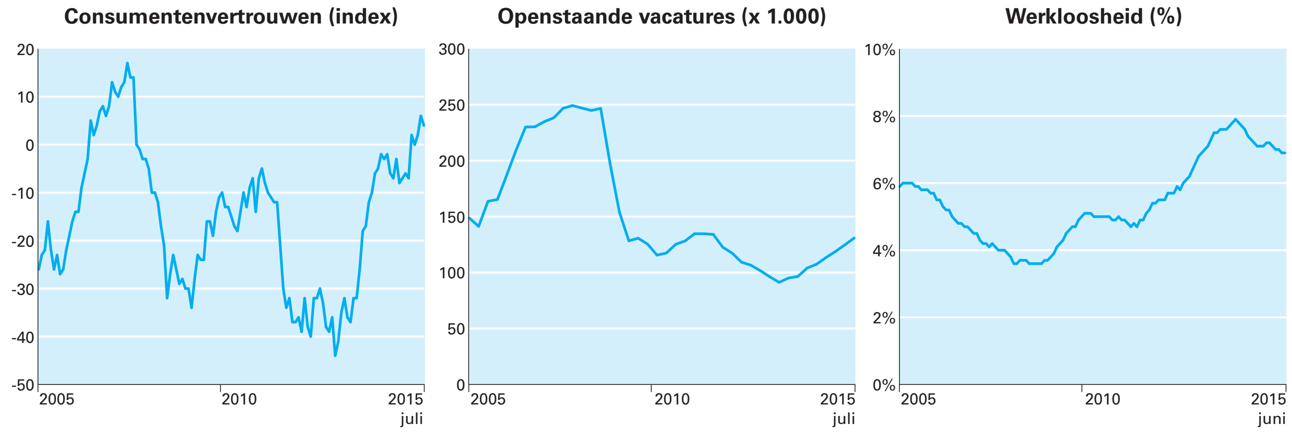
[1] Tweede Kamer, 21 501–20, nr. 537.

HOOFDSTUK 2: HET BELEID

2.1 BELEIDSAGENDA

2.1.1 Beleidsprioriteiten

Nederland is weer op de goede weg na een aantal moeizame economische jaren. De afgelopen periode kenmerkte zich door onzekerheid. Heb ik straks werk? Kan ik mijn rekeningen betalen? Veel mensen maakten zich zorgen over die vragen. Gelukkig is het herstel ingezet: dit jaar zijn er meer banen en minder werklozen, en ook voor volgend jaar is het beeld positief. Mensen hebben bijna net zoveel vertrouwen in het economische klimaat als voor de recessie. Dit herwonnen perspectief op een betere toekomst sterkt de weerbaarheid van onze samenleving. Maar de ingezette weg omhoog is nog lang; het voorzichtige herstel is fragiel en onzeker. De jaren van economische neergang zijn niet zomaar goed gemaakt.

Bron: CBS, Statline

Hoewel meer openstaande vacatures de kansen op werk vergroten, blijft aandacht nodig voor mensen in een kwetsbare positie. De werkloosheid is relatief hoog onder arbeidsgehandicapten, flexwerkers, mensen zonder startkwalificatie, jongeren en niet-westerse migranten. Mensen die tijdens de crisis hun baan verloren lopen risico op een structurele achterstand op de arbeidsmarkt. De langdurige werkloosheid is verdrievoudigd sinds 2009 en treft vooral 45-plussers[2]. Dit zet druk op het streven naar een samenleving waarin iedereen, ongeacht zijn of haar achtergrond, de ruimte en mogelijkheden krijgt om iets van het leven te maken. Het economische herstel biedt kansen om dit ideaal weer dichterbij te brengen; het kabinet wil die kansen volledig benutten.

Zo leveren hervormingen, gesteund door sociale partners in het sociaal akkoord, een belangrijke bijdrage aan het oplossen van deze maatschappelijke problemen. De Wet werk en zekerheid (Wwz) verkleint scheidslijnen op de werkvloer tussen collega's met een vast en met een flexibel contract. De Participatiewet geeft mensen met een arbeidsbeperking meer kans op werk. Maar wetgeving is slechts een eerste stap; de échte veranderingen komen in de maatschappij tot stand. Het goed laten landen van de hervormingen in de samenleving en de zorgvuldige implementatie

[2] CBS Webmagazine, 13 februari 2015, «Langdurige werkloosheid neemt toe en treft vooral 45-plussers».

ervan hebben dan ook de volle aandacht van het kabinet. Mensen en bedrijven hebben daarbij ook een belangrijke eigen verantwoordelijkheid. Ook initiatieven om mensen naar werk te begeleiden, zoals de sectorplannen en de aanpak van werkloosheid onder jongeren en ouderen, blijven in 2016 hoog op de agenda staan.

De komende periode staat tevens in het teken van nieuwe initiatieven. Voor ons liggen nog volop mogelijkheden voor een samenleving die mensen meer welzijn en welvaart biedt, maar dat vergt wel dat we blijven nadenken over de grote vraagstukken. Wat vergroot de kans op werk voor iedereen? Hoe borgen we een inclusieve samenleving, zonder scheidslijnen naar herkomst of opleiding? Wat betekenen robotisering en technologische ontwikkeling voor de werkvloer? Hoe dragen we een solidaire en activerende sociale zekerheid over aan volgende generaties? Nu is het moment om met herwonnen perspectief te bouwen aan een betere toekomst, voor ons en de generaties na ons.

Het kabinet werkt via dialoog en draagvlak aan maatschappelijke veranderingen, en zet daarbij nieuwe stappen. Zo kiest het voor een toekomstgerichte agenda rondom het aanvullende pensioen. De belastingverlaging op arbeid schept structureel banen en versterkt de koopkracht, met name voor werkenden. De kinderopvangtoeslag gaat omhoog, er komen meer plekken voor peuteropvang en het betaald kraamverlof voor partners wordt uitgebreid naar vijf dagen. Het Europees voorzitterschap is gericht op internationale oplossingen. En nieuwe wetgeving, bijvoorbeeld over de arbeidsvoorwaarden van payrollwerknemers of de loontegemoetkoming, brengt een arbeidsmarkt met meer goed werk dichterbij.

Kortom, het kabinet blijft werken aan het Nederland van morgen. De drie rode draden voor het Ministerie van SZW zijn daarbij: 1) meer goed werk, 2) kansen voor iedereen en 3) met de blik op de toekomst.

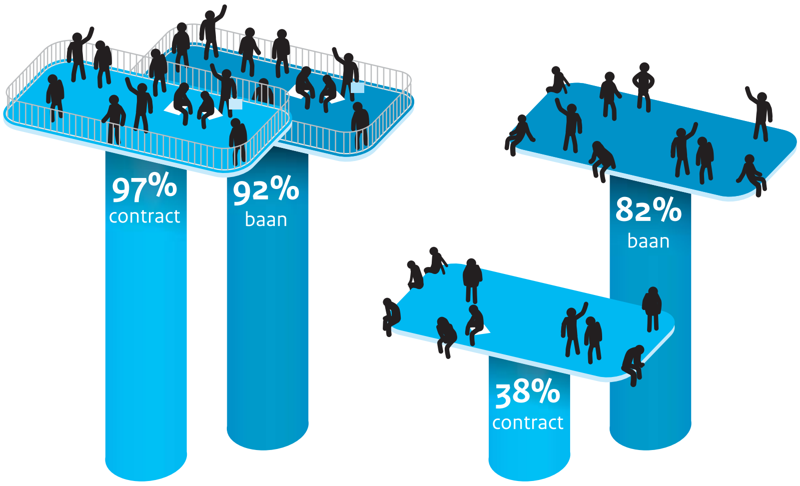
Onderdeel 1: meer goed werk

Een baan staat voor een zelfstandig bestaan, inkomenszekerheid, gezondheid en zelfontplooiing; dat is zoveel meer dan alleen het loonstrookje aan het einde van de maand. Werk is én blijft het belangrijkste wapen tegen armoede en isolement. Werk verbindt ook mensen van verschillende herkomst. De economische crisis heeft mensen die zonder werk kwamen te zitten dan ook hard getroffen; niet alleen in hun inkomen, maar in hun hele welzijn. Gelukkig vertoont de arbeidsmarkt de eerste tekenen van herstel. Het kabinet zet alle zeilen bij om dit herstel tot volle bloei te laten komen. De nadruk ligt daarbij op meer goed werk; enerzijds door het stimuleren van de werkgelegenheid, anderzijds door aandacht voor de kwaliteit van arbeidsomstandigheden.

In een goede arbeidsrelatie bouwen werkgevers en werknemers samen iets op, in het besef dat investeren in elkaar in ieders belang is. Tijdelijke contracten bieden mensen een opstap om te participeren op de arbeidsmarkt. Werkgevers kunnen hiermee «ziek en piek» opvangen en zo hun bedrijf draaiend houden. Maar de sterke groei van het aantal mensen met onzeker werk brengt ook uitdagingen mee. Werknemers in tijdelijke dienst zijn aanzienlijk minder tevreden over hun contract dan hun collega's in vaste dienst. Onzeker werk kan leiden tot meer stress en minder scholing, en heeft dan risico's voor de inzetbaarheid, productiviteit en innovatie. Niemand is daarbij gebaat, ook werkgevers niet. Tegelijkertijd zou het

voor werknemers in vaste dienst vanzelfsprekender moeten zijn om zich, samen met werkgevers, blijvend te oriënteren op duurzame inzetbaarheid. Verbetering van de balans tussen vaste en tijdelijke arbeidscontracten is nodig, om te waarborgen dat de positieve effecten van beide vormen van arbeid overheersten.

Percentage tevreden werknemers over contractvorm en baan

Het percentage werknemers dat tevreden is met de contractvorm is aanzienlijk lager voor mensen met een tijdelijk contract. Wanneer het gaat om de algehele tevredenheid over de baan, dan is het verschil duidelijk minder groot (bron: SCP, Arbeidsaanbodpanel 2012).

Het kabinet werkt aan een arbeidsmarkt met meer goed werk. Iedereen op de werkvloer – en niet alleen de werknemer die in vaste dienst is – verdient perspectief en heeft recht op ontplooiing en autonomie. De potentie is er: hoewel mensen in tijdelijke dienst vaak niet tevreden over hun contract zijn, zijn ze dat meestal wel over het werk zelf. De andere uitdaging is het openzetten van de deur van de arbeidsmarkt voor mensen die nu geen werk hebben of in een uitkering zitten. Werkloosheid is niet alleen een probleem voor het individu, maar voor de maatschappij als geheel. De relatief hoge werkloosheid onder mensen met een migrantenachtergrond past bijvoorbeeld niet bij het streven naar een samenleving zonder scheidslijnen naar herkomst. Het is dan ook zaak dat het ingezette herstel van de arbeidsmarkt snel tot volle wasdom komt. Het kabinet werkt nauw samen met sociale partners om de randvoorwaarden voor meer goed werk op te stellen.

Lastenverlichting en koopkracht

De economie groeit, en de crisis lijkt gekeerd. Dankzij de gestegen werkgelegenheid zijn er nu ruim 100 duizend meer mensen met werk dan een jaar geleden[3]. Maar van écht herstel is pas sprake wanneer de werkloosheid verder daalt. Nog steeds zitten relatief veel mensen onvrijwillig thuis zonder baan, al is de situatie duidelijk beter dan vorig jaar. Meer perspectief voor de mensen die nu naast de zijlijn van de arbeidsmarkt staan, vraagt om extra groei van de werkgelegenheid. Hoewel bedrijven nu al veel nieuwe banen scheppen, biedt het economisch herstel potentie voor extra groei in de komende jaren. De werkgele-

[3] Bron: CBS Webmagazine, 16 juli 2015, «Ruim 100 duizend werkenden meer dan jaar geleden».

genheid reageert altijd vertraagd op de economische conjunctuur, omdat bedrijven niet over één nacht ijs gaan bij het aannemen of ontslaan van personeel.

Het kabinet wil het herstel van de economie en de groei van de werkgelegenheid verder aanjagen door een forse lastenverlaging zoals voorgesteld in het belastingplan[4]. Zo wordt de arbeidskorting verhoogd en het belastingtarief in de tweede en derde schijf verlaagd. De lastenverlichting zorgt er, samen met de verwachte loonstijgingen, voor dat werkenden direct meer overhouden in hun portemonnee. Minder belasting geeft werkgevers financiële ruimte om personeel aan te nemen, wat bijdraagt aan structureel herstel van de arbeidsmarkt.

Speciale aandacht gaat uit naar het vergroten van de kansen op werk voor mensen met een laag inkomen. Het kabinet introduceert een tegemoetkoming voor werkgevers die de mensen aannemen met een loon tussen 100% en 120% van het minimumloon; het zogenaamde lage-inkomensvoordeel (LIV). Deze tegemoetkoming per 2017 verlaagt de loonkosten, waardoor de kansen op werk toenemen zonder de inkomenspositie van deze mensen aan te tasten. De impuls van circa € 500 miljoen is daarmee positief voor zowel werknemers als werkgevers.

Het kabinet staat voor evenwichtige koopkrachteffecten. In de voorlopige ramingen van het CPB[5] kwam op dit punt geen positief beeld naar voren voor gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden. Het kabinet heeft besloten om de koopkracht voor deze groepen in 2016 te repareren, zodat ook zij de vruchten plukken van het economisch herstel. Hiertoe wordt de bezuiniging op de huurtoeslag uitgesteld, de verhoging van de zorgtoeslag verlengd en worden de ouderenkorting en het kindgebonden budget geïntensiveerd.

Door de samenloop van verschillende maatregelen daalde de koopkracht voor alleenverdieners met kinderen in 2015. Dit is vorig jaar deels gerepareerd door het afbouwpercentage van het kindgebonden budget te verlagen. Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen in 2014 is aan de SGP toegezegd dat het kabinet bij de belastingherziening aandacht zal houden voor de positie van alleenverdieners met kinderen. Het kabinet komt haar toezegging na door vanaf 2016 het derde en volgende kindbedrag in het kindgebonden budget te verhogen. Dit komt vooral ten goede aan de koopkrachtontwikkeling van alleenverdieners met kinderen.

Uitwerking sociaal akkoord

De uitwerking van het sociaal akkoord gaat om meer dan alleen het naleven van de letter van de wet; het gaat om een maatschappelijke verandering waarin de waarde van werk voorop staat. Verbetering van de balans tussen vast en flexibel werk is daar onderdeel van, net als de bestrijding van schijnconstructies door ondersteuning van de handhaving van de wet- en regelgeving. De Wwz en de Wet aanpak schijnconstructies (WAS) bieden hierbij het juridisch kader. Deze hervormingen zijn met breed draagvlak door het parlement aangenomen. Het komt er nu op aan dat de hervormingen ook in de praktijk gaan werken. Het kabinet is voortdurend in contact met maatschappelijke partijen, zodat het indien nodig kan bijsturen als de wetten niet of onvoldoende bijdragen aan het

[4] Voor de financiering van de lastenverlichting is niet extra bezuinigd op zorg en sociale zekerheid. Hiermee is voldaan aan de motie Voordewind (Tweede Kamer, 33 566, nr. 80).
[5] CPB, 11 augustus 2015, «cMEV 2013–2016».

behalen van de gestelde doelen. Ook start in september 2015 een campagne die werknemers en werkgevers wil laten zien dat je met oog voor elkaars belangen kunt zoeken naar mogelijkheden om met vaste contracten toch flexibiliteit te organiseren in een bedrijf.

Het kabinet en de sociale partners hebben samen de sectorplannen opgezet om de gevolgen van de economische crisis te verzachten en de werking van de arbeidsmarkt structureel te verbeteren. Door de sectorplannen kan voorkomen worden dat werknemers die hun baan verliezen eerst werkloos moeten worden, voordat ze geholpen worden bij het vinden van ander werk. Ook kunnen dankzij de sectorplannen meer jongeren aan werk geholpen worden. Het is van belang dat zoveel mogelijk mensen profiteren van het economische herstel en dat kansen om mensen aan werk te helpen niet onbenut blijven. Voor cofinanciering van de sectorplannen stelt het kabinet in 2016 € 182 miljoen beschikbaar. De goedgekeurde sectorplannen bevatten maatregelen die ruim 400.000 deelnemers ondersteunen[6].

Arbeidsvoorwaarden payrollers

Payrollwerknemers werken vaak tegen andere (veelal mindere) arbeidsvoorwaarden dan hun collega's die wel rechtstreeks in dienst zijn bij de werkgever. Deze situatie past niet bij het uitgangspunt van gelijk loon voor gelijk werk, en leidt tot ongelijke behandeling op de werkvloer. Ook ontstaat oneigenlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden, waardoor werkgevers die geen gebruik maken van payrolling nadeel ondervinden. Het kabinet bereidt wetgeving voor om te bewerkstelligen dat payrollwerknemers recht krijgen op dezelfde arbeidsvoorwaarden als werknemers die rechtstreeks in dienst zijn bij een opdrachtgever (de feitelijke werkgever). Dit is in lijn is met de motie Hamer[7]. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 juli 2016.

Meer goed werk in Europa

Onze arbeidsmarkt beperkt zich niet tot de landsgrenzen, en het kabinet zet zich ook internationaal in voor een fatsoenlijke arbeidsmarkt. Het kabinet richt zich tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2016 op de hoofddoelstellingen van de strategische agenda, die is vastgesteld door de Europese Raad, met bijzondere aandacht voor innovatieve groei en banen. Daarbij legt het kabinet – naast de inzet op armoedebestrijding[8] – het accent op het bestrijden van uitbuiting van werknemers, het bestrijden van een neerwaartse spiraal op arbeidsvoorwaarden en het bevorderen van een gelijk speelveld voor bedrijven.

Uitgangspunt van het kabinet is dat werknemers in de EU gelijk loon moeten krijgen als zij hetzelfde werk doen op dezelfde werkplek. Verschillen in loonkosten tussen gedetacheerde en nationale werknemers moeten worden verkleind. Het kabinet zet zich in om dit te verankeren in de detacheringsrichtlijn. De Europese Commissie brengt naar verwachting eind 2015 een Arbeidsmobiliteitspakket uit, waar een evaluatie van de detacheringsrichtlijn onderdeel van is. Verder zet het kabinet in op een platform zwartwerk met een zo breed mogelijk mandaat, zodat het goed uitgerust is om de samenwerking tussen de lidstaten en de Unie te bevorderen bij de bestrijding van zwartwerk, schijnzelfstandigheid,

---

[6] Zie voor de meest recente voortgangsrapportage over de sectorplannen Tweede Kamer, 33 566, nr. 82.

[7] Tweede Kamer, 33 818, nr. 43.

[8] Zie onderdeel 2 onder het kopje armoede en schulden.

belasting- en premieontduiking, concurrentievervalsing en brievenbusfirma's. Hiernaast wordt op Europees niveau ingezet op een verbreding van de ketenaansprakelijkheid naar andere sectoren dan alleen de bouw en naar meer schakels in de keten.

Gezond en veilig werken

Meer fatsoenlijk werk betekent ook gezonder en veiliger werk. Dit draagt bij aan meer plezier op de werkvloer en minder verzuim of permanente uitval. Werknemers en werkgevers zijn samen het best in staat om met praktische oplossingen hiervoor te komen. Het kabinet kiest voor bewustwording en ondersteuning van initiatieven uit de samenleving. De belangrijkste speerpunten voor 2016 zijn het programma zelfregulering, de arbeidsgerelateerde zorg en de ketenaanpak.

Het programma zelfregulering ondersteunt kennisdeling en innovatieve projecten in branches en bedrijven. De website (www.gezondenveiligwerkt.nl) biedt daarbij een digitale ontmoetingsplek voor betrokken partijen. Een nieuw thema voor 2016 is gezond en veilig werken in een veranderende arbeidsmarkt. Bij arbeidsgerelateerde zorg spelen onder meer vragen rondom het tekort aan bedrijfsartsen en de melding van beroepsziekten. Het kabinet ondersteunt initiatieven gericht op preventiebeleid en slimme arrangementen voor arbodienstverlening. Nieuwe regelgeving treedt in 2016 in werking. De ketenaanpak gezond en veilig werken stimuleert opdrachtgevers aandacht te schenken aan een goede werkomgeving. De regels voor opdrachtgevers in de bouw worden doorgelicht en mogelijk aangescherpt en er komen regels voor opdrachtgevers in de asbestverwijderingsbranche.

Tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap geeft het kabinet speciale aandacht aan betere regelgeving op het terrein van arbeidsomstandigheden. Nederland is voorstander van meer doelregelgeving en minder middelregelgeving. Dus wel aangeven hoe hoog het beschermingsniveau moet zijn, maar aan werkgevers en werknemers – die daartoe ook beter in staat zijn – overlaten hoe zij dit doen. Daarnaast streeft het kabinet naar een betere bescherming van werknemers tegen kankerverwekkende stoffen. Hiervoor is aanpassing van de carcinogenenrichtlijn vereist.

Onderdeel 2: kansen voor iedereen

Iedereen in Nederland verdient de kans om te participeren in de samenleving en om het beste uit zichzelf te halen. Een inclusieve arbeidsmarkt is daar een onderdeel van: werk biedt perspectief, reduceert het risico van armoede en levert een belangrijke bijdrage aan het welbevinden en de gezondheid. Mensen die geen baan kunnen vinden, hebben recht op bestaanszekerheid. Een goed sociaal vangnet hoort bij een samenleving waarin mensen oog hebben voor elkaar. Maar daarbij hoort ook onlosmakelijk de eigen verantwoordelijkheid om niet onnodig beroep te doen op de sociale zekerheid, en om te werken wanneer dat kan.

Een samenleving met kansen voor iedereen is geen vanzelfsprekendheid, maar verdient constante aandacht. Kwetsbare groepen staan nu nog te vaak buiten de maatschappij. Psychische en andere gezondheidsproblemen, gebrek aan opleiding, sociale factoren, taalachterstanden of schulden kunnen participatie belemmeren. Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) constateert dat er vooral langs de lijnen van herkomst tegenstellingen zijn, wat tot uiting komt in de mate van participatie. Het

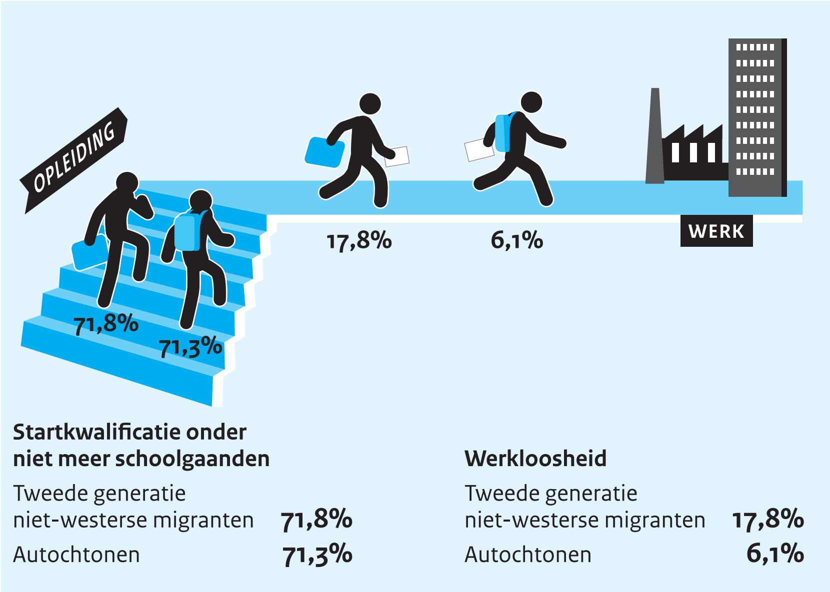
kabinet staat voor een inclusieve samenleving; een samenleving waarin mensen niet naast elkaar, maar met elkaar leven.

Oplossingen zijn niet eenvoudig, en échte veranderingen komen alleen in de maatschappij zelf tot stand. Het kabinet zet hierbij in op draagvlak en dialoog. Zo is het met oog op scheidslijnen in onze samenleving in gesprek met verschillende religieuze en levensbeschouwelijke stromingen, over wat ons scheidt en wat ons bindt. Om te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt heeft het kabinet bij de banenafspraak uit het sociaal akkoord met werkgevers afgesproken dat zij meer mensen met een arbeidsbeperking aannemen. Ook wetgeving kan maatschappelijke verandering ondersteunen. Het kabinet lost bijvoorbeeld de verzilveringsproblematiek voor kleine werkgevers op, waardoor het ook voor hen aantrekkelijk wordt om mensen uit kwetsbare groepen aan te nemen.

Integratie

Mensen die zich in Nederland vestigen hebben de verantwoordelijkheid om de taal te leren, te participeren en open te staan voor onze samenleving. Wanneer je in Nederland leeft, wordt er van je verwacht dat je je inzet om bij te dragen. Het uitgangspunt is daarbij: benut de vrijheden van onze rechtstaat, maar bescherm die ook voor andere Nederlanders. Van gevestigde inwoners mag verwacht worden dat zij migranten de ruimte bieden en hen als gelijken behandelen. De overheid doet er alles aan om discriminatie te bestrijden en is daar voor alle inwoners van Nederland – ongeacht hun herkomst. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid kent successen, maar ook uitdagingen. Het beeld van oplopende maatschappelijke spanningen is zorgelijk, zeker wanneer incidenten resulteren in angst of agressie. Dit treft zowel mensen die hier zijn geboren, als mensen die zich hier hebben gevestigd. Iedereen in Nederland moet in veiligheid zichzelf kunnen zijn. We moeten deze problemen benoemen en aanpakken, juist om kansen te geven aan de vele Nederlanders die – ongeacht hun herkomst – wél iets positief van hun leven willen maken.

Tweede generatie niet-westerse migranten gelijk op bij startkwalificatie, maar toch vaker werkloos

Het percentage migranten met een startkwalificatie stijgt (minimaal diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger) en is voor de tweede generatie migranten net zo hoog als voor autochtone Nederlanders. Dat is positief. Toch is nog steeds een verdere inhaalslag nodig. Zo is het aandeel jongeren met een startkwalificatie onder die groep bijna 17% punt lager dan onder autochtone jongeren. Ook betalen de verbeterde onderwijsprestaties zich nog onvoldoende uit op de arbeidsmarkt (bron: CBS, Enquête beroepsbevolking 2014).

De betere schoolresultaten van de tweede en derde generatie migranten zijn goed nieuws, maar vertalen zich onvoldoende in lagere werkloosheid. Werk betekent meedoen en achterstanden kunnen een voedingsbodem voor maatschappelijke spanningen zijn. Hier ligt dus een grote uitdaging; zowel voor (kinderen van) migranten zelf, als voor de rest van de samenleving. Het kabinet ondersteunt waar mogelijk. Door middel van werkakkoorden voor nieuwe migranten en meer positieve aandacht voor deze groep moet hun arbeidsmarktperspectief verbeteren. Discriminatie kan kansen op participatie belemmeren. In het kader van het nieuwe actieprogramma discriminatie komt er een preventieve aanpak gericht op het verleiden van organisaties tot het beter benutten van diversiteit. Juist de meest geïntegreerde migrantengroepen – in Nederland geboren en getogen en deels ook succesvol – vinden het maatschappelijke klimaat voor hen ongunstig[9]. Die vicieuze cirkel met als resultaat lagere participatie moet worden doorbroken.

Kennis van de Nederlandse taal en cultuur is een voorwaarde voor participatie. Tot april 2015 liep de pilot participatieverklaring waarmee nieuwkomers werden gewezen op hun rechten en plichten en de Nederlandse waarden, om zo binding tussen hen en de Nederlandse samenleving te bevorderen. Daarna is de pilot geëvalueerd en op dit moment wordt bekeken of, en zo ja op welke manier, deze een vervolg kan krijgen. Met het brede actieprogramma Tel mee met Taal willen de Ministeries van OCW, VWS en SZW laaggeletterdheid in Nederland tegengaan en taalbeheersing en participatie bevorderen.

---

[9] SCP, 2014, «Verschil in Nederland».

De aanhoudende aanwezigheid en groei van IS en andere extremistische groepen in het Midden-Oosten, en de daaraan gerelateerde aantrekkingkracht van extremisme op jonge moslims in Nederland, vraagt om aanpak van radicalisering. Gewelddadig extremisme is onaanvaardbaar; voor mensen die over de schreef gaan ligt de prioriteit op opsporen en straffen. Daarnaast is voorkomen dat mensen radicaliseren minstens zo belangrijk. Samen met het Ministerie van V&J is het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme opgesteld. De op preventie gerichte maatregelen uit deze aanpak hebben betrekking op samenwerking met islamitische gemeenschappen, ontwikkelen van tegengeluid en inzet richting onderwijs, de gezinsketen en gemeenten. In het totaal komt structureel € 128,8 miljoen extra ten goede aan versterking van opsporings- en veiligheidsdiensten en aan programmagelden bij diverse departementen en gemeenten voor preventie. Via wetgeving regelt het kabinet dat de uitkering, toeslag of studiefinanciering stopt van mensen die ons land verlaten en zich aansluiten bij terroristische groeperingen.

Kansen op werk voor kwetsbare groepen

Bij kwetsbare groepen komen factoren samen die de kansen op werk onder druk zetten; dit belemmert participatie en vergroot het risico op armoede. De Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl) heeft als doel om het perspectief op werk voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt te vergroten. De premiekortingsregeling voor oudere werknemers, arbeidsgehandicapte werknemers en mensen die niet het minimumloon kunnen verdienen wordt toegankelijk gemaakt voor kleine bedrijven door de verzilveringsproblematiek voor hen per 2018 op te lossen. Die kleine bedrijven betalen te weinig belasting om van de huidige premiekortingsregeling te profiteren, maar de Wtl maakt het ook voor hen financieel aantrekkelijk om mensen uit kwetsbare groepen aan het werk helpen. Het kabinet dient het wetsvoorstel in 2015 bij de Tweede Kamer in.

De arbeidsmarktpositie van veel jongeren en ouderen is bijzonder kwetsbaar. Het economisch herstel biedt perspectief op verbetering, maar specifieke aandacht door maatwerk blijft nodig. De aanpak jeugdwerkloosheid met onderwijsinstellingen, het UWV, gemeenten en werkgevers(organisaties) loopt door in 2015 en 2016. Ook migrantenjongeren krijgen bijzondere aandacht. Het kabinet werkt samen met (vooralsnog) Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Leeuwarden en Zaanstad in een «buurtgerichte aanpak», met als doel een betere voorbereiding in het onderwijs op de arbeidsmarkt en het sneller aan het werk helpen van migrantenjongeren. Voor ouderen is het actieplan 50pluswerkt verlengd; het blijft ook in 2016 van kracht. Het doel is om ouderen aan werk te helpen, onder meer via scholingsvouchers, netwerktrainingen en een vergoeding voor begeleiding naar werk.

Participatiewet

De Participatiewet zet de deur naar werk open voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, onder wie mensen met een arbeidsbeperking. Zij staan nu nog te vaak langs de zijlijn, zonder kans om volwaardig mee te doen. De banenafspraak met sociale partners en de Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten borgen dat werkgevers ook écht banen openstellen voor deze groep. De afspraken zijn gemaakt, de wetten zijn van kracht, de aandacht gaat nu uit naar het goed in de samenleving laten landen en de zorgvuldige implementatie van de wetten en afspraken. Het structureel monitoren van de effecten is gestart; niet alleen cijfermatig, maar juist ook door cliënten, werkgevers en gemeenten te vragen naar hun ervaringen. VNG, Divosa, UWV en de Ministeries van

SZW en van VWS werken aan een meerjarig kennisprogramma gericht op versterking van de gemeentelijke uitvoeringspraktijken.

Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. De 35 arbeidsmarktregio's zijn daarbij een ankerpunt in de regio waar werkgevers, werknemers, onderwijsinstellingen, UWV en gemeenten samenwerken. Het Rijk voert daarnaast met oog op de stelselverantwoordelijkheid continu overleg met maatschappelijke partijen. Dat kan indien nodig tot bijsturing van het stelsel leiden, zodat het oorspronkelijk beoogde doel wordt bereikt. Dat geldt bijvoorbeeld voor de banenafspraak en de Wet banenafspraak en quotum arbeidsgehandicapten. Het is van belang dat werkgevers, zowel die van de markt als overheid, zich blijven inspannen om voldoende banen te realiseren. Met sociale partners, VNG en UWV zijn nieuwe afspraken gemaakt over wijzigingen in de werkprocessen bij de beoordeling voor de doelgroep van de banenafspraak. Het wetsvoorstel Harmonisatie Instrumenten Participatiewet vloeit ook voort uit maatschappelijk overleg. Het regelt dat de hele doelgroep van de banenafspraak, ongeacht of iemand in de kaartenbak zit van het UWV of de gemeente, aanspraak maakt op een no-riskpolis en op dezelfde mobiliteitsbonus. Dit creëert een gelijk speelveld voor UWV en gemeenten en zorgt voor eenduidigheid voor werkgevers bij het in dienst nemen van mensen uit de doelgroep van de banenafspraak. De beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2016. Het kabinet geeft met een investering van cumulatief € 100 miljoen in de periode 2016–2020 een impuls aan het creëren van nieuw beschut werk.

Mensen met psychische aandoeningen hebben het vaak extra lastig om aan het werk te komen én te blijven. Het stigma en gebrek aan kennis over de mogelijkheden van participatie bij zowel gemeenten, de GGZ als werkgevers spelen een belangrijke rol. Samen met het Ministerie van VWS loopt een initiatief om de participatie van mensen met psychische aandoeningen te bevorderen. Een groot aantal partijen, waaronder VNG, VNO-NCW/MKB, UWV, Geestelijke Gezondheidszorg Nederland en de cliëntenkoepel Landelijk Platform GGz, doet hieraan mee.

Armoede en schulden

De sociale zekerheid waarborgt de bestaanszekerheid voor iedereen, het is een belangrijke verworvenheid van onze samenleving. Toch kunnen armoede en schulden, ook in Nederland, een goed leven en participatie in de samenleving in de weg staan. Armoedebestrijding is – naast de inzet op een fatsoenlijke arbeidsmarkt[10] – een belangrijk thema tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap. Nederland wil die kans benutten voor het uitwisselen van ervaringen en «best practices» over een integrale aanpak van armoede met andere lidstaten. Nederland organiseert daarnaast een «peer review» over de rol van sociale wijkteams bij de aanpak van armoede, zodat wij ook internationaal kunnen leren van elkaars ervaringen.

Met de € 100 miljoen per jaar die door het kabinet is vrijgemaakt, wordt onverminderd hard gewerkt aan de bestrijding van armoede en schulden. Het grootste gedeelte hiervan gaat naar gemeenten die hiermee maatwerk kunnen leveren voor mensen die in de problemen zijn gekomen. Het kabinet wil preventie en vroegsignalering van armoede- en schuldenproblematiek stimuleren. Onderdeel daarvan is het vergaren en verspreiden van kennis en bevordering van samenwerking tussen gemeenten,

[10] Zie onderdeel 1 onder het kopje Meer goed werk in Europa.

woningcorporaties, zorgverzekeraars, energieleveranciers, onderwijs-instellingen en vrijwilligersorganisaties. Ook stimuleert het kabinet gemeenten om te komen tot integrale schuldhulpverlening, onder meer door het delen van goede voorbeelden. De evaluatie van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening biedt een basis voor eventuele verdere acties. Speciale aandacht gaat uit naar de positie van kinderen. Het kabinet brengt de ervaringen met (vormen van) een kindpakket in kaart, waarin bijvoorbeeld vouchers voor kleding en zwemlessen zitten, om zo gemeenten te ondersteunen bij de vormgeving van het armoedebeleid.

Door de huidige complexiteit wordt de beslagvrije voet soms te laag vastgesteld, waardoor mensen te weinig geld overhouden om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Dat zet de bestaanszekerheid onder druk. Het kabinet heeft dan ook besloten de regels rond de beslagvrije voet te vereenvoudigen. Het kabinet dient in de tweede helft van 2016 het daarvoor benodigde wetsvoorstel bij de Tweede Kamer in. Maar ook voordat die nieuwe regels rond zijn, doet het kabinet er alles aan om binnen de huidige systematiek de vaststelling van de beslagvrije voet te verbeteren. Het werkt daarbij nauw samen met partijen uit het veld, zoals de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders, het Zorginstituut Nederland, de Belastingdienst, het UWV, de SVB en gemeenten.

Onderdeel 3: met de blik op de toekomst

De Nederlandse sociale instituties zijn in de vorige eeuw zorgvuldig opgebouwd; zij borgen solidariteit, activering en bestaanszekerheid in onze samenleving. Mensen delen risico's met elkaar: wanneer iemand wordt getroffen door werkloosheid of ziekte, dan helpen we hem of haar. Cao's en wetgeving bewaken gebalanceerde afspraken over de arbeids-voorwaarden. Ouderen mogen rekenen op voldoende inkomen dankzij de AOW en het pensioenstelsel. Dit zijn belangrijke verworvenheden van onze samenleving; we hebben de verantwoordelijkheid om die ook aan de volgende generaties door te geven.

Die volgende generaties groeien op in een veranderende samenleving. Het aantal zzp'ers is in twintig jaar meer dan verdubbeld[11]. Vergrijzing leidt tot een permanent hoger aandeel gepensioneerden. Migratie beïnvloedt de samenstelling van onze bevolking. Sinds 1960 is het percentage werkende vrouwen bijna verdrievoudigd[12]. En door robotisering en technologische ontwikkelingen verandert niet alleen het leven van alle dag fundamenteel, maar ook de arbeidsmarkt. De vraag is: hoe zorgen we voor solidariteit, activering en bestaanszekerheid in de 21e eeuw?

Zeker is dat onze sociale instituties moeten meebewegen met ontwikkelingen in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Met de Wwz, de Participatiewet, verhoging van de AOW-leeftijd en aanpassing van het fiscale kader voor het aanvullende pensioen (het Witteveenkader) zijn belangrijke hervorming ingezet. Maar daarmee is Nederland niet klaar. Ook op thema's als duurzame inzetbaarheid, kinderopvang, minimumloon en het aanvullende pensioen worden stappen gezet naar een toekomstbestendig stelsel. De waarde van onze sociale instituties is groot; het kabinet

[11] CBS Webmagazine, 15 december 2014, «Zzp'-ers: een groep met vele gezichten».
[12] Nationaal Kompas Volksgezondheid, http://www.nationaalkompas.nl/participatie/arbeidsparticipatie/omvang/.

benut de mogelijkheden die er liggen om die waarde te bestendigen of te vergroten, ook voor komende generaties.

Robotisering

Dankzij technologische ontwikkeling, robotisering en automatisering is de welvaart toegenomen. We beschikken over producten, zoals computers, mobiele telefoons en medische apparatuur, die enkele decennia geleden nog onvoorstelbaar waren. Ook de wijze waarop we werken is veranderd: we kunnen meer doen, in minder tijd, met minder mensen. En door nieuwe technologie zijn de arbeidsomstandigheden verbeterd; werk in de 21e eeuw is veiliger, gezonder en vaak interessanter. Dit biedt ook perspectief voor de toekomst.

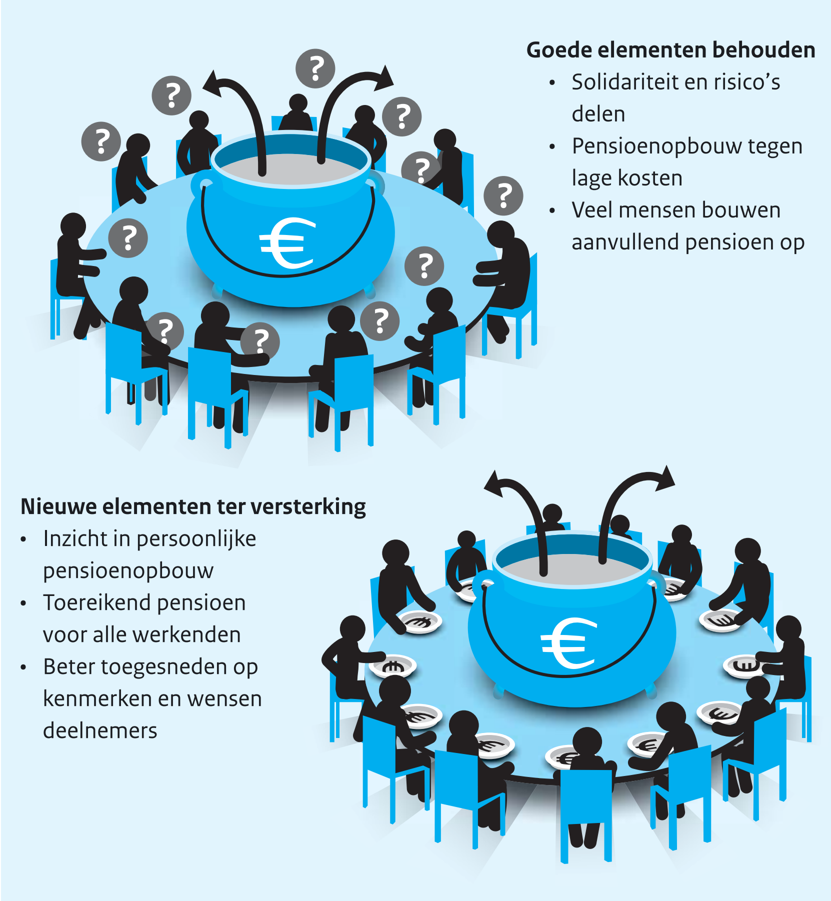
Maar robotisering komt ook met uitdagingen en onzekerheden. Kan ik mijn werk ook in de toekomst doen? En zo nee, kan ik nieuw werk vinden? De vraag voor onze samenleving is hoe kansen op de arbeidsmarkt eruit zien in een tijdperk van technologische ontwikkeling. Een uitdaging is daarbij dat werkenden een soepele overgang naar nieuw werk moeten kunnen maken. Het onderwijs moet leerlingen voorbereiden op een wendbare arbeidsmarkt. En ook tijdens het werkzame leven moeten we kennis en vaardigheden blijven ontwikkelen. Een belangrijke stap in dat kader is de transitievergoeding uit de Wwz die investeringen in scholing stimuleert.

Op de langere termijn zijn mogelijk meer maatregelen nodig om fatsoenlijk werk voor iedereen te borgen. Gezien de onzekerheden op de lange termijn is het belangrijk om breed advies in te winnen. Het CPB gaat verder met onderzoek naar de impact van technologie op de arbeidsmarkt. De SER is om advies gevraagd over hoe Nederland zich kan voorbereiden op de veranderingen die technologische ontwikkelingen met zich meebrengen. En verschillende departementen verkennen de mogelijke gevolgen van technologische ontwikkelingen op hun beleidsterrein. Robotisering raakt vrijwel al het beleid en het vraagt om een nieuw perspectief op onze samenleving en arbeidsmarkt.

Pensioen

Het pensioenstelsel geeft mensen de kans om van een goede oude dag te genieten. De AOW is het fundament, en daarbovenop zorgt het aanvullende pensioen dat mensen na pensionering hun levensstandaard kunnen handhaven. Mensen worden steeds ouder; het is dus logisch en nodig dat we langer doorwerken. Het kabinet heeft daarom de AOW-leeftijd versneld verhoogd naar stapsgewijs 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Een ruimere overbruggingsregeling voorkomt dat mensen die zich niet konden voorbereiden, tegen een grote inkomensachteruitgang aanlopen als zij bijvoorbeeld gebruikmaken van een vut- of prepensioenregeling die afloopt voordat zij hun AOW-leeftijd bereiken.

Een toekomstbestendig aanvullend pensioen

Voor een toekomstbestendig aanvullend pensioen wil het kabinet de sterke elementen van het huidige pensioenstelsel behouden en nieuwe elementen ter versterking toevoegen (bron: SZW).

Een goed pensioen, ook voor onze kinderen, moet aansluiten op de samenleving en arbeidsmarkt van de 21e eeuw. Tijdens de Nationale Pensioendialoog is gesproken met burgers, sociale partners, pensioendeskundigen, de pensioensector, denktanks en toezichthouders over de maatschappelijke houdbaarheid van het aanvullende pensioenstelsel. Hoewel Nederland een sterk stelsel kent, kwamen ook knelpunten naar voren[13]. Het kabinet heeft daarom gekozen voor een toekomstgerichte agenda: een toereikend pensioen voor alle werkenden, afschaffing van de doorsneesystematiek en een transparant, persoonlijk pensioencontract met ruimte voor solidariteit, collectiviteit en maatwerk. In het najaar van 2015 volgt een werkprogramma dat de stappen voor verdere uitwerking uiteenzet.

Zzp'ers

De groei van het aantal zzp'ers is een onmiskenbare trend op de arbeidsmarkt. Het zzp-schap biedt kansen voor mensen om zich te ontplooien, maar kan ook onzekerheid meebrengen. Dit alles noopt tot nadenken over de vormgeving van sociale voorzieningen en verzekeringen, de regels op de arbeidsmarkt, de fiscale wetgeving omtrent werkenden en de belem-

[13] Ook de Europese Raad wijst op een aantal van die knelpunten in de landenspecifieke aanbevelingen (motie Schouw, Tweede Kamer, 21 501-20, nr. 537).

meringen tot het in dienst nemen van personeel. In het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Zzp komen deze vragen aan de orde.

Het is van belang dat ook zzp'ers pensioen opbouwen, zodat zij er bij pensionering niet fors in inkomen op achteruit gaan. Tot nu toe moesten zzp'ers vaak hun pensioen opeten als ze een beroep deden op de bijstand, omdat het derde pijlerpensioenvermogen (lijfrenten, koopsommen en levensverzekeringen) niet is vrijgelaten. Er is een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer in behandeling waardoor vrijlating van dat pensioenvermogen onder voorwaarden plaatsvindt. Het kabinet heeft gemeenten gevraagd hier in 2015 al rekening mee te houden. Gemeenten worden gecompenseerd voor de extra kosten die hiermee samenhangen. Dit schept meer ruimte voor zzp'ers voor een goed pensioen.

Kinderopvang

Toegankelijke en betaalbare kinderopvang stelt beide partners in staat om te werken. Dit biedt hen de kans om niet alleen ouder te zijn, maar zich ook te ontplooien tijdens hun werkzame leven. Ook voor de samenleving is dit wenselijk; het vergroot de welvaart. Het kabinet investeert hierom circa € 290 miljoen in verhoging van de kinderopvangtoeslag. Daarnaast houden werkende ouders meer geld over dankzij een impuls in de inkomensafhankelijke combinatiekorting van € 300 miljoen[14]. Het kabinet bereidt de rechtstreekse financiering van kinderopvanginstellingen voor, om ouders te ontlasten bij de administratieve rompslomp. Ook wordt de uitvoering van de financiering gestroomlijnd en krijgen fraudetoezicht- en handhaving een extra impuls. In 2016 zal het kabinet hiervoor een wetsvoorstel aanbieden aan de Tweede Kamer. Het kabinet zal het beoogde stelsel nog toetsen op de uitvoeringskosten, de inrichting van de toezichtketen en de ICT-infrastructuur.

Steeds meer kinderen brengen een deel van hun tijd door op de kinderopvang. Ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat dit in een veilige, vertrouwde omgeving gebeurt, met aandacht voor de ontwikkeling van het kind. Vanuit het project «Het Nieuwe Toezicht» wordt in 2016 wetgeving bij de Tweede Kamer ingediend voor kwaliteitsverhoging, het verminderen van de regeldruk, meer maatwerk door de instellingen en voor een professioneel oordeel door de toezichthouder. Daarnaast komt er in 2016 wetgeving voor de harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang. Het huidige gefragmenteerde stelsel van voorschoolse voorzieningen is onoverzichtelijk voor ouders en leidt tot tweedeling.

Goede kinderopvang draagt bij aan een goede start voor kinderen in de maatschappij. Ieder kind heeft het recht op een goede basis. Naar schatting zit circa 15% van de peuters niet op een voorschoolse voorziening. Het is onwenselijk dat er voor sommige kinderen geen plek is, terwijl ouders wel hun kind naar een voorschoolse voorziening willen brengen. Dit leidt ook tot segregatie tussen de doelgroepen. Het kabinet investeert € 60 miljoen waarmee gemeenten een aanbod kunnen doen voor peuters die nu nog geen geburik maken van een voorschoolse voorziening, zodat alle peuters naar een dergelijke voorziening kunnen gaan.

---

[14] Hiermee is tevens voldaan aan de motie Van Weyenberg-Tellegen die verzocht om voorstellen om meer uren werken voor de minstverdienende partner veel meer lonend te maken (Tweede Kamer, 33 716, nr. 27).

Uitbreiding kraamverlof partners
Het verlof na de geboorte bevordert de hechting van de partner aan het kind en gewenning aan de nieuwe situatie thuis. De huidige voorziening van twee dagen betaald en drie onbetaald verlof is in de ogen van het kabinet (te) beperkt. Van de partners maakt 75% geen gebruik van de mogelijkheid tot drie dagen onbetaald verlof, waarbij financiële overwegingen waarschijnlijk vaak een rol spelen. Dit terwijl OESO-onderzoek[15] (OESO working paper 140) aantoont dat kraamverlof voor partners een positief effect heeft op de keuzes die vaders later maken bij de invulling van hun zorgtaken. Daaruit blijkt namelijk dat vaders die de eerste periode na de geboorte van hun kind verlof opnemen ook later meer gebruik maken van het ouderschapsverlof en meer betrokken zijn bij de opvoeding. Met het oog op het belang van de specifieke rol van de vader bij de opvoeding van kinderen is dit een belangrijke constatering. Het kabinet wil het kraamverlof voor partners uitbreiden van twee naar vijf dagen, wat de partner meer ruimte geeft om aanwezig te zijn bij de eerste dagen in het leven van zijn of haar kind. Circa 165.000 partners per jaar hebben baat bij deze uitbreiding.

Minimumloon
Het wettelijk minimumloon is opgesteld toen een 40-urige werkweek de standaard was. Vandaag de dag ziet de arbeidsmarkt er anders uit: mensen werken vaak in deeltijd of doen losse klussen. Het gevolg is een grotere variatie van de (in cao's afgesproken) lengte werkweek tussen werknemers. Nederland is één van de weinige landen met een minimumloon op dag- week of maandbasis, waardoor de hoogte van het minimumloon per uur afhankelijk is van de cao-arbeidsduur. Het minimumloon sluit hierdoor niet langer aan op de praktijk en bemoeilijkt de handhaving. In het najaar van 2015 stuurt het kabinet een verkennende notitie over de herziening van het wettelijk minimumloon naar de Tweede Kamer. Daarbij zal het kabinet onder meer ingaan op de wenselijkheid en de mogelijkheid om te komen tot een wettelijk minimumuurloon, het minimumjeugdloon, het stukloon en de reikwijdte van het wettelijk minimumloon.

Duurzame inzetbaarheid
De verhoging van de AOW-leeftijd en de snel veranderende arbeidsmarkt vergroten de noodzaak voor werkgevers en werknemers om werk te maken van duurzame inzetbaarheid, zodat werknemers niet al voor hun pensioen uitvallen. Tijdig investeren is voor werknemers nodig om wendbaar te blijven op de arbeidsmarkt, uitval te voorkomen en productiviteit te bevorderen. Het programma duurzame inzetbaarheid stimuleert dit via een aantal sporen. Zo heeft het kabinet met MKB-Nederland afspraken gemaakt om ook in het midden- en kleinbedrijf werk te maken van duurzame inzetbaarheid. Nu zijn hiervoor bij die bedrijven vaak minder middelen beschikbaar dan bij grote ondernemingen. Het project «Werkend leren» stimuleert het (informeel) leren op het werk. De campagne rondom werkstress loopt door en geeft in 2016 in het bijzonder aandacht aan psychosociale arbeidsbelasting veroorzaakt door ongewenste omgangsvormen als discriminatie en seksuele intimidatie. In 2016 krijgt het vroegtijdig, in het (beroeps)onderwijs, aanleren van de juiste competenties ten aanzien van gezond en veilig werken extra aandacht. Tot slot komt er een nader onderzoek naar de duurzame inzetbaarheid van kwetsbare werknemers.

[15] OESO, 2013, «Fathers» Leave, Fathers» Involvement and Child Development», OECD Social, Employment and Migration Working Papers N° 140

Bestuurlijke organisatie
De wensen uit de samenleving veranderen; de behoefte aan maatwerk neemt toe. Het effectief en efficiënt organiseren van onze sociale instituties in die veranderende wereld is een belangrijk bestuurlijk vraagstuk voor het Ministerie van SZW. Regionaal georganiseerde dienstverlening in arbeidsmarktregio's staat dichtbij mensen en bedrijven, en komt daarmee tegemoet aan de wens om maatwerk te leveren. In de 35 arbeidsmarktregio's komt dienstverlening en samenwerking tussen gemeenten, werkgevers, werknemers, onderwijsinstellingen en UWV tot stand. Het Ministerie van SZW ondersteunt dit. Daarnaast spelen er ook andere organisatorische vraagstukken, bijvoorbeeld rondom de rol van de uitvoeringsdiensten, gemeenten en e-dienstverlening in de sociale zekerheid. De uitkomsten van de nu lopende evaluatie van de Wet Suwi en de beleidsdoorlichting van artikel 11 van de SZW-begroting zijn een aangrijpingspunt voor verdere verberingen van het beleid en de uitvoering.

2.1.2 Budgettaire ontwikkeling SZA-kader

2.1.2.1 Inleiding

De Minister van SZW is binnen het kabinet verantwoordelijk voor het uitgavenkader SZA. In deze paragraaf wordt een beeld gegeven van de ontwikkelingen binnen deze sector. De bewindspersonen van SZW hebben op basis van het regeerakkoord en het aanvullende pakket wetsvoorstellen uitgewerkt. Veel van deze voorstellen zijn al geïmplementeerd. Dit betreft bijvoorbeeld de Participatiewet, de Wwz en de hervorming kindregelingen.
De SZA-sector is conjunctuurgevoelig doordat de werkloosheidsuitgaven in dit kader zijn opgenomen. De werkloosheid bevindt zich thans op een hoog niveau. De werkloze beroepsbevolking raamt het CPB op 6,9% in 2015 en 6,7% in 2016.

2.1.2.2 Uitgaven SZA-kader 2015-2020

In onderstaande tabel worden de ontwikkelingen in de SZA-uitgaven voor 2015–2020 per cluster van regelingen getoond. De uitgaven zijn gesaldeerd met de ontvangsten. De totale SZA-uitgaven van € 75,9 miljard in 2015 stijgen naar € 80,1 miljard in 2020. Dit is een toename van € 4,2 miljard in vijf jaar tijd. Deze stijging wordt veroorzaakt door de aanpassing van de uitgaven SZA aan de loon- en prijsontwikkeling. Hiervoor is aan het slot van de tabel een algemene post nominale ontwikkeling opgenomen. Deze post bedraagt € 4,8 miljard in 2020. Gecorrigeerd voor de nominale ontwikkeling dalen de uitgaven SZA.

Tabel 2.1.2.1 SZA-uitgaven 2015–2020 (x € 1 mld)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Werkloosheid						
WW-uitgaven (werkloosheid)	6,6	6,3	6,1	5,9	5,6	5,2
Bijstandsuitgaven	5,6	5,6	5,7	5,8	6,0	6,1
Arbeidsongeschiktheid / ziekte en zwangerschap / Wajong						
WAO/WIA/WAZ	9,0	9,1	9,1	9,2	9,3	9,4
Wajong	3,0	3,0	3,1	3,0	3,1	3,1
ZW/WAZO	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
Ouderdom / nabestaanden						
AOW	34,9	35,0	35,0	34,9	34,9	34,9
Inkomensondersteuning AOW	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0
Anw	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Kinderopvang en kindregelingen						
KOT	1,7	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1
AKW/WKB/TOG	5,1	5,1	5,1	5,0	5,0	5,0
Re-integratie / Participatie						
Re-integratieuitgaven arbeidsongeschiktheid	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Integratie-uitkering sociaal domein	2,9	2,7	2,5	2,4	2,3	2,2
Uitvoeringskosten en overige uitgaven						
Uitvoeringskosten (UWV/SVB etc.)	2,0	1,9	1,8	1,8	1,7	1,7
Overige uitgaven	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3
Nominale ontwikkeling	0,0	1,5	2,4	3,2	4,0	4,8
Totaal SZA-uitgaven	**75,9**	**77,5**	**78,2**	**78,7**	**79,4**	**80,1**

Werkloosheid

De werkloosheid bevindt zich op een hoog niveau, maar vanaf 2015 daalt de werkloosheid. Deze daling is ook zichtbaar in de ontwikkeling van de Werkloosheidswetuitgaven van € 6,6 miljard in 2015 naar € 5,2 miljard in 2020. De effecten van de maatregelen uit de Wwz op de WW-uitgaven treden op langere termijn op en zijn nog nauwelijks zichtbaar in de ontwikkelingen tot en met 2020.
De daling in de werkloosheid werkt ook door naar de ontwikkeling in de bijstandsuitgaven. Gemeenten krijgen tegelijkertijd extra geld om nieuwe mensen, die voorheen in aanmerking zouden komen voor Wajong en Wsw, met loonkostensubsidie aan het werk te helpen. Daarnaast komen meer mensen in aanmerking voor bijstand omdat derdepijler pensioenvermogen onder bepaalde voorwaarden niet meer betrokken wordt bij de vermogenstoets. Per saldo leiden deze ontwikkelingen tot een stijging van de bijstandsuitgaven.

Arbeidsongeschiktheid en ziekte, Wajong

De uitgaven aan arbeidsongeschiktheid laten in de periode 2015–2020 een stijging zien, terwijl de uitgaven aan de ZW/WAZO in deze periode gelijk blijven. Voor de WAZO wordt het zwangerschapsverlof van vrouwen die in verwachting zijn van een meerling uitgebreid met 4 weken. Vanaf 1 april 2016 krijgen deze vrouwen recht op een vervroeging van het zwangerschapsverlof.
De uitgaven aan de Wajong stijgen in de periode 2015–2020 licht. Met de invoering van de Participatiewet is de groei beheerst doordat de regeling alleen nog zal gelden voor jonggehandicapten die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben.

Ouderdom en nabestaanden

De AOW-uitgaven blijven in de periode 2015–2020 constant. In deze raming is rekening gehouden met de geleidelijke leeftijdsverhoging naar 67 jaar in 2021. Voor de langere termijn wordt hiermee de automatische kostenstijging uit hoofde van de vergrijzing beheerst. Daarnaast is een regeling inkomensondersteuning ouderen ingevoerd welke naar rato van de AOW-opbouw wordt uitgekeerd. De uitkeringslasten Anw dalen ten opzichte van 2015 voornamelijk doordat de groep Anw-gerechtigden die voor 1950 geboren is volledig is uitgestroomd op 1 april 2015.

Kinderopvang en kindregelingen

De weergegeven ontwikkeling van de kinderopvangtoeslag betreft een saldo van uitgaven en ontvangsten. Mede door verscherpt toezicht en een versnelling in het afrekenproces bij de Belastingdienst zijn ontvangsten naar voren gehaald en nemen de ontvangsten in latere jaren af. De uitgaven nemen beperkt toe door dalende werkloosheid en stijgende geboortecijfers vanaf 2014. Vanaf 2016 worden extra middelen geïnvesteerd in de kinderopvangtoeslag (oplopend naar € 0,3 miljard in 2020). Per saldo leidt dit tot een stijging van de uitgaven.
Ter ondersteuning van de inkomenspositie van gezinnen wordt het tweede kindbedrag eenmalig in 2016 verhoogd. Het bedrag voor derde kinderen en vierde en volgende kinderen wordt per 2016 structureel verhoogd. Door demografische ontwikkelingen neemt het aantal kinderen met recht op kinderbijslag de komende jaren af. De uitgaven AKW en WKB blijven in de jaren 2015–2020 per saldo stabiel.

Re-integratie en Participatie

De uitgaven aan re-integratie van arbeidsongeschikten dalen licht in de komende jaren. In het kader van de activering van het zittend bestand «oude Wajong» zijn extra middelen beschikbaar gesteld.
In het kader van de Participatiewet zijn het macrobudget Wsw en het Participatiebudget gemeenten structureel overgeboekt naar de integratie-uitkering sociaal domein van het Gemeentefonds. Voor de periode 2015 – 2017 blijven deze middelen onderdeel uitmaken van het SZA-kader. Daarbij blijven de Minister en Staatssecretaris van SZW aanspreekbaar op het stelsel en de omvang van dit budget.

Uitvoeringkosten

De uitvoeringskosten van het UWV zijn verlaagd als gevolg van de opgelegde taakstellingen en dalen ook verder vanwege de dalende werkloosheidsuitgaven. De uitvoeringskosten bij de SVB laten twee tegengestelde ontwikkelingen zien, die per saldo leiden tot een afname van de kosten. Implementatietrajecten van nieuwe wetgeving leiden tot hogere uitvoeringskosten. Daartegenover is ook bij de SVB sprake van een afname van de uitvoeringskosten als gevolg van de ingeboekte taakstellingen.

2.1.2.3 Mutaties uitgaven SZA-kader 2015–2020

In het actuele uitgavenbeeld SZA zijn ten opzichte van de vorige begroting meevallers opgetreden. Op dit moment tekenen zich immers gunstiger economische ontwikkelingen af. Verwacht wordt dat de economische groei zich geleidelijk zal herstellen naar 2,4% in 2016. Hierdoor verbeteren de overheidsfinanciën. De omvang van de SZA-sector wordt thans geraamd op € 77,5 miljard in 2016 terwijl in de vorige begroting nog werd uitgegaan van € 77,8 miljard. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere werkloosheidsuitgaven dan eerder geraamd. In het voorjaar van 2015 is de raming van de kinderopvangtoeslag neerwaarts bijgesteld. Hier tegenover staat een intensivering in de uitgaven kinderopvangtoeslag. Per saldo zijn de uitgaven voor kinderopvangtoeslag lager uitgevallen dan eerder geraamd.

Tabel 2.1.2.2 Mutaties SZA-uitgaven sinds vorige Ontwerpbegroting (x € 1 mld)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
SZA-uitgaven ontwerpbegroting 2015	**77,0**	**77,8**	**78,6**	**79,5**	**80,2**	
Werkloosheid (WW+ Bijstand)	– 0,5	– 0,8	– 0,9	– 1,1	– 1,0	
Kinderopvangtoeslag	– 0,3	– 0,1	– 0,1	– 0,2	– 0,2	
AOW	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	
Nominalen	– 0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	
Overig	– 0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	
Extrapolatie						80,1
SZA-uitgaven ontwerpbegroting 2016	**75,9**	**77,5**	**78,2**	**78,7**	**79,4**	**80,1**

2.1.2.4 Uitgavenplafond SZA-kader en toetsing aan uitgavenplafond

Uitgavenplafond en kadertoetsing

Het uitgavenplafond wordt jaarlijks conform de begrotingsregels bijgesteld voor prijsontwikkelingen (op grond van prijs Nationale Bestedingen), overboekingen en statistische correcties. Op basis van de prijsontwikkeling is het SZA-kader met € 0,8 miljard verlaagd. Tegelijkertijd is vanaf 2016 het kader met € 0,2 miljard verhoogd in verband met de intensivering van de kinderopvangtoeslag. Deze mutaties hebben geleid tot een neerwaartse aanpassing van de ijklijn met € 0,5 miljard in 2016 ten opzichte van het uitgavenplafond bij de vorige begroting. De budgettaire ontwikkelingen in het afgelopen jaar ter voorbereiding van de begroting 2016 zijn vervolgens ingepast binnen het vastgestelde uitgavenkader SZA.

Tabel 2.1.2.3 Mutaties ijklijn (Uitgavenplafond) sinds vorige Ontwerpbegroting (x € 1 mld)	2015	2016	2017
Ijklijn SZA-kader ontwerpbegroting 2015	**77,1**	**78,6**	**79,0**
Correcties (waaronder bijstelling pNB-raming)	– 0,8	– 0,5	– 0,5
Ijklijn SZA-kader ontwerpbegroting 2016	**76,3**	**78,1**	**78,5**

De actuele uitgavenramingen, zoals deze zijn weergegeven in tabel 2.1.2.2, dienen volgens de regels budgetdiscipline te worden getoetst aan het actuele kader SZA zoals weergegeven in tabel 2.1.2.3. Deze kadertoetsing wordt weergegeven in tabel 2.1.2.4. De SZA-uitgaven zijn in 2016 bijgesteld naar € 77,5 miljard, terwijl het kader uitkomt op € 78,1 miljard. Hiermee wordt het kader SZA in 2016 met € 0,6 miljard onderschreden.

Tabel 2.1.2.4 Toetsing SZA-uitgaven aan ijklijn (x € 1 mld)	2015	2016	2017
Totale SZA-uitgaven	75,9	77,5	78,2
Ijklijn SZA-uitgaven	76,3	78,1	78,5
Over-/onderschrijding ijklijn SZA	**– 0,4**	**– 0,6**	**– 0,3**

2.1.3 Meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen

Tabel 2.1.3 Meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen

	2014	2015	2016[1]	2017	2018	2019	2020	Geheel artikel?
1. Arbeidsmarkt							x[2]	Ja
2. Bijstand, Participatiewet, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening					x			Ja
3. Arbeidsongeschiktheid	x			x				Ja
4. Jonggehandicapten				x				Ja
5. Werkloosheid			x					Ja
6. Ziekte en zwangerschap				x[3]				Ja
7. Kinderopvang		x						Ja
8. Oudedagsvoorziening						x		Ja
9. Nabestaanden						x		Ja
10. Tegemoetkoming ouders					x			Ja
11. Uitvoering		x						Ja
12. Rijksbijdragen[4]								nvt
13. Integratie en maatschappelijke samenhang			x					Ja

[1] De opzet en de vraagstelling van de beleidsdoorlichtingen die in 2016 starten zijn medio 2015 naar de Tweede Kamer gestuurd. Zie: Kamerbrief Artikel 5. Van de overige brieven is nog geen Kamerstuknummer beschikbaar.
[2] De doorlichting van Artikel 1 zal in tegenstelling tot wat in de Begroting 2015 is gemeld niet in 2019 maar in 2020 plaatsvinden, zodat de uitkomsten van de evaluatie in 2020 van de Wet Werk en Zekerheid meegenomen kunnen worden.
[3] De doorlichting van Artikel 6 zal in tegenstelling tot wat in de Begroting 2015 is gemeld niet in 2016 maar in 2017 afgerond worden. De evaluatie Modernisering Ziektewet is belangrijke input voor de beleidsdoorlichting Artikel 6. De evaluatie wordt eind 2016 afgerond daarom is besloten de doorlichting medio 2017 op te leveren.
[4] Het artikel Rijksbijdragen is een technisch artikel. Er wordt op basis van dit artikel geen specifiek beleid gevoerd. Om die reden wordt dit artikel niet doorgelicht. De evaluatie van het beleid waarvoor deze rijksbijdragen zijn bedoeld, vindt plaats wanneer de artikelen waar dit beleid onderdeel van is worden doorgelicht.

2.1.4 Overzicht garanties en achterborgstellingen

Tabel 2.1.4.1 Overzicht verstrekte garanties (bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	Uitstaande garanties 2014	Geraamd te verlenen 2015	Geraamd te vervallen 2015	Uitstaande garanties 2015	Geraamd te verlenen 2016	Geraamd te vervallen 2016	Uitstaande garanties 2016	Garan-tieplafond	Totaal-plafond
Bijstand, Participatiewet, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening	Startende Ondernemers	572	0	272	300	0	150	150	150	ja

Tabel 2.1.4.2 Overzicht uitgaven en ontvangsten garanties (bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	Uitgaven 2014	Ontvang-sten 2014	Saldo 2014	Uitgaven 2015	Ontvang-sten 2015	Saldo 2015	Uitgaven 2016	Ontvang-sten 2016	Saldo 2016
Bijstand, Participatiewet, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening	Startende Ondernemers	0	0	0	272	0	272	150	0	150

In 2007 is de tijdelijke SZW-borgstellingsregeling startende ondernemers vanuit een uitkering van kracht geworden. Een garantie heeft een maximale duur van zes jaar. Er worden geen nieuwe garanties meer verleend. De regeling beoogde te onderzoeken hoe starters voor krediet bij het bankwezen terecht konden. Met de regeling konden starters (aanvankelijk alleen vanuit een uitkering) onder gedeeltelijke en aflopende borgstelling van het rijk een bankkrediet voor hun bedrijf verwerven. De starter betaalde een rente en de bank liep een beperkt risico met weinig uitvoeringskosten. Onder invloed van nieuwe instrumenten is besloten de regeling te sluiten. De claims worden afgedekt op de SZW-begroting.

Tabel 2.1.4.3 Overzicht verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	Uitstaande lening	Looptijd lening
Integratie en maatschappelijke samenhang	Inburgering	60.000	Divers

Asielgerechtigde nieuwkomers die inburgeringplicht hebben, kunnen via het sociaal leenstelsel een bijdrage krijgen om hun inburgeringonderwijs te bekostigen. Slechts ingeval de nieuwkomers onvoldoende inspanningen hebben verricht om het inburgeringdiploma of NT2-diploma tijdig te behalen dient de lening terugbetaald te worden.
Overige nieuwkomers kunnen een beroep doen op het sociaal leenstelsel wanneer zij niet over voldoende middelen beschikken om hun inburgering zelf te bekostigen. In tegenstelling tot de eerste groep dienen zij de lening wel terug te betalen.
De looptijd van deze leningen is divers.

2.2 BELEIDSARTIKELEN

Artikel

1. Arbeidsmarkt

Algemene doelstelling

De overheid draagt bij aan evenwichtige arbeidsverhoudingen en -voorwaarden door kaders te stellen en waar van toepassing toe te zien op de naleving daarvan. De overheid bevordert en stimuleert gezonde en veilige arbeidsomstandigheden.

De overheid bevordert het functioneren van de arbeidsmarkt door bescherming te bieden en de belangen van werknemers te waarborgen in evenwicht met de belangen van de onderneming. De overheid voorziet hierbij in een minimumniveau van arbeidsrechtelijke bescherming, onder andere ten aanzien van de arbeidsomstandigheden, arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden, met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Daarnaast draagt zij zorg voor een op de arbeidsmarkt toegesneden arbeidsmigratiebeleid.

De overheid vindt het belangrijk dat werknemers en zelfstandigen hun werk onder goede condities kunnen verrichten. Dit is ook van belang voor het vergroten van de arbeidsparticipatie en de arbeidsproductiviteit, het beperken van uitval door ziekte en arbeidsongeschiktheid, en het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van werknemers.

De overheid geeft invulling aan bovenstaand beleid door de vormgeving van een stelsel van wet- en regelgeving. Ook ziet de overheid toe op de naleving daarvan. Concreet gaat het daarbij om:
- Gezond en veilig werken, waaronder de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) en de Arbeidstijdenwet (ATW);
- Arbeidsverhoudingen, waaronder de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao), de Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten (avv) en de Wet op de ondernemingsraden (WOR);
- Arbeidsrechtelijke bescherming, waaronder de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML), wet- en regelgeving met betrekking tot gelijke behandeling en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi);
- Toelating van arbeidsmigranten, waaronder de Wet arbeid vreemdelingen (Wav).

Bij het realiseren van deze doelstelling is een belangrijke taak weggelegd voor sociale partners. Zij zijn verantwoordelijk voor het maken van onderlinge afspraken over arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen en het bieden van veilige en gezonde werkomstandigheden. De overheid bevordert dat sociale partners hier vorm en uitvoering aan geven en voert hiertoe overleg met hen.

Rol en Verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** met financiële instrumenten initiatieven die bijdragen aan gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en aan goede arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden. De Minister **regisseert** met wet- en regelgeving het stelsel van minimumeisen. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:
- De vormgeving, het onderhoud en de werking van dit stelsel;
- De vaststelling van de hoogte van het wettelijk minimumloon (WML) en het maximumdagloon;
- Het bevorderen van goede arbeidsverhoudingen, onder andere door het recht op onderhandeling door sociale partners te waarborgen en

het in stand houden van een adequate overlegstructuur met de sociale partners;
- Het bevorderen dat werkgevers en werknemers gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en een goed werktijden- en verzuimbeleid realiseren;
- Het bevorderen dat werkenden gezond en vitaal kunnen doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd;
- Het zorgdragen voor gelijke kansen voor en tijdens arbeidsdeelname;
- Het stimuleren en faciliteren van postinitiële scholing ten behoeve van het optimaal functioneren van de arbeidsmarkt;
- De handhaving van de wet- en regelgeving door de Inspectie SZW.

De Minister van Financiën is primair verantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het arbeidsmarktbeleid te realiseren, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:
- *Wet aanpak schijnconstructies*
  Op 1 januari 2016 treden de laatste onderdelen van de Wet aanpak schijnconstructies[16] in werking. De eerste onderdelen zijn al op 1 juli 2015 in werking getreden. De onderdelen die per 1 januari 2016 in werking treden betreffen de wijzigingen van het WML. Ten minste het gedeelte van het loon gelijk aan het wettelijk minimumloon moet dan giraal worden uitbetaald. Daarnaast mogen er geen bedragen meer worden ingehouden op of verrekend met het wettelijk minimumloon. Ten slotte dienen werkgevers te zorgen voor een heldere en transparante loonstrook door op de loonstrook te specificeren welke onkostenvergoedingen, verrekeningen en inhoudingen er zijn.
- *SER-advies Arbeidsmigratie*
  Naar aanleiding van het advies van de SER zal het kabinet verschillende maatregelen nemen[17]. De maatregelen hebben onder andere tot doel om zoveel als mogelijk ook voor arbeidsmigranten van binnen de EU «gelijk loon voor gelijk werk op dezelfde plaats» te realiseren. Daarnaast worden belemmeringen weggenomen voor werknemers van buiten de EU die in het kader van internationale handelscontacten naar Nederland komen.
- *Implementatie handhavingsrichtlijn*
  Op uiterlijk 18 juni 2016 dient de Europese handhavingsrichtlijn te zijn geïmplementeerd. De detacheringsrichtlijn geeft instrumenten voor handhaving van waarborgen ter bescherming van gedetacheerde werknemers en ter voorkoming van sociale dumping. Om een betere handhaving mogelijk te maken zijn onder meer gegevensuitwisseling, grensoverschrijdende boete-inning en de mogelijkheid voor ketenaansprakelijkheid voor loon en een notificatieplicht in de richtlijn opgenomen.
- *Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd*
  Deze wet[18] strekt ertoe het (door)werken na de AOW-gerechtigde leeftijd op basis van een arbeidsovereenkomst te faciliteren, waar AOW-gerechtigden nu vaak werkzaam zijn op basis van een uitzendovereenkomst of als zzp'er. Hiertoe wordt per 1 januari 2016 een aantal arbeidsrechtelijke bepalingen in verschillende wetten gewijzigd.

---

[16] Tweede Kamer, 34 108, nr. 1.
[17] Tweede Kamer, 29 861, nr. 38.
[18] Tweede Kamer, 34 073, nr. 2.

Tegelijkertijd worden maatregelen getroffen om verdringing van nog niet AOW-gerechtigde werknemers tegen te gaan.

- *Toekomst van de arbeidsgerelateerde zorg en aanpak beroepsziekten*
  Naar aanleiding van het SER-advies «Betere zorg voor werkenden» is een wetsvoorstel gemaakt dat erop gericht is zowel de kwaliteit van het handelen van bedrijfsartsen als de werking van het stelsel van arbeidsgerelateerde zorg te verbeteren. Parallel worden sociale partners gestimuleerd en waar nodig gefaciliteerd om aan de slag te gaan met sectorale en regionale initiatieven onder andere gericht op preventie. Daarnaast zal samenwerking tussen bedrijfsgezondheidszorg en reguliere zorg, instroom van bedrijfsartsen en melding van beroepsziekten verder worden gestimuleerd.
- *Ketenaanpak*
  Vanwege de grote invloed van opdrachtgevers op de arbeidsomstandigheden wordt hieraan in 2016 nadrukkelijk aandacht besteed. De aanpak zal bestaan uit onderzoeken van mogelijkheid tot aanpassen en uitbreiden van regelgeving, stimuleren van zelfregulering en kennis- en informatie-uitwisseling tussen en binnen sectoren.
- *Payrolling*
  Het kabinet dient een wetsvoorstel in om te bewerkstelligen dat payrollwerknemers recht krijgen op dezelfde arbeidsvoorwaarden als werknemers die rechtstreeks in dienst zijn van een opdrachtgever (zie ook de beleidsagenda).

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 1.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 1 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**16.545**	**18.226**	**21.333**	**19.951**	**20.619**	**20.799**	**20.919**
Uitgaven	**14.103**	**18.604**	**21.233**	**19.751**	**21.619**	**20.799**	**20.919**
waarvan juridisch verplicht (%)			59%				
Subsidies	*2.090*	*3.607*	*2.796*	*3.109*	*3.020*	*2.325*	*2.445*
Opdrachten	*11.823*	*14.794*	*13.422*	*11.597*	*13.554*	*13.429*	*13.429*
Bekostiging	*190*	*203*	*203*	*203*	*203*	*203*	*203*
Bijdrage aan andere begrotingen	*0*	*0*	*4.812*	*4.842*	*4.842*	*4.842*	*4.842*
Ministerie van EZ	0	0	3.890	3.890	3.890	3.890	3.890
Ministerie van VWS	0	0	922	952	952	952	952
Ontvangsten	**29.645**	**25.470**	**29.636**	**36.067**	**36.067**	**36.067**	**36.067**

Budgetflexibiliteit

Subsidies:
De subsidies zijn voor 55% juridisch verplicht. Het juridisch verplichte deel betreft voornamelijk financiering van tot en met 2018 aangegane verplichtingen.
Opdrachten:
Het juridisch verplichte deel van het beschikbare bedrag voor opdrachten bedraagt 45%. Dit betreft, naast financiering van tot en met 2016 aangegane verplichtingen, onder andere de jaarlijkse bijdrage aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB).
Bekostiging:
Deze middelen dienen voor de bekostiging van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (CKA) en zijn 100% juridisch verplicht.

Bijdragen aan andere begrotingen:
De bijdragen aan andere begrotingen zijn voor 100% juridisch verplicht. Dit betreft jaarlijkse bijdragen aan TNO, de Gezondheidsraad en aan het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).

Toelichting financiële instrumenten

A. Subsidies
Het subsidiebudget is in 2016 ongeveer € 0,8 miljoen lager dan in 2015. Dit is een gevolg van een herschikking in de vorm van opdrachten en vanwege de taakstelling op dit budget.
Voor het programma Zelfregulering Gezond en Veilig Werken wordt € 1,1 miljoen ingezet voor het ondersteunen van branches en bedrijven bij het ontwikkelen en implementeren van instrumenten van zelfregulering op het terrein van gezond en veilig werken. Deze activiteiten zijn erop gericht partijen te stimuleren en te faciliteren om zelf initiatieven te nemen om veilig en gezond werken blijvend te verbeteren. In 2016 ligt de focus op het actief verspreiden van goede praktijken en het ontwikkelen en implementeren van effectieve instrumenten van zelfregulering in kansrijke branches. € 0,4 miljoen wordt ingezet voor subsidies gezond en veilig werken. Dit betreffen vooral subsidies die veilige omgang met gevaarlijke stoffen zoals asbest, nanomaterialen en explosieven moeten bevorderen.
Voor het programma Duurzame Inzetbaarheid wordt € 0,7 miljoen besteed aan het project «Duurzame Inzetbaarheid in het mkb. Het doel is te bewerkstelligen dat binnen het mkb structureel aandacht komt voor duurzame inzetbaarheid. De subsidieregeling Kwaliteit Arbeidsverhoudingen betreft een regeling (€ 0,3 miljoen) die tot doel heeft projecten te ondersteunen die de kwaliteit van de arbeidsverhoudingen in Nederland verbeteren. Met de regeling worden, in de regel op basis van medefinanciering van minimaal 50%, eenmalige innovatieve projecten gesubsidieerd.

B. Opdrachten
Een belangrijk deel van het budget voor opdrachten (circa € 3,8 miljoen) is de jaarlijkse opdrachtverlening aan het RIVM voor het programma gezond en veilig werken. Tevens is een bedrag van € 0,6 miljoen beschikbaar voor de jaarlijkse bijdrage aan het NCvB. Een bedrag van € 0,5 miljoen is bestemd voor het Arboportaal. Dit portaal dient als startpunt voor werkgevers, werknemers en preventiemedewerkers voor informatie over arbeidsomstandigheden. Doel is om werkgevers, werknemers en preventiemedewerkers te informeren over gezond en veilig werken en waar relevant door te verwijzen naar andere relevante bronnen. Een bedrag van € 1,3 miljoen wordt ingezet voor het programma Zelfregulering. Een bedrag van € 1,0 miljoen wordt besteed aan het onderhoud van de normalisatie infrastructuur, de beleidsintensivering certificatie en aan activiteiten die de implementatie van de EU Seveso richtlijn (Brzo) moeten faciliteren.
Voor het programma Duurzame Inzetbaarheid wordt € 1,7 miljoen besteed aan het vergroten van de bewustwording bij werkgevers en werknemers van psychosociale arbeidsbelasting en het stimuleren en faciliteren dat zij hiermee aan de slag gaan. In aanvulling op de lopende thema's pesten, agressie en geweld en werkstress is de campagne in 2016 gericht op seksuele intimidatie en discriminatie binnen het brede thema ongewenst gedrag.
Veder is voor € 1,7 miljoen aan verplichtingen aangegaan ten behoeve van onder andere onderzoek naar en voorlichting over de Wet werk en zekerheid. Jaarlijks wordt ruim € 0,4 miljoen besteed aan onderzoek op het terrein van pensioenen. Het resterende opdrachtenbudget wordt

besteed aan verschillende kleinere onderzoeken, stimuleringsprogramma's en voorlichtingsprojecten.

C. Bekostiging

Het bedrag voor bekostiging betreft de jaarlijkse bijdrage aan de SER Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen.

D. Bijdrage aan andere begrotingen

Het Ministerie van SZW levert jaarlijks een bijdrage van € 3,7 miljoen aan TNO en € 0,2 miljoen aan de financiering van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen (Ctgb). De bijdragen aan andere begrotingen bestaat daarnaast uit een jaarlijkse bijdrage aan het Ministerie van VWS van € 0,8 miljoen in de kosten van de Gezondheidsraad.

E. Ontvangsten

De realisaties van de boeteontvangsten laten vooralsnog niet de stijging zien die was verwacht op grond van de Fraudewet van 2013. Een mogelijke oorzaak hiervoor is een gedragseffect als gevolg van de Fraudewet. De daling van de boeteontvangsten in 2015 ten opzichte van 2014 komt door een hogere restitutie dan gebruikelijk vanwege rechterlijke uitspraken. Op grond van het voorgaande zijn de voor 2016 verwachte boeteontvangsten gelijkgesteld aan de in 2014 gerealiseerde boeteontvangsten. In het voorjaar van 2016 wordt de raming aan de hand van realisatiegegevens tot en met 2015 meerjarig aangepast.

Kerncijfers

Gezond en veilig werken

In 2014 hebben zeventien op de duizend werknemers een arbeidsongeval gehad met ten minste een dag verzuim. Het ziekteverzuim is in 2014 verder gedaald naar 3,8%. Het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen en de naleving zorgplicht Arbowet laten een vrijwel stabiel beeld zien. De naleving zorgplicht Arbowet is gebaseerd op de zorgplicht van de werkgever zoals vermeld in artikel 3 van de wet.

Tabel 1.2 Kerncijfers gezond en veilig werken

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Arbeidsongevallen onder werknemers dat verzuim tot gevolg heeft (%)[1]	3,0	2,7	1,7[2]
Ziekteverzuim (%)[3]	4,0	3,9	3,8
Aantal incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen[4]	4	3	4
Naleving zorgplicht Arbowet (%)[5]	78	–	79

1 CBS/TNO, nationale enquête arbeidsomstandigheden.
2 Door gewijzigde opzet en vraagstelling van de enquête is het percentage in 2014 niet goed vergelijkbaar met eerdere jaren.
3 CBS, kwartaalenquête ziekteverzuim.
4 Inspectie SZW administratie.
5 Inspectie SZW, monitor Arbo in bedrijf. De monitor wordt tweejaarlijks uitgevoerd.

Arbeidsverhoudingen en voorwaarden

Het bruto WML voor personen van 23 jaar en ouder bedraagt per 1 juli 2015 € 1.507,80 per maand. De bruto minimum vakantiebijslag bedraagt 8% van het bruto WML. Het WML wordt in 2016 conform de geldende systematiek twee maal per jaar geïndexeerd. Het (bruto) maximum dagloon bedraagt per 1 juli 2015 € 199,95 (inclusief vakantiebijslag) en volgt dezelfde indexering.
Het gebruik van de instrumenten van cao en avv varieert door de jaren heen. Mede door de crisis, de onzekere economische verwachtingen en de ruimte op de arbeidsmarkt is de laatste jaren een lager aantal cao's

afgesloten. Het aantal tewerkstellingsvergunningen is onder andere afhankelijk van de krapte op de arbeidsmarkt. Sinds 1 januari 2014 geldt vrij verkeer van personen uit Roemenië en Bulgarije. Werknemers uit deze landen hoeven geen tewerkstellingsvergunning meer aan te vragen.

Tabel 1.3 Kerncijfers arbeidsverhoudingen en voorwaarden

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Aantal werknemers onder cao[1] (x 1.000)	6.003	5.895	5.486
• waarvan direct gebonden bedrijfstak- en ondernemings-cao's (x 1.000)	5.501	5.260	4.850
• waarvan gebonden door algemeen verbindend verklaring (x 1.000)	502	635	636
Aantal verleende tewerkstellingsvergunningen (twv)[2] (x 1.000)	11	9	7[3]

1 SZW, rapportage cao-afspraken (2012, 2013) en SZW administratie (2014) peildatum 1-1-2015.
2 UWV, jaarverslag.
3 Inclusief de gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid die sinds 1 april 2014 een deel van de twv's vervangen.

Handhaving

De Inspectie SZW is de toezichthouder op het terrein van het Ministerie van SZW. Zij werkt aan eerlijk, gezond en veilig werk en bestaanszekerheid voor iedereen. Op basis van risico- en omgevingsanalyses zet de Inspectie toezicht en opsporing in waar de meest hardnekkige problemen voorkomen en waar de kans op effect groot is.
De Inspectie bestrijkt het gehele SZW-terrein: arbeidsomstandigheden, arbeidsmarkt, arbeidsverhoudingen en sociale zekerheid. Hiernaast is de Inspectie ook aangewezen als opsporingsorganisatie voor het Ministerie van VWS voor pgb-fraude en declaratiefraude. De Inspectie SZW heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in risicogericht en programmatisch werken om de aandacht te richten op de aanpak van notoire overtreders en misstanden.
In toenemende mate stuit de Inspectie SZW op complexe fenomenen, waaronder schijnconstructies. Het kost steeds meer tijd om deze complexe verschijnselen te doorgronden. Dergelijke constructies richten zich op ontduiking van regelgeving zoals de Wav en de WML en kunnen in de ernstigste vorm leiden tot arbeidsuitbuiting.
Ook op het gebied van arbeidsomstandigheden komen complexere situaties voor. Op bouwlocaties bevinden zich steeds meer partijen die in allerlei constructies van onderaanneming het werk verrichten. Daarbij ziet de Inspectie dat klussen met grote risico's voor arbeidsveiligheid steeds vaker worden verricht door zzp-ers. Het kost de Inspectie meer tijd om in het ongevalsonderzoek scherp in beeld te krijgen wie als werkgever verantwoordelijk is.
Het toezicht juridiseert en het opleggen van zware instrumenten als hoge boetes of stilleggingen van bedrijven roept een tegenreactie op. Bedrijven zetten vaker juristen in, regelmatig al tijdens inspecties. Het aantal WOB-verzoeken in letstelschadezaken stijgt. Ook stijgt het aantal gevallen waarin bedrijven bezwaar maken of in beroep gaan tegen sancties. Deze ontwikkeling van juridisering doet zich voor op nagenoeg alle domeinen van het toezicht. Dit zorgt ervoor dat inspecteurs meer tijd kwijt zijn aan het verzamelen en vastleggen van informatie en het behandelen van bezwaarschriften en beroepszaken.
Omdat onzeker is in welke mate de hiervoor genoemde ontwikkelingen de productie beïnvloeden, kiest de Inspectie SZW er voor om de voorgenomen productie met betrekking tot het aantal inspecties in 2016 in een bandbreedte te begroten. Overigens zal vanaf 2016 zowel de doorwerking van de taakstelling als het aflopen van tijdelijke uitbreidingen gevolgen voor de productie hebben.

Zie het Jaarplan 2016 van de Inspectie SZW voor meer informatie. Het Jaarplan 2016 van de Inspectie SZW wordt tegelijk met de begroting van SZW aan de Tweede Kamer aangeboden.

Tabel 1.4 Kerncijfers handhaving[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal inspecties en onderzoeken arbeidsomstandigheden	17.134	16.000	15.500–16.500
Percentage inspecties waarbij overtreding arbeidsomstandigheden is vastgesteld	60	55	57
Aantal inspecties en onderzoeken binnen bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo)	453	400	380–420
Percentage inspecties waarbij overtreding Brzo is vastgesteld	43	38	40
Aantal inspecties Wav, WML of Waadi	5.054	4.500	3.800–4.800
Percentage inspecties waarbij overtreding Wav, WML of Waadi is vastgesteld	19	20	20
Programmarapportages Werk en Inkomen	6	7	6
Overige producten Werk en Inkomen	10	23	18
Opsporing: aantal afgeronde opsporingsonderzoeken	57	56	56
Opsporing: aantal bij het OM aangemelde verdachten	221	145	130–170
Opsporing: vastgesteld nadeel (mln. €)	32	35	25–35

[1] Inspectie SZW, jaarverslag.

Budgettair belang buiten de begroting

Mobiliteitsbonus oudere werknemers arbeidsgehandicapten
Om duurzame inzetbaarheid te vergroten en te zorgen dat minder mensen langs de kant blijven staan, zijn er mobiliteitsbonussen voor het in dienst houden en in dienst nemen van oudere uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten. Als onderdeel van het pensioenakkoord is de leeftijdsgrens van de mobiliteitsbonus voor oudere uitkeringsgerechtigden vanaf 2015 verhoogd van 50 jaar naar 56 jaar. Per 1 januari 2018 worden de premiekortingen oudere werknemers en arbeidsgehandicapte werknemers omgevormd naar loonkostenvoordelen. Met deze omvorming wordt de verzilveringsproblematiek van kleine werkgevers opgelost en wordt de systematiek eenvoudiger, robuuster en fraudebestendiger. Deze wijziging is reeds aangekondigd door de Minister van SZW in een brief aan de Tweede Kamer van 6 februari 2015[19] en wordt geregeld in de Wet tegemoetkomingen loondomein. Deze wet regelt ook de introductie van het lage-inkomensvoordeel – een gericht loonkostenvoordeel om het voor werkgevers aantrekkelijker te maken mensen met lage inkomens aan te nemen of in dienst te houden – per 1 januari 2017.

Premiekorting jongeren
In 2014 is een premiekorting jongeren geïntroduceerd. Met deze maatregel wordt uitwerking gegeven aan de afspraak uit de Begrotingsafspraken 2014 om de arbeidsmarkt voor jongeren te versterken met een premiekorting. De premiekorting geldt, onder bepaalde voorwaarden, voor iedere werkgever die tussen 1 januari 2014 en 31 december 2015 een uitkeringsgerechtigde tussen de 18 en 27 jaar aanneemt. De premiekorting mag maximaal twee jaar toegepast worden. De raming van de uitgaven aan premiekorting jongeren is naar beneden bijgesteld op basis van realisatiecijfers.

Werkbonus
In 2013 is de gewijzigde werkbonus ingevoerd. Deze is van toepassing voor werkenden die bij aanvang van het kalenderjaar een leeftijd hebben van minimaal 60 en maximaal 63 jaar.

[19] Tweede Kamer, 29 544, nr. 588.

Overgangsregeling voor de levensloopregeling
De levensloopregeling is per 1 januari 2012 afgeschaft. Er is een overgangsregeling die loopt tot 1 januari 2022 voor deelnemers die minimaal € 3.000 hebben gespaard en hun tegoed nog niet opnemen. Deze deelnemers kunnen doorsparen tot 1 januari 2022. Hiervoor is een budget beschikbaar van € 15 miljoen per jaar.

Levensloopverlofkorting
Om de aantrekkelijkheid van de levensloopregeling als alternatief voor het spaarloon te vergroten, konden werknemers een tegemoetkoming in de vorm van een levensloopverlofkorting van maximaal € 201 per gespaard jaar ontvangen. De levensloopregeling is per 1 januari 2012 afgeschaft voor nieuwe gevallen. Voor deelnemers aan de levensloopregeling die op 31 december 2011 een aanspraak ingevolge levensloopregeling hebben opgebouwd waarvan de waarde in het economische verkeer op 31 december 2011 minimaal € 3.000 bedroeg geldt een overgangsregeling. Deze deelnemers kunnen tot 31 december 2021 doorgaan met het sparen overeenkomstig de op 31 december 2011 geldende voorwaarden. Een uitzondering geldt voor de levensloopverlofkorting. Sinds 1 januari 2012 wordt bij inleg in de levensloopregeling geen levensloopverlofkorting meer opgebouwd. De op 31 december 2011 opgebouwde rechten op de levensloopverlofkorting vervallen niet en worden verzilverd bij de opname van het levenslooptegoed.

Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid
Om de arbeidsparticipatie van gedeeltelijk arbeidsongeschikten te bevorderen bestaat een fiscale stimulans. Door handicap of ziekte kunnen gedeeltelijk arbeidsongeschikten veelal niet voldoen aan het gebruikelijke urencriterium dat geldt voor de startersaftrek. Daarom kunnen zij in de eerste drie jaren van hun onderneming een beroep doen op de regeling «startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid», waarbij een verlaagd urencriterium geldt.

Laag BTW-tarief arbeidsintensieve diensten
Om de werkgelegenheid binnen sectoren met arbeidsintensieve diensten te ondersteunen geldt er binnen de omzetbelasting een verlaagd BTW-tarief van 6 procent voor arbeidsintensieve diensten (onder andere kappers en fietsenmakers).

Tabel 1.5 Fiscale uitgaven[1] (lopende prijzen x € 1 mln)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mobiliteitsbonus arbeidsgehandicapten en oudere werknemers	293	309	336	311	0	0	0
Premiekorting jongeren	5	17	20	5	0	0	0
Werkbonus	70	47	27	14	0	0	0
Overgangsregeling voor de levensloopregeling	15	15	15	15	15	15	15
Levensloopverlofkorting	13	17	11	11	11	11	11
Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid	2	2	2	2	2	2	2
Laag BTW tarief arbeidsintensieve diensten	874	765	650	661	672	683	694

[1] Ministerie van Financiën, Belastingdienst.

Artikel

2. Bijstand, Participatiewet, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening

Algemene doelstelling

De overheid ondersteunt bij het vinden van werk en biedt inkomensondersteuning en aangepaste arbeid aan hen die dat nodig hebben.

Wie kan werken, moet dat ook doen. Dit is in de eerste plaats in het belang van de betrokkene zelf: werk zorgt voor economische en financiële zelfstandigheid, draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde en biedt kansen om volop mee te doen in de samenleving. De overheid streeft naar een transparant en activerend sociaalzekerheidsstelsel dat mensen enerzijds de zekerheid biedt van een adequaat vangnet als dat echt nodig is, en dat hen anderzijds prikkelt om (weer) aan het werk te gaan als dat kan.

Mensen hebben de verantwoordelijkheid om in het eigen inkomen te voorzien en nemen daartoe zelf het initiatief. Alleen als het vinden van werk op eigen kracht niet lukt, helpt de overheid hierbij door ondersteuning bij re-integratie of beschut werk aan te bieden. Aan mensen die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien biedt de overheid een sociaal vangnet in de vorm van bijstand. Daarbij streeft de overheid er in de vormgeving naar om het aantal loketten waar uitkeringsgerechtigden mee te maken hebben te beperken.

De overheid biedt inwoners van Caribisch Nederland waar nodig re-integratieondersteuning en inkomensondersteuning op grond van de Onderstandsregeling.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** het vinden van werk door middelen beschikbaar te stellen aan gemeenten ten behoeve van re-integratieinspanningen, sociale werkvoorziening en loonkostensubsidies. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning. Hij[20] is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van de hoogte van de algemene bijstandniveaus;
- Het ter beschikking stellen aan en verdelen van middelen onder gemeenten voor de inkomensvoorziening vanuit de Participatiewet, waarin begrepen zijn de IOAW, IOAZ en algemene bijstand voor startende zelfstandigen;
- Het houden van systeemtoezicht;
- De budgetmutaties van het gebundeld participatiebudget, dat onderdeel uitmaakt van de integratie-uitkering sociaal domein, en de verdeling daarvan die aansluit bij de gedecentraliseerde taak;
- Het terugvorderen van onrechtmatig bestede middelen van het participatiebudget en het terugvorderen van middelen van niet-gerealiseerde plekken in de Wsw over de uitvoeringsjaren tot en met 2014;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB (AIO, bijstand buitenland) en het UWV (TW);
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

[20] Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

Het Rijk verschaft gemeenten middelen voor de uitvoering en geeft de wet- en regelgeving vorm waarbinnen deze uitvoering plaatsvindt. Het Rijk stelt een toereikend macrobudget voor de gemeenten beschikbaar om loonkostensubsidies en bijstanduitkeringen te betalen. Dit budget wordt zoveel mogelijk op basis van objectieve factoren over de gemeenten verdeeld. Het Rijk houdt systeemtoezicht. Bij ernstige tekortkomingen in de gemeentelijke uitvoering van de Participatiewet kan het Rijk aanwijzingen geven aan gemeenten over de uitvoering van de Participatiewet of ingrijpen in de uitvoeringsorganisatie.
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de rechtmatige en doeltreffende uitvoering van de Participatiewet en aan genoemde wet verwante wetten en voorzieningen. Gemeenten zijn daarnaast verantwoordelijk voor de handhaving van de naleving door personen die een beroep doen op deze wetten.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- *Jeugdwerkloosheid*
  In de brief van 31 maart 2015 aan de Tweede Kamer[21] hebben de Ministers van SZW en OCW de aanpak jeugdwerkloosheid voor de periode tot en met 2016 uiteengezet. Een van de speerpunten betreft de gezamenlijke regionaal gedragen plannen van gemeenten en UWV om jongeren met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt actief te bemiddelen naar werk. In het kader van de aanpak jeugdwerkloosheid zijn daarnaast Werkakkoorden met werkgevers gesloten. Tenslotte is er nog de uitvoering van de sectorplannen met onder meer de extra instroom via leerbanen van jongeren bij bedrijven. Daarmee blijven in 2016 werkgevers gestimuleerd om vacatures open te stellen voor jongeren van 18 tot 27 jaar. De Minister van SZW heeft voor 2015 en 2016 een bedrag van € 3,5 miljoen per jaar beschikbaar gesteld aan de 35 arbeidsmarktregio's voor de uitvoering van de regionale plannen. Voor de actieve bemiddeling van jongeren met een WW-uitkering heeft de Minister daarnaast in diezelfde periode jaarlijks € 3,7 miljoen beschikbaar gesteld aan het UWV.
- *Wetsvoorstel tot harmonisatie van instrumenten in de Participatiewet*
  De doelgroep van de banenafspraak bestaat uit mensen die door het UWV aan werk worden geholpen (Wajongers) en mensen die door gemeenten worden geholpen (mensen met een Wsw-indicatie, met een WIW/ID-baan of uit de Participatiewet die minder dan het wettelijk minimumloon kunnen verdienen). Het instrumentarium dat daarbij door het UWV en gemeenten ingezet kan worden verschilt van elkaar. Met gemeenten en sociale partners zijn in de Werkkamer afspraken gemaakt om dit instrumentarium voor de gehele doelgroep van de banenafspraak zoveel mogelijk te harmoniseren. De afspraken zijn uitgewerkt in een wetsvoorstel tot harmonisatie van instrumenten in de Participatiewet[22] dat in behandeling is bij het parlement. Het wetsvoorstel voorziet allereerst in de uniforme no-riskpolis van het UWV voor werkgevers die mensen uit de Participatiewet in dienst nemen die behoren tot de doelgroep banenafspraak. Deze no-riskpolis is al beschikbaar voor Wajongers. De tweede wijziging betreft een uniforme mobiliteitsbonus voor werkgevers die Wajongers of mensen uit de doelgroep banenafspraak vanuit de Participatiewet in dienst nemen. Het wetsvoorstel kent een horizonbepaling en geldt voor de periode 2016–2020. Na drie jaar vindt een evaluatie plaats.

[21] Tweede Kamer, 29 544, nr. 599.
[22] Tweede Kamer, 34 194, nr. 2 en Tweede Kamer, 34 194, nr. 7.

- *Versterking prikkelwerking Participatiewet*
  In de begrotingsafspraken 2014 is afgesproken om de prikkelwerking van de Participatiewet te verbeteren waardoor gemeenten actiever proberen om het aantal bijstandsontvangers te beperken. Dit zou moeten leiden tot een besparing op de gebundelde uitkering in het kader van de Participatiewet van structureel € 80 miljoen vanaf 2017. In 2016 bedraagt de besparing € 40 miljoen vanwege gewenningseffecten. Deze besparing kan nu worden ingevuld doordat de maatstaf bijstandsontvangers in de verdeelsystematiek van het Gemeentefonds vanaf 2016 is aangepast. Het aandeel van de maatstaf bijstandontvangers is in de verdeling van het Gemeentefonds verkleind en daarnaast wordt voor de maatstaf bijstandsontvangers een driejarig gemiddelde ingevoerd. Door deze maatregelen wordt de demping van de prikkel die uitgaat van de bekostigingssystematiek van de Participatiewet geneutraliseerd.
- *Wet taaleis Participatiewet*
  De Wet taaleis Participatiewet regelt dat bijstandsgerechtigden die onvoldoende de Nederlandse taal beheersen en daardoor worden belemmerd bij hun inschakeling op de arbeidsmarkt, de verplichting wordt opgelegd om de Nederlandse taal te leren. De verplichting geldt vanaf 1 januari 2016 voor de nieuwe instroom in de bijstand en vanaf 1 juli voor alle bijstandgerechtigden. Zonder Nederlands te begrijpen en te spreken is het immers veel moeilijker om werk te vinden en daarmee uit de bijstand te komen. Het is zaak dat men zich binnen een redelijke termijn inspant om een basisniveau te bereiken. Als iemand aantoonbaar en verwijtbaar niets of te weinig doet om het gewenste taalniveau te bereiken, dan kan dit leiden tot een verlaging van de uitkering. Daarbij moet de gemeente altijd rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van de bijstandsgerechtigde.
- *Bescherming pensioenopbouw zelfstandigen*
  Het streven is per 1 januari 2016 het wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw in werking te laten treden (zie ook artikel 8). Met het wetsvoorstel wordt in de Participatiewet geregeld dat lijfrenten binnen zekere grenzen niet als vermogen worden aangemerkt. Dit zal tot gevolg hebben dat meer mensen recht hebben op bijstand. De hiermee gepaard gaande extra uitgaven aan uitkeringslasten en uitvoeringskosten bedragen structureel € 150 miljoen. Daarnaast regelt de wetswijziging dat de vrijlating voor inkomsten uit arbeid binnen de Participatiewet wordt verruimd. Momenteel kan de vrijlating slechts worden toegepast gedurende een periode van maximaal zes aaneengesloten maanden. Met de wetswijziging kan de maximale duur van 6 maanden ook op afzonderlijke perioden worden toegepast.
- *Vereenvoudiging beslagvrije voet en beslagregister*
  De beslagvrije voet wordt regelmatig te laag vastgesteld. Hierdoor houden mensen onvoldoende over om in de (basale) kosten van levensonderhoud te voorzien. Dat is onwenselijk. Daarom heeft het kabinet besloten om de regels rond de beslagvrije voet te vereenvoudigen. Een interdepartementale projectgroep werkt een nieuw, eenvoudig systeem uit om de beslagvrije voet te berekenen. In relatie tot een betere bescherming en naleving/handhaafbaarheid van de beslagvrije voet worden ook de bijzondere incassobevoegdheden bezien. Naar verwachting kan de benodigde wetswijziging, waaronder van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, in 2016 aan de Tweede Kamer worden gezonden.
  Het kabinet heeft de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders gevraagd het door hen ontwikkelde beslagregister te

monitoren. Op grond daarvan kan het kabinet in 2016 bezien hoe de overheidsorganisaties daarop kunnen worden aangesloten met oog op een correcte toepassing van de beslagvrije voet.

- *Breed Moratorium*
  Met het Breed Moratorium wordt de gemeente bij schuldhulpverlening de mogelijkheid geboden om bij de rechter een verzoek in te dienen tot opschorting van alle incassoactiviteiten voor een maximale duur van 6 maanden. Het Breed Moratorium moet de gemeentelijke schuldhulpverlening aldus de mogelijkheid bieden om de financiële situatie van de schuldenaar te stabiliseren, daar waar dit door een aanhoudende stroom van incassoactiviteiten niet tot de mogelijkheden behoort. De hiervoor benodigde regelgeving wordt in 2016 voorbereid.
- *Besluit gegevensuitwisseling*
  Om de uitvoering van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening te vereenvoudigen is een Amvb Gegevensuitwisseling gemeentelijke schuldhulpverlening in voorbereiding. Daarin wordt vastgelegd welke gegevens die gemeenten voor de sector werk en inkomen al beschikbaar hebben en op welk moment en met welk doel deze gegevens elektronisch mogen worden uitgewisseld ter verificatie van de door de klant geleverde informatie. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 juli 2016.
- *Evaluatie Wet gemeentelijke schuldhulpverlening*
  De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening wordt geëvalueerd. Voor 1 juli 2016 ontvangt de Tweede Kamer een verslag van de doeltreffendheid en de effecten van de wet in de praktijk.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 2 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**6.333.698**	**6.571.830**	**6.435.802**	**6.529.792**	**6.692.097**	**6.822.849**	**6.943.585**
waarvan garantieverplichtingen	– 617						
Uitgaven	**9.732.855**	**6.523.133**	**6.611.078**	**6.719.127**	**6.722.097**	**6.822.849**	**6.943.585**
waarvan juridisch verplicht (%)			99%				
Inkomensoverdrachten	9.653.128	6.398.736	6.408.332	6.497.790	6.668.277	6.799.029	6.919.765
Macrobudget participatiewetuitkeringen[1]	5.736.429	5.595.160	5.618.137	5.712.244	5.842.389	5.973.173	6.095.799
Participatiebudget	694.832	0	0	0	0	0	0
WSW	2.389.997	21.019	21.019	3.005	3.005	3.005	3.005
TW	555.000	480.218	474.055	469.866	499.775	493.926	490.542
AIO	208.000	234.209	242.325	259.842	270.224	275.988	279.660
Bijstand zelfstandigen	66.216	64.993	47.373	47.369	47.369	47.369	47.369
Repatriëringsregelingen	5	10	0	0	0	0	0
Bijstand buitenland	1.400	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
Onderstand en re-integratie (Caribisch Nederland)	1.249	1.527	3.823	3.864	3.915	3.968	1.790
Garanties	*0*	*300*	*150*	*50*	*0*	*0*	*0*
Subsidies	*77.047*	*117.820*	*184.361*	*197.803*	*30.028*	*0*	*0*
Opdrachten	*2.376*	*5.973*	*17.931*	*23.180*	*23.488*	*23.516*	*23.516*
Bekostiging	*304*	*304*	*304*	*304*	*304*	*304*	*304*
Nibud	304	304	304	304	304	304	304
Ontvangsten	**106.277**	**42.717**	**3.475**	**2.572**	**2.572**	**2.572**	**0**

[1] Inclusief Bijstand overig (zie tabel 2.2).

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn voor 100% juridisch verplicht. De rijksbijdragen aan de uitvoerende instellingen (gemeenten, UWV en SVB) worden ruim voor het begrotingsjaar bekend gemaakt. Voor zover de uitkeringsrechten worden gedeclareerd, zijn deze vastgelegd in wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht.
Garanties:
De garanties zijn voor 100% juridisch verplicht. Het betreft garanties in het kader van de Tijdelijke SZW-borgstellingsregeling ondernemers 2009–2010.
Subsidies:
De subsidies zijn voor 86% juridisch verplicht. Het betreft subsidies in het kader van de sectorplannen en het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek.
Opdrachten:
De opdrachten zijn voor 9% juridisch verplicht. Het betreft met name overlopende verplichtingen. Verder is 54% bestuurlijk gebonden voor kennisprogramma ZonMw, ondersteuning voor de Participatiewet en de quotumwet en voor Armoede- en schuldhulpverlening.
Bekostiging:
Het budget is 100% juridisch verplicht. Het betreft een instellingssubsidie voor het Nibud.

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Macrobudget participatiewetuitkeringen
Vanaf 2010 zijn de bijdragen aan gemeenten voor de uitvoering van diverse wetten samengevoegd in een gebundelde uitkering. Vanaf 2015 met de inwerkingtreding van de Participatiewet is het macrobudget participatiewetuitkeringen bedoeld voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies door gemeenten. Voor 2016 wordt het macrobudget geraamd op € 5.618 miljoen. Hiervan wordt een bedrag van € 44 miljoen gereserveerd voor de in 2016 uit te keren incidentele (IAU) en meerjarige aanvullende uitkeringen (MAU) over het jaar 2014. De IAU en MAU betreffen incidentele en meerjarige aanvullende uitkeringen voor gemeenten die tekort komen op hun deel van het Macrobudget participatiewetuitkeringen en die voldoen aan een aantal nadere voorwaarden. In tabel 2.2 worden de uitgaven gespecificeerd.

Tabel 2.2 Extracomptabel overzicht Macrobudget participatiewetuitkeringen (x € 1.000)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Macrobudget participatiewetuitkeringen	**5.595.160**	**5.618.137**	**5.712.244**	**5.842.389**	**5.973.173**	**6.095.799**	
Algemene bijstand en loonkostensubsidies[1]	5.276.957	5.273.454	5.343.883	5.457.983	5.572.727	5.681.671	
IOAW	258.906	284.206	306.396	321.113	335.410	347.135	
IOAZ	27.734	28.964	30.451	31.782	33.523	35.480	
Bbz-levensonderhoud startende ondernemers	31.513	31.513	31.513	31.513	31.513	31.513	

[1] Voor het jaar 2014 zijn de verantwoorde middelen het Wwb-inkomensdeel.

Participatiewet
De Participatiewet (vanaf 2015) voorziet in een sociaal vangnet voor personen die niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. Het Macrobudget participatiewetuitkeringen voorziet in de middelen voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. De middelen voor algemene bijstand en loonkostensubsidies worden samen met de middelen voor IOAW, IOAZ en levensonderhoud startende ondernemers als participatiewetuitkering over de gemeenten verdeeld.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Iedereen die rechtmatig in Nederland verblijft en woont kan in aanmerking komen voor bijstand.

Hoe hoog is de bijstand?
De hoogte van de bijstandsuitkering is afhankelijk van leeftijd en leefsituatie. In tabel 2.3 zijn de bijstandsnormen opgenomen voor gehuwden/samenwonenden en alleenstaanden en alleenstaande ouders van 21 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd die niet samenwonen met meerderjarige medebewoners. Voor gehuwden en alleenstaanden van 21 jaar of ouder die samenwonen met één of meer meerderjarige personen waarmee kosten kunnen worden gedeeld, geldt op grond van de kostendelersnorm een lager bedrag. Bijstandsgerechtigden van 18 tot 21 jaar ontvangen een lagere uitkering.

Tabel 2.3 Netto bijstandsnormen inclusief vakantietoeslag per 1 juli 2015

Gehuwd / samenwonend	€ 1.375,18
Alleenstaande (ouder)	€ 962,63

Budgettaire ontwikkelingen
De meerjarige oploop van de uitgaven van het Macrobudget participatiewetuitkeringen hangt samen met de invoering van een aantal wetswijzigingen vanaf 2015, waaronder de invoering van de Participatiewet, en met het anticiperen van de gemeenten op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw. De lichte daling van de uitgaven in 2016 vloeit voort uit een daling van de gemiddelde uitkering als gevolg van de invoering van de kostendelersnorm. Omdat de kostendelersnorm voor het zittend bestand pas halverwege 2015 is ingegaan, werkt het effect pas in 2016 volledig door in de gemiddelde uitkering.

Beleidsrelevante kerncijfers
De oploop van het volume van de bijstandsuitkeringen is een saldo van toe- en afnames. De toenames hangen samen met de invoering van een aantal wetswijzigingen vanaf 2015, waaronder de invoering van de Participatiewet en het anticiperen van de gemeenten op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw. Daartegenover staat een kleinere afname die het gevolg is van de aantrekkende conjunctuur.

Tabel 2.4 Kerncijfers Wwb/Participatiewet[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume WWB/Participatiewet (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	371	380	384
Volume WWB (x 1.000 huishoudens, ultimo)	377	–[2]	–[2]
• waarvan verblijfsduur minder dan 1 jaar	96	–[2]	–[2]
• waarvan verblijfsduur 1 tot 5 jaar	162	–[2]	–[2]
• waarvan verblijfsduur 5 jaar of meer	118	–[2]	–[2]

[1] CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.
[2] Deze cijfers worden niet geraamd.

In het sociaal akkoord is een banenafspraak gemaakt met als doel in de komende jaren 125.000 extra arbeidsbeperkten aan het werk te helpen. Als blijkt dat de aantallen niet worden gehaald, dan kan na overleg met sociale partners en gemeenten de quotumheffing in werking treden. Het eerste beoordelingsmoment of de quotumheffing in werking dient te treden vindt in 2016 plaats over 2015.

Tabel 2.5 Indicatoren banenafspraak

	Streefwaarde[1] 2015	Streefwaarde[1] 2016
Cumulatief aantal extra banen arbeidsbeperkten marktsector t.o.v. nulmeting op 1/1/2013	6.000	14.000
Cumulatief aantal extra banen arbeidsbeperkten overheid t.o.v. nulmeting op 1/1/2013	3.000	6.500

[1] Streefwaarden afkomstig uit Memorie van Toelichting bij de Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten, Tweede Kamer, 33 981, nr. 3, blz. 6, tabel: aantal te realiseren banen voor beoordeling activering quotumheffing.

Gemeenten zijn bezig een omslag in de uitvoering van re-integratie te maken om met een afgenomen budget toch meer mensen te ondersteunen. Omdat er in de aantrekkende arbeidsmarkt veel concurrentie is van andere werkzoekenden, leidt dat nog niet altijd tot meer gestarte banen na re-integratie. Tevens is vaak tijdens het werk nog verdere ondersteuning nodig waardoor de re-integratievoorziening langer kan doorlopen.

Tabel 2.6 Kerncijfers re-integratie

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Personen met een re-integratievoorziening (x 1.000, ultimo)[1]	–	162	170
Personen die werken met een re-integratievoorziening (x 1.000, ultimo)[1]	–	35	37
Personen met een loonkostensubsidie Participatiewet (x 1.000, ultimo)[2]	–	–	–
Aantal door bijstandsontvangers/niet-uitkeringsgerechtigden gestarte banen na re-integratie (x 1.000)[3]	62	56	47

[1] CBS, statistiek re-integratie gemeenten; vanaf 2013 registreren gemeenten voorzieningen in plaats van trajecten. Informatie over 2012 is daarom niet beschikbaar.
[2] CBS, statistiek re-integratie gemeenten; het instrument loonkostensubsidie wordt met ingang van de Participatiewet per 2015 toegepast, daarom is realisatie 2014 niet beschikbaar.
[3] CBS, uitstroom na re-integratie. Het cijfer van 2014 is niet goed vergelijkbaar met eerdere jaren omdat in 2014 de populatieafbakening is gewijzigd.

Handhaving
De gepercipieerde detectiekans is toegenomen, de kennis van de verplichtingen over 2012 en 2014 laat een stabiel beeld zien. De incassoratio 2013 is toegenomen met 6 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 22% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting voor de incassoratio 2014 is 12%, dat is enigszins lager dan de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 2.7 Kerncijfers Wwb (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	71	–	80
Kennis van de verplichtingen (%)	90	–	88
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	16	4,9	11
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	66	20	62
Terugvordering[3]			
Incassoratio 2013 (%)	–	16	22
Incassoratio 2014 (%)		–	12

[1] Ipsos, Kennis der verplichtingen en detectiekans 2014. Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar.
[2] SZW-berekeningen op basis van CBS, bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek. De cijfers bij Opsporing 2013 geven uitsluitend de overtredingen en het benadelingsbedrag weer die betrekking hebben op de Fraudewet 2013.
[3] CBS-onderzoek «incassoratio».

Wetten inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en gewezen zelfstandigen (IOAZ)

De IOAW-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot bijstandniveau voor oudere werkloze werknemers. Vermogen, zoals een eigen huis of spaargeld, blijft buiten beschouwing. Anders dan bij de Participatiewet hoeven werkloze ouderen, die vaak vermogen in spaargeld of eigen huis hebben, in de IOAW hun vermogen niet aan te spreken.
De IOAZ is een uitkering voor ouderen die noodgedwongen zijn gestopt met hun werk als zelfstandige, omdat de inkomsten daaruit onvoldoende waren. De IOAZ-uitkering vult het (gezins)inkomen aan tot het bijstandsniveau. In de IOAZ wordt rekening gehouden met de bijzondere positie van zelfstandigen en hun (bedrijfs)vermogen.

Wie komen ervoor in aanmerking?
De belangrijkste doelgroepen van de IOAW zijn:
- Werkloze werknemers die op het moment dat zij werkloos worden ten minste 50 jaar zijn en geboren zijn voor 1 januari 1965, die recht hebben op een uitkering op grond van de WW van meer dan drie maanden en die de volledige uitkeringsduur daarvan hebben doorlopen;
- Werknemers die na hun 50e verjaardag recht hebben gekregen op een loongerelateerde WGA-uitkering en van wie de WGA-uitkering is beëindigd omdat zij niet langer ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn.

De IOAZ is bedoeld voor oudere zelfstandigen tussen de 55 jaar en de AOW-leeftijd, die hun bedrijf of zelfstandig beroep na hun 55e verjaardag hebben beëindigd. Om in aanmerking te komen voor een uitkering moet de gewezen zelfstandige onder andere voldoen aan voorwaarden betreffende het gemiddeld jaarinkomen in de drie jaar voorafgaand aan de aanvraag, het verwachte inkomen uit beroep of bedrijf bij voortzetting van het bedrijf en het aantal uren en de duur van de werkzaamheden als zelfstandige.

Hoe hoog is de IOAW/IOAZ?
Per 1 juli 2015 geldt voor de IOAW en de IOAZ een kostendelersnorm. Dan ontvangen alleenstaanden en alleenstaande ouders, indien zij samenwonen met één of meer meerderjarige personen, 68 procent van het bedrag dat voor gehuwden geldt. Uiteindelijk, per 1 januari 2019,

ontvangen alleenstaanden en alleenstaande ouders, indien zij samenwonen met één of meer meerderjarige personen, 50 procent van het bedrag dat voor gehuwden geldt.

Tabel 2.8 Bruto bedragen IOAW/IOAZ per maand per 1 juli 2015, exclusief vakantietoeslag

Gehuwd / samenwonend	€ 1.468,72
Alleenstaande (ouder) zonder meerderjarige medebewoners	€ 1.135,20
Alleenstaande (ouder) met een of meer meerderjarige medebewoners	€ 1.094,99

Budgettaire ontwikkelingen
De IOAW-uitgaven nemen de komende jaren toe. Dit wordt verklaard doordat de IOAW-instroom met vertraging de conjunctuur volgt. Het grootste deel van de IOAW-instroom heeft immers eerst 3 jaar in de WW gezeten. Daarnaast neemt het volume toe door de geleidelijke verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd. Ook de uitgaven aan de IOAZ en het volume nemen de komende jaren toe door verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.9 Kerncijfers IOAW en IOAZ[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume IOAW (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	16	18	20
Volume IOAZ (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	1,7	1,7	1,8

[1] CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.

A2. Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

De Wsw heeft tot doel het scheppen van aangepaste werkgelegenheid voor personen die wel graag willen werken, maar dit niet onder normale arbeidsomstandigheden kunnen doen. De Wsw biedt zowel de mogelijkheid tot werken in een beschutte omgeving als tot begeleid werken bij reguliere werkgevers. Met de Participatiewet is de toegang voor nieuwe instroom tot de Wsw vanaf 2015 afgesloten, ook voor mensen met een geldige Wsw-indicatie. Deze mensen vallen, voor zover zij behoren tot de gemeentelijke doelgroep, vanaf die datum onder de werking van de Participatiewet. Mensen die op 31 december 2014 in de Wsw werkzaam waren op basis van een Wsw-dienstbetrekking hebben een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht en houden hun huidige wettelijke rechten en plichten.

Budgettaire ontwikkelingen
De middelen voor de uitvoering van de Wsw maken vanaf 2015 onderdeel uit van de integratie-uitkering sociaal domein. Met de inwerkingtreding van de Participatiewet is de bonus begeleid werken komen te vervallen. Gemeenten hebben recht op deze bonus, indien zij mensen met een Wsw-indicatie via begeleid werken bij een reguliere werkgever aan de slag hielpen. Voor 2015 en 2016 is daarom € 18 miljoen gereserveerd voor de afwikkeling van de bonus over 2013 en 2014.
De Stichting Beheer Collectieve Middelen (SBCM) is het arbeidsmarkt- en opleidingsfonds voor en door de sector sociale werkvoorziening. Jaarlijks ontvangt deze stichting bijna € 3 miljoen ten behoeve van ondersteuning van Sw-bedrijven en ontwikkeling van Sw-werknemers.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.10 Kerncijfers Wsw[1]

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Werknemersbestand (x 1.000 personen, ultimo)	102	102	103
Aantal detacheringen als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen (%)	29	30	30
Aantal gerealiseerde plaatsen in begeleid werken als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen (%)	6,2	6,2	6,5

[1] Research voor Beleid, Wsw-monitor.

A3. Toeslagenwet (TW)

De TW vult uitkeringen op grond van de werknemersverzekeringen aan tot het normbedrag voor het relevante sociaal minimum als het totale inkomen (exclusief TW-uitkering) van de uitkeringsgerechtigde en diens eventuele partner daaronder ligt.

Wie komen ervoor in aanmerking?

Uitkeringsgerechtigden komen in aanmerking voor een toeslag als zij een uitkering ontvangen op grond van één van de zogenoemde moeder-wetten. Dit zijn de WIA, WAO, WAZ, Wamil, Wajong, IOW, WW, ZW en WAZO. Ook als een werkgever in het tweede ziektejaar minder loon doorbetaalt dan het voor de werknemer geldende sociaal minimum, komt de betrokkene in aanmerking voor een toeslag.

De volgende personen kunnen recht hebben op een toeslag:

- een gehuwde/samenwonende met een gezamenlijk inkomen dat lager is dan het bruto minimumloon;
- een alleenstaande met een inkomen dat lager is dan 70% van het netto minimumloon.

Hoe hoog is de toeslag?

De toeslag vult de uitkering in beginsel aan tot het normbedrag-TW. Indien het dagloon lager is dan het normbedrag-TW, dan vult de toeslag aan tot dit lagere dagloon.

Tabel 2.11 Normbedragen TW per 1 juli 2015 bruto per maand, exclusief vakantietoeslag

Gehuwd / samenwonend	€ 1.507,80
Alleenstaande (ouder) van 23 jaar en ouder	€ 1.135,35

Budgettaire ontwikkelingen

De TW-uitgaven hangen samen met de volumeontwikkelingen in de moederwetten. Deze ontwikkelingen hebben naar verwachting de komende jaren een neerwaarts effect op de TW-uitgaven ten opzichte van 2015. De verlaging van de uitkering van Wajongers met arbeidsvermogen per 2018 als gevolg van de invoering van de Participatiewet zorgt vanaf dat jaar voor een toename van de uitgaven.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het TW-volume in uitkeringsjaren daalt in 2015 en 2016 hoofdzakelijk als gevolg van de volumeontwikkelingen in de moederwetten. Het TW-volume daalt naar verwachting vooral vanuit de WW, als gevolg van de aantrekkende arbeidsmarkt. De gemiddelde toeslag is in 2015 en 2016 lager dan in 2014. De voornaamste oorzaak hiervan is de verlaging vanaf

2015 van het normbedrag voor alleenstaande ouders naar het niveau van een alleenstaande.

Tabel 2.12 Kerncijfers TW[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Gemiddeld jaarvolume TW (x 1.000 uitkeringsjaren)	206	202	200
Gemiddelde toeslag per jaar (x € 1)	2.694	2.375	2.374

[1] UWV, jaarverslag.

Handhaving
Omdat de TW een aantal sociale uitkeringen aanvult tot het relevante sociaal minimum kent deze wet geen specifieke verplichtingen. De verplichtingen waaraan uitkeringsgerechtigden zich dienen te houden zijn opgenomen in de moederwetten.
De incassoratio 2013 is toegenomen met 19 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 35% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting voor de incassoratio van in 2014 ontstane vorderingen op uitkeringen en boetes is 15%, dat komt overeen met de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 2.13 Kerncijfers TW (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Opsporing[1]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	2,0	2,5	2,6
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	4,8	9,1	7,2
Terugvordering[2]			
Incassoratio 2013 (%)	–	16	35
Incassoratio 2014 (%)		–	15

[1] UWV, jaarverslag.
[2] UWV administratie.

A4. Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO)

Ouderen met een onvolledig AOW-pensioen kunnen recht hebben op algemene bijstand. Deze bijstand kan worden aangevraagd bij de SVB.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Personen die de AOW-leeftijd hebben, rechtmatig in Nederland wonen en niet genoeg inkomen of vermogen hebben om in hun levensonderhoud te voorzien.

Hoe hoog is de AIO?
De AIO is een uitkering op huishoudenniveau en vult aan tot bijstandsniveau. De hoogte van de AIO-uitkering hangt af van het inkomen en de leefsituatie. In tabel 2.14 zijn de normen opgenomen voor gehuwden/samenwonenden en alleenstaanden zonder meerderjarige medebewoners. Voor AIO-gerechtigden die samenwonen met één of meer meerderjarige personen waarmee kosten kunnen worden gedeeld, geldt op grond van de kostendelersnorm een lager bedrag.

Tabel 2.14 AIO netto maandbedragen (maximaal) per 1 juli 2015, exclusief vakantietoeslag	
Gehuwd / samenwonend	€ 1.402,58
Alleenstaande (ouder)	€ 1.025,79

Budgettaire ontwikkelingen
De uitkeringslasten AIO stijgen in 2016 ten opzichte van 2015 met € 8 miljoen. De komende jaren neemt het aantal AIO-gerechtigden toe doordat het aantal AOW-gerechtigden met een onvolledige AOW-opbouw toeneemt. De stijging van de uitgaven in 2016 wordt gematigd door het effect van de kostendelersnorm in de AIO. Met de kostendelersnorm wordt in 2015 € 8 miljoen bespaard en vanaf 2016 € 15 miljoen per jaar.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.15 Kerncijfers AIO[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal huishoudens AIO (x 1.000, jaargemiddelde)	40	45	51

1 CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.

Handhaving
De gepercipieerde detectiekans is fors toegenomen. Personen met een AIO-uitkering in 2014 denken veel vaker dan in 2012 dat fraude wordt gesignaleerd. Hoewel de kennis van de verplichtingen nog altijd hoog is, is er een afname. Dit komt met name door dat personen met een AIO-uitkering in 2014 in vergelijking met 2012 minder goed op de hoogte zijn van de regels omtrent het melden van vermogen. De incassoratio 2013 is toegenomen met 30 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 42% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De incassoratio 2014 is 9%, dat is redelijk vergelijkbaar met de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 2.16 Kerncijfers AIO (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	57[2]	–	73
Kennis van de verplichtingen (%)	92[2]	–	84
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	< 0,1	0,2	0,3
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	1,4	1,9	1,7
Terugvordering[2]			
Incassoratio 2013 (%)	–	12	42
Incassoratio 2014 (%)	–	–	9,2

1 Ipsos, Kennis der verplichtingen en detectiekans 2014. Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar.
2 SVB, jaarverslag.

A5. Bijstand zelfstandigen (Bbz 2004)

Startende ondernemers en gevestigde zelfstandigen kunnen onder voorwaarden voor financiële ondersteuning een beroep doen op het Besluit bijstand zelfstandigen 2004. Met dit besluit wordt beoogd kansrijke

vanuit een uitkering startende ondernemers en zelfstandigen met tijdelijke financiële moeilijkheden in staat te stellen hun werkzaamheden voort te zetten. De bijstand kan worden verstrekt om te voorzien in de kosten van levensonderhoud voor gevestigde ondernemers of in bedrijfskredieten (starters en gevestigde ondernemers).

Wie komen ervoor in aanmerking?
Startende ondernemers vanuit een uitkering en gevestigde zelfstandigen, die aan de voorwaarden van het Bbz voldoen, zoals wanneer hulp via een andere weg niet meer mogelijk is, het inkomen onvoldoende is en de onderneming levensvatbaar is.

Hoe hoog is het Bbz?
De uitkering voor levensonderhoud is in principe gelijk aan die van de algemene bijstand (zie tabel 2.3) als aanvulling voor levensonderhoud. De maximale hoogte van de bijstand voor bedrijfskredieten wordt in tabel 2.17 vermeld. De bedragen worden jaarlijks aangepast voor gestegen prijzen.

Tabel 2.17 Bbz-normen kredietverlening (maxima) 1 januari 2015

Startende zelfstandige	€ 35.393
Gevestigde zelfstandige	€ 192.243

Budgettaire ontwikkelingen
Het budget voor de tijdelijke uitkeringen voor levensonderhoud van startende ondernemers (circa € 30 miljoen structureel) maakt onderdeel uit van het Macrobudget participatiewetuitkeringen (zie tabel 2.2).
Voor de verstrekking van bedrijfskredieten en uitkeringen voor levensonderhoud van gevestigde zelfstandigen ontvangen gemeenten een afzonderlijke specifieke uitkering Bbz (zie tabel 2.1, Bijstand zelfstandigen). Deze uitgaven maken geen onderdeel uit van het Macrobudget participatiewetuitkeringen. De uitgavenraming voor het Bbz bedraagt voor 2016 € 47 miljoen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.18 Kerncijfers Bbz[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume Bbz (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	4,1	4,1	4,1

[1] CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.

A6. Repatriëringsregelingen

Ingeval van een crisissituatie in het buitenland kan de Minister van Buitenlandse Zaken besluiten tot evacuatie van in dat land wonende Nederlanders.

Wie komen ervoor in aanmerking?
De toegang tot een repatriëringsregeling is afhankelijk van de specifieke situatie.

Budgettaire ontwikkelingen
Er worden voor 2016 geen uitgaven voor repatriëring voorzien.

A7. Bijstand buitenland
Verlening van bijstand aan een in het buitenland gevestigde Nederlander wordt alleen nog voortgezet ingeval het recht op uitkering vóór 1 januari 1996 is vastgesteld. Sinds 1996 zijn er geen nieuwe rechthebbenden.

Budgettaire ontwikkelingen
Er zijn geen noemenswaardige budgettaire ontwikkelingen ten aanzien van bijstand buitenland.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.19 Kerncijfers bijstand buitenland[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume bijstand buitenland (x 1.000 gerechtigden, ultimo)	0,2	0,2	0,2

[1] SVB, jaarverslag.

A8. Onderstand en re-integratie Caribisch Nederland
De overheid biedt aan inwoners van Caribisch Nederland inkomensondersteuning in de vorm van Onderstand en waar nodig ook re-integratieondersteuning.

Budgettaire ontwikkelingen
De toename in de uitgaven aan Onderstand wordt verklaard door de bredere toepassing van de bijzondere onderstand, de toegenomen aandacht voor niet-gebruik (communicatie) en door verhoging van de AOV-gerechtigde leeftijd (zie ook beleidsartikel 8). Hierdoor kunnen de uitkeringen aan Onderstandgerechtigden langer doorlopen. Verder wordt voor armoedeprojecten in Caribisch Nederland in de periode 2016–2019 een bedrag van € 2,256 miljoen per jaar beschikbaar gesteld. Voor de uitvoeringskosten daarvan wordt jaarlijks € 0,3 miljoen uitgetrokken. Ten slotte is voor de invoering van een kinderbijslagregeling en het inkomensonderzoek van het CBS in Caribisch Nederland een bedrag van € 0.9 miljoen beschikbaar in de jaren 2015 en 2016.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.20 Kerncijfers Caribisch Nederland[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume Onderstand Caribisch Nederland (x 1.000 huishoudens, ultimo)	0,4	0,4	0,4

[1] SZW unit RCN.

B. Garanties
De pilot borgstellingregeling is een gesloten regeling. De pilot beoogde te onderzoeken hoe starters voor krediet bij het bankwezen terecht konden. Met de regeling konden starters (aanvankelijk alleen vanuit een uitkering) onder gedeeltelijke en aflopende borgstelling van het rijk een bankkrediet voor hun bedrijf verwerven. De starter betaalde dan een bescheiden rente en de bank liep een beperkt risico met weinig uitvoeringskosten. Vanwege de introductie van nieuwe instrumenten is besloten de regeling te sluiten.

C. Subsidies
Voor het verstrekken van subsidie (cofinanciering) van de sectorplannen is in 2016 € 182 miljoen beschikbaar. Verder is in 2016 voor de Regeling ter stimulering van activiteiten die een duurzame bijdrage leveren aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek en incidentele subsidies € 2 miljoen beschikbaar.

D. Opdrachten
Deze middelen zijn bestemd voor armoede- en schuldhulpverlening, bevorderen ondernemerschap, bevorderen arbeidsparticipatie, aanpak jeugdwerkloosheid en implementatie en ondersteuning bij de invoering van de Participatiewet.

E. Bekostiging
Een bedrag van € 0,3 miljoen is gereserveerd als instellingssubsidie voor het Nibud ter ondersteuning van de zelfredzaamheid van consumenten op het gebied van de huishoudfinanciën en financiële opvoeding.

F. Ontvangsten
In verband met de boedelscheiding van de SVB-Nederlandse Antillen worden in de jaren 2015–2019 middelen ontvangen (totaal cumulatief € 12 miljoen). Deze middelen dienen ter dekking van de uitgaven voor re-integratie Caribisch Nederland (zie A8).

Artikel

3. Arbeidsongeschiktheid

Algemene doelstelling

De overheid beschermt werknemers tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid en stimuleert hen te blijven werken of het werk te hervatten.

De overheid vindt dat werknemers die loon derven als gevolg van arbeidsongeschiktheid verzekerd moeten zijn van een redelijk inkomen. Daarom zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). De WIA omvat twee uitkeringsregimes: de Inkomensverzekering voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA) en de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA). De Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) is bij de introductie van de WIA ingetrokken, maar geldt nog wel voor mensen die vóór 1 januari 2004 door ziekte of gebrek arbeidsongeschikt zijn geworden. Op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) waren ondernemers verplicht verzekerd tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid. De WAZ is per 1 augustus 2004 ingetrokken, maar geldt nog wel voor zelfstandigen die op dat moment een uitkering ontvingen.
Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WIA, WAO of WAZ en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot dat sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.
De overheid stimuleert met behulp van financiële prikkels voor zowel uitkeringsgerechtigden als werkgevers dat uitkeringsgerechtigden aan het werk blijven of (op termijn) weer aan het werk gaan. Daarnaast biedt de overheid gerichte re-integratieondersteuning aan uitkeringsgerechtigden die ondersteuning nodig hebben. De overheid kent daarbij een groot belang toe aan de eigen verantwoordelijkheid en het meewerken aan re-integratie door de uitkeringsgerechtigde.

Aan werknemers in Caribisch Nederland wordt met de Ongevallenverzekering (OV) een inkomensvoorziening geboden in geval van arbeidsongeschiktheid door een bedrijfsongeval.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** aan het werk blijven of het werk hervatten met een bijdrage voor re-integratieinspanningen aan het UWV. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- De mogelijkheid voor werkgevers om te kiezen voor eigenrisicodragerschap in de WGA voor flexwerkers en vaste krachten tezamen, al dan niet in combinatie met een private verzekering, is één jaar uitgesteld

tot 2017 om verzekeraars meer tijd te geven zich hierop voor te bereiden[23].

- In het sociaal akkoord is afgesproken dat sociale partners met maatregelen komen waardoor het beroep op de WIA afneemt. Hiervoor is taakstellend € 150 miljoen structureel ingeboekt, waarbij sprake is van een ingroeipad (beginnend met € 5 miljoen in 2017, € 15 miljoen in 2018, et cetera). Er is een verdiepingsonderzoek uitgevoerd naar benutbare mogelijkheden in de WGA 80–100 groep. Sociale partners kunnen dit onderzoek gebruiken voor het treffen van maatregelen. Dit onderzoek is afgelopen juni afgerond[24]. Aangezien de maatregelen vanaf 2017 effect dienen te hebben, moeten zij op korte termijn worden ingevuld.
- Het ligt in het voornemen om in 2016 een wijziging aan te brengen in de WIA voor personen die met loonkostensubsidie werken in de Participatiewet. In de normale WIA-systematiek worden deze werknemers bij ziekte vrijwel altijd volledig arbeidsongeschikt verklaard, omdat zij geen regulier werk kunnen verrichten op WML-niveau. Met de Participatiewet is vastgelegd dat bij het bepalen van het arbeidsongeschiktheidspercentage in de WIA rekening wordt gehouden met de omstandigheid dat een werknemer met loonkostensubsidie heeft gewerkt[25]. Naar verwachting wordt voor het einde van 2015 een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer.
- In de WGA is eigenrisicodragerschap voor vaste krachten reeds een mogelijkheid waardoor er sprake is van een hybride markt. Het evenwicht op deze hybride markt is echter onder druk komen te staan als gevolg van het groter wordende verschil tussen publieke en private premies en door de verschillen in financieringssystematiek. Om het evenwicht op deze markt te herstellen wordt wet- en regelgeving voorbereid[26]. De beoogde datum van inwerkingtreding van deze aanpassing van wet- en regelgeving is 1 januari 2017.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 3 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**616**	**753**	**765**	**778**	**802**	**828**	**866**
Uitgaven	**616**	**753**	**765**	**778**	**802**	**828**	**866**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Inkomensoverdrachten	*616*	*753*	*765*	*778*	*802*	*828*	*866*
Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)	616	753	765	778	802	828	866
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten van de Ongevallenverzekering Caribisch Nederland.

[23] Tweede Kamer, 32 716, nr. 19.
[24] Tweede Kamer, 32 716, nr. 20.
[25] Stb. 2014, nr. 270.
[26] Tweede Kamer, 32 716, nr. 18.

Tabel 3.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 3 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uitgaven	**9.037.660**	**9.147.848**	**9.348.176**	**9.490.252**	**9.626.350**	**9.832.738**	**10.077.583**
Inkomensoverdrachten	*8.960.618*	*9.048.609*	*9.089.824*	*9.130.664*	*9.178.500*	*9.291.765*	*9.428.415*
IVA	1.170.506	1.447.114	1.698.636	1.931.530	2.168.110	2.427.966	2.699.052
WGA	1.883.004	2.095.996	2.238.178	2.370.255	2.489.641	2.609.187	2.723.309
WGA eigen-risicodragers	327.000	346.231	363.318	384.362	404.206	424.533	444.468
WAO	5.387.175	4.987.012	4.633.166	4.304.041	3.990.392	3.716.020	3.458.803
WAZ	192.933	172.256	156.526	140.476	126.151	114.059	102.783
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*77.042*	*99.239*	*99.251*	*99.263*	*99.275*	*99.288*	*109.339*
Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW	77.042	99.239	99.251	99.263	99.275	99.288	109.339
Nominaal	*0*	*0*	*159.101*	*260.325*	*348.575*	*441.685*	*539.829*
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Ongevallenverzekering (OV) (Caribisch Nederland)

Werknemers in Caribisch Nederland die door een bedrijfsongeval geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn geraakt, krijgen op basis van de Ongevallenverzekering een uitkering (ongevallengeld). De uitkering is gekoppeld aan het laatst verdiende loon van de werknemer.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgavenontwikkeling van de Ongevallenverzekering (OV) wordt verklaard door verhoging van de AOV-gerechtigde leeftijd (zie ook beleidsartikel 8). Hierdoor lopen de uitkeringen van de OV langer door.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 3.3 Kerncijfers Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)[1]			
	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume uitkeringen Ongevallenverzekering (x 1.000, ultimo)	<0,1	<0,1	<0,1

[1] SZW unit RCN.

A2. Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)

De WIA geeft werknemers die na een wachttijd van twee jaar ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn recht op een uitkering, mits aan de voorwaarden daarvoor voldaan is. In de WIA staat werk voorop. Het accent ligt op wat mensen wel kunnen. Tegelijkertijd is er sprake van inkomensbescherming.
De WIA bestaat uit twee uitkeringsregimes. De IVA verstrekt een loondervingsuitkering aan werknemers die duurzaam volledig arbeidsongeschikt zijn. Wie nog gedeeltelijk kan werken, krijgt een uitkering op basis van de WGA. De WIA wordt uitgevoerd door het UWV.
Werkgevers kunnen daarbij eigenrisicodrager worden voor de WGA-lasten van hun ex-werknemers. Dit betekent dat ze een lagere premie aan het UWV betalen, omdat zij het gros van de verplichtingen van het UWV met betrekking tot re-integratie en uitkeringsbetaling overnemen.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Werknemers die op of na 29 december 2005, na een wachttijd van twee jaar, 35% of meer arbeidsongeschikt zijn als gevolg van ziekte.

Hoe hoog is de IVA-uitkering en wat is de duur?
Iemand die ten minste 80% arbeidsongeschikt is en niet meer kan herstellen of een geringe kans op herstel heeft, komt op basis van de IVA in aanmerking voor een uitkering van 75% van het laatstverdiende loon, met een maximum van 75% van het maximumdagloon. Het maximumdagloon bedraagt per 1 juli 2015 € 199,95, dat is € 4348,91 per maand. De IVA-uitkering bedraagt maximaal € 3261,69 bruto per maand. Daarnaast ontvangen IVA-gerechtigden een tegemoetkoming van netto € 211 mits zij op 1 juli van het kalenderjaar recht hebben op een IVA-uitkering. Deze tegemoetkoming arbeidsongeschikten is bedoeld om een arbeidsongeschikte tegemoet te komen in de kosten die hij/zij moet maken door zijn/haar handicap. Het recht op uitkering wordt beëindigd bij het bereiken van de AOW-leeftijd.

Hoe hoog is de WGA-uitkering en wat is de duur?
- Een arbeidsongeschikte die tenminste 35% arbeidsongeschikt is met kansen op herstel komt in aanmerking voor een uitkering op basis van de WGA. De eerste twee maanden bedraagt de uitkering 75%, daarna 70% van het loonverlies (oude maandloon minus eventueel inkomen). Het totale inkomen neemt toe naarmate de betrokkene meer werkt.
- Indien het loonverlies meer dan 35% maar minder dan 80% bedraagt, is er sprake van gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid. Afhankelijk van het arbeidsverleden heeft de gedeeltelijk arbeidsgeschikte minimaal 3 tot maximaal 38 maanden recht op een loongerelateerde uitkering. De wet Werk en Zekerheid bevat maatregelen die de maximale duur van de loongerelateerde uitkering raken, zoals de geleidelijke duurverkorting en de aanpassing van de opbouw van WW-rechten. Deze maatregelen treden echter pas per 1 januari 2016 in werking.
- De gedeeltelijk arbeidsgeschikte wordt evenwel geacht te gaan of te blijven werken. Om hiertoe aan te zetten wordt de uitkering na de loongerelateerde fase afhankelijk van het verdiende inkomen. Is dat inkomen ten minste 50% van de resterende verdiencapaciteit, dan wordt het loon aangevuld tot 70% van het loonverlies. Als de betrokkene na afloop van de loongerelateerde uitkering geen werk heeft of minder verdient dan 50% van de resterende verdiencapaciteit, dan wordt een uitkering verstrekt die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het wettelijk minimumloon.
- Indien het loonverlies ten minste 80% bedraagt en herstel op termijn nog mogelijk is, is er sprake van volledige arbeidsongeschiktheid. De volledig arbeidsongeschikte houdt ook na de loongerelateerde fase recht op een uitkering van 70% van het loonverlies.
- WGA-gerechtigden die op 1 juli van het kalendjaar recht hebben op een WGA-uitkering ontvangen evenals IVA-gerechtigden een tegemoetkoming arbeidsongeschikten van netto € 211.
- Evenals bij de IVA-uitkering geldt ook bij de WGA-uitkering het maximumdagloon.
- Het recht op uitkering kan doorlopen tot de AOW-leeftijd.

Budgettaire ontwikkelingen
In 2016 stijgen de uitkeringslasten WIA inclusief de lasten voor eigenrisicodragers met circa € 400 miljoen. Dit is een gevolg van het feit dat de WIA een relatief nieuwe regeling is die nog niet het structurele niveau heeft bereikt. De hogere AOW-leeftijd heeft als gevolg dat WIA-uitkeringen

langer doorlopen. De tegemoetkoming arbeidsongeschikten maakt onderdeel uit van de uitkeringslasten IVA, WGA, WAO en WAZ in tabel 3.2.

Beleidsrelevante kerncijfers

De kerncijfers WIA zijn gecombineerd met de kerncijfers WAO in tabel 3.4.

A3. Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)

De WAO is per 29 december 2005 vervangen door de WIA. De WAO verstrekt uitkeringen tot aan de AOW-leeftijd. Derhalve zullen er nog decennia lang mensen zijn die een beroep blijven doen op de WAO. De WAO wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komen ervoor in aanmerking?

De werknemer die op 1 januari 2004 al een WAO-uitkering ontving, behoudt deze zolang aan de uitkeringsvoorwaarden wordt voldaan:

- hij is 15% of meer arbeidsongeschikt;
- hij heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt.

De WAO blijft ook gelden voor werknemers die hun eerste ziektedag hadden vóór 1 januari 2004 of van wie het recht op WAO-uitkering is geëindigd, indien zij binnen vijf jaar (opnieuw) arbeidsongeschikt worden door dezelfde oorzaak. Hierdoor worden nog slechts nieuwe WAO-uitkeringen toegekend bij herleving van een oud recht.

Hoe hoog is de WAO-uitkering?

De WAO-uitkering bestaat uit twee fasen.

- In de eerste fase ontvangt een WAO-gerechtigde een loondervingsuitkering die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het dagloon. De uitkering bedraagt per 1 juli 2015 maximaal € 3261,69 bruto per maand. De duur van de loondervingsuitkering is afhankelijk van de leeftijd op de ingangsdatum van de WAO-uitkering.
- In de tweede fase ontvangt de WAO-gerechtigde een vervolguitkering die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het vervolgdagloon. De hoogte van het vervolgdagloon is onder andere afhankelijk van de leeftijd die iemand heeft op de ingangsdatum van de WAO-uitkering. De vervolguitkering kan in principe doorlopen tot de AOW-leeftijd.
- WAO-gerechtigden die op 1 juli van het kalenderjaar recht hebben op een WAO-uitkering en meer dan 35% arbeidsongeschikt zijn ontvangen daarnaast een tegemoetkoming arbeidsongeschikten van netto € 211.

Budgettaire ontwikkelingen

Er is alleen nog instroom in de WAO door herleving van uitkeringen. Er worden dan ook nauwelijks nog nieuwe WAO-uitkeringen toegekend. Tegelijkertijd worden er in 2016 22.000 uitkeringen beëindigd. De uitkeringslasten WAO dalen in 2016 met circa € 350 miljoen. In latere jaren gaat de daling van de uitkeringslasten minder snel. Dit komt vooral doordat WAO-uitkeringen langer doorlopen als gevolg van de (versnelde) verhoging van de AOW-leeftijd.

Tabel 3.4 Kerncijfers IVA, WGA en WAO[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
IVA, WGA en WAO			
Bestand in uitkeringen (x 1.000, ultimo)	553	547	548
• waarvan IVA	61	73	84
• waarvan WGA	148	158	169
• waarvan WAO	343	316	294
Bestand als percentage van de verzekerde populatie (%)	8,0	7,8	7,7
Instroom in uitkeringen (x 1.000)	38	38	38
• waarvan IVA	8,2	8,9	9,2
• waarvan WGA	29	28	29
• waarvan WAO	1,0	0,7	0,5
Instroomkans (%)	0,6	0,5	0,6
Uitstroom uit uitkeringen (x 1.000)	45	44	38
• waarvan IVA	4,9	5,8	6,5
• waarvan WGA	9,2	9,5	9,5
• waarvan WAO	31	28	22
Doorstroom van WGA naar IVA (x 1.000)	6,3	8,5	8,1
Uitstroomkans WAO + WIA (%)	7,6	7,9	6,9
WGA			
Aandeel werkende WGA'ers met resterende verdiencapaciteit (%)	42	–[2]	–[2]

[1] UWV, jaarverslag.
[2] Het aandeel werkende WGA'ers wordt niet geraamd.

Handhaving
De gepercipieerde detectiekans is toegenomen en de kennis van de verplichtingen over 2012 en 2014 laat een stabiel beeld zien. De incassoratio 2013 is toegenomen met 20 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 40% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting voor de incassoratio van in 2014 ontstane vorderingen op uitkeringen en boetes is 20%, dat is gelijk aan de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 3.5 Kerncijfers IVA, WGA en WAO (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	73	–	78
Kennis van de verplichtingen (%)	90	–	89
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	1,7	1,7	1,8
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	9,2	12	9,8
Terugvordering[3]			
Incassoratio 2013 (%)	–	20	40
Incassoratio 2014 (%)	–	–	20

[1] Ipsos, Kennis verplichtingen en detectiekans 2014. Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar.
[2] UWV, jaarverslag.
[3] UWV administratie.

A4. Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ)

De WAZ is een verplichte verzekering voor zelfstandigen, beroepsbeoefenaren, directeuren-grootaandeelhouders en meewerkende echtgenoten tegen de inkomensgevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid. De WAZ is op 1 augustus 2004 ingetrokken. Sindsdien kunnen ondernemers zelf bepalen of zij de inkomensrisico's al dan niet willen afdekken, bijvoorbeeld via een particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. De WAZ blijft gelden voor zelfstandigen die op 1 augustus 2004 een uitkering ontvingen. De WAZ wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komen ervoor in aanmerking?

De zelfstandige die op 1 augustus 2004 al een WAZ-uitkering ontving, behoudt deze zolang aan de uitkeringsvoorwaarden wordt voldaan:
- hij is 25% of meer arbeidsongeschikt;
- hij heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt.

Hoe hoog is de WAZ-uitkering?

De hoogte van de WAZ-uitkering hangt af van de mate van arbeidsongeschiktheid en het feitelijk gederfde inkomen per dag, mits dat niet hoger is dan het wettelijk minimumloon (de grondslag). De uitkering voor volledig arbeidsongeschikten is 75% van de grondslag en bedraagt per 1 juli 2015 € 1130,85 bruto per maand. Heeft de betrokkene voortdurend oppas en verzorging nodig, dan kan de uitkering worden verhoogd tot maximaal 100% van de grondslag. WAZ-gerechtigden die op 1 juli van het kalenderjaar recht hebben op een WAZ-uitkering en meer dan 35% arbeidsongeschikt zijn ontvangen daarnaast een tegemoetkoming arbeidsongeschikten van € 211.

Budgettaire ontwikkelingen

De toegang voor zelfstandigen tot de WAZ is per 1 augustus 2004 beëindigd. In de WAZ is nog slechts in beperkte mate sprake van nieuwe instroom, die bestaat uit herleving van uitkeringen. Het WAZ-bestand en de uitkeringslasten nemen de komende jaren af, met name door het bereiken van de AOW-leeftijd van het zittend bestand. De hogere AOW-leeftijd heeft als gevolg dat WAZ-uitkeringen langer doorlopen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 3.6 Kerncijfers WAZ[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Bestand in uitkeringen (x 1.000, ultimo)	17	15	14

[1] UWV, jaarverslag.

B. Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW

Voor de re-integratie van uitkeringsgerechtigden in de WIA, WAO, WAZ en ZW zet het UWV middelen in om hen zo nodig te begeleiden op weg naar werk en te ondersteunen zodra zij werk hebben. UWV zet deze middelen in voor de inkoop van trajecten en diensten gericht op het vinden van werk en voorzieningen na werkaanvaarding (waaronder jobcoaching). Het UWV beschikt vanaf 2015 over een geïntegreerd taakstellend re-integratiebudget voor de inzet van trajecten en van voorzieningen voor

de re-integratieondersteuning van gedeeltelijk arbeidsgeschikten (inclusief Wajongers). Ze worden jaarlijks aan het UWV beschikbaar gesteld en door het UWV verantwoord via de reguliere rapportages.

Budgettaire ontwikkelingen

Voor het jaar 2016 is voor het premiegefinancierde gedeelte van het re-integratiebudget € 99 miljoen beschikbaar. Het begrotingsgefinancierde gedeelte van het re-integratiebudget heeft betrekking op de Wajong en wordt verantwoord in artikel 4 (tabel 4.1).

Artikel

4. Jonggehandicapten

Algemene doelstelling

De overheid biedt jonggehandicapten arbeids- en inkomensondersteuning.

De Wajong bestaat uit drie groepen die elk een eigen doelstelling hebben: de «oude Wajong» (tot 2010), de «nieuwe Wajong» (2010 tot 2015) en de Wajong2015. Het moment van instroom bepaalt tot welke groep iemand behoort. In de «oude Wajong» staat inkomensondersteuning voorop en is arbeidsondersteuning beschikbaar voor hen die kunnen werken. Voor de «nieuwe Wajong» (mensen die in de periode 2010 tot 2015 zijn ingestroomd) heeft de overheid als eerste doel de arbeidsparticipatie van Wajongers te bevorderen. Als zij perspectief hebben op het verrichten van arbeid staat voor deze Wajongers arbeidsondersteuning centraal. Als onderdeel van de arbeidsondersteuning kunnen zij zo nodig inkomensondersteuning aanvragen. De doelgroep van de Wajong2015 bestaat uit mensen die duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. Zij zullen nooit kunnen werken, ook niet met ondersteuning. De overheid heeft voor deze groep als doel te voorzien in een inkomensvoorziening.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** het vinden van werk met een bijdrage voor re-integratieinspanningen aan het UWV en de REA-instituten. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning via het verstrekken van uitkeringen. Hij[27] is in deze rollen verantwoordelijk voor:
- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen uit hoofde van de Wajong;
- Het ter beschikking stellen van middelen voor het aan het werk helpen van mensen die arbeidsmogelijkheden hebben;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV.

Beleidswijzigingen

Er zijn voor 2016 geen belangrijke beleidswijzigingen op het terrein van de Wajong. Wel heeft het wetsvoorstel tot harmonisatie van instrumenten in de Participatiewet gevolgen voor de hoogte van de mobiliteitsbonus voor Wajongers (zie artikel 2).

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 4 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**3.019.261**	**3.099.752**	**3.174.376**	**3.221.648**	**3.140.274**	**3.193.948**	**3.234.251**
Uitgaven	**3.019.261**	**3.099.752**	**3.174.376**	**3.221.648**	**3.140.274**	**3.193.948**	**3.234.251**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Inkomensoverdrachten	*2.912.311*	*2.990.919*	*3.029.734*	*3.083.534*	*3.022.920*	*3.092.238*	*3.148.705*
Wajong	2.912.311	2.990.919	3.029.734	3.083.534	3.022.920	3.092.238	3.148.705
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*106.950*	*108.833*	*144.642*	*138.114*	*117.354*	*101.710*	*85.546*
Re-integratie Wajong	106.950	108.833	144.642	138.114	117.354	101.710	85.546
Ontvangsten	**12.273**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[27] Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en zijn derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten Wajong.
Bijdragen aan ZBO's en RWT's:
De bijdragen aan ZBO's en RWT's zijn 100% juridisch verplicht. Het betreft een re-integratiebudget voor Wajongers op grond van de Wajong.

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)
De Wajong biedt inkomensondersteuning aan mensen die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden en geen arbeidsverleden hebben en aan hen die tijdens hun studie voor het bereiken van de 30-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden. De Wajong wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Mensen die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd of tijdens hun studie arbeidsgehandicapt zijn geworden en geen arbeidsverleden hebben. Voor de Wajong2015 geldt hierbij als voorwaarde dat zij duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.

Hoe hoog is de Wajong-uitkering?
Voor mensen die in de oude Wajong zijn ingestroomd en volledig arbeidsgehandicapt zijn is de uitkering 75% van het wettelijk minimumloon. Per 1 juli 2015 is dit € 1130,85 bruto per maand voor mensen van 23 jaar en ouder. Voor jongeren is de uitkering 75% van het wettelijk minimumjeugdloon. In geval van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid is deze afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage. Voor mensen die in de nieuwe Wajong zijn ingestroomd is de uitkering ook 75% van het wettelijk minimumloon. Voor mensen die arbeidsmogelijkheden hebben geldt een activerende uitkeringsstructuur, waarbij «werken moet lonen» het uitgangspunt is. Verdient een Wajonger in de werkregeling meer dan 20% van het minimumloon, dan mag hij de helft van elke extra verdiende euro houden, tot 100% van het minimumloon. Jonggehandicapten in de nieuwe Wajong die studeren ontvangen een uitkering van 25% van het wettelijk minimumloon.
Mensen die instromen in de Wajong2015 ontvangen een uitkering van 75% van het wettelijk minimumloon.

Budgettaire ontwikkelingen
Met de maatregelen uit de Participatiewet is de Wajong alleen nog toegankelijk voor personen die duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. Hierdoor is de instroom aanzienlijk gedaald. De verwachting is dat de instroom in 2015 voor het eerst kleiner zal zijn dan de uitstroom. Dit zet zich voort in 2016, waardoor het volume van 2015 op 2016 daalt. De verwachte uitgaven stijgen echter nog wel omdat de gemiddelde uitkering stijgt. Dit heeft meerdere oorzaken:
- De nieuwe instroom heeft duurzaam geen arbeidsmogelijkheden en zal daarom een volledige uitkering ontvangen. Van de personen die uitstromen zal een deel een gedeeltelijke uitkering hebben, omdat zij wel werkten;
- De gemiddelde leeftijd van de Wajongers neemt toe, omdat de grote groep die afgelopen jaren is ingestroomd ouder wordt. Hierdoor

neemt het percentage Wajongers dat een uitkering krijgt dat gebaseerd is op het minimumjeugdloon af;

- Het aantal mensen dat op grond van de studieregeling nog een uitkering van 25% van het wettelijk minimumloon ontvangt neemt af. Deze personen krijgen een hogere uitkering omdat ze niet meer studeren en doorstromen naar de werk- of uitkeringsregeling;
- De tegemoetkoming arbeidsongeschikten maakt onderdeel uit van de uitkeringslasten Wajong in tabel 4.1.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 4.2 Kerncijfers Wajong

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen, ultimo)[1]	251	250	248
• waarvan oude Wajong (tot 2010)	184	181	178
• waarvan nieuwe Wajong (2010 tot 2015)	67	67	66
o waarvan werkregeling (%)	74	78	74
o waarvan studieregeling (%)	18	13	9
o waarvan duurzaam geen arbeidsmogelijkheden (%)	9,0	9,0	17
• waarvan Wajong2015	–	1,6	3,5
Instroom Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen)[1]	17,4	4,7	3,7
Uitstroom Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen)[1]	5,7	5,8	5,8
Aandeel werkenden in de oude en nieuwe Wajong (%)[2]	23	25	27

[1] UWV, jaarverslag.
[2] Administratie UWV.

Handhaving
De gepercipieerde detectiekans is met 15-procentpunt toegenomen. De kennis van de verplichtingen is licht en niet statistisch significant afgenomen. De incassoratio 2013 is toegenomen met 25 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 46% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting van de incassoratio van in 2014 ontstane vorderingen op uitkeringen en boetes is 23%,vergelijkbaar met de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 4.3 Kerncijfers Wajong (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	62	–	77
Kennis van de verplichtingen (%)	90	–	85
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	1,2	1,3	1,5
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	3,0	4,6	4,3
Terugvordering[3]			
Incassoratio 2013 (%)	–	21	46
Incassoratio 2014 (%)	–	–	23

[1] Ipsos, Kennis der verplichtingen en detectiekans 2014. Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar.
[2] UWV, jaarverslag.
[3] UWV administratie.

B. Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Re-integratie Wajong

Voor jonggehandicapten is een re-integratiebudget beschikbaar om hen zo nodig te begeleiden op weg naar werk en te ondersteunen zodra zij werk hebben. Dit budget is bestemd voor de inzet van trajecten gericht op het vinden van werk, voorzieningen na werkaanvaarding (waaronder jobcoaching) en voor de financiering van de REA-instituten.
Het UWV beschikt vanaf 2015 over een geïntegreerd taakstellend re-integratiebudget voor de inzet van trajecten en voorzieningen voor de ondersteuning van gedeeltelijk arbeidsgeschikten (Wajong, WIA, WAO, WAZ en ZW). Het premiegefinancierde deel van het re-integratiebudget heeft betrekking op de WIA,WAO,WAZ en ZW en wordt verantwoord in artikel 3.

Budgettaire ontwikkelingen
Voor het jaar 2016 is voor het begrotingsgefinancierde deel van het geïntegreerd taakstellend budget re-integratie Wajong € 145 miljoen beschikbaar. Daarbij is rekening gehouden met een budgettair neutrale kasschuif van € 20 miljoen van 2015 naar 2016 (€ 10 miljoen) en 2017 (€ 10 miljoen). Deze kasschuif heeft plaatsgevonden om de inzet van de extra middelen (€ 95 miljoen) voor de activering van de «oude Wajong» beter te kunnen ondersteunen.

Artikel

5. Werkloosheid

Algemene doelstelling

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid en stimuleert hen het werk te hervatten.

De overheid biedt werknemers die hun baan verliezen en geheel of gedeeltelijk werkloos worden, bescherming tegen het verlies aan loon als gevolg van werkloosheid. Zij kunnen een beroep doen op een uitkering die voorziet in een tijdelijk loonvervangend inkomen om de periode van werkloosheid te overbruggen. Hiervoor zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Werkloosheidswet (WW). Door middel van instrumenten als bijvoorbeeld de sollicitatieplicht, het besluit passende arbeid en inkomensverrekening stimuleert de overheid een terugkeer naar werk.

De subsidieregeling voor scholing en plaatsing van oudere werklozen biedt werklozen van 50 jaar en ouder ondersteuning bij het vinden van een baan. Werklozen die bij instroom in de WW 60 jaar of ouder zijn, komen na afloop van hun WW-uitkering in aanmerking voor een uitkering op minimumniveau (IOW).
Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WW of IOW en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot het sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

Werknemers in Caribisch Nederland ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiawet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt de overheid deze verplichting over.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Daarnaast **stimuleert** de Minister met financiële instrumenten initiatieven die bijdragen aan de werking van de arbeidsmarkt. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- Het borgen van het activerend karakter van de regelingen en van hun bijdrage aan de werking van de arbeidsmarkt;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

In 2015 zijn de eerste onderdelen van de Wet Werk en Zekerheid (Wwz) in werking getreden[28]. Voor de WW betrof dit de invoering van inkomensverrekening en de aanscherping van het begrip passende arbeid. In 2016 wordt een aantal andere wijzigingen in de WW als gevolg van de Wwz van kracht. Deze wijzigingen raken de maximale duur van het recht op WW-uitkering. Zo wordt vanaf 1 januari 2016 de maximale WW-duur stapsgewijs – één maand per kwartaal – teruggebracht van 38 maanden

[28] Stb. 2014, nr. 216.

naar 24 maanden. Ook wordt de opbouw van WW-rechten aangepast. Werknemers bouwen in de eerste 10 jaar van hun loopbaan per gewerkt jaar 1 maand WW op. Daarna bouwen zij per gewerkt jaar een halve maand WW op. Verder wordt de faillissementsuitkering in de WW gemaximeerd op 150% van het maximum dagloon. Tot slot is voorzien dat in 2016 de nog vast te stellen Calamiteitenregeling[29] in werking treedt.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 5 (x € 1.000)

Artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**25.483**	**48.582**	**66.620**	**67.296**	**61.557**	**79.040**	**97.802**
Uitgaven	**25.483**	**48.582**	**66.620**	**67.296**	**61.557**	**79.040**	**97.802**
waarvan juridisch verplicht (%)			81%				
Inkomensoverdrachten	*20.483*	*33.082*	*51.120*	*62.296*	*61.557*	*79.040*	*97.802*
IOW	20.480	32.982	51.020	62.196	61.457	78.940	97.702
Cessantiawet (Caribisch Nederland)	3	100	100	100	100	100	100
Subsidies	*5.000*	*15.500*	*15.500*	*5.000*	*0*	*0*	*0*
Ontvangsten	**627**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten IOW en uitkeringslasten Cessantiawet (Caribisch Nederland).

Subsidies:
De subsidies zijn voor 20% juridisch verplicht. De overige 80% zijn bestuurlijk gebonden door het sociaal akkoord dat het kabinet met de sociale partners heeft gesloten.

Tabel 5.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 5 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uitgaven	**7.146.648**	**6.964.728**	**6.792.949**	**6.647.119**	**6.537.625**	**6.298.431**	**5.978.742**
Inkomensoverdrachten	*7.145.866*	*6.964.728*	*6.658.779*	*6.446.619*	*6.273.082*	*5.979.357*	*5.615.517*
WW	7.145.866	6.964.728	6.658.779	6.446.619	6.273.082	5.979.357	5.615.517
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*782*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Re-integratie WW	782	0	0	0	0	0	0
Nominaal	*0*	*0*	*134.170*	*200.500*	*264.543*	*319.074*	*363.225*
Ontvangsten	**377.000**	**385.000**	**392.840**	**397.043**	**401.279**	**405.561**	**409.889**
UFO	377.000	385.000	385.000	385.000	385.000	385.000	385.000
Nominaal	0	0	7.840	12.043	16.279	20.561	24.889

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW)

De IOW geeft werklozen die bij aanvang van de WW-uitkering 60 jaar of ouder zijn, na afloop van hun WW-uitkering recht op een vervolguitkering. Ook gedeeltelijk arbeidsongeschikten die bij aanvang van de loongerela-

[29] Stb. 2014, nr. 276.

teerde WGA-uitkering 60 jaar of ouder zijn, kunnen na afloop van hun loongerelateerde uitkering recht hebben op IOW. De IOW is een tijdelijke regeling. In het sociaal akkoord is afgesproken om de IOW tot 2020 te verlengen. In de Wwz is daartoe opgenomen dat oudere WW'ers en WGA'ers in aanmerking kunnen komen voor een IOW-uitkering als zij vóór 1 januari 2020 werkloos of gedeeltelijk arbeidsongeschikt worden. De IOW wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komen ervoor in aanmerking?
- Werklozen die bij aanvang van de WW-uitkering 60 jaar of ouder zijn en die recht hebben op meer dan drie maanden WW-uitkering, komen bij beëindiging van hun WW-uitkering wegens het bereiken van de maximale duur in aanmerking voor een IOW-uitkering. De regeling is toegankelijk voor oudere werklozen die werkloos zijn geworden vanaf 1 oktober 2006;
- Gedeeltelijk arbeidsongeschikte ouderen hebben na hun loongerelateerde WGA-uitkering recht op IOW als de loongerelateerde WGA is toegekend op of na het bereiken van de leeftijd van 60 jaar. De regeling is toegankelijk als het recht op de loongerelateerde WGA-uitkering op of na 31 december 2007 is ontstaan.

Hoe hoog is de IOW-uitkering?
Deze uitkering is maximaal 70% van het wettelijk minimumloon. Dit is op 1 juli 2015 € 1.055,46 bruto per maand. De uitkering kan lager zijn dan 70% van het wettelijk minimumloon als:
- de WW- of loongerelateerde WGA-uitkering, in de kalendermaand voor het einde van deze uitkering, lager was dan 70% van het minimumloon;
- de betrokkene tijdens de IOW-uitkering andere inkomsten heeft, bijvoorbeeld loon of een andere uitkering.

Budgettaire ontwikkelingen
De uitgaven aan de IOW stijgen in 2015 en 2016 vanwege de stijging van de AOW-leeftijd en de stijging van de WW-uitstroom van 60-plussers bij het bereiken van de maximale WW-duur.

Beleidsrelevante kerncijfers
Als gevolg van de stijging van de AOW-leeftijd, de duurverkorting van de WW en de vertraagde doorwerking van in recente jaren toegenomen WW-instroom die het einde van hun maximale WW-duur nadert, neemt het IOW-volume meerjarig toe.

Tabel 5.3 Kerncijfers IOW[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume IOW (x 1.000 uitkeringsjaren)	1,8	2,9	4,5

[1] UWV, juninota.

A2. Cessantiawet (Caribisch Nederland)

Werknemers in Caribisch Nederland ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiawet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt de overheid deze verplichting over.

Budgettaire ontwikkelingen
Er wordt in de raming een in de tijd constant uitgavenpatroon verondersteld. Rondom deze raming kunnen de uitgaven van jaar op jaar sterk fluctueren, afhankelijk van het aantal bedrijven dat failliet is gegaan en het aantal betrokken werknemers. Specifieke kenmerken van de betrokken werknemers, zoals gemiddeld dienstverband en gemiddeld loon, kunnen ook sterk fluctueren en de hoogte van de uitkeringslasten van jaar op jaar beïnvloeden.

Beleidsrelevante kerncijfers
Het aantal uitkeringen dat o.b.v. de Cessantiawet wordt verstrekt, is beperkt. Het volume wordt geraamd op minder dan 100 uitkeringen per jaar.

Tabel 5.4 Kerncijfers Cessantiawet (Caribisch Nederland)[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume Cessantiawet (x 1.000 uitkeringen)	<0,1	<0,1	<0,1

[1] SZW unit RCN.

A3. Werkloosheidswet (WW)
De WW verzekert werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid. Het verlies aan inkomen kan voor een bepaalde periode gedeeltelijk opgevangen worden met een uitkering. De WW-uitkering duurt minimaal 3 maanden. De maximale duur wordt vanaf 2016 stapsgewijs – één maand per kwartaal – teruggebracht van 38 maanden naar 24 maanden. Bovendien wordt de opbouw van WW-rechten vanaf 2016 aangepast. De maximale duur is daarbij afhankelijk van het aantal jaren dat iemand heeft gewerkt voordat hij werkloos werd. Per jaar arbeidsverleden bouwt een werknemer de eerste tien jaar één maand recht op een WW-uitkering op. Vanaf tien jaar arbeidsverleden bouwt een werknemer vanaf 2016 met elk extra gewerkt jaar een halve maand recht op WW-uitkering op. De WW wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Om voor een WW-uitkering in aanmerking te komen moet iemand in ieder geval:
- de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt en verzekerd zijn voor de WW;
- minimaal vijf arbeidsuren per week kwijtraken (of voor wie minder dan tien uur per week werkte, minimaal de helft van de arbeidsuren);
- geen recht meer hebben op loon over die verloren arbeidsuren;
- beschikbaar zijn om te gaan werken;
- voldoen aan de wekeneis: in de 36 weken voor de eerste werkloosheidsdag in minimaal 26 weken in loondienst hebben gewerkt;
- geen ZW-uitkering, WAO-uitkering bij volledige arbeidsongeschiktheid of IVA-uitkering ontvangen;
- geen WGA-uitkering ontvangen (tenzij men naast de WGA-uitkering werkte, en die baan is kwijtgeraakt);
- zich tijdig registreren als werkzoekende bij het UWV WERKbedrijf;
- niet verwijtbaar werkloos zijn. Verwijtbaar werkloos is iemand die zelf ontslag heeft genomen of om een dringende reden is ontslagen. In dat geval krijgt de werknemer geen uitkering of een korting op de uitkering.

Hoe hoog is de WW-uitkering?
De eerste twee maanden bedraagt de uitkering 75%, daarna 70% van het loonverlies (oude maandloon minus eventueel inkomen). Het totale inkomen neemt toe naarmate de betrokkene meer werkt. De hoogte van het maandloon is gemaximeerd, waardoor de 75%-uitkering per 1 juli 2015 maximaal € 3.261,68 bruto per maand bedraagt en de 70%-uitkering maximaal € 3.044,24.

Budgettaire ontwikkelingen
De arbeidsmarkt trekt in 2015 en 2016 naar verwachting verder aan. De ramingen van CPB geven voor 2015 en 2016 een daling van de werkloosheid aan. Dit leidt tot een daling van de WW-uitgaven. De effecten van de Wwz groeien vanaf 2016 geleidelijk in. Onder meer de aanscherping van het besluit passende arbeid en invoering van inkomensverrekening hebben naar verwachting in 2016 een licht neerwaarts effect op de uitkeringslasten.

Beleidsrelevante kerncijfers
De werkloosheid zal in 2015 en 2016 naar verwachting dalen. Dit leidt tot een afname van het WW-volume. In beide jaren ligt het aantal beëindigde uitkeringen hoger dan het aantal nieuwe uitkeringen, als gevolg van de aantrekkende arbeidsmarkt. Als gevolg van de dalende werkloosheid worden in 2016 minder nieuwe uitkeringen verstrekt dan in 2015. Het aantal beëindigde WW-uitkeringen ligt in 2016 eveneens lager. Dit hangt samen met de daling van het aantal lopende uitkeringen en van het aantal nieuwe uitkeringen. Het merendeel van de uitstroom uit de WW vindt immers binnen 6 maanden na instroom plaats.

Tabel 5.5 Kerncijfers WW[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume WW (x 1.000 uitkeringsjaren)	364	348	334
Aantal lopende WW-uitkeringen (x 1.000, ultimo)	441	416	397
Aantal nieuwe WW-uitkeringen (x 1.000)	605	590	577
Aantal beëindigde WW-uitkeringen (x 1.000)	600[2]	614	597

[1] UWV, jaarverslag.
[2] UWV, juninota.

Het WW-volume in tabel 5.5 wordt weergegeven in uitkeringsjaren. Dit is het gemiddeld aantal WW-uitkeringen gedurende het kalenderjaar omgerekend naar voltijdsequivalenten. Daarnaast bevat tabel 5.5 ook het aantal lopende WW-uitkeringen per 31 december. De ontwikkeling van deze ultimostand kan via de onderste twee indicatoren in de tabel worden verklaard uit de totale WW-instroom en de WW-uitstroom gedurende het kalenderjaar.

Handhaving
De gepercipieerde detectiekans is toegenomen. De kennis van de verplichtingen is licht afgenomen, maar de gerapporteerde afname is statistisch niet significant. De incassoratio 2013 is toegenomen met 23 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 56% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting van de incassoratio van in 2014 ontstane vorderingen op uitkeringen en boetes is 23%. Dat is lager dan de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 5.6 Kerncijfers WW (fraude en handhaving)	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	78	–	84
Kennis van de verplichtingen (%)	98	–	94
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	29	31	43
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	35	42	63
Terugvordering[3]			
Incassoratio 2013 (%)	–	33	56
Incassoratio 2014 (%)	–	–	23

1 Ipsos, Kennis der verplichtingen en detectiekans 2014. Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar.
2 UWV, jaarverslag.
3 UWV administratie.

B. Subsidies

Het kabinet heeft in 2013 middelen aan het UWV beschikbaar gesteld voor de aanpak van de werkloosheid onder ouderen op basis van het Actieplan 55-plus werkt. Het plan bevat een subsidieregeling waarmee 55-plussers via de werkgever of op eigen aanvraag scholing(svouchers) kunnen krijgen of die intermediairs een plaatsingsfee toekent wanneer zij een oudere werkzoekende duurzaam (minimaal 3, 6 of 12 maanden) aan een baan helpen. Onder beleidsartikel 11 zijn de uitgaven opgenomen die samenhangen met overige maatregelen binnen het Actieplan, zoals het organiseren van netwerkbijeenkomsten en inspiratiedagen. De doelgroep voor deze aanpak en de bijbehorende subsidieregeling is in 2014 uitgebreid naar 50-plussers[30].

C. Ontvangsten

De overheid is eigenrisicodrager voor de WW. Het UWV verhaalt de WW-uitkeringen op de betrokken overheidswerkgever. Dit staat als ontvangsten Uitvoeringsfonds voor de overheid (UFO) op dit artikel van de begroting. De ontvangsten UFO zijn naar verwachting in 2016 gelijk aan 2015. Enerzijds stijgen de ontvangsten UFO als gevolg van taakstellingen bij de overheid. Anderzijds dalen de ontvangsten UFO als gevolg van de aantrekkende arbeidsmarkt. Beide effecten wegen daarbij naar verwachting tegen elkaar op.

30 Tweede Kamer, 29 544, nr. 540.

Artikel

6. Ziekte en zwangerschap

Algemene doelstelling

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van ziekte en stimuleert hen het werk te hervatten. De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van zwangerschap.

De overheid vindt dat mensen die ziek worden en waarbij de loonbetalingsverplichting bij ziekte voor de werkgever niet van toepassing is, ook verzekerd moeten zijn van een tijdelijk loonvervangend inkomen. Zij kunnen het verlies aan inkomen daarom voor een periode van twee jaar, gelijk aan de periode van de loonbetalingsverplichting, opvangen met een uitkering op grond van de Ziektewet (ZW). Door middel van verzuimbegeleiding en re-integratie stimuleert de overheid deze werknemers om zo snel mogelijk weer aan het werk te gaan.

Ook tijdens de periode van zwangerschaps- en bevallingsverlof voorziet de overheid in een tijdelijk loonvervangend inkomen. Op grond van de Wet arbeid en zorg (WAZO) komen zwangere werkneemsters en zelfstandigen in aanmerking voor een uitkering.

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesothelioom of asbestose door blootstelling aan asbest, kunnen van de overheid een tegemoetkoming of een voorschot op een schadevergoeding ontvangen op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS).

Werknemers in Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering op grond van de Ziekteverzekering (ZV).

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:
- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV en de SVB;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Het zwangerschapsverlof van vrouwen die in verwachting zijn van een meerling wordt uitgebreid met 4 weken. Dit zogenoemde meerlingenverlof gaat 8 tot 10 weken voor de vermoedelijke datum van bevalling in. De beleidswijziging is het gevolg van het amendement Heerma bij de behandeling van de Wet modernisering regelingen voor verlof en arbeidtijden d.d. 9 oktober 2014[31]. Een groot deel van de doelgroep ontvangt nu nog een uitkering in het kader van de Ziektewet, omdat zij conform de richtlijn van de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) vanaf de tiende week voor de verwachte datum van bevalling gebruik maken van ziekteverlof. Vanaf 1 april 2016 krijgen de vrouwen recht op een vervroeging van het zwangerschapsverlof.

[31] Tweede Kamer, 32 855, nr. 24.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 6 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**6.430**	**7.483**	**7.416**	**7.467**	**7.568**	**7.673**	**7.828**
Uitgaven	**6.430**	**7.483**	**7.416**	**7.467**	**7.568**	**7.673**	**7.828**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Inkomensoverdrachten	*6.430*	*7.483*	*7.416*	*7.467*	*7.568*	*7.673*	*7.828*
TAS	3.900	4.390	4.273	4.273	4.273	4.273	4.273
Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)	2.530	3.093	3.143	3.194	3.295	3.400	3.555
Ontvangsten	**836**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten TAS en uitkeringslasten ziekteverzekering Caribisch Nederland.

Tabel 6.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 6 (x € 1.000)							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uitgaven	**2.687.920**	**2.608.304**	**2.648.220**	**2.673.997**	**2.718.068**	**2.763.970**	**2.803.298**
Inkomensoverdrachten	*2.687.920*	*2.608.304*	*2.595.413*	*2.592.945*	*2.607.884*	*2.623.955*	*2.633.223*
ZW	1.525.377	1.494.661	1.457.390	1.441.150	1.443.497	1.448.088	1.450.062
ZW eigen-risicodragers[1]	54.307	0	0	0	0	0	0
WAZO[2]	1.108.236	1.113.643	1.138.023	1.151.795	1.164.387	1.175.867	1.183.161
Nominaal	*0*	*0*	*52.807*	*81.052*	*110.184*	*140.015*	*170.075*
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[1] De ZW-uitkeringslasten van eigenrisicodragers worden vanaf 2015 niet meer in de SZW-begroting opgenomen en zijn daarom per 2015 op nul gesteld.
[2] Inclusief uitgaven aan de regeling Zelfstandig en Zwanger (ZEZ).

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS)

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesothelioom of asbestose als gevolg van blootstelling aan asbest kunnen een tegemoetkoming ontvangen op grond van de TAS. Indien zij de ziekte maligne mesothelioom of asbestose hebben gekregen door te werken met asbest (in dienst van een werkgever) of maligne mesothelioom hebben opgelopen via werkkleding van een huisgenoot, dan is de (voormalige) werkgever hiervoor aansprakelijk en kunnen zij een schadevergoeding bij de werkgever eisen. Dit kan echter lang duren. Tegelijkertijd is de levensverwachting van mensen met de ziekte maligne mesothelioom vaak erg kort. De TAS heeft tot doel asbestslachtoffers bij leven maatschappelijke erkenning te bieden in de vorm van een tegemoetkoming. Deze wordt vaak uitgekeerd in de vorm van een voorschot. Als de (voormalige) werkgever later alsnog een schadevergoeding betaalt wordt de tegemoetkoming hiermee verrekend. De TAS wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Mensen die ziek zijn geworden door het werken met asbest, krijgen een voorschot als:
- bij hen maligne mesothelioom of asbestose is vastgesteld;

- zij, of in het geval van maligne mesothelioom, een huisgenoot in loondienst bij een werkgever in Nederland werkten;
- zij, of in het geval van maligne mesothelioom, een huisgenoot op het werk zijn blootgesteld aan asbest;
- zij nog geen schadevergoeding hebben gekregen of een schadevergoeding hebben ontvangen die lager is dan € 19.417.

Hoe hoog is de TAS?
Zowel het voorschot als de tegemoetkoming is in 2015 € 19.417. Dit is een eenmalige uitkering. De hoogte van de TAS volgt de ontwikkeling van het wettelijk minimumloon.

Budgettaire ontwikkelingen
De uitkeringslasten zijn nagenoeg constant. De verwachte uitgaven liggen in 2015 iets hoger dan de jaren erna, vanwege een nabetaling aan de SVB in verband met de afrekening over 2014.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.3 Kerncijfers TAS[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal toekenningen voorschot TAS (x 1.000 uitkeringen)	0,4	0,4	0,4
• toekenning i.v.m. maligne mesothelioom	0,3[2]	0,4	0,4
• toekenning i.v.m. asbesthose	<0,1[2]	<0,1	<0,1
Aantal terugontvangen voorschotten TAS (x 1.000 uitkeringen)	0,1	0,2	0,2
Aantal toekenningen maligne mesothelioom bij leven ten opzichte van totaal aantal toekenningen (%)	85	–[3]	–[3]

[1] SVB, jaarverslag.
[2] SVB juninota.
[3] Deze cijfers worden niet geraamd.

A2. Ziekteverzekering (ZV) (Caribisch Nederland)

Werknemers in Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering (ziekengeld) op grond van de Ziekteverzekering. De uitkering is gerelateerd aan het loon van de werknemer.

Budgettaire ontwikkelingen
Door de verhoging van de AOV-gerechtigde leeftijd (zie ook beleidsartikel 8) lopen de uitkeringen van de ZV langer door. Hierdoor nemen de uitkeringslasten ZV-Caribisch Nederland in de komende jaren in geringe mate toe.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.4 Kerncijfers Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume Ziekteverzekering (x 1.000 uitkeringen, ultimo)	0,3	0,3	0,3

[1] SZW unit RCN.

A3. Ziektewet (ZW)

De ZW geeft zieke werknemers het recht op een uitkering als zij geen werkgever meer hebben die in geval van ziekte loon moet doorbetalen. De ZW bevat minimumnormen voor re-integratie. De ZW geldt ook voor een beperkte groep werknemers die wel in dienst zijn van een werkgever, namelijk werknemers die tijdelijk ongeschikt zijn voor het verrichten van hun werk (wegens arbeidsongeschiktheid als gevolg van zwangerschap en orgaandonatie) en werknemers met een zogenaamde no-riskpolis. De werkgever mag de ZW-uitkering dan verrekenen met het loon dat hij moet doorbetalen. De ZW wordt uitgevoerd door het UWV of door werkgevers zelf wanneer zij ervoor gekozen hebben om eigenrisicodrager te zijn voor de ZW-uitkeringslasten.

Wie komen ervoor in aanmerking?

In aanmerking voor een ziektewetuitkering komen:

- Uitzendkrachten (zonder vast contract met het uitzendbureau);
- Oproepkrachten (afhankelijk van het soort oproepcontract);
- Personen met een arbeidscontract dat afloopt tijdens de ziekte;
- Personen die een WW-uitkering ontvangen en langer dan dertien weken ziek zijn;
- Vrouwen die ziek worden als gevolg van zwangerschap of bevalling. Wanneer vrouwen in loondienst werken hebben zij tijdens hun zwangerschapsverlof recht op een uitkering op grond van de Wet arbeid en zorg. Als deze vrouwen door de zwangerschap vóór of na de bevalling ziek worden, ontvangen zij een ZW-uitkering;
- Orgaandonoren die door hun donatie tijdelijk niet kunnen werken;
- Personen met een no-riskpolis die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn en die binnen vijf jaar nadat ze in dienst zijn gekomen van een werkgever ziek worden;
- Ondernemers en directeuren-grootaandeelhouders kunnen alleen een beroep doen op de ZW als zij hiervoor een vrijwillige verzekering hebben.

Hoe hoog is de ZW-uitkering?

De ZW-uitkering bedraagt meestal 70% van het loon dat de betrokkene gemiddeld per dag verdiende in het jaar voordat hij ziek werd. De hoogte van het dagloon is per 1 juli 2015 gemaximeerd op € 199,95 bruto per dag. Hierdoor bedraagt de uitkering maximaal € 3.044,24 bruto per maand. De uitkering duurt maximaal twee jaar.
Er zijn enkele uitzonderingen. Orgaandonoren en werkneemsters die arbeidsongeschikt zijn als gevolg van de zwangerschap of bevalling hebben recht op een ZW-uitkering van 100% van het dagloon, wat neerkomt op een uitkering van maximaal € 4.348,91 bruto per maand. Op verzoek van de werkgever kan het UWV de ZW-uitkering van personen die onder de no-riskpolis vallen het eerste jaar op 100% van het dagloon vaststellen.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten ZW van de bij het UWV-verzekerde populatie nemen in 2016 af vanwege een daling van het volume bij uitzendkrachten en bij personen met een arbeidscontract dat afloopt tijdens ziekte. Deze daling komt door een stijging van het aantal eigenrisicodragers onder werkgevers van deze vangnetgroepen. Daarnaast dalen de uitkeringslasten ZW als gevolg van maatregelen uit de Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters, zoals de keuring op algemeen geaccepteerde arbeid na afloop van het eerste ziektejaar en de introductie van financiële prikkels voor werkgevers middels premiedifferentiatie.

De ZW-uitkeringslasten van eigenrisicodragers worden vanaf 2015 niet meer in de SZW-begroting opgenomen en zijn daarom op nul gesteld. De uitvoering van de ZW, zowel het betalen van de uitkering als de beheersing van de ziektelasten, ligt bij eigenrisicodragers grotendeels in handen van de werkgevers. Het UWV heeft hierin een beperkte rol. Dit betekent ook dat over deze groep geen gegevens uit een centrale administratie van ziektewetlasten beschikbaar zijn. Voorheen werd voor de ziektewetlasten eigenrisicodragers daarom een schatting gemaakt. Deze is echter inmiddels met te veel onzekerheid omgeven, omdat het aantal werkgevers dat voor het eigenrisicodragerschap kiest steeds groter wordt.

Beleidsrelevante kerncijfers
Het volume van de uitstroom ligt in 2014 veel hoger dan de instroom. Dit komt doordat de instroom alleen het aantal toegekende ZW-meldingen omvat. De uitstroom omvat ook de beëindigingen van ZW-meldingen waarbij geen bedrag is toegekend, waaronder de ZW-meldingen waarbij het herstel binnen de wachtdagen heeft plaatsgevonden.

Tabel 6.5 Kerncijfers ZW[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume ZW (x 1.000 uitkeringsjaren)	92	88	85
Instroom ZW (x 1.000 uitkeringen)[2]	203	–	–
Uitstroom ZW (x 1.000 uitkeringen)[2]	270	–	–

[1] UWV, jaarverslag.
[2] In- en uitstroom worden niet geraamd.

Handhaving
In 2014 zijn voor het eerst gegevens beschikbaar over de detectiekans en de kennis van de verplichtingen voor de Ziektewet. Beide waarden liggen op een vergelijkbaar niveau als bij de andere uitkeringen. De incassoratio 2013 is toegenomen met 20 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 49% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting voor de incassoratio van in 2014 ontstane vorderingen op uitkeringen en boetes is 11%, dat is lager dan de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 6.6 Kerncijfers ZW (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	–	79
Kennis van de verplichtingen (%)	–	–	94
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	1,6	1,6	1,2
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	2,4	4,0	3,5
Terugvordering[3]			
Incassoratio 2013 (%)	–	29	49
Incassoratio 2014 (%)	–	–	11

[1] Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans 2014». De preventiecijfers van de ZW zijn niet eerder gemeten.
[2] UWV, jaarverslag.
[3] UWV administratie.

A4. Wet arbeid en zorg (WAZO)

De WAZO bundelt een aantal wettelijke verlofvormen, zoals het zwangerschaps- en bevallingsverlof, kraamverlof, adoptie- en pleegzorgverlof, ouderschapsverlof en kort- en langdurend zorgverlof. Soms bestaat er recht op (gedeeltelijke) loondoorbetaling of op een uitkering (zwangerschaps- en bevallingsuitkering en adoptie- en pleegzorguitkering). Deze uitkeringen op grond van de WAZO worden uitgevoerd door het UWV.

Wie komen ervoor in aanmerking?

In aanmerking voor een zwangerschaps- en bevallingsuitkering komen:

- Vrouwelijke werknemers;
- Andere vrouwelijke verzekerden voor de ZW (o.a. thuiswerksters en vrouwen die een ZW-, WW- of loongerelateerde WGA-uitkering ontvangen);
- Vrouwelijke vrijwillig verzekerden voor de ZW;
- Vrouwen van wie de vermoedelijke bevallingsdatum binnen 10 weken na het einde van de verplichte ZW-verzekering ligt, evenals vrouwen die later uitgerekend zijn, maar die toch binnen 10 weken na het einde van de verplichte verzekering bevallen.

Er is een afzonderlijke uitkeringsregeling voor zwangere zelfstandigen, de regeling Zelfstandig en Zwanger (ZEZ). Vrouwelijke zelfstandigen, directeuren-grootaandeelhouders, meewerkende echtgenoten en beroepsbeoefenaars op arbeidsovereenkomst (hulpen in de huishouding voor minder dan vier dagen per week) hebben gedurende ten minste 16 weken recht op een uitkering. Zie ook beleidsartikel 12.

Hoe hoog is de WAZO?

De zwangerschaps- en bevallingsuitkering en de adoptie- en pleegzorguitkering bedraagt 100% van het laatstverdiende loon, tot een maximum van 100% van het maximumdagloon. Dit is per 1 juli 2015 gelijk aan € 4.348,91 bruto per maand. De hoogte van de uitkering voor zelfstandigen is maximaal het wettelijk minimumloon (per 1 juli 2015 € 1507,80 bruto per maand).

Budgettaire ontwikkelingen

Als gevolg van een verwachte lichte toename van het aantal geboorten in 2016, zullen de uitgaven voor zwangerschap- en bevallingsverlof met ongeveer € 25 miljoen toenemen. De kosten voor het meerlingenverlof zijn geraamd op € 0,6 miljoen op jaarbasis.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.7 Kerncijfers WAZO[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Totaal aantal toekenningen zwangerschap- en bevallingsverlofuitkering (x 1.000)	139	140	143
Aantal toekenningen werknemers (x 1.000)	130	130	133
Aantal toekenningen zelfstandigen (x 1.000)	8,6	9,7	9,7

[1] UWV, jaarverslag.

Artikel

7. Kinderopvang

Algemene doelstelling

De overheid biedt financiële ondersteuning aan werkende ouders voor kinderopvang en bevordert de kwaliteit van kinderopvang.

De overheid hecht aan goede en financieel toegankelijke kinderopvang, zodat ouders arbeid en zorg kunnen combineren en kinderen goed toegerust zijn op het primair onderwijs. Voor de bevordering van de arbeidsparticipatie is het belangrijk dat ouders van jonge kinderen actief blijven op de arbeidsmarkt. Bovendien zorgt goede kinderopvang er ook voor dat kinderen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling.

Om de kwaliteit van kinderopvang te bevorderen heeft de overheid in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko) vastgesteld aan welke eisen de kinderopvangvoorzieningen moeten voldoen. De GGD houdt hier toezicht op. Daarnaast steunt de Minister via subsidies projecten ter verbetering van de kwaliteit van kinderopvang. Dit om ervoor te zorgen dat ouders hun kind naar een kinderopvangvoorziening kunnen sturen die van goede kwaliteit is. De kinderopvangondernemers zijn verantwoordelijk voor het goed functioneren van de kinderopvang. Gastouderbureaus en gastouders zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van gastouderopvang. Ouders hebben een eigen verantwoordelijkheid bij de keuze voor een kinderopvangvoorziening en kunnen hun invloed onder andere via de oudercommissies uitoefenen.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **regisseert** met wet- en regelgeving het stelsel, **financiert** met de kinderopvangtoeslag (KOT) het gebruik van kinderopvang en **stimuleert** met subsidies de bevordering van de kwaliteit van kinderopvang. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- Het vaststellen van de hoogte van de kinderopvangtoeslag en de voorwaarden waaronder deze wordt toegekend;
- Het ter beschikking stellen van middelen aan gemeenten via het Gemeentefonds ter financiering van toezicht en handhaving op de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk;
- Het borgen van de kwaliteit van toezicht en handhaving;
- Het bevorderen van de kwaliteit van de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk.

De Minister van Financiën is uitvoeringsverantwoordelijk voor de sturing en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering van de KOT door de Belastingdienst.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- Het kabinet intensiveert structureel circa € 290 miljoen in de kinderopvangtoeslag. Vanaf 2016 worden de toeslagpercentages in de eerste en de tweede kindtabel (voor twee kinderen en meer) voor iedereen verhoogd. In beide tabellen worden de percentages opgehoogd met 5,8 procentpunt waarbij de allerhoogste toeslagpercentages in de eerste en de tweede kindtabel zijn gemaximeerd op respectievelijk 93% en 94%.
- In 2016 is de inwerkingtreding van het wetsvoorstel voor het personenregister kinderopvang en peuterspeelzaalwerk voorzien[32]. Dit ten behoeve van de continue screening van alle personen die op grond

[32] Tweede Kamer, 34 195, nr. 2.

van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen over een juiste verklaring omtrent gedrag (VOG) moeten beschikken. Hiermee wordt bijgedragen aan het verder vergroten van de veiligheid van kinderen binnen de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk en het verminderen van de administratieve lasten.

- Het kabinet zet in op verdere harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang, waarbij verschillen tussen de twee voorzieningen worden weggenomen. Hierbij wordt de financieringsstructuur voor werkende ouders vanaf 2018 gelijk getrokken[33]. Hiervoor zal in het voorjaar van 2016 een wetsvoorstel aan de Tweede Kamer worden aangeboden.
- In het kader van «Het Nieuwe Toezicht» wordt gewerkt aan herijking van de kwaliteitseisen voor de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk[34] en de aanpassing van het toezicht daarop. Heldere doelen, duidelijke eisen en beter kwaliteit zijn de uitgangspunten. Dit moet leiden tot eenvoudiger en doeltreffender regelgeving en toezicht, meer gericht op de pedagogische kwaliteit van de opvang en minder op structurele randvoorwaarden. Hiertoe zal in 2016 een wetsvoorstel aan de Tweede Kamer worden aangeboden.
- In het kader van Directe Financiering[35] wordt in 2016 verder gewerkt aan de voorbereiding van een nieuwe financieringssystematiek in de kinderopvangsector. In 2016 zal hiervoor een wetsvoorstel worden aangeboden aan de Tweede Kamer.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 7 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**2.192.340**	**2.194.777**	**2.365.471**	**2.400.090**	**2.418.555**	**2.435.880**	**2.452.270**
Uitgaven	**2.188.829**	**2.194.777**	**2.365.471**	**2.400.090**	**2.418.555**	**2.435.880**	**2.452.270**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Inkomensoverdrachten	*2.175.037*	*2.173.965*	*2.345.150*	*2.385.352*	*2.405.363*	*2.422.088*	*2.438.117*
Kinderopvangtoeslag	2.175.037	2.173.965	2.345.150	2.385.352	2.405.363	2.422.088	2.438.117
Subsidies	*4.150*	*5.712*	*7.512*	*4.895*	*4.606*	*4.600*	*4.600*
Kinderopvang	4.150	5.712	7.512	4.895	4.606	4.600	4.600
Opdrachten	*4.200*	*4.690*	*5.454*	*3.034*	*2.636*	*9.192*	*9.553*
Bijdrage aan agentschappen	*5.442*	*10.410*	*7.355*	*6.809*	*5.950*	*0*	*0*
DUO	5.442	7.611	5.950	5.950	5.950	0	0
Justis	0	583	440	160	0	0	0
Centraal informatiepunt beroepen gezondheidszorg	0	2.216	965	699	0	0	0
Ontvangsten	**1.503.008**	**1.527.121**	**1.432.185**	**1.419.277**	**1.405.343**	**1.398.525**	**1.396.785**
Ontvangsten algemeen	449.699	435.408	340.472	327.564	313.630	306.812	305.072
Werkgeversbijdrage kinderopvang	1.053.309	1.091.713	1.091.713	1.091.713	1.091.713	1.091.713	1.091.713

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten kinderopvangtoeslag.
Subsidies:

[33] Tweede Kamer, 31 322, nr. 279.
[34] Tweede Kamer, 31 322, nr. 280.
[35] Tweede Kamer, 31 322, nr, 277.

De subsidies zijn voor 71% juridisch verplicht. Het gaat daarbij hoofdzakelijk om subsidies gericht op de bevordering van kwaliteit van kinderopvang, op toezicht en handhaving in de gastouderopvang, op de harmonisatie van kwaliteitseisen in kinderopvang en peuterspeelzalen en op de versterking van de positie van ouders in het klachtrecht.
Opdrachten:
De opdrachten zijn voor 12% juridisch verplicht. De juridisch verplichte uitgaven betreffen onder andere kosten voor onderzoek, gegevenslevering en projecten.
Bijdrage aan agentschappen:
De bijdrage aan agentschappen is gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het gaat daarbij hoofdzakelijk om het beheer en de ontwikkeling van registers, de uitvoering van subsidieopdrachten en het toerusten van vertrouwensinspecteurs.

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

Kinderopvangtoeslag (KOT)

Ouders die betaalde arbeid verrichten en ouders die tot een doelgroep behoren zoals omschreven in de Wko, ontvangen een inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderopvang: de kinderopvangtoeslag. Hierbij geldt de voorwaarde dat zij hun kinderen naar een kinderopvanginstelling of gastouder brengen die voldoet aan de eisen van de Wko en derhalve geregistreerd is in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP). De KOT wordt uitgevoerd door Belastingdienst/ Toeslagen. DUO verzorgt de inschrijving in het register buitenlandse kinderopvang en de SVB is verantwoordelijk voor de uitbetaling van de aanvulling op de KOT in het buitenland.

Wie komt ervoor in aanmerking?
- Ouders die arbeid en zorg voor kinderen combineren en beide werken (werknemers en zelfstandigen);
- Alleenstaande ouders die arbeid en zorg voor kinderen combineren (werknemers en zelfstandigen);
- Doelgroepouders, bijvoorbeeld ouders die studeren of deelnemen aan een traject om weer aan het werk te komen.

Hoe hoog is de kinderopvangtoeslag?
De hoogte van de kinderopvangtoeslag is van een aantal aspecten afhankelijk:
- Hoogte van het verzamelinkomen;
- Hoogte van de werkelijk betaalde uurprijs (tot aan de maximum uurprijs);
- Het kind waar de opvang betrekking op heeft: voor het eerste kind geldt een andere toeslag dan voor tweede en volgende kinderen;
- De opvangsoort: dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang kennen een verschillend maximumuurtarief waarvoor ouders een toeslag kunnen ontvangen;
- Het aantal gewerkte uren door de ouder die de minste uren per jaar werkt dan wel de periode waarin een traject naar werk gevolgd wordt;
- Het aantal uren dat gebruik wordt gemaakt van een kinderopvangvoorziening.

Budgettaire ontwikkelingen
De verhoging van de toeslagpercentages leidt tot structureel hogere uitgaven aan kinderopvangtoeslag van circa € 290 miljoen. In 2016 leidt de intensivering tot € 220 miljoen hogere uitgaven aan kinderopvang-

toeslag. Dit bedrag ligt lager dan het structurele bedrag omdat ouders niet direct hun gedrag (kunnen) aanpassen.
Vanwege het gedaalde uitgavenniveau de afgelopen jaren dalen daardoor de nabetalingen over die jaren. Dit heeft een drukkend effect op het uitgavenniveau, met name in 2016 en 2017.
In 2017 loopt de maatregel af waarbij het recht op kinderopvangtoeslag was opgerekt naar zes maanden werkloosheid (in plaats van drie maanden). Hierdoor dalen de uitgaven met circa € 17 miljoen vanaf 2017.

Beleidsrelevante kerncijfers
De kerncijfers met betrekking tot het gebruik van kinderopvangtoeslag in tabel 7.2 laten een stabiel beeld zien.

Tabel 7.2 Kerncijfers gebruik kinderopvang (jaargemiddelden)[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van kinderopvangtoeslag (x 1.000)	418	422	428
Aantal kinderen met kinderopvangtoeslag (x 1.000)			
0–12 jaar	638	643	653
0–4 jaar	305	304	311
4–12 jaar	333	339	342
Deelnamekinderen met kinderopvangtoeslag (%)			
0–12 jaar	29	29	30
0–4 jaar	43	43	44
4–12 jaar	22	23	23
Aantal uren per kind per maand			
0–12 jaar	60,3	58,2	59,1
0–4 jaar	83,6	81,0	82,0
4–12 jaar	39,0	37,7	38,3
Gebruik kinderopvangtoeslag naar verzamelinkomen (aantal kinderen met kinderopvangtoeslag x 1.000)			
Tot 130% wml	58	58	59
130% wml tot 1½ x modaal	150	153	156
1½ x modaal tot 3 x modaal	347	348	353
3 x modaal en hoger	83	84	85

[1] SZW-berekeningen op basis van informatie van CBS en Belastingdienst.

Door een onveranderd premiepercentage voor de werkgevers en een stabiel uitgavenpatroon wijzigen de bijdrage per sector nagenoeg niet. De ouderbijdrage per uur verandert alleen door de verhoging van de wettelijk maximum uurprijzen, de toeslagpercentages zijn ongewijzigd.

Tabel 7.3 Kerncijfers kinderopvang bijdragen sectoren en ouders[1]	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Bijdragen sectoren (in %):			
Collectief	62	62	68
Overheid	24	23	31
Werkgevers	38	39	37
Ouder	38	38	33
Wettelijke maximum uurprijs (in €)[2]:			
Dagopvang	6,70	6,84	6,89
Buitenschoolse opvang	6,25	6,38	6,42
Gastouderopvang	5,37	5,48	5,52
Ouderbijdrage eerste kind in € per uur voor gezinsinkomen[3]:			
130% wml	0,94	0,96	0,56
1½ x modaal	2,11	2,16	1,77
3x modaal	5,25	5,36	5,00
Ouderbijdrage volgende kind in € per uur voor gezinsinkomen[3]:			
130% wml	0,48	0,49	0,41
1½ x modaal	0,82	0,84	0,45
3x modaal	1,50	1,53	1,14

[1] SZW-berekeningen op basis van informatie van Belastingdienst.
[2] De maximum uurprijs voor 2015 betreft de vastgestelde maximum uurprijs (en niet een raming).
[3] Kosten van kinderdagopvang per uur voor ouders, gegeven de maximum uurprijs en de toeslag die ouders ontvangen.

B. Subsidies

Voor 2016 is er € 7,5 miljoen beschikbaar voor subsidies, dit betreft onder andere uitgaven aan:

- De bevordering van de kwaliteit van kinderopvang, door middel van een subsidie voor de subsidieregeling Versterking Taal- en Interactievaardigheden Beroepskrachten en Gastouders in de Kinderopvang uitgevoerd door het Agentschap SZW en een bijdrage aan Bureau Kwaliteit Kinderopvang;
- Toezicht en handhaving door middel van een bijdrage aan een project voor gastouderopvang uitgevoerd door de Stichting Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland in samenwerking met de VNG;
- De harmonisatie van kwaliteitseisen in kinderopvang en peuterspeelzalen via een bijdrage aan de Brancheorganisatie Kinderopvang voor een project in permanente educatie, en via een bijdrage aan de MO-groep voor de ondersteuning van peuterspeelzaalorganisaties tijdens de harmonisatie.

C. Opdrachten

Voor 2016 is er € 5,5 miljoen beschikbaar voor opdrachten. Het opdrachtenbudget wordt onder andere gebruikt ten behoeve van uitgaven voor de ontwikkeling van instrumenten en daarnaast voor de evaluatie van de subsidieregeling Versterking Taal- en Interactievaardigheden van Beroepskrachten en Gastouders in de Kinderopvang, voor de financiering van huidig toezicht, voor het project Het Nieuwe Toezicht; voor het project «een betere basis voor peuters» en voor diverse onderzoeken.

D. Bijdrage aan agentschappen

Voor 2016 wordt er € 7,4 miljoen uitgegeven aan bijdragen voor agentschappen, dit betreft onder andere:

- Een bijdrage aan DUO: dit is bestemd voor de ontwikkeling en beheer van het LRKP, deels in het kader van Continue Screening, het beheer

van het Register Buitenlandse Kinderopvang en de voorbereidende werkzaamheden Directe Financiering;

- Een bijdrage voor het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg voor ICT-voorbereiding en -ontwikkeling in het kader van Continue Screening;
- Een bijdrage aan Justis, eveneens voor ICT-voorbereiding en -ontwikkeling in het kader van Continue Screening;
- Daarnaast staan op artikel 98 de uitvoeringskosten voor het Agentschap SZW vermeld waarvan circa € 0,6 miljoen bestemd is voor de uitvoering van de subsidieregeling Versterking Taal- en Interactievaardigheden Beroepskrachten en Gastouders in de Kinderopvang.

E. Ontvangsten

De ontvangsten bestaan uit twee componenten, de ontvangsten algemeen en de werkgeversbijdrage. De ontvangsten algemeen zijn de terugbetalingen door ouders die te veel aan kinderopvangtoeslag hebben ontvangen in eerdere jaren. De daling van de uitgaven in afgelopen jaren leidt tot lagere ontvangsten in de komende jaren. In het proces van aanvragen van de toeslag zijn vooraf meerdere checks ingebouwd. Ook is de afgelopen jaren het toezicht aangescherpt. Dit leidt er toe dat er minder vaak onterecht een voorschot wordt verstrekt, wat leidt tot minder terugbetalingen en dus lagere ontvangsten. Daarnaast verloopt het proces van definitief afrekenen bij de Belastingdienst steeds sneller waardoor een deel van de ontvangsten naar voren is gehaald.
De geraamde ontvangsten werkgeversbijdrage kinderopvang zijn stabiel. De bijdrage betreft een percentage van de totale loonsom (0,5%).

Artikel

8. Oudedagsvoorziening

Algemene doelstelling

De overheid biedt een basisinkomen aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. De overheid stimuleert de opbouw van en stelt kaders voor de houdbaarheid van aanvullende arbeidspensioenen en draagt zorg voor toezicht op de naleving daarvan.

De overheid vindt dat iedere gepensioneerde minimaal een basisinkomen dient te hebben. Daarom verschaft zij een basispensioen (AOW) aan diegenen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Dit is de eerste pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. Daarnaast bevordert de overheid het opbouwen van toekomstbestendige aanvullende pensioenen, zodat werknemers na hun pensionering niet te maken krijgen met een grote inkomensachteruitgang. Momenteel bouwt ruim 90% van de werknemers een aanvullend arbeidspensioen op door verplichte deelname aan pensioenregelingen die vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers meestal beheren. Met regelgeving en toezicht waarborgt de overheid een zorgvuldig beheer van de ingelegde pensioengelden. Dit betreft de tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. In de derde pijler van het pensioenstelsel kunnen mensen facultatief individuele pensioenverzekeringen afsluiten.

De overheid biedt onder voorwaarden een inkomensondersteuning aan AOW-gerechtigden en biedt een overbruggingsuitkering aan mensen die per 1 januari 2013 reeds deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling of een daarmee vergelijkbare regeling en die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de verhoging van de AOW-leeftijd.

Inwoners van Caribisch Nederland die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, ontvangen een basispensioen op grond van de Algemene Ouderdomsverzekering (AOV). Tevens kent de AOV een partnertoeslag.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen en de aanvullende arbeidspensioenen **regisseert** de Minister. Hij[36] is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen voor zover de overheid hier zelf verantwoordelijkheid voor draagt;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB;
- De vormgeving van het toezicht met betrekking tot de arbeidspensioenen door De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM);
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- *AOW-leeftijd*
  In 2016 treedt het wetsvoorstel versnelde verhoging AOW-leeftijd in werking[37]. Daarmee wordt vanaf 2016 een versnelling aangebracht in

[36] Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.
[37] Stb. 2015, nr. 218.

de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd als gevolg van de Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd. De AOW-leeftijd gaat naar 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Vervolgens wordt de AOW-leeftijd vanaf 2022 gekoppeld aan de levensverwachting.

- *Overbruggingsregeling*
  Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel versnelde verhoging AOW-leeftijd in de Tweede Kamer[38] zijn twee moties aangenomen die tot doel hebben de overbruggingsregeling (OBR) uit te breiden en te verlengen. De regering voert beide moties uit. Ten eerste wordt de OBR uitgebreid voor mensen die tussen 1 januari 2013 en 1 juli 2015 met vroegpensioen zijn gegaan. De OBR overbrugt voor deze groep alleen het AOW-gat voor zover dat het gevolg is van de versnelde verhoging van de AOW-leeftijd omdat deze groep zich niet op die versnelling heeft kunnen voorbereiden. Ten tweede wordt de looptijd van de OBR verlengd tot 1 januari 2023. Hierdoor zullen alle mensen die vóór 1 juli 2015 met VUT- of prepensioen zijn gegaan en vóór 1 januari 2023 de leeftijd van 65 jaar bereiken, onder de werkingssfeer van de OBR vallen.
- *Kostendelersnorm AOW*
  Het kabinet heeft besloten de invoering van de kostendelersnorm in de AOW uit te stellen van 1 juli 2016 naar 1 januari 2018[39].
- *Toekomst pensioenstelsel*
  In 2016 worden, zoals vermeld bij brief van 6 juli 2015[40], vervolgstappen gezet voor de uitwerking van de hoofdlijnen voor een toekomstbestendig pensioenstelsel. Deze worden geconcretiseerd in een dit najaar aan de Tweede Kamer aan te bieden werkprogramma. Hierin wordt in elk geval ingegaan op de thema's waarop nader onderzoek nodig is en op het streven van het kabinet om vanaf 2020 de doorsneesystematiek gefaseerd af te schaffen en over te stappen naar een actuarieel correcte methodiek van pensioenopbouw. Aan de hand van dit werkprogramma zal het kabinet het overleg starten met belanghebbenden, zoals pensioenfondsen, verzekeraars, sociale partners, toezichthouders en andere maatschappelijke organisaties.
- *Algemeen pensioenfonds*
  Per 1 januari 2016 wordt beoogd het wetsvoorstel algemeen pensioenfonds in werking te laten treden[41]. Het algemeen pensioenfonds maakt een nieuwe vorm van bundeling in de uitvoering van pensioenregelingen mogelijk.
- *Optimalisering premieovereenkomst*
  Het streven is eind 2015 een wetsvoorstel in te dienen dat tot doel heeft met premieregelingen een beter verwacht pensioenresultaat te kunnen realiseren door deelnemers niet langer te verplichten op de pensioendatum hun opgebouwde pensioenvermogen ineens om te zetten in een vaste uitkering. Het conceptwetsvoorstel variabele pensioenuitkering is op 13 juli 2015 voor internetconsultatie gepubliceerd.[42] De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 juli 2016.
  In de aanloop naar de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel is per 8 juli 2015 tijdelijk de Regeling pensioenknip opnieuw ingevoerd[43]. Deze maakt het mogelijk om bij premie- en kapitaalovereenkomsten de pensioenuitkering op de ingangsdatum te splitsen in een direct

[38] Tweede Kamer, 34 083, nr. 13 en Tweede Kamer, 34 083, nr. 14.
[39] Tweede Kamer, 30 169, nr. 41.
[40] Tweede Kamer, 32 043, nr. 263.
[41] Tweede Kamer, 34 117, nr. 7.
[42] Tweede Kamer, 32 043, nr. 264.
[43] Staatscourant 2015, nr. 19124.

ingaande tijdelijke uitkering en een daarop aansluitende levenslange uitkering.

- *Bevoegdheden ondernemingsraden inzake pensioen*
  Met een in het najaar van 2015 in te dienen wetsvoorstel zal worden geregeld dat ondernemingsraden meer invloed krijgen op bepaalde afspraken over pensioenen in hun bedrijf. Het instemmingsrecht van de OR voor pensioenen wordt daarmee verder uitgebreid. Een advies van de SER vormt de leidraad voor de aanpassingen van de huidige wetgeving. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 juli 2016.
- *Bescherming pensioenopbouw zelfstandigen*
  Het streven is per 1 januari 2016 het wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw[44] in werking te laten treden. Voor de onderdelen van dit wetvoorstel die betrekking hebben op de pensioenen is dit een uitwerking van in het Witteveenakkoord van december 2013 neergelegde afspraken over de verbetering van de positie van zelfstandigen.
- *Wet pensioencommunicatie*
  Met deze wet worden pensioenuitvoerders ertoe aangezet de deelnemers eerlijk en realistisch te informeren over hun pensioen en de risico's die daaraan zijn verbonden. Deze wet kent een gefaseerde inwerkingtreding; een aantal onderdelen is reeds per 1 juli 2015 inwerking getreden. Per 1 januari 2016 gelden nieuwe eisen rond het uniforme pensioenoverzicht (UPO), zodat dat korter en begrijpelijker wordt. Per 1 juli 2016 moeten pensioenuitvoerders het nieuwe communicatie-instrument «Pensioen 1-2-3» (de nieuwe startbrief) aanbieden, waarmee op hoofdlijnen inzicht wordt gegeven in de belangrijkste kenmerken van de pensioenregelingen. Vanaf deze datum geldt tevens de verplichting om bepaalde informatie beschikbaar te stellen op de website van de pensioenuitvoerder.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 8 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**1.011.827**	**113.337**	**40.014**	**36.953**	**31.544**	**31.065**	**32.144**
Uitgaven	**1.011.827**	**113.337**	**40.014**	**36.953**	**31.544**	**31.065**	**32.144**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Inkomensoverdrachten	*1.011.606*	*113.087*	*40.014*	*36.953*	*31.544*	*31.065*	*32.144*
MKOB[1]	985.000	1.199	0	0	0	0	0
Overbruggingsregeling	11.300	16.628	21.008	17.089	11.978	10.815	12.198
AOV incl. tegemoetkoming (Caribisch Nederland)	15.254	19.155	19.006	19.864	19.566	20.250	19.946
Tegemoetkoming wijziging inkomensbegrip AOW/Anw	52	0	0	0	0	0	0
Tijdelijke regeling inkomensondersteuning AOW	0	76.105	0	0	0	0	0
Opdrachten	*221*	*250*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Opdrachten	221	250	0	0	0	0	0
Ontvangsten	**32.212**	**621**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[1] Inclusief Regeling koopkrachttegemoetkoming niet-KOB-gerechtigden met een AOW-pensioen.

[44] Tweede Kamer, 34 227, nr 2.

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten Overbruggingsregeling en AOV.

Tabel 8.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 8 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uitgaven	**34.119.000**	**35.704.375**	**36.748.154**	**37.294.653**	**37.608.778**	**38.092.794**	**38.502.690**
Inkomensoverdrachten	*34.119.000*	*35.704.375*	*35.912.550*	*35.932.414*	*35.854.693*	*35.856.615*	*35.860.530*
AOW	34.119.000	34.856.222	34.978.841	34.990.704	34.905.862	34.903.899	34.906.799
Inkomensondersteuning AOW	0	848.153	933.709	941.710	948.831	952.716	953.731
Nominaal	*0*	*0*	*835.604*	*1.362.239*	*1.754.085*	*2.236.179*	*2.642.160*
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Overbruggingsregeling AOW (OBR)

De OBR geldt voor mensen die per 1 januari 2013 reeds deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling of een daarmee vergelijkbare regeling en die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de leeftijdsverhoging van de AOW. De regeling is per 1 oktober 2013 in werking getreden, werkt terug tot 1 januari 2013 en sluit voor nieuwe instroom per 1 januari 2023. Vanaf 2016 wordt de OBR uitgebreid voor mensen die tussen 1 januari 2013 en 1 juli 2015 met vroegpensioen zijn gegaan. De OBR overbrugt voor deze groep alleen het AOW-gat voor zover dat het gevolg is van de versnelde verhoging van de AOW-leeftijd omdat deze groep zich niet op die versnelling heeft kunnen voorbereiden. De OBR kent een inkomenseis en een partner- en vermogenstoets (exclusief eigen woning en pensioenvermogen). De OBR wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Het inkomen waarbij er toegang ontstaat tot de OBR bedraagt maximaal 200% van het wettelijk minimumloon voor alleenstaanden en 300% van het wettelijk minimumloon voor paren. Dit is in de tweede helft van 2015 gelijk aan een bruto bedrag van € 3.015,60 per maand (exclusief vakantietoeslag) voor een alleenstaande en € 4.523,40 per maand (exclusief vakantietoeslag) voor een paar.
Voor de vermogenstoets wordt aangesloten bij de grens van het box 3-vermogen uit de Wet Inkomstenbelasting 2001. Het heffingvrije vermogen uit box 3 bedraagt € 21.330 per persoon (2015). Dit betekent voor een (volwassen) eenpersoonshuishouden dat er tot een vermogen van € 21.330 recht bestaat op een overbruggingsuitkering en voor een (volwassen) tweepersoonshuishouden tot een vermogen van € 42.660.

Hoe hoog is de OBR?
De maximale uitkeringshoogte van de overbruggingsregeling is afgeleid van het wettelijk minimumloon en komt netto overeen met de hoogte van het sociaal minimum onder de pensioengerechtigde leeftijd. Inkomen uit arbeid wordt gedeeltelijk en inkomen uit uitkeringen wordt volledig in mindering gebracht op de overbruggingsuitkering. De hoogte is voorts afhankelijk van het aantal verzekerde jaren in de opbouwperiode overeenkomstig de systematiek van de AOW, en begrensd tot de hoogte

van het inkomen uit vut- of prepensioen of het daarmee vergelijkbaar inkomen dat aan de OBR vooraf ging.

Budgettaire ontwikkelingen
De geraamde uitkeringslasten OBR nemen in 2016 toe ten opzichte van 2015 omdat de duur van de uitkering meegroeit met de AOW-leeftijd. Vervolgens dalen de uitkeringslasten omdat de instroom sterk afneemt.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.3 Kerncijfers OBR[1]

	Realisatie 2014[2]	Raming 2015	Raming 2016
Instroom OBR (x 1.000 uitkeringen)	8,2	10,2	7,3

[1] SVB, jaarverslag.
[2] Omdat aanvragen die betrekking hadden op 2013 met terugwerkende kracht konden worden aangevraagd, kan een deel van de instroom in 2014 betrekking hebben op 2013

A2. Algemene Ouderdomsverzekering (AOV) (Caribisch Nederland)

Inwoners van Caribisch Nederland die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt ontvangen een ouderdomspensioen op grond van de AOV. Naast het ouderdomspensioen wordt op St. Eustatius en Saba een tegemoetkoming verstrekt die recht doet aan de prijsverschillen tussen de eilanden.

Budgettaire ontwikkelingen
Tot 2021 wordt de pensioengerechtigde leeftijd stapsgewijs verhoogd naar 65 jaar. De hogere pensioenleeftijd leidt tot een daling in het volume van het aantal AOV-gerechtigden. Het aantal 60-plussers neemt in deze jaren in geringe mate toe. Hierdoor kunnen de uitgaven van de AOV-Caribisch Nederland jaarlijks fluctueren.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.4 Kerncijfers AOV[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume AOV (x 1.000 personen, ultimo)	3,9	4,1	4,1

[1] SZW unit RCN.

A3. Tijdelijke regeling inkomensondersteuning AOW

Per 1 januari 2015 is een inkomensondersteuning voor AOW-gerechtigden geïntroduceerd die afhankelijk is van de opbouwjaren op grond van de AOW (zie verder A5). Die regeling wordt uitgevoerd door de SVB en gefinancierd uit het Ouderdomsfonds. Omdat de wetgeving voor de premiegefinancierde inkomensondersteuning niet op tijd is aangenomen, is op basis van de tijdelijke regeling gedurende één maand een begrotingsgefinancierde inkomensondersteuning uitgekeerd met dezelfde bedragen en voorwaarden. De uitgaven onder A3 hebben betrekking op januari 2015.

A4. Algemene Ouderdomswet (AOW)

De AOW is een volksverzekering en heeft als doel het verschaffen van een basispensioen aan degenen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. De AOW wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komen ervoor in aanmerking?

Iedereen die rechtmatig in Nederland woont tussen de aanvangsleeftijd (in 2016 15 jaar en zes maanden) en de AOW-leeftijd (in 2016 65 jaar en zes maanden) is verplicht verzekerd voor de AOW. Ook als een persoon niet in Nederland woont maar hier wel werkt en op grond daarvan onder de loonbelasting valt, is hij of zij verzekerd.

In 2016 zal de AOW-leeftijd 65 jaar en zes maanden bedragen. Na 2016 zet de geleidelijke verhoging van de AOW-leeftijd door. Vanaf 2016 is de versnelde verhoging van de AOW-leeftijd in werking getreden (zie beleidswijzigingen). De AOW-leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Daarna wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting.

Is de partner nog niet AOW-gerechtigd, dan heeft de pensioengerechtigde recht op een toeslag. Die toeslag wordt alleen uitgekeerd als de jongste partner geen of weinig eigen inkomen heeft. De toeslag stopt zodra de partner een eigen AOW-pensioen ontvangt. Per 1 januari 2015 is de partnertoeslag gesloten voor nieuwe instroom[45].

Hoe hoog is de AOW?

De hoogte van het AOW-basispensioen is gekoppeld aan het wettelijk minimumloon. Alleenstaanden ontvangen 70% van het AOW-normbedrag dat is afgeleid van het wettelijk minimumloon en gehuwden of samenwonenden elk 50%.

Tabel 8.5 AOW bruto maandbedragen per 1 juli 2015, exclusief vakantietoeslag

Gehuwd / samenwonend[1]	€ 742,04
Alleenstaande	€ 1.088,21

[1] Indien beide partners AOW-gerechtigd zijn ontvangen zij beiden € 742,04.

De bedragen in bovenstaande tabel zijn volledige AOW-pensioenen. Wie pas later in Nederland is komen wonen of een aantal jaren in het buitenland heeft gewoond en daarom niet de volledige opbouw heeft gehad, krijgt een lagere uitkering: voor ieder jaar 2% minder AOW.

Budgettaire ontwikkelingen

Als gevolg van de stijgende levensverwachting en de vergrijzing neemt het AOW-volume de komende jaren toe. Door de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd sinds 2013 en de versnelling van deze verhoging vanaf 2016 wordt de toename enigszins afgevlakt. De uitkeringslasten AOW stijgen tot 2018 als gevolg van de toename van het volume. Na 2017 dalen de uitkeringslasten AOW als gevolg van de ingeboekte besparing door de kostendelersnorm in de AOW.

[45] Volledigheidshalve wordt er op gewezen dat in het kader van de Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd deze datum voor pensioengerechtigden die voor 1 januari 2015 zijn gehuwd en in november of december 2014 de leeftijd van 65 jaar bereikten, in artikel 64b AOW is verschoven naar 1 april 2015.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.6 Kerncijfers AOW[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume AOW (x 1.000 personen, jaargemiddelde)	3.259	3.329	3.366
Personen met een onvolledige AOW-uitkering (% van totaal, ultimo)	19	19	19
Gemiddeld kortingspercentage AOW-uitkering i.v.m. niet verzekerde jaren (%)	46	46	46

[1] SVB, jaarverslag.

Handhaving
De gepercipieerde detectiekans is in 2014 hoger dan in 2012. Personen met een AOW-uitkering denken vaker dan in 2012 dat fraude wordt gesignaleerd. De kennis van de verplichtingen is niet significant toegenomen. De incassoratio 2013 is toegenomen met 26 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 65% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting voor de incassoratio van in 2014 ontstane vorderingen op uitkeringen en boetes is 21%, dat is bijna de helft lager dan de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 8.7 Kerncijfers AOW (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	44	–	70
Kennis van de verplichtingen (%)	85	–	89
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	3,5	1,3	0,6
Totaal benadelingbedrag (x € mln)	12	5,6	2,7
Terugvordering[2]			
Incassoratio 2013 (%)	–	39	65
Incassoratio 2014 (%)		–	21

[1] Ipsos, Kennis der verplichtingen en detectiekans 2014. Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar.
[2] SVB, jaarverslag.

A5. Inkomensondersteuning AOW

Per 1 januari 2015 is een inkomensondersteuning voor AOW-gerechtigden geïntroduceerd die afhankelijk is van de opbouwjaren op grond van de AOW. De regeling wordt uitgevoerd door de SVB en gefinancierd uit het Ouderdomsfonds.

Wie komen ervoor in aanmerking?
De inkomensondersteuning AOW-gerechtigden (IOAOW) wordt verstrekt aan iedereen die in aanmerking komt voor een AOW-uitkering en woonachtig is in de EU/EER/Zwitserland, verdragslanden of Caribisch Nederland.

Hoe hoog is de inkomensondersteuning AOW?
De hoogte van de IOAOW is afhankelijk van het aantal AOW-opbouwjaren en bedraagt maximaal € 25,35 bruto per maand (prijspeil 2015). De IOAOW wordt jaarlijks geïndexeerd.

Budgettaire ontwikkelingen
De uitkeringslasten IOAOW bedragen in 2015 naar verwachting € 924 miljoen. Dit is de som van de uitgaven onder A3 en A5. In 2016 bedragen de uitkeringslasten IOAOW naar verwachting € 933 miljoen. Als gevolg van de stijgende levensverwachting en de vergrijzing stijgt het aantal mensen dat recht heeft op IOAOW. Door de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd wordt deze stijging enigszins afgevlakt.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.8 Kerncijfers inkomensondersteuning AOW

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume inkomensondersteuning AOW (x 1.000 personen, jaargemiddelde)	–[1]	3.329	3.366

1 De inkomensondersteuning AOW is ingegaan per 1 januari 2015, er is dus geen realisatie 2014.

Aanvullende arbeidspensioenen

Aanvullend pensioen is een arbeidsvoorwaarde. Sociale partners zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de reikwijdte van pensioenregelingen. De overheid stelt regels om te bevorderen dat toezeggingen ook daadwerkelijk worden nagekomen en draagt zorg voor toezicht op de naleving daarvan.

Beleidsrelevante kerncijfers
Als kerncijfers zijn het aantal pensioenfondsen opgenomen en het aantal pensioenfondsen met een dekkingsgraad onder de 130%, alsmede de daarbij betrokken deelnemers en gepensioneerden. De maatstaf van 130% is gekozen omdat een dergelijke dekkingsgraad met de wettelijk vastgestelde mate van zekerheid toereikend is om de pensioenverplichtingen na te komen.

Het aantal pensioenfondsen neemt jaarlijks af. Het gaat hierbij vooral om de pensioenfondsen die vanwege de geringe omvang niet langer in staat zijn om te voldoen aan de eisen die worden gesteld aan een verantwoord beheer.
Het aandeel pensioenfondsen – ook in termen van daarbij betrokken deelnemers en gepensioneerden – met een dekkingsgraad lager dan 130% is vergelijkbaar met dat van voorafgaande jaren.

Tabel 8.9 Kerncijfers aanvullende pensioenen[1]

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Totaal aantal pensioenfondsen[2]	305	281	245
Aantal pensioenfondsen met dekkingsgraad ≤130%	290	263	227
Aantal bij deze fondsen betrokken deelnemers (x 1.000)	5.421	5.266	5.130
Aantal bij deze fondsen betrokken gepensioneerden (x 1.000)	2.992	2.897	2.943

1 DNB, statistiek toezicht pensioenfondsen.
2 Pensioenfondsen zonder eigen verplichtingen, bijvoorbeeld de volledig herverzekerde fondsen, kennen geen dekkingsgraad en zijn daarom niet opgenomen in de tabel.

Artikel

9. Nabestaanden

Algemene doelstelling

De overheid beschermt nabestaande partners en wezen voor zover nodig tegen de financiële gevolgen van het verlies van partner of ouders.

De overheid vindt dat mensen die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s) en die vanwege de zorg voor een kind of arbeidsongeschiktheid niet (volledig) in een eigen inkomen kunnen voorzien, verzekerd moeten zijn van financiële ondersteuning. Daarom regelt zij op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw) een nabestaandenuitkering voor de overblijvende partner en een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren.

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) recht op een uitkering.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Hij[46] is in deze rollen verantwoordelijk voor:
- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Er zijn in 2016 geen beleidswijzigingen op het terrein van nabestaanden.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 9 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**864**	**1.055**	**1.083**	**1.112**	**1.147**	**1.184**	**1.238**
Uitgaven	**864**	**1.055**	**1.083**	**1.112**	**1.147**	**1.184**	**1.238**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Inkomensoverdrachten	*864*	*1.055*	*1.083*	*1.112*	*1.147*	*1.184*	*1.238*
AWW (Caribisch Nederland)	864	1.055	1.083	1.112	1.147	1.184	1.238
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten AWW Caribisch Nederland.

[46] Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

Tabel 9.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 9 (x € 1.000)							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uitgaven	**594.282**	**471.762**	**455.745**	**443.432**	**429.160**	**420.253**	**419.927**
Inkomensoverdrachten	*594.282*	*471.762*	*449.969*	*434.728*	*419.761*	*410.614*	*409.981*
Anw	584.645	463.440	442.003	426.981	412.259	403.284	402.754
Tegemoetkoming Anw	9.637	8.322	7.966	7.747	7.502	7.330	7.227
Nominaal	*0*	*0*	*5.776*	*8.704*	*9.399*	*9.639*	*9.946*
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) (Caribisch Nederland)

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de AWW recht op een uitkering. De SZW-unit bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling in Caribisch Nederland.

Budgettaire ontwikkelingen

De stijging van de uitgaven van de AWW wordt verklaard door de verhoging van de AOV-gerechtigde leeftijd (zie ook beleidsartikel 8). Hierdoor lopen de uitkeringen van de AWW langer door.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 9.3 Kerncijfers AWW Caribisch Nederland[1]			
	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Volume AWW (x 1.000 personen, ultimo)	0,3	0,3	0,3

[1] SZW unit RCN.

A2. Algemene nabestaandenwet (Anw)

De Anw is een volksverzekering en regelt bij overlijden een uitkering voor de partner en een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren. Daarnaast ontvangt iedere Anw-gerechtigde maandelijks de Anw-tegemoetkoming. De Anw wordt door de SVB uitgevoerd.

Wie komen ervoor in aanmerking?

- Nabestaande partners komen in aanmerking voor een nabestaanden-uitkering als zij jonger zijn dan de AOW-leeftijd, de partner op de datum van overlijden verzekerd was voor de Anw en de nabestaande:
  - één of meer kinderen onder de 18 jaar verzorgt, of;
  - voor minstens 45% arbeidsongeschikt is.
- Een kind heeft recht op een wezenuitkering indien beide ouders zijn overleden. Wezen tot 16 jaar hebben altijd recht op een uitkering. De uitkering kan worden verlengd tot 18 jaar wanneer sprake is van arbeidsongeschiktheid van minstens 45%, en tot 21 jaar bij studie of wanneer de wees meer dan 19 uur per week het huishouden verzorgt waartoe minstens één andere wees behoort.

De Anw maakt geen onderscheid tussen gehuwden en mensen die ongehuwd zijn en samen een huishouding vormen. Daarom wordt gesproken van «partner». Nabestaanden die vóór 1 juli 1996 recht hadden op de voorganger van de Anw, de Algemene Weduwen- en Wezenwet, vallen onder een overgangsregeling.

Hoe hoog is de Anw?
De nabestaandenuitkering bedraagt 70% van het referentieminimumloon. Op de nabestaandenuitkering vindt inkomstenverrekening plaats. Daarbij kent de nabestaandenuitkering een vrijlating voor inkomen uit arbeid. Deze bedraagt 50% van het wettelijk minimumloon, plus eenderde deel van het meerdere inkomen. Inkomen in verband met arbeid (bijvoorbeeld WIA- of WW-uitkering) wordt geheel gekort. Eigen vermogen, de inkomsten uit dit vermogen en particuliere aanvullende nabestaanden-pensioenen worden niet gekort op de nabestaandenuitkering.
De wezenuitkering bedraagt een percentage van het referentieminimumloon, afhankelijk van de leeftijd van de wees. De hoogte van de wezenuitkering is niet afhankelijk van het inkomen.
Nabestaanden of wezen ontvangen naast hun Anw-uitkering ook een tegemoetkoming Anw.

Tabel 9.4 Anw bruto maandbedragen (maxima) per 1 juli 2015, exclusief vakantietoeslag

Nabestaandenuitkering	€ 1.138,36
Nabestaandenuitkering met een of meer meerderjarige medebewoners (kostendelersnorm)	€ 1.097,66
Wezenuitkering (wezen tot 10 jaar)	€ 364,28
Wezenuitkering (wezen van 10 jaar tot 16 jaar)	€ 546,41
Wezenuitkering (wezen van 16 tot 21 jaar)	€ 728,55
Tegemoetkoming Anw	€ 16,65

Budgettaire ontwikkelingen
De uitkeringslasten dalen voornamelijk omdat de groep nabestaanden die bij inwerkingtreding van de huidige Anw al recht hadden op diens voorganger, de Algemene Weduwen- en Wezenwet, de komende jaren voor een groot deel uitstroomt vanwege het bereiken van de AOW-leeftijd.
Daarnaast dalen de uitkeringslasten omdat er geen recht meer kan ontstaan op Anw op grond van leeftijd. De groep Anw-gerechtigden die vóór 1950 geboren is, en daar hun recht op Anw aan ontleent, is volledig uitgestroomd op 1 april 2015 en kan vanaf die datum ook niet meer instromen omdat die groep reeds de AOW-leeftijd heeft bereikt.

Beleidsrelevante kerncijfers
Het aantal Anw-uitkeringen daalt licht, zoals hierboven toegelicht.

Tabel 9.5 Kerncijfers Anw[1]

	Realisatie 2014[2]	Raming 2015	Raming 2016
Volume Anw (x 1.000 uitkeringsjaren, jaargemiddelde)	37	33	32
Volume Anw (x 1.000 personen, jaargemiddelde)	47	42	40
Onderverdeling volume Anw:			
Volume nabestaandenuitkering (x 1.000 uitkeringsjaren, jaargemiddelde), ingang recht voor 1 juli 1996	12	11	9
• waarvan nabestaanden met kind	<0,1	< 0,1	< 0,1
• waarvan nabestaandenuitkering o.g.v. arbeidsongeschiktheid[3]	11	10	9
Volume nabestaandenuitkering (x 1.000 uitkeringsjaren, jaargemiddelde), ingang recht na 1 juli 1996	25	21	22
• waarvan nabestaanden met kind	9	9	9
• waarvan nabestaandenuitkering o.g.v. arbeidsongeschiktheid[3]	16	12	12
Volume wezenuitkering (x 1.000 uitkeringsjaren, jaargemiddelde)	1,4	1,4	1,4

[1] SVB, jaarverslag.
[2] SVB, juninota. De in het SVB-jaarverslag gepresenteerde uitkeringsjaren zijn excl. de uitkeringen die binnen het begrotingsjaar (2014) met terugwerkende kracht zijn verstrekt. De in de juninota van de SVB gepresenteerde uitkeringsjaren wel incl. terugwerkende kracht binnen het begrotingsjaar (2014).
[3] Inclusief de groep die tot 1 april 2015 in aanmerking kwam o.g.v. leeftijd (geboren vóór 1950).

Handhaving
De gepercipieerde detectiekans is fors toegenomen. Personen met een Anw-uitkering denken veel vaker dan in 2012 dat fraude wordt gesignaleerd. Hoewel de kennis van de verplichtingen nog altijd hoog is, is de afname statistisch significant. Dit komt met name doordat personen met een Anw-uitkering in 2014 in vergelijking met 2012 minder goed op de hoogte zijn van de regels omtrent het melden van wijzigingen in inkomen. De incassoratio 2013 is toegenomen met 9 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 30% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting voor de incassoratio van in 2014 ontstane vorderingen op uitkeringen en boetes is 12%, dat is lager dan de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 9.6 Kerncijfers Anw (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	61	–	83
Kennis van de verplichtingen (%)	95	–	90
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	0,5	0,2	0,1
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	4,1	1,9	1,9
Terugvordering[2]			
Incassoratio 2013 (%)	–	21	30
Incassoratio 2014 (%)	–	–	12

[1] Ipsos, Kennis der verplichtingen en detectiekans 2014; cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar.
[2] SVB, jaarverslag.

Artikel

10. Tegemoetkoming ouders

Algemene doelstelling

De overheid biedt een financiële tegemoetkoming aan ouders of verzorgers voor de kosten van kinderen.

De overheid biedt ouders of verzorgers een financiële tegemoetkoming voor de kosten voor verzorging en opvoeding van kinderen op grond van de Algemene kinderbijslagwet (AKW). Gezinnen met een laag of midden-inkomen komen daarnaast in aanmerking voor een tegemoetkoming op grond van de Wet op het kindgebonden budget (WKB).

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de tegemoetkoming met uitkeringsregelingen. Hij is in deze rol verantwoordelijk voor:
- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de tegemoetkoming op grond van de AKW en de WKB;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de AKW door de SVB.

De Minister van Financiën is verantwoordelijk voor de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de WKB door de Belasting-dienst.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:
- *Kinderbijslagvoorziening BES*
  Het kabinet is voornemens een kinderbijslagvoorziening in Caribisch Nederland (Bonaire, St. Eustatius en Saba) in te voeren per 1 januari 2016, zoals werd verzocht in een motie van de leden Schouten en Van Laar[47]. Dit wetsvoorstel lost de bestaande verzilveringsproblematiek van de fiscale kindertoeslag op voor mensen met een inkomen onder de belastingvrije som die wonen op Bonaire, St. Eustatius en Saba, en verbreedt de ondersteuning naar alle kinderen in Caribisch Nederland. De huidige fiscale tegemoetkoming voor kinderen vervalt.
- *Verhoging bedragen kindgebonden budget*
  Ter ondersteuning van de inkomenspositie van gezinnen wordt het tweede kindbedrag eenmalig in 2016 verhoogd. Dit bedrag zal in 2017 weer met hetzelfde bedrag verlaagd worden. Het bedrag voor derde kinderen en vierde en volgende kinderen wordt per 2016 structureel verhoogd.

[47] Tweede Kamer, 34 000 XV, nr. 36.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 10 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**4.441.886**	**5.311.167**	**5.329.468**	**5.302.483**	**5.285.071**	**5.266.157**	**5.248.384**
Uitgaven	**4.441.886**	**5.311.167**	**5.329.468**	**5.302.483**	**5.285.071**	**5.266.157**	**5.248.384**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Inkomensoverdrachten	*4.441.886*	*5.311.167*	*5.329.468*	*5.302.483*	*5.285.071*	*5.266.157*	*5.248.384*
AKW	3.202.671	3.238.420	3.239.515	3.223.741	3.205.965	3.186.997	3.169.223
Kinderbijslagvoorziening BES	0	0	1.740	1.740	1.740	1.740	1.740
WKB	1.213.415	2.063.241	2.088.213	2.077.002	2.077.366	2.077.420	2.077.421
TOG[1]	21.900	5.464	0	0	0	0	0
TOG-kopje[1]	3.900	4.042	0	0	0	0	0
Ontvangsten	**205.454**	**239.358**	**239.915**	**243.212**	**244.011**	**243.954**	**243.910**

[1] Geïntegreerd in de AKW.

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op huidige en toekomstige wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten AKW, kinderbijslagvoorziening BES (Caribisch Nederland) en WKB.

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Algemene Kinderbijslag Wet (AKW)

De AKW biedt ouders een tegemoetkoming in de kosten die het opvoeden en verzorgen van kinderen onder de 18 jaar met zich mee brengt. De AKW wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Ouders van kinderen tot 18 jaar hebben recht op kinderbijslag.

Hoe hoog is de kinderbijslag?
De hoogte van de kinderbijslag hangt af van de leeftijd van het kind. De kinderbijslagbedragen worden per 1 januari 2016 en 1 juli 2016 geïndexeerd. Bij ziekte of handicap of omdat het kind niet thuiswoont om onderwijsredenen kan onder nadere voorwaarden sprake zijn van dubbele kinderbijslag.

Tabel 10.2 AKW tegemoetkoming, bedragen per kwartaal per 1 juli 2015

Voor kinderen van:	
0 t/m 5 jaar	€ 191,65
6 t/m 11 jaar	€ 232,71
12 t/m 17 jaar	€ 273,78

Budgettaire ontwikkelingen
Door demografische ontwikkelingen neemt het aantal (werkelijke) kinderen met recht op kinderbijslag in de komende jaren verder af. Het totale budgettair beslag van de kinderbijslag daalt hierdoor na 2016 licht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.3 Kerncijfers AKW[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal gezinnen AKW (x 1.000, jaargemiddelde)	1.922	1.916	1.912
Aantal telkinderen[2] AKW (x 1.000, jaargemiddelde)	3.416	3.424	3.419

[1] SVB, kwartaalbericht.
[2] Aantal keer kinderbijslag dat wordt uitbetaald. Kinderen met dubbele kinderbijslag tellen twee keer mee.

Handhaving
De gepercipieerde detectiekans en de kennis van de verplichtingen zijn beide in enige mate toegenomen. De incassoratio 2013 is toegenomen met 24 procentpunt. Dit betekent dat na twee jaar (eind 2014) 77% van de over 2013 terug te vorderen uitkeringen en boetes is geïncasseerd. De eerste meting voor de incassoratio van in 2014 ontstane vorderingen op uitkeringen en boetes is 65%, dat is hoger dan de incassoratio 2013 in het eerste jaar. Algemene opmerkingen over de kerncijfers fraude en handhaving zijn in de leeswijzer opgenomen.

Tabel 10.4 Kerncijfers AKW (fraude en handhaving)

	Realisatie 2012	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Preventie[1]			
Gepercipieerde detectiekans (%)	68	–	71
Kennis van de verplichtingen (%)	76	–	78
Opsporing[2]			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	4,3	2,1	2,3
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	2,7	1,7	1,2
Terugvordering[2]			
Incassoratio 2013 (%)	–	53	77
Incassoratio 2014 (%)	–	–	65

[1] Ipsos, Kennis der verplichtingen en detectiekans 2014. Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar.
[2] SVB, jaarverslag.

A2. Wet kinderbijslagvoorziening BES

De kinderbijslagvoorziening BES biedt ouders en verzorgers die op Bonaire, St. Eustatius en Saba wonen een tegemoetkoming voor de kosten van opvoeding en verzorging van kinderen die nog geen 18 jaar zijn. De kinderbijslagvoorziening BES wordt uitgevoerd door de RCN-unit Sociale Zaken namens de Minister van SZW.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Ouders en verzorgers van kinderen tot 18 jaar die ingezetene zijn van Bonaire, St. Eustatius en Saba.

Hoe hoog is de kinderbijslagvoorziening BES?
De hoogte van het bedrag bedraagt in het wetsvoorstel $ 38 (USD) per kind per maand. Dit bedrag wordt voor 2016 nog geïndexeerd. Voor indexatie wordt gebruik gemaakt van de tabelcorrectiefactor, die ook zou zijn gebruikt voor de aanpassing van de (voorheen) fiscale tegemoetkoming voor kinderen.

Budgettaire ontwikkelingen
De geraamde uitgaven aan de kinderbijslagvoorziening BES zijn constant.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.5 Kerncijfers Wet kinderbijslagvoorziening BES

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal kinderen kinderbijslagvoorziening BES (x 1.000, jaargemiddelde)	–	–	5,0

A3. Wet op het Kindgebonden Budget (WKB)

Het kindgebonden budget is een inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de overheid in de kosten van kinderen voor gezinnen tot een bepaald inkomen en vermogen. De WKB wordt uitgevoerd door Belastingdienst/Toeslagen. Indien sprake is van een aanvulling op buitenlandse gezinstoeslagen, is de SVB verantwoordelijk voor de uitbetaling van de WKB.

Wie komen ervoor in aanmerking?
Ouders van kinderen tot 18 jaar kunnen het kindgebonden budget krijgen, afhankelijk van de hoogte van het inkomen en vermogen.

Hoe hoog is het kindgebonden budget?
De hoogte van het kindgebonden budget hangt af van het aantal kinderen, de leeftijd van de kinderen, het (gezamenlijke) inkomen en vermogen van de ouders en, vanaf 1 januari 2015, de leefvorm van de ouder die het kindgebonden budget ontvangt. Als het gezinsinkomen hoger is dan € 19.464 (bedrag 2015) wordt het kindgebonden budget geleidelijk minder. Voor iedere euro boven dit inkomen, wordt het kindgebonden budget € 0,0675 lager (afbouwpercentage 6,75%). De bedragen van het kindgebonden budget worden per 1 januari aangepast aan de prijsontwikkelingen. Naast aanpassing van de WKB-bedragen aan de prijsontwikkeling wordt het tweede kindbedrag per 1 januari 2016 eenmalig met € 33 verhoogd. Per 1 januari 2017 zal het tweede kindbedrag weer met hetzelfde bedrag van € 33 verlaagd worden. Het bedrag voor het derde kind wordt structureel met € 100 verhoogd. Het bedrag voor vierde en volgende kinderen wordt structureel met € 177 verhoogd.

Tabel 10.6 WKB tegemoetkoming, maximum bedragen per jaar per 1 januari 2015

Een gezin met:	
1 kind	€ 1.032
Verhoging 2e kind (extra bedrag per jaar)	€ 791
Verhoging 3e kind (extra bedrag per jaar)	€ 183
Verhoging ieder volgend kind (extra bedrag per jaar)	€ 106
Extra verhoging 12–15-jarigen[1]	€ 231
Extra verhoging 16–17-jarigen[1]	€ 412
Alleenstaande ouderkop	€ 3.050

[1] Ten opzichte van de bovengenoemde bedragen.

Budgettaire ontwikkelingen
Vanwege de invoering van de alleenstaande ouderkop is het budgettaire beslag van de WKB per 2015 fors toegenomen. De verhoging van de WKB-bedragen per 2016 zorgt daarnaast voor een lichte stijging van het budgettaire beslag.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.7 Kerncijfers WKB[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal huishoudens WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	809	800	770
Aantal kinderen WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	1.479	1.508	1.455
Aantal alleenstaande ouders WKB (x 1.000, jaargemiddelde)[2]	–	338	337

[1] Ministerie van Financiën, Belastingdienst.
[2] Het aantal alleenstaande ouders wordt voor 2014 niet vermeld omdat de alleenstaande ouderkop pas in 2015 geïntroduceerd is.

B. Ontvangsten

De ontvangsten betreffen grotendeels de terugontvangsten ten gevolge van terugvorderingen van het kindgebonden budget. Nadat de toeslagen definitief zijn toegekend worden er terugvorderingen ingesteld bij de huishoudens die meer hebben ontvangen dan waar ze recht op hadden op basis van hun vastgestelde inkomen. Omdat de definitieve afrekening achteraf plaatsvindt, zijn de terugontvangsten in een bepaald jaar veelal gebaseerd op definitieve afrekeningen van eerdere jaren.

Artikel

11. Uitvoering

Algemene doelstelling

De overheid voorziet de uitvoeringsorganisaties van financiële middelen voor een rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering van sociale zekerheidsregelingen, binnen de kaders die de overheid stelt.

De uitvoering van de sociale zekerheidswetten geschiedt mede door ZBO's en RWT's. De Minister van SZW bepaalt de kaders waarbinnen de uitvoering tot stand komt en stelt uitvoeringsbudget ter beschikking aan het UWV (inclusief het Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen, BKWI), de SVB en het Inlichtingenbureau (IB). Hij maakt daarbij prestatie-afspraken en stuurt op rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering. Hiertoe is een planning- en controlcyclus ingericht tussen de uitvoeringsorganen en het Ministerie.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister[48] is verantwoordelijk voor het **doen uitvoeren** van de sociale zekerheidswetgeving door de uitvoeringsorganen en draagt zorg voor:
- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving (wet SUWI) waarbinnen de uitvoeringsorganen opereren;
- De vormgeving van het stelsel van sociale zekerheidswetten die het UWV en de SVB uitvoeren;
- De vaststelling van de budgetten die aan het UWV (incl. BKWI), de SVB en het IB beschikbaar worden gesteld met daarbij passende prestatie-afspraken;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering door het UWV (incl. BKWI), de SVB en het IB en de verantwoording daarover;
- De vaststelling van de omvang van de middelen die aan de Landelijke Cliëntenraad (LCR) beschikbaar worden gesteld.

In onderstaande tabel zijn de rechtmatigheidsindicatoren voor het UWV en de SVB weergegeven.

Tabel 11.1 Indicatoren rechtmatigheid uitvoering ZBO's

	Realisatie 2014	Streef-waarde 2015[1]	Streef-waarde 2016[1]
Rechtmatigheid UWV (in %)[2]	98,9	99	99
Rechtmatigheid SVB (in %)[3]	99,9	99	99

[1] Deze streefcijfers zijn opgenomen in de meibrieven aan de ZBO's.
[2] UWV, jaarverslag.
[3] SVB, jaarverslag.

Beleidswijzigingen

Voor de beleidswijzigingen per wet wordt verwezen naar de overige beleidsartikelen.
In 2015 wordt de beleidsdoorlichting van artikel 11 uitgevoerd in samenhang met de evaluatie van de Wet SUWI. De verwachting is dat deze beleidsdoorlichting en wetsevaluatie eind 2015 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

[48] Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11.2 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 11 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**445.088**	**432.678**	**458.267**	**434.652**	**416.443**	**385.203**	**377.476**
Uitgaven	**445.088**	**432.678**	**458.267**	**434.652**	**416.443**	**385.203**	**377.476**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's[1]	*444.133*	*432.028*	*457.627*	*434.025*	*415.821*	*384.581*	*376.854*
Uitvoeringskosten UWV	339.747	323.929	346.966	326.110	308.323	283.785	278.034
Uitvoeringskosten SVB	97.661	101.677	104.936	102.304	101.933	95.231	93.255
Uitvoeringskosten IB	6.725	6.422	5.725	5.611	5.565	5.565	5.565
Bijdrage aan nationale organisaties	*955*	*650*	*640*	*627*	*622*	*622*	*622*
Landelijke Cliëntenraad	955	650	640	627	622	622	622
Ontvangsten	**6.522**	**10.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[1] Deze bedragen hebben louter betrekking op de uitvoering van het SZW-beleid door de ZBO's.

Budgetflexibiliteit

Bijdrage aan ZBO's/RWT's:
De bijdragen aan ZBO's zijn 100% juridisch verplicht. Het betreft de uitvoeringsbudgetten van het UWV, de SVB en het IB. Deze budgetten worden bij de goedkeuring van de jaarplannen vastgesteld.
Bijdrage aan nationale organisaties:
De bijdrage aan nationale organisaties is 100% juridisch verplicht. Het betreft een bijdrage aan de LCR. Het budget wordt bij goedkeuring van het jaarplan vastgesteld.

Tabel 11.3 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 11 (x € 1.000)							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uitgaven	**1.696.520**	**1.605.734**	**1.502.772**	**1.407.781**	**1.389.438**	**1.391.768**	**1.396.382**
Bijdrage aan ZBO's/RWT's[1]	*1.696.520*	*1.605.734*	*1.482.479*	*1.375.816*	*1.343.927*	*1.332.390*	*1.322.785*
Uitvoeringskosten UWV	1.568.458	1.482.580	1.371.430	1.267.096	1.235.566	1.224.108	1.214.304
Uitvoeringskosten SVB	128.062	123.154	111.049	108.720	108.361	108.282	108.481
Nominaal	*0*	*0*	*20.293*	*31.965*	*45.511*	*59.378*	*73.597*
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[1] Deze bedragen hebben louter betrekking op de uitvoering van het SZW-beleid door de ZBO's.

Toelichting financiële instrumenten

A. Bijdrage aan ZBO's/RWT's
De Minister van SZW stelt de financiële kaders vast voor het UWV (inclusief het BKWI), de SVB en het IB, waarbinnen deze organisaties jaarplannen dienen op te stellen. Deze financiële kaders hebben louter betrekking op de uitvoering van SZW-taken door genoemde ZBO's. In de jaarplannen nemen het UWV en de SVB een verdeling van de uitvoeringskosten naar wet en/of fonds op. De Minister stuurt in eerste aanleg op het totaalbudget per organisatie. Uitgangspunt daarbij is dat de organisaties zelfstandig de uitvoering organiseren en over de realisatie via het jaarverslag verantwoording afleggen aan de Minister van SZW. Hij maakt daarbij prestatieafspraken en stuurt op rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering. Hiertoe is een planning- en controlcyclus ingericht tussen de uitvoeringsorganen en het Ministerie.

Budgettaire ontwikkelingen
De uitvoeringskosten van het UWV en de SVB wijzigen in de loop der jaren als gevolg van beleidswijzigingen en van volumeontwikkelingen in de onderscheiden wetten. Voor een nadere toelichting wordt naar de desbetreffende beleidsartikelen verwezen.

De taakstelling op de uitvoeringsorganen uit het regeerakkoord Rutte/Asscher is eveneens in de budgetten verwerkt. Zie voor een nadere toelichting op de taakstelling in het SZW-domein artikel 96.

In tabel 11.4 zijn de uitvoeringskosten van het UWV en de SVB toegedeeld aan de onderscheiden wetten en regelingen. Deze toedeling is extracomptabel. Uitgangspunt voor de Minister van SZW is sturing op het totaalbudget. Gegeven dit budget organiseren de ZBO's zelfstandig de uitvoering en leggen ze via het jaarverslag verantwoording af aan de Minister van SZW. Hij maakt daarbij prestatieafspraken en stuurt op rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering. Hiertoe is een planning- en controlcyclus ingericht tussen de uitvoeringsorganen en het Ministerie.

Tabel 11.4 Extracomptabel overzicht begrotings- en premiegefinancierde uitgaven UWV en SVB (x € 1.000)[1]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
UWV (incl. BKWI)	**1.908.206**	**1.814.670**	**1.718.396**	**1.593.206**	**1.543.889**	**1.507.893**	**1.492.338**
Begrotingsgefinancierd	*339.747*	*332.090*	*346.966*	*326.110*	*308.323*	*283.785*	*278.034*
IOW	1.325	1.775	1.948	2.287	2.390	2.795	3.202
Wajong	117.878	118.299	160.746	152.786	142.324	115.631	106.681
Re-integratie Wajong	70.496	78.642	61.631	61.819	55.234	55.234	56.234
Basisdienstverlening	100.322	85.229	76.954	75.554	75.454	75.454	77.454
Uitvoeringskosten WW 50+	19.550	15.450	13.600	240	0	0	0
Indicatiestelling P-wet en BQA	0	14.000	14.000	16.000	16.000	18.000	18.000
Wsw indicatiestelling	21.965	10.563	10.128	9.590	9.137	8.887	8.679
BKWI	8.201	8.132	7.959	7.834	7.784	7.784	7.784
Premiegefinancierd	*1.568.458*	*1.482.580*	*1.371.430*	*1.267.096*	*1.235.566*	*1.224.108*	*1.214.304*
WAO	87.750	74.802	71.122	67.144	63.978	61.315	59.288
IVA	80.630	64.290	67.301	68.284	70.667	74.645	78.656
WGA	235.878	221.524	220.565	215.497	214.982	217.943	222.363
WAZ	3.242	3.627	3.446	3.224	3.043	2.894	2.770
WW	853.176	817.111	705.086	619.220	594.847	583.480	567.469
ZW	269.309	246.223	248.975	239.859	234.493	229.644	228.710
WAZO	13.148	13.182	12.670	12.211	11.931	11.670	11.624
Re-integratie WAZ/WAO/WIA/ZW[2]	42.725	41.821	42.265	41.657	41.625	42.517	43.424
Toevoeging aan bestemmingsfonds	– 17.400	0	0	0	0	0	0
SVB	**225.723**	**224.831**	**215.985**	**211.024**	**210.294**	**203.513**	**201.736**
Begrotingsgefinancierd	*97.661*	*101.677*	*104.936*	*102.304*	*101.933*	*95.231*	*93.255*
AKW	64.032	71.698	73.891	71.915	71.940	71.118	70.987
TOG[3]	1.924	0	0	0	0	0	0
TAS	1.492	875	821	813	805	805	805
KOT/WKB	4.650	4.397	4.375	4.355	4.333	4.333	4.333
AIO	19.383	19.114	20.948	21.403	21.554	16.341	14.643
MKOB[4]	459	0	0	0	0	0	0
Bijstand buitenland	320	272	270	267	265	265	265
Overbruggingsregeling AOW	3.082	3.121	2.431	1.351	836	169	22
Remigratiewet	2.300	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
Premiegefinancierd	*128.062*	*123.154*	*111.049*	*108.720*	*108.361*	*108.282*	*108.481*
AOW	116.454	112.409	100.833	98.748	98.632	98.649	98.894
Anw	11.608	10.745	10.216	9.972	9.729	9.633	9.587

1 SZW-administratie.
2 Het betreft hier uitvoeringskosten, re-integratie in de vorm van voorzieningen en/of trajecten staan op het desbetreffende beleidsartikel.
3 Geïntegreerd in de AKW.
4 Opgegaan in de AOW.

B. Bijdrage aan nationale organisaties

De LCR is een overlegorgaan waarin landelijke cliëntenorganisaties, vertegenwoordigers van gemeentelijke cliëntenraden en vertegenwoordigers van de centrale cliëntenraden van de SVB en het UWV zitting hebben. De LCR heeft tot taak periodiek te overleggen met het UWV, de SVB, de gemeenten en de Minister van SZW over onderwerpen op het terrein van werk en inkomen. De Minister van SZW stelt de financiële kaders vast voor de LCR, waarbinnen de LCR een jaarplan dient op te stellen.

Artikel

12. Rijksbijdragen

Algemene doelstelling

De overheid borgt voldoende dekking in sociale fondsen.

De financiering van de sociale fondsen loopt hoofdzakelijk via premie-inning. In een aantal gevallen acht de overheid premieheffing niet wenselijk, bijvoorbeeld om te voorkomen dat premiepercentages blijvend toenemen en daarmee een evenwichtige koopkrachtontwikkeling in de weg staan. In andere gevallen acht de overheid financiering van een regeling via de algemene middelen passender, maar wordt wel gekozen voor uitvoering via de sociale fondsen. De sociale fondsen worden in dat geval via rijksbijdragen voorzien van voldoende financiering.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de sociale fondsen uit de algemene middelen, al dan niet in aanvulling op premieheffing. Hij is in deze rol verantwoordelijk voor:
- de vaststelling van de hoogte van de rijksbijdragen aan de desbetreffende sociale fondsen;
- het betalen van de rijksbijdragen aan de sociale fondsen.

Beleidswijzigingen

Er zijn in 2016 geen belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 12.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 12 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**11.353.370**	**13.205.037**	**13.147.314**	**13.378.898**	**13.511.495**	**13.725.374**	**13.941.118**
Uitgaven	**11.353.370**	**13.205.037**	**13.147.314**	**13.378.898**	**13.511.495**	**13.725.374**	**13.941.118**
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
Bijdrage aan sociale fondsen							
Rijksbijdrage:	*11.353.370*	*13.205.037*	*13.147.314*	*13.378.898*	*13.511.495*	*13.725.374*	*13.941.118*
in kosten heffingskortingen AOW	2.000.000	1.963.200	2.023.500	2.133.700	2.255.800	2.384.900	2.521.400
vermogenstekort Ouderdomsfonds	9.073.100	11.003.900	10.885.300	11.006.100	11.015.900	11.099.300	11.176.400
tegemoetkoming arbeidsongeschikten	208.480	171.600	171.557	172.360	173.302	174.853	177.100
tegemoetkoming Anw-gerechtigden	9.336	8.322	7.966	7.747	7.502	7.330	7.227
zwangere zelfstandigen	62.454	58.015	58.991	58.991	58.991	58.991	58.991
Ontvangsten	**169**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budgetflexibiliteit

Bijdrage aan sociale fondsen:
De bijdragen aan sociale fondsen zijn 100% juridisch verplicht. De rijksbijdrage in de kosten van heffingskortingen AOW, vermogenstekort Ouderdomsfonds en tegemoetkoming Anw-gerechtigden zijn juridisch verplicht volgens de Wet financiering sociale verzekeringen. De rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten is juridisch verplicht volgens de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO).
De rijksbijdrage zwangere zelfstandigen is juridisch verplicht volgens de Wet arbeid en zorg.

A. Bijdrage aan sociale fondsen

A1. Rijksbijdrage in de kosten van heffingskortingen AOW

Deze rijksbijdrage compenseert de gewijzigde premieopbrengst die het gevolg is van de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001. De hoogte van deze rijksbijdrage wordt jaarlijks aangepast aan de geraamde kosten van de heffingskortingen en wijzigingen van de belasting- en premietarieven in de eerste schijf.

Budgettaire ontwikkelingen

De ontwikkeling van de bijdrage volgt de ontwikkeling van heffingskortingen.

A2. Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds

De uitgaven uit het Ouderdomsfonds worden grotendeels gedekt door de premie-inkomsten. De hoogte van de AOW-premie is echter wettelijk gemaximeerd om te voorkomen dat de groeiende AOW-uitgaven leiden tot een alsmaar stijgende AOW-premie en een onevenwichtige koopkrachtontwikkeling. Dit leidt tot een jaarlijks exploitatietekort in het Ouderdomsfonds. De rijksbijdrage Ouderdomsfonds is bedoeld om het exploitatietekort in het Ouderdomsfonds aan te vullen zodat er een neutrale kaspositie voor dit fonds bestaat.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage Ouderdomsfonds stijgt in 2015 als gevolg van de introductie van de inkomensondersteuning AOW. In de rijksbijdrage van 2015 wordt een vermogenstekort uit 2014 verrekend en zijn de onderlinge betalingen hoger dan in 2016, hierdoor komt de rijksbijdrage 2015 hoger uit dan de rijksbijdrage in 2016. De oploop van de rijksbijdrage na 2016 wordt voornamelijk verklaard door de ontwikkeling van de premie-inkomsten.

A3. Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten

De Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (Wtcg) is vanaf 2014 afgeschaft. De regeling van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten is overgeheveld van de Wtcg naar de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA), de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO). De tegemoetkomingen voor de categorieën WAO, WAZ, IVA en WGA worden gefinancierd uit een rijksbijdrage die in het Toeslagenfonds wordt gestort. In deze rijksbijdrage zijn daarnaast de uitvoeringskosten van het UWV opgenomen. De tegemoetkomingen voor Wajong-gerechtigden worden verantwoord op beleidsartikel 4.

Budgettaire ontwikkelingen

In het kader van het 6 miljard pakket is afgesproken de tegemoetkoming arbeidsongeschikten in twee tranches te verlagen. Hierdoor daalt de rijksbijdrage in (2014 en) 2015. Vanaf 2016 stijgt de rijksbijdrage licht als gevolg van een stijging van het aantal arbeidsongeschikten.

A4. Tegemoetkoming Anw-gerechtigden

Deze rijksbijdrage is ter financiering van de in beleidsartikel 9 verantwoorde tegemoetkoming Anw.

Budgettaire ontwikkelingen
De rijksbijdrage ter financiering van de Anw-tegemoetkoming daalt als gevolg van een dalend aantal Anw-gerechtigden.

A5. Rijksbijdrage zwangere zelfstandigen
De regeling Zelfstandig en Zwanger (ZEZ) voorziet in een uitkering aan zelfstandigen voorafgaand aan en volgend op de bevalling (zie ook beleidsartikel 6). Deze regeling wordt gefinancierd via een rijksbijdrage aan het Arbeidsongeschiktheidsfonds. Ook de uitkeringen voor zwangere alfahulpen worden via deze rijksbijdrage gefinancierd. In deze rijksbijdrage zijn daarnaast de uitvoeringskosten van het UWV opgenomen.

Budgettaire ontwikkelingen
De rijksbijdrage ZEZ kent een stabiele ontwikkeling.

Artikel

13. Integratie en maatschappelijke samenhang

Algemene doelstelling

De overheid bevordert de maatschappelijke samenhang en sociale stabiliteit door participatie en inburgering van iedereen met een migrantenachtergrond.

In het integratiebeleid ligt de nadruk op het doen ontstaan van een sociaal stabiele samenleving. Een sociaal stabiele samenleving betekent dat:
- Mensen zonder belemmeringen kunnen meedoen;
- Zij in al hun verscheidenheid met elkaar samenleven;
- Iedereen zich thuis voelt ongeacht herkomst, religie of levensovertuiging.

Het betekent ook dat migranten en hun kinderen zelfredzaam zijn en nieuwkomers verantwoordelijk zijn voor hun inburgering. Dit wordt gerealiseerd door:
- Het bevorderen van samenhang en het voorkomen van maatschappelijke spanningen;
- Het werken aan een evenredige positie en participatie in de Nederlandse samenleving en aan een evenredig bereik en effectiviteit van voorzieningen voor alle burgers in Nederland;
- Er voor te zorgen dat nieuwkomers snel de Nederlandse taal machtig zijn en kennis hebben van de Nederlandse samenleving.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** met behulp van onder andere financiële instrumenten de zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving van migranten. Hij **financiert** inkomensondersteuning met een sociaal leenstelsel en een uitkeringsregeling (Remigratiewet). Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:
- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het inburgeringstelsel;
- De visie en samenhang van het integratiebeleid en de daarvoor benodigde kennis;
- Het aanspreken van de vakdepartementen op hun verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat reguliere voorzieningen toegankelijk en effectief zijn voor alle burgers;
- De uitvoering van de Remigratiewet, de Wet inburgering en de Wet inburgering buitenland.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:
- In 2016 zal de dienstverlening van de expertise-unit sociale stabiliteit verder worden geïntensiveerd, zodat in het kader van de aanpak radicalisering meer professionals, gemeenten en verschillende gemeenschappen kunnen worden bereikt[49]. Het Ministerie zal op basis van de uitkomsten van de evaluatie beleid ontwikkelen om de participatieverklaring landelijk te gaan uitrollen.

[49] Tweede Kamer, 32 824, nr. 76.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13.1 Begrotingsuitgaven en -ontvangsten artikel 13 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**97.515**	**147.044**	**144.278**	**138.627**	**131.926**	**129.989**	**129.989**
Uitgaven	**94.761**	**147.044**	**144.278**	**138.627**	**131.926**	**129.989**	**129.989**
waarvan juridisch verplicht (%)			74%				
Inkomensoverdrachten	*40.761*	*43.268*	*41.463*	*41.981*	*42.981*	*42.976*	*42.976*
Remigratieregeling	39.266	42.768	41.463	41.981	42.981	42.976	42.976
Inburgering	1.495	500	0	0	0	0	0
Subsidies	*8.504*	*6.992*	*5.940*	*5.940*	*5.032*	*5.032*	*5.032*
Kennisinfrastructuur	5.546	3.240	3.240	3.240	3.250	3.250	3.250
LOM	326	1.373	0	0	0	0	0
Vluchtelingenwerk	1.030	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032
Overige subsidies	1.602	1.347	1.668	1.668	750	750	750
Opdrachten	*12.504*	*17.414*	*20.764*	*22.540*	*15.760*	*13.828*	*13.828*
Inburgering en integratie	10.804	15.714	19.064	20.840	14.060	12.128	12.128
Remigratie	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
Bijdrage aan agentschappen	*7.950*	*10.092*	*9.300*	*9.300*	*9.300*	*9.300*	*9.300*
DUO	7.950	10.092	9.300	9.300	9.300	9.300	9.300
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*8.759*	*31.266*	*28.266*	*20.266*	*20.266*	*20.266*	*20.266*
COA	8.759	31.266	28.266	20.266	20.266	20.266	20.266
Leningen	*16.283*	*38.012*	*38.545*	*38.600*	*38.587*	*38.587*	*38.587*
DUO	16.283	38.012	38.545	38.600	38.587	38.587	38.587
Ontvangsten	**7.933**	**1.000**	**800**	**600**	**200**	**0**	**0**
Ontvangsten algemeen	6.466	1.000	800	600	200	0	0
Leningen	1.467	0	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:
De inkomensoverdrachten volgen uit wet- en regelgeving op het terrein van de Remigratiewet en zijn daarmee voor 100% juridisch verplicht.
Subsidies:
De middelen van dit instrument zijn voor 80% juridisch verplicht. Het betreft onder meer de afspraken in verband met de continuering van de kennisinfrastructuur op terrein integratie en een subsidie aan Vluchtelingenwerk Nederland.
Opdrachten:
Binnen dit onderdeel zijn de middelen voor circa 60% verplicht. Het gaat onder meer om het ontwikkelen, onderhouden en afnemen van examens in binnen- en buitenland.
Bijdrage aan agentschappen:
Als gevolg van gemaakte afspraken met Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) over de uitvoering van het leenstelsel en het beheer van het examenstelsel zijn deze middelen 100% verplicht.
Bijdrage aan ZBO's/RWT's:
De bijdrage aan het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is niet juridisch verplicht.
Leningen:
Het leenstelsel is gebaseerd op de Wet Inburgering 2013. De uitgaven zijn daarmee 100% verplicht.

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

De Remigratiewet biedt een uitweg aan personen die naar Nederland kwamen voor arbeid en vestiging, maar nu een dringende wens tot terugkeer hebben, doordat zij in een uitzichtloze situatie van afhankelijkheid (uitkeringsituatie) verkeren en zelf hun remigratie niet kunnen bekostigen. De SVB voert de Remigratiewet uit.

Wie komen ervoor in aanmerking?

Indien men aan bepaalde criteria voldoet kan men in aanmerking komen voor een remigratievoorziening (maandelijkse uitkering, met eventueel een tegemoetkoming in de kosten van een ziektekostenverzekering). De criteria betreffen onder meer leeftijd, verblijfsduur in Nederland, doelgroep en herkomstland.

Hoe hoog is de uitkering?

Op de uitkeringen remigratievoorziening is het woonlandbeginsel van toepassing. Voorts kunnen er volledige, gekorte of nihil-uitkeringen worden verstrekt (na verrekening van overige inkomsten uit uitkeringen). In 2014 bedroeg de gemiddelde uitkering remigratievoorziening € 492 per maand voor degenen die zijn vertrokken vanaf 1 april 2000 en € 274 per maand voor degenen die zijn vertrokken vóór die datum. Het verschil komt door een hoger aantal nihilgerechtigden vertrokken vóór 1 april 2000. Bovendien kende de remigratievoorziening vóór die datum nog geen tegemoetkoming voor een ziektekostenverzekering.

Budgettaire ontwikkelingen

De daling in 2016 houdt met name verband met het vervallen van de basisvoorziening remigratie, die onder meer bedoeld was voor de kosten van verhuizing.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 13.2 Kerncijfers Remigratie[1]

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal remigranten met een periodieke uitkering (x 1.000, ultimo)[2]	14	15	15

[1] SVB, jaarverslag.
[2] Inclusief nihiluitkeringen: de remigrant heeft recht op een remigratie-uitkering, maar na verrekening van andere, exporteerbare uitkeringsgelden wordt het bedrag op nihil vastgesteld.

B. Subsidies

Het Verweij-Jonker instituut ontvangt in 2016 als onafhankelijk kennisinstituut een subsidie van € 3,2 miljoen voor het in stand houden van een kennisinfrastructuur op het terrein van integratievraagstukken. Hiertoe is in samenwerking met Movisie een Kennisplatform Integratie en Samenleving (www.kis.nl) opgezet. Specifieke kennis en expertise op het terrein van integratie komt hiermee beschikbaar voor gemeenten, bedrijven, organisaties en instellingen.
Vluchtelingenwerk Nederland (www.vluchtelingenwerk.nl) ontvangt een subsidie van € 1,0 miljoen voor de ondersteuning van het werk van vrijwilligers en medewerkers in de regio. De regionale vrijwilligers en medewerkers zetten zich in voor de maatschappelijke ondersteuning en integratie van asielgerechtigden.
Op basis van de Kaderwet SZW-subsidies worden desgevraagd incidentele subsidies beschikbaar gesteld aan organisaties die bevorderen

dat de doelstellingen van de overheid op het terrein van integratie en participatie gerealiseerd kunnen worden.

C. Opdrachten

C1. Programma Inburgering en Integratie

Het programma Inburgering is samengevoegd met het programma Integratie omdat inburgering een onderdeel vormt van het integratiebeleid. De Minister van SZW stelt onder meer via wet- en regelgeving de kaders vast op het terrein van de inburgering van migranten in Nederland (Wet Inburgering) en in het buitenland (Wet Inburgering in het buitenland). Vervolgens worden activiteiten die hieruit volgen (ontwikkeling, onderhoud en toezicht inzake inburgeringexamens, en het monitoren van de inburgeringresultaten) uitbesteed aan verschillende organisaties.

Tabel 13.3 Kerncijfers Inburgering

	Realisatie 2014	Raming 2015	Raming 2016
Inburgeringsplichtige nieuwkomers die een kennisgeving van DUO krijgen (x 1.000)[1]	19	25	25
Inburgeraars die slagen voor het inburgeringexamen of NT2-examen (x 1.000)[1]	13	10	10
Asielgerechtigde nieuwkomers die deelnemen aan de voorbereiding op inburgering in de opvang van de COA (x 1.000)[2]	5,6	8	7
Asielgerechtigde nieuwkomers die deelnemen aan de maatschappelijke begeleiding door gemeenten (x 1.000)[2]	5,9	20	18
Aantal aan inburgeraars toegekende leningen (x 1.000)[1]	9,8	15	15

[1] DUO, Informatiesysteem Inburgering.
[2] COA, voortgangsrapportages.

In 2014 en 2015 is het aantal asielmigranten fors toegenomen, met name door de ontwikkelingen in Syrië. De asielmigratie zal mede als gevolg van het nakomen van gezinsleden ook in 2016 hoog blijven. Hierdoor zijn ook meer activiteiten op het terrein van de inburgering voorzien.
De aanpak van de gevolgen van het Jihadisme blijft centraal staan. In dat kader zal er in 2016 verder uitvoering worden gegeven aan de preventieve maatregelen uit het «Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme»[50] en gezorgd worden voor de borging daarvan.
In samenwerking met organisaties in het veld en onderzoeksinstellingen ontwikkelt het Ministerie aanvullende activiteiten in het kader van participatie en integratie. Daarbij moet onder meer gedacht worden aan opdrachten in het kader van voorlichting(scampagnes), materiaal- en methodiekontwikkeling, trainingen en trainingsmaterialen, conferenties betreffende belangrijke integratiethema's zoals zelfbeschikking, burgerschap, onderwijs en arbeidsmarkt, jeugd en toegankelijkheid instellingen.
Ook zal in 2016 uitvoering worden gegeven aan een aantal actielijnen uit het programmaplan «Tel mee met taal»[51].
Voorts zullen er aan verschillende organisaties (SCP, CBS en onderzoeksbureaus) opdrachten worden verstrekt in het kader van onderzoek naar en evaluatie van de effecten van het integratiebeleid.

C2. Remigratie

Het Nederlands Migratie Instituut (NMI) verzorgt objectieve voorlichting over de Remigratiewet, die belangstellenden moet ondersteunen bij het nemen van een persoonlijk, vrijwillig en verantwoord besluit om

[50] Tweede Kamer, 32 824, nr. 76.
[51] Tweede Kamer, 28 760, nr. 39.

Nederland te verlaten onder het doen van afstand van het Nederlanderschap. De dienstverlening van het NMI zal vanaf 1 januari 2016 worden gecontinueerd op basis van een nieuwe dienstverleningsovereenkomst, waarbij rekening wordt gehouden met de consequenties van de inwerkingtreding van de gewijzigde Remigratiewet per 1 juli 2014 op langere termijn.

D. Bijdrage aan agentschappen

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) organiseert de inburgeringexamens, voert het sociaal leenstelsel uit, voorziet in informatie aan inburgeraars, gemeenten en instellingen, en handhaaft de inburgeringplicht bij nieuwkomers vanaf 2013. Het Ministerie van SZW stelt hiervoor financiële middelen aan DUO beschikbaar.

E. Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) biedt asielgerechtigden in de opvang het programma «Voorbereiding op inburgering» aan. Het Ministerie van SZW levert COA hiertoe een financiële bijdrage. Via COA verlopen eveneens de bijdragen aan gemeenten voor de uitgaven aan maatschappelijke ondersteuning van asielgerechtigde nieuwkomers die inburgeringsplichtig zijn.
De uitgaven aan voorbereiding op inburgering en maatschappelijke ondersteuning kennen in 2015 een piek. Het budget is hiervoor eerder meerjarig opgehoogd. Bij het opstellen van de raming was het uitgangspunt dat de volumeontwikkeling vanaf 2016 een dalende lijn zal vertonen. Daarom vertoont de raming van de uitgaven vanaf 2016 een neerwaartse lijn.

F. Leningen

Asielgerechtigde nieuwkomers die inburgeringplicht hebben, kunnen via het sociaal leenstelsel een bijdrage krijgen om hun inburgeringonderwijs te bekostigen. Slechts in geval de nieuwkomers onvoldoende inspanningen hebben verricht om het inburgeringdiploma of NT2-diploma tijdig te behalen dient de lening terugbetaald te worden.
Overige nieuwkomers kunnen een beroep doen op het sociaal leenstelsel wanneer zij niet over voldoende middelen beschikken om hun inburgering zelf te bekostigen. In tegenstelling tot de eerste groep dienen zij de lening wel terug te betalen.

G. Ontvangsten

Ontvangsten zijn het gevolg zijn van de terugbetaling van verstrekte leningen. Ook ontvangt het Ministerie middelen uit het Algemeen Werkloosheidsfonds die verband houden met de remigratie van personen die in het jaar van toekenning een WW-uitkering hadden.

2.3: NIET-BELEIDSARTIKELEN

Artikel

96. Apparaatsuitgaven kerndepartement

Op dit artikel worden alle personele en materiële uitgaven en ontvangsten van het Ministerie opgenomen. In beleidsartikel 11 zijn de bijdragen aan ZBO's verder toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting op het Agentschap SZW wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van deze begroting.

Tabel 96.1 Apparaatsuitgaven kerndepartement (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**256.278**	**295.728**	**261.914**	**261.223**	**254.226**	**283.125**	**282.848**
Uitgaven	**250.857**	**295.013**	**262.254**	**261.598**	**254.226**	**283.125**	**282.848**
Personele uitgaven	*179.912*	*185.984*	*195.845*	*201.965*	*195.394*	*224.149*	*223.540*
• waarvan eigen personeel	173.719	178.228	190.743	196.860	190.252	219.009	218.400
• waarvan externe inhuur	3.470	4.947	2.369	2.405	2.455	2.455	2.455
• waarvan overige personele uitgaven	2.723	2.809	2.733	2.700	2.687	2.685	2.685
Materiële uitgaven	*70.945*	*109.029*	*66.409*	*59.633*	*58.832*	*58.976*	*59.308*
• waarvan ICT	13.004	11.698	11.831	11.743	11.794	11.794	11.794
• waarvan bijdrage aan SSO's	46.394	82.636	41.121	35.269	34.719	34.816	34.926
• waarvan overige materiële uitgaven	11.547	14.695	13.457	12.621	12.319	12.366	12.588
Ontvangsten	**4.761**	**3.073**	**17.996**	**28.928**	**32.025**	**63.842**	**63.842**

Toelichting

A. Personele en materiële uitgaven
De totaal begrote apparaatsuitgaven voor het kerndepartement bedragen in 2016 € 262,3 miljoen. Dit bedrag bestaat uit € 195,9 miljoen personele uitgaven en € 66,4 miljoen materiële uitgaven.
Het bedrag aan externe inhuur in tabel 96.1 is lager dan de verwachte uitgaven van circa € 4 miljoen. Externe inhuur wordt ingeboekt door middel van een herschikking binnen de begroting zodra hier behoefte aan ontstaat (onder andere als vervanging bij ziekte en zwangerschap of bij tijdelijke projecten).
De piek in 2015 bij de bijdrage aan SSO's wordt verklaard door de restwaarde van het SZW-gebouw die na de verhuizing aan het Rijksvastgoedbedrijf vergoed moet worden. Na 2015 loopt de bijdrage terug tot het structurele niveau van ongeveer € 35 miljoen.

B. Ontvangsten
De ontvangsten hebben betrekking op doorbelaste uitgaven aan derden, waaronder het Agentschap SZW en de Rijksschoonmaakorganisatie.

Rijksschoonmaakorganisatie (RSO)

In tabel 96.1 zijn mede de uitgaven en ontvangsten ten behoeve van de RSO opgenomen. In tabel 96.2 worden de bedragen voor de RSO en het kerndepartement exclusief RSO afzonderlijk weergegeven.

De RSO start in 2016 met het uitvoeren van de schoonmaakactiviteiten. De uitgaven die daarvoor worden gedaan komen ten laste van de begroting van SZW. De eerste schoonmakers komen dan in dienst van het Rijk. De opbouw van de organisatie zal in de komende jaren geleidelijk plaatsvinden. In de loop van 2016 zal nog een aantal andere organisaties zich aansluiten en naar verwachting zal ultimo 2016 circa 1,5 miljoen m^2 vloeroppervlakte door de RSO worden schoongemaakt.

Op de begroting van SZW zijn taakstellende ontvangsten voor de RSO opgenomen. Facturering aan de opdrachtgevers vindt plaats op basis van meerjarige dienstverleningsafspraken. Ter financiering van aanloopkosten van de RSO is voor de eerste jaren ook een transitiebudget voorzien, omdat de inkomsten in de eerste jaren onvoldoende zijn om de uitgaven te kunnen dekken. De meerjarige bijdrage aan het transitiebudget is in 2015 van alle departementen ontvangen en verwerkt in de uitgavenraming van het kerndepartement. Dit is de verklaring voor het verschil tussen de ontvangstenraming RSO en de uitgavenraming RSO tot en met 2019. Vanaf 2020 zullen de inkomsten van de RSO volledig dekkend zijn. Aangezien opdrachtgevers zich in de loop van 2016 zullen aansluiten, zal pas in 2016 zicht komen op de onderverdeling in personele en materiële uitgaven van de RSO.

Tabel 96.2 Extracomptabele tabel apparaatsuitgaven kerndepartement en apparaatsuitgaven RSO (x € 1.000)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kerndepartement exclusief RSO							
Uitgaven	249.897	292.327	245.291	237.046	227.477	227.233	227.163
Ontvangsten	4.761	3.073	5.068	7.317	8.157	8.157	8.157
Rijksschoonmaakorganisatie							
Uitgaven RSO	960	2.686	16.963	24.552	26.749	55.892	55.685
Ontvangsten RSO	0	0	12.928	21.611	23.868	55.685	55.685

In tabel 96.3 zijn de apparaatsuitgaven van het kerndepartement, het Agentschap SZW en van de ZBO's van het Ministerie in één tabel samengevat.

Tabel 96.3 Apparaatsuitgaven/kosten inclusief agentschappen en ZBO's/RWT's (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal apparaatsuitgaven Ministerie	**250.857**	**295.013**	**262.254**	**261.598**	**254.226**	**283.125**	**282.848**
Totaal apparaatskosten agentschappen	**19.091**	**17.917**	**14.000**	**13.150**	**11.050**	**12.350**	**10.250**
Totaal apparaatskosten ZBO's/RWT's[1]	**2.134.164**	**2.027.762**	**1.940.106**	**1.809.841**	**1.759.748**	**1.716.971**	**1.699.639**
UWV (inclusief BKWI)	1.908.187	1.796.509	1.718.396	1.593.206	1.543.889	1.507.893	1.492.338
SVB	219.405	224.831	215.985	211.024	210.294	203.513	201.736
IB	6.572	6.422	5.725	5.611	5.565	5.565	5.565

[1] Dit betreft apparaatskosten samenhangend met zowel begrotingsgefinancierde als premiegefinancierde artikelen binnen de SZW-begroting. De ontvangsten artikel 11 zijn in mindering gebracht op de uitgaven.

In onderstaande tabel zijn de apparaatsuitgaven van het departement onderverdeeld naar de verschillende organisatieonderdelen. De uitgaven voor de RSO, huisvesting en ICT van het gehele kerndepartement zijn bij de pSG opgenomen.

Tabel 96.4 Apparaatsuitgaven kerndepartement, naar directoraat-generaal (x € 1.000)

	2016
SG	22.858
pSG	102.431
DG SZI	22.624
DG Werk	19.085
Inspectie SZW	95.256
Totaal kerndepartement	**262.254**

Taakstelling 2016–2018

De invulling van de taakstelling 2016–2018 op de apparaatsuitgaven uit het Regeerakkoord Rutte/Asscher, die oploopt tot een bedrag van circa € 65 miljoen, is aangegeven in de begroting van SZW van 2014. De implementatie van enkele maatregelen vergt wijziging van wet- en regelgeving. De voorbereiding daartoe is ter hand genomen.

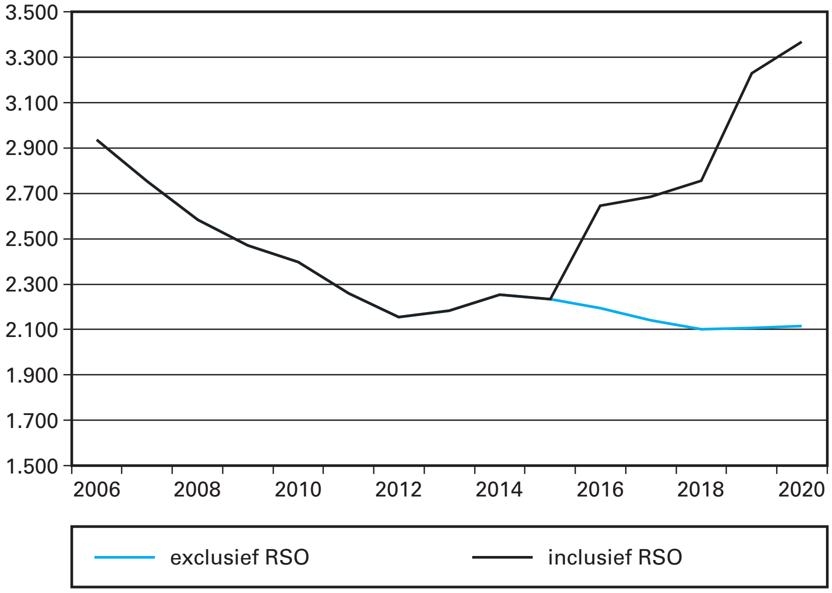
Verdeling taakstelling tussen kerndepartement SZW, Agentschap SZW en ZBO's
In tabel 96.5 wordt de verdeling van de taakstelling tussen het kerndepartement, het Agentschap SZW en de ZBO's tot uitdrukking gebracht.

Tabel 96.5 Extracomptabele tabel invulling taakstelling (x € 1.000)

	2016	2017	2018	Structureel
Departementale taakstelling 2016–2018 regeerakkoord Rutte/Asscher (totaal)	**23.354**	**52.803**	**64.978**	**64.978**
Kerndepartement	**3.354**	**7.703**	**9.378**	**9.378**
Agentschappen totaal	**0**	**0**	**0**	**0**
Agentschap SZW	0	0	0	0
ZBO's totaal	**20.000**	**45.100**	**55.600**	**55.600**
UWV (inclusief BKWI)	17.700	39.700	48.900	48.900
SVB	2.300	5.400	6.700	6.700

Personele ontwikkeling SZW-domein in meerjarig perspectief
Onderstaande grafieken laten de ontwikkeling van het aantal fte voor het kerndepartement SZW en voor het SZW-domein zien voor de periode 2006–2020. Als basis is gekozen voor het jaar 2006, omdat in dat jaar ten behoeve van het programma Vernieuwing Rijksdienst een nulmeting heeft plaatsgevonden naar de personele omvang van de rijksdienst.

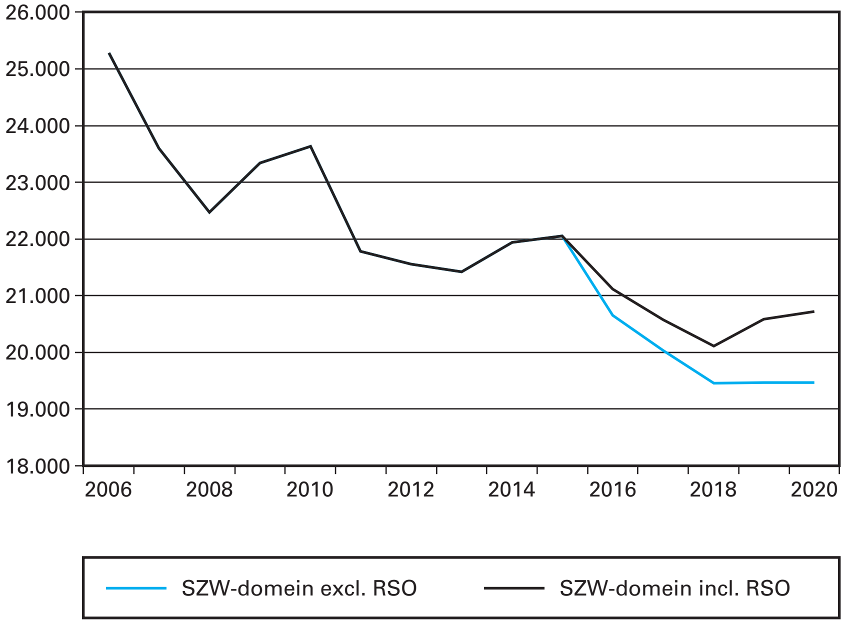
Figuur 96.1 fte-ontwikkeling kerndepartement SZW in- en exclusief RSO

De door achtereenvolgende kabinetten opgelegde taakstellingen op de apparaatsuitgaven laten voor het kerndepartement SZW vanaf 2006 een afname van het aantal fte's zien. Daarnaast is er de overgang van fte's

geweest naar het Ministerie van BZK door de uitvoering van de bedrijfsvoering in Shared Service Organisaties onder te brengen. Aan de andere kant is er een uitbreiding van het aantal fte's door de komst van beleidsterreinen bij SZW (Kinderopvang in 2011 en Inburgering in 2012, Financieel Dienstencentrum in 2015). De verwachting na 2014 is enerzijds gebaseerd op de nog te realiseren taakstellingen op de apparaatsuitgaven in die periode. Anderzijds zal de formatie toenemen door een (tijdelijke) uitbreiding van taken bij de Inspectie SZW. Tevens leidt de oprichting van de RSO tot een opwaartse bijstelling van de formatie. Het effect van de oprichting van de RSO is indicatief in de figuren 96.1 en 96.2 in beeld gebracht.

Figuur 96.2 fte-ontwikkeling SZW-domein (inclusief UWV en SVB) in- en exclusief RSO

De periode 2006–2020 laat voor het gehele SZW-domein een zelfde beeld zien als voor het kerndepartement. De verwachte ontwikkeling betreft een saldo van de gevolgen van de taakstellingen op de apparaatsuitgaven en de uitvoeringskosten, de overgang van dienstonderdelen van en naar andere departementen en van de in- en extensiveringen van beleid(suitvoering) en de oprichting van RSO. Daarbij hebben de optredende conjuncturele effecten op de formatie van het UWV geleid tot een toename van het aantal fte in het SZW-domein in de jaren 2009/2010 en 2013/2015.

Artikel

97. Aflopende regelingen

Voor de financiële afwikkeling en verantwoording van een aantal aflopende regelingen is in de begroting een afzonderlijke voorziening getroffen.

Tabel 97.1 Begrotingsuitgaven artikel 97 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Uitgaven	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Programma-uitgaven	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Aflopende regelingen	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	**4**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

A. Programma-uitgaven

Een aantal wetten en regelingen is financieel afgewikkeld. Er kunnen nog wel nabetalingen plaatsvinden. Het gaat hierbij om nagekomen declaraties of vergoedingen voor nabetalingen op grond van gerechtelijke uitspraken (bezwaar- en beroepsprocedures) naar aanleiding van geschillen in het verleden. Er worden dan ook geen ramingen voor 2016 en latere jaren opgenomen.

Artikel

98. Algemeen

Op dit artikel worden de niet naar beleidsartikelen toe te rekenen budgetten verantwoord.

Tabel 98.1 Begrotingsuitgaven artikel 98 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**42.548**	**34.778**	**47.231**	**42.086**	**38.755**	**44.377**	**39.861**
Uitgaven	**39.442**	**34.985**	**47.231**	**42.086**	**38.755**	**44.377**	**39.861**
Subsidies	*244*	*100*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Opdrachten	*14.271*	*15.555*	*26.584*	*25.355*	*23.964*	*24.186*	*24.186*
Handhaving	851	2.893	14.061	14.152	13.810	14.010	14.010
Opdrachten overig	13.420	12.662	12.523	11.203	10.154	10.176	10.176
Bekostiging	*2.260*	*4.253*	*3.479*	*3.036*	*3.036*	*3.036*	*2.720*
Uitvoeringskosten Caribisch Nederland	2.260	4.253	3.479	3.036	3.036	3.036	2.720
Bijdrage aan medeoverheden	*5.633*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Verzameluitkering SZW	5.633	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen	*15.352*	*13.277*	*14.968*	*11.495*	*9.555*	*14.955*	*10.755*
Agentschap SZW	14.898	12.860	14.459	10.990	9.050	14.450	10.250
Rijksdienst Ondernemend Nederland	454	417	509	505	505	505	505
Bijdrage aan andere begrotingen	*1.682*	*1.800*	*2.200*	*2.200*	*2.200*	*2.200*	*2.200*
Bijdrage andere begrotingen	1.682	1.800	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
Ontvangsten	**9.779**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

A. Opdrachten

A1. Handhaving
Dit beleidsbudget voor handhaving bedraagt in 2016 € 14,1 miljoen. Een belangrijk deel daarvan is gereserveerd voor de uitvoering van niet structurele innovatieve projecten. Daarvoor zullen tijdens de begrotingsuitvoering overboekingen plaatsvinden naar de relevante budgetten voor de feitelijke realisatie. De bedragen voor 2016 en volgende jaren zijn hoger dan voor 2015 omdat voor laatstgenoemd jaar al bedragen naar andere artikelen zijn overgeboekt.

A2. Opdrachten overig
Hieronder vallen de uitgaven voor onderzoek en voorlichting die niet zijn toebedeeld aan beleidsartikelen. Het onderzoeksbudget op artikel 98 is departementaal breed en bedraagt € 8 miljoen. Van het totale onderzoeksbudget is € 2,7 miljoen bestemd voor beleidsinformatie. Naast de uitgaven voor voorlichtingsprogramma's worden uit het budget op artikel 98 ook de uitgaven voor bibliotheek, documentatie en andere algemene publieksinformatie betaald.

B. Bekostiging

De unit SZW, die ondergebracht is bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN), voert namens de Minister de regelingen op Caribisch Nederland uit. De uitvoeringskosten van de RCN worden op artikel 98 verantwoord.

C. Bijdrage aan medeoverheden
In een verzameluitkering worden per Ministerie alle financieel geringe overdrachten (beleidsthema's) aan een medeoverheid opgenomen. Alle bedragen waarvoor een budget beschikbaar is dat onder het grensbedrag (€ 10 miljoen) ligt moeten in de verzameluitkering worden opgenomen. De Financiële verhoudingswet geeft de wettelijke grondslag voor de verzameluitkering. Met de verzameluitkering wordt beoogd de medeoverheden ruimte te bieden voor lokaal maatwerk en de administratieve lasten bij het Rijk en de medeoverheden te beperken[52]. Het gaat om de uitkering ten behoeve van de regionale centra fraudebestrijding en de landelijke expertisefunctie van de regionale coördinatiepunten fraudebestrijding. Deze uitkering wordt jaarlijks vanuit de verzameluitkering SZW via het Ministerie van BZK aan de negen betrokken gemeenten overgemaakt. De hiervoor beschikbare middelen worden daartoe in de loop van 2016 eerst met een suppletoire begroting vanuit het handhavingsbudget naar de verzameluitkering SZW geboekt. In de begroting 2016 heeft de verzameluitkering SZW daarom nog de waarde nul.

D. Bijdrage aan agentschappen
In hoofdstuk 3 van deze begroting wordt nader ingegaan op het Agentschap SZW.
De bijdrage aan Rijksdienst Ondernemend Nederland heeft betrekking op de uitvoeringskosten van de borgstellingsregeling (€ 0,1 miljoen). Daarnaast wordt jaarlijks € 0,4 miljoen gereserveerd voor de controle van de betaalaanvragen uit het Europees Globalisering Fonds en de ESF-programma's.

E. Bijdrage aan andere begrotingen
Structureel wordt € 2,2 miljoen overgeboekt naar het Ministerie van Financiën ten behoeve van controlewerkzaamheden voor het ESF-programma 2007–2013 en het ESF programma 2014–2020.

[52] Zie ook Stb. 2008, 312.

Artikel

99. Nominaal en onvoorzien

Op dit artikel worden de uitgaven verantwoord voor onvoorziene uitgaven, loon- en prijsbijstelling.

Tabel 99.1 Begrotingsuitgaven artikel 99 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verplichtingen	**0**	**12.707**	**90.282**	**640.315**	**980.639**	**987.329**	**1.032.882**
Uitgaven	**0**	**12.707**	**90.282**	**147.315**	**683.639**	**987.329**	**1.032.882**
Overige beleidsuitgaven	*0*	*12.707*	*90.282*	*147.315*	*683.639*	*987.329*	*1.032.882*
Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	12.707	90.282	147.315	683.639	987.329	1.032.882

Toelichting

A. Overige beleidsuitgaven

Onvoorzien
De grondslag ligt in de Comptabiliteitswet, waarin de mogelijkheid bestaat een artikel voor onvoorziene uitgaven op te nemen. Op dit artikel staan middelen geparkeerd (oplopend tot € 0,2 miljard in 2020) die op een later moment nog uitgedeeld moeten worden, zoals middelen voor 2 dagdelen opvang voor alle peuters, uitbreiding betaald kraamverlof voor partners naar 5 dagen en een impuls aan het creëren van nieuw beschut werk.

Daarnaast is – in afwachting van de nadere uitwerking – ervoor gekozen om het lage-inkomensvoordeel (LIV, € 0,5 miljard vanaf 2018) en het loonkostenvoordeel (LKV, € 0,3 miljard vanaf 2019) voor werkgevers als niet-kaderrelevante uitgaven op te nemen op dit artikel. De kosten daarvan vallen onder het lastenkader.

HOOFDSTUK 3: AGENTSCHAPPEN

AGENTSCHAP SZW

Algemeen

Het Agentschap SZW richt zich met name op de uitvoering van complexe Europese subsidieregelingen. In de huidige opdrachtenportefeuille zitten ook enkele nationale regelingen. Bij de uitvoering van de subsidieregelingen ligt de nadruk op het waarborgen van de rechtmatigheid en de doelmatigheid. Onderstaand volgt een opsomming van de subsidieregelingen die het Agentschap SZW uitvoert. Tenzij anders vermeld is het Ministerie van SZW opdrachtgever van de regelingen.

Europees Sociaal Fonds (ESF)
Het ESF verbetert de kansen van mensen op de arbeidsmarkt. De ESF-programmaperiode 2007–2013 verkeert in de afrondende fase. In het eerste halfjaar van 2016 worden de laatste projecten afgehandeld en worden voorbereidingen getroffen voor de eindafrekening aan de Europese Commissie over deze programmaperiode in 2017. In deze programmaperiode staan de volgende groepen centraal:

- Werklozen met achterstand op de arbeidsmarkt (ouderen, langdurig werklozen, arbeidsongeschikten, gevangenen);
- Leerlingen aan een Praktijkschool of school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs;
- Laagopgeleide werknemers die moeilijk kunnen doorstromen naar een betere of andere baan;
- Werkgevers die via sociale innovatie hun personeel slimmer en beter willen inzetten;
- Jongeren die via projecten aan duurzaam werk worden geholpen.

De uitvoering van de nieuwe ESF-programmaperiode 2014–2020 loopt in ieder geval tot en met 2022. Subsidie wordt verstrekt aan projecten met de volgende thema's:

- Actieve inclusie: re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Actief en gezond ouder worden: het bevorderen van duurzame arbeidsinzet van werkenden.

Als onderdeel van ESF 2014–2020 worden ook projecten gefinancierd vanuit het Europees Fonds voor Meest Behoeftigen (EFMB). Deze regeling wordt ingezet om de sociale participatie van kwetsbare ouderen (met een laag besteedbaar inkomen) te stimuleren.

Europees Globalisatiefonds (EGF)
Het EGF is een andere Europese subsidieregeling die het Agentschap SZW uitvoert. Bedrijven en sectoren die zijn getroffen door grote veranderingen in de wereldhandelspatronen of als gevolg van de wereldwijde economische financiële crisis, kunnen bij massaontslag gebruikmaken van geld uit het EGF. Dit fonds helpt werknemers met scholing, hulp bij het vinden van een nieuwe baan of steun bij het opzetten van een eigen bedrijf. De programmaperioden en de verwachte looptijd zijn ongeveer hetzelfde als bij ESF.

Europese Migratie- en Veiligheidsfondsen (EMVF)
In opdracht van het Ministerie van V&J voert het Agentschap SZW de subsidieregelingen van de EMVF uit. Net als bij ESF is de uitvoering opgedeeld in programmaperioden en is de verwachte looptijd van deze activiteiten tot en met 2022.

De projecten van de lopende programmaperiode 2007–2013 worden door het Agentschap SZW afgerond. In deze periode worden projectactiviteiten uit vier afzonderlijke fondsen gefinancierd:
- Europees buitengrenzenfonds (EBF): beheer van de buitengrenzen van de EU;
- Europees integratiefonds (EIF): de integratie van mensen van buiten de EU;
- Europees terugkeerfonds (ETF): terugkeer van asielzoekers, uitgeprocedeerde asielzoekers en illegale migranten;
- Europees vluchtelingenfonds (EVF): projecten inzake opvang en integratie van asielzoekers en vluchtelingen.

In de nieuwe begrotingsperiode (2014–2020) bestaan de Europese migratie- en veiligheidsfondsen uit het Asiel, Migratie en Integratiefonds (AMIF) en het fonds voor de Interne Veiligheid (ISF). De huidige vier eerdergenoemde migratiefondsen verdwijnen.

Het AMIF richt zich op asiel- en migratiebeleid en verstrekt subsidie voor:
- het behouden en verbeteren van de kwaliteit van het opvang- en asielstelsel;
- het bevorderen van de participatie van onderdanen uit niet-westerse derde landen en hun naaste verwanten in de samenleving;
- het bevorderen van de terugkeer van vreemdelingen die geen recht op verblijf in Nederland hebben, nog in afwachting zijn van een beslissing op hun verzoek tot verblijf of tijdelijk verblijfsrecht hebben.

Het ISF is gericht op het bevorderen van grensbewaking en visummanagement, en bestaat uit twee programma's:
- Het programma ISF-grenzen heeft als doel de veiligheid in de EU te verhogen en daarnaast legaal reizen makkelijker te maken. Ook financiert het de IT-systemen die nodig zijn voor het grensbewakingssysteem van de EU. Daarnaast worden acties voor de efficiënte verwerking van migratiestromen en visumaanvragen gesteund;
- Het programma ISF-Politie heeft als doel bij te dragen aan de veiligheid in de EU. Het programma financiert acties ter voorkoming van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, waaronder terrorisme. Het programma heeft ook als doel de samenwerking tussen de rechtsautoriteiten van de lidstaten te verbeteren.

Nationale regelingen

Daarnaast voert het Agentschap SZW enkele nationale regelingen uit:
- Regeling sectorgewijze opleidingen / sectorplannen (RCSP). Looptijd: 1 oktober 2013 tot en met 2018;
- Kinderopvang: versterking taal- en interactievaardigheden (KTA). Looptijd: eind 2014 tot en met 2018.

Door middel van de RCSP kunnen werkgevers- en werknemersorganisaties een financiële bijdrage van de overheid krijgen als zij gezamenlijke plannen maken om mensen aan het werk te krijgen en te houden. Een betere werking van de arbeidsmarkt, het bieden van werkzekerheid en het voorkomen van werkloosheid staan centraal.

De regeling KTA heeft ten doel om de taal- en interactieve vaardigheden van gastouders en medewerkers in de kinderopvang te verbeteren.

Tabel 3.1 Begroting van baten en lasten Agentschap SZW voor het jaar 2016 (x € 1.000)							
	Realisatie 2014[1]	Raming 2015[2]	Begroting 2016	2017	2018	2019	2020
Baten							
Opbrengst moederdepartement[3]	16.883	15.597	13.400	12.950	11.000	12.100	10.050
Opbrengst overige departementen	2.575	2.848	1.600	1.200	950	1.050	900
Opbrengst derden	–	–	–	–	–	–	–
Rentebaten	21	–	–	–	–	–	–
Vrijval voorzieningen	284	–	–	–	–	–	–
Bijzondere baten	–	–	–	–	–	–	–
Totaal Baten	**19.763**	**18.445**	**15.000**	**14.150**	**11.950**	**13.150**	**10.950**
Lasten							
Apparaatskosten							
Personele kosten	13.160	13.204	9.650	9.200	7.800	8.900	7.000
waarvan eigen personeel	*9.650*	*10.786*	*8.550*	*8.100*	*6.900*	*7.400*	*6.100*
waarvan externe inhuur	*2.791*	*1.668*	*500*	*500*	*400*	*900*	*400*
waarvan overige kosten	*719*	*750*	*600*	*600*	*500*	*600*	*500*
Materiële kosten	5.931	4.713	4.350	3.950	3.250	3.450	3.250
waarvan apparaat ICT	*1.508*	*1.600*	*1.500*	*1.500*	*1.000*	*1.200*	*950*
waarvan bijdrage aan SSO's	*963*	*1.250*	*1.000*	*950*	*900*	*930*	*900*
waarvan overige kosten	*3.460*	*1.863*	*1.850*	*1.500*	*1.350*	*1.320*	*1.400*
Rentelasten	–	–	–	–	–	–	–
Afschrijvingskosten							
Materieel	4	0	0	0	0	0	0
waarvan apparaat ICT	–	–	–	–	–	–	–
Immaterieel	1.358	978	1.000	1.000	900	800	700
Overige kosten	–	–	–	–	–	–	–
Dotaties voorzieningen	–	–	–	–	–	–	–
Bijzondere lasten	–	–	–	–	–	–	–
Totaal Lasten	**20.453**	**18.895**	**15.000**	**14.150**	**11.950**	**13.150**	**10.950**
Saldo van baten en lasten	**– 690**	**– 450**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[1] Slotwet 2014.
[2] Eerste suppletoire begroting 2015.
[3] Het verschil met de in tabel 98.1 genoemde Bijdrage aan AG SZW wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in die tabel de bijdragen uit rekeningen buiten begrotingsverband, ter cofinanciering van de uitvoeringskosten van Europese regelingen, niet zijn opgenomen.

Toelichting bij de begroting van baten en lasten

De meerjarenbegroting van het Agentschap SZW wordt bepaald door ontwikkelingen in de orderportefeuille. Bij het opstellen van de ontwerpbegroting wordt alleen rekening gehouden met de omzet en de te maken kosten voor de subsidieregelingen waarvoor formeel opdracht is gegeven. Daarnaast is op dat moment nog onvoldoende zicht op de werkvoorraad voortvloeiend uit de uitvoering van de lopende opdrachten. De schattingen in de begroting zijn dan ook globaal.
In het najaar vindt het overleg met de opdrachtgevers plaats over de te verrichten activiteiten in het komend jaar. Op basis daarvan worden voor het komend jaar de uurtarieven (integrale kostprijs) berekend en offertes uitgebracht aan de opdrachtgevers. In de eerste suppletoire begroting 2016 wordt bij Voorjaarsnota de begroting aangepast naar de verwachtingen op basis van de uitgebrachte offertes.

Baten

De opbrengsten moederdepartement en overige departementen betreft de omzet van de subsidieregelingen die voor het moederdepartement respectievelijk overige departementen worden uitgevoerd.
Het grillige patroon van de omzet vanaf 2016 is te verklaren doordat bij de uitvoering van de Europese subsidieregelingen veelal sprake is van tweejarige projecten met grotere werkdruk bij openstelling van het tijdvak (intake en aanvraag) en aan het eind van het project (einddeclaratie).

Doordat dit voor zowel ESF als EMVF geldt en de acties ook veelal samenvallen, resulteert dit in het patroon van jaren met meer en minder bedrijfsdrukte.

Lasten

Personele kosten
De personele kosten vormen de belangrijkste kostenpost voor het Agentschap SZW. Het verloop van de regelingen en hiermee het aantal activiteiten bepaalt in hoge mate de ontwikkeling in de personele kosten. Het huidige personeelbestand bestaat uit een kern van vast en tijdelijk ambtelijk personeel; daarnaast vindt noodzakelijke inhuur van externen plaats (via mantelcontracten van het Rijk of van SZW).

Afschrijvingskosten
De afschrijvingskosten betreffen de materiële en immateriële vaste activa. De investeringen in immateriële vaste activa die voortvloeien uit specifieke wensen van de opdrachtgevers worden over meerdere jaren afgeschreven en ook in dit ritme aan de opdrachtgevers doorberekend.

Saldo van baten en lasten
Bij het opstellen van de begroting is een sluitende begroting het uitgangspunt.
Het saldo van baten en lasten van een jaar wordt in het daarop volgend jaar verwerkt in overeenstemming met het besluit van de eigenaar.

Kasstroomoverzicht

In tabel 3.2 wordt het kasstroomoverzicht van AG SZW opgenomen.

Tabel 3.2 Kasstroomoverzicht Agentschap SZW voor het jaar 2016 (x € 1.000)

	Realisatie 2014[1]	Raming 2015[2]	Begroting 2016	2017	2018	2019	2020
1. Rekening-courant RHB 1 januari	**6.569**	**2.145**	**973**	**973**	**1.223**	**1.523**	**1.823**
2. Totaal operationele kasstroom	**– 2.921**	**528**	**1.000**	**1.000**	**900**	**800**	**700**
3a. Totaal investeringen (-/-)	– 1.503	– 1.700	– 1.000	– 750	– 600	– 500	– 500
3b. Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	–	–	–	–	–	–	–
3. Totaal investeringskasstroom	**– 1.503**	**– 1.700**	**– 1.000**	**– 750**	**– 600**	**– 500**	**– 500**
4a. Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	–	–	–	–	–	–	–
4b. Eenmalige storting door moederdepartement (+)	–	–	–	–	–	–	–
4c. Aflossingen op leningen (-/-)	–	–	–	–	–	–	–
4d. Beroep op leenfaciliteit (+)	–	–	–	–	–	–	–
4. Totaal financieringskasstroom	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
5. Rekening-courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	**2.145**	**973**	**973**	**1.223**	**1.523**	**1.823**	**2.023**

[1] Slotwet.
[2] Eerste suppletoire begroting 2015.

Doelmatigheidsindicatoren

In tabel 3.3 worden de doelmatigheidsindicatoren vermeld.

Tabel 3.3 Overzicht doelmatigheidsindicatoren Agentschap SZW 2016

	Realisatie 2014	Raming 2015	Begroting 2016	2017	2018	2019	2020
Generieke doelmatigheidsindicatoren							
Uurtarieven							
Integraal uurtarief (voorcalculatorisch)(€)	90,93	98,68	109,05	112,32	126,60	126,51	130,42
Index reëel uurtarief (gecorrigeerd voor inflatie, 2011=100)	96,1	102,7	111,9	113,5	126,1	124,1	126,0
Omzet per fte:							
Totale omzet in € 1.000	19.458	18.445	15.000	14.150	11.950	13.150	10.950
fte-totaal	152,0	158,3	125,5	118,9	101,3	108,6	89,5
Omzet per fte (€)	127.979	116.519	119.522	119.008	117.966	121.087	122.346
Productiviteit:							
Declarabiliteit (facturabele/beschikbare uren)(%)	70,4	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0
Ziekteverzuim (totaal incl.langdurig) (%)	3,2	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Kwalitatieve indicatoren							
Klanttevredenheid: algemeen oordeel enquête	7,2	7,4	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Beroepsprocedures:							
% beschikkingen die leiden tot beroepsprocedure	1,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
% beroepsprocedures geheel of deels gegrond	13	15	15	15	15	15	15
Tijdigheid beschikken en betalen:							
% tijdige beschikkingen	82	85	90	95	95	95	95
% tijdige betalingen	98	99	99	99	99	99	99
Specifieke indicatoren							
Kosten subsidieproces in % vd subsidie / subsidiabele kosten per project							
Europese subsidieregelingen	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Nationale subsidieregelingen							
• RUS-variant 1a: One Touch (direct vaststellen)	11,3	–	–	–	–	–	–
• RUS-variant 1b: One Touch (ambtshalve vaststellen)	nb	17,7	17,5	17,5	17,5	–	–
• RUS-variant 3: Presteren en inzicht in kosten	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	–	–

RUS = Raamwerk voor Uitvoering van Rijkssubsidies.

De *voorcalculatorische uurtarieven* zijn integrale kostprijzen (alle kosten / facturabele uren). De uurtarieven vormen de basis voor de facturering aan de opdrachtgevers. De volgende ontwikkelingen hebben invloed op de uurtarieven:

- Aangezien geen rekening gehouden wordt met de uitvoering van eventuele nieuwe subsidieregelingen, is – door het beëindigen van regelingen – een dalende omzet te zien. Minder bedrijfsdrukte leidt tot minder facturabele uren en (door de vaste kosten) tot hogere tarieven.
- De grote stijging van de uurtarieven in 2016 en het grillige patroon in de jaren daarna is te verklaren door het patroon van jaren met meer en minder bedrijfsdrukte. De oorzaak voor dit patroon is toegelicht bij de begroting van baten en lasten (onder kopje «baten»).
- Voorheen werd de impact van een dalende bedrijfsdrukte op de tarieven gematigd door de incidentele inzet van het surplus aan eigen vermogen. Dit is volgens de Regeling Agentschappen 2013 niet meer toegestaan.
- Gezien de bovenstaande ontwikkelingen is een werkgroep ingesteld om maatregelen uit te werken om de efficiëntie van het AGSZW te vergroten. Tevens worden voorstellen gedaan voor meer structurele maatregelen. Een van de voorstellen is om een doorlichting te laten uitvoeren, waarbij niet alleen gekeken wordt naar de tarieven en de

overhead maar ook naar de positionering van AGSZW op langere termijn.

In de berekening van de reële indexcijfers van de uurtarieven is het effect van de jaarlijkse algemene prijsstijgingen geëlimineerd (vanaf 2015: schatting 1,5%).

Bij de specifieke indicatoren worden de *uitvoeringskosten* gepresenteerd in verhouding tot de gemiddelde subsidie of de totale subsidiabele kosten per project. De niet aan afzonderlijke projecten toe te rekenen activiteiten en materiële kosten worden in deze berekening niet meegenomen.
Voor de Europese subsidieregelingen worden de kosten van het subsidieproces gerelateerd aan de totale subsidiabele kosten. Deze kosten zijn absoluut gezien hoger dan bij Nationale regelingen vanwege de hoge eisen die de Europese Commissie stelt aan de projectkosten en de controle ervan. Vanwege de grotere gemiddelde projectomvang zijn de kosten van het subsidieproces bij Europese regelingen relatief lager.

Voor de Nationale subsidieregelingen die het Agentschap SZW uitvoert, worden de uitvoeringskosten inzichtelijk gemaakt naar de uitvoeringsvariant die in het Rijksbreed geldende Raamwerk voor Uitvoering van Rijkssubsidies (RUS) worden onderscheiden. De subsidie van de regelingen onder variant «One Touch» is lump sum: de gemiddelde projectomvang is berekend op basis van de verleende subsidie. Vanaf 2015 voert het Agentschap SZW geen subsidieregeling in deze variant meer uit. Voor de variant «Presteren en inzicht in kosten» betreft de gemiddelde projectomvang de totale subsidiabele kosten.

HOOFDSTUK 4: BIJLAGEN

BIJLAGE 1 SZA-KADER INCLUSIEF VERDIEPINGSHOOFDSTUK

Deze bijlage bevat de volgens de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) verplichte aansluitingstabellen en (per artikel) de verplichte tabellen van het verdiepingshoofdstuk. In aanvulling daarop zijn dergelijke tabellen ook voor de premiegefinancierde regelingen opgenomen. De bijlage begint met een toelichting op de opbouw van het SZA-kader.

B.1.1 HET SZA-KADER

Het SZA-kader bevat zowel uitgaven van regelingen die begrotingsgefinancierd zijn als uitgaven van regelingen die premiegefinancierd zijn. De begrotingsgefinancierde uitgaven worden uit belastinginkomsten betaald. De premiegefinancierde uitgaven worden voornamelijk door middel van premies gefinancierd. Tabel B.1.1 bevat een toelichting op de opbouw van de SZA-uitgaven.

Tabel B.1.1 SZA uitgaven (x € 1 mld)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totale uitgaven begroting	**31,4**	**31,8**	**32,2**	**32,7**	**33,4**	**33,8**
– Correctie rijksbijdragen	*13,2*	*13,1*	*13,4*	*13,5*	*13,7*	*13,9*
– Correctie Rbg-eng	*0,6*	*0,6*	*0,6*	*0,4*	*0,4*	*0,4*
– correctie LIV en LKV				*0,5*	*0,8*	*0,8*
– Correctie ontvangsten	*0,8*	*0,6*	*0,6*	*0,6*	*0,6*	*0,6*
+ Loon- en prijsbijstelling	*0,0*	*0,3*	*0,5*	*0,7*	*0,9*	*1,0*
A. SZA-uitgaven begroting	**16,9**	**17,7**	**18,1**	**18,4**	**18,7**	**19,2**
Totale uitgaven premie	**56,5**	**57,5**	**58,0**	**58,3**	**58,8**	**59,2**
– Correctie ontvangsten	*0,4*	*0,4*	*0,4*	*0,4*	*0,4*	*0,4*
B. SZA-uitgaven premie	**56,1**	**57,1**	**57,6**	**57,9**	**58,4**	**58,8**
C. Integratie-uitkering sociaal domein	2,9	2,7	2,5	2,4	2,3	2,2
Totale SZA-uitgaven (lopende prijzen) (A+B+C)	**75,9**	**77,5**	**78,2**	**78,7**	**79,4**	**80,1**

Allereerst wordt voor een dubbeltelling gecorrigeerd omdat sociale fondsen voor een deel gefinancierd worden uit begrotingsmiddelen (correctie rijksbijdragen). Dit betreft hoofdzakelijk een bijdrage aan het Ouderdomsfonds, welke nodig is omdat de opbrengsten van de AOW-premie onvoldoende zijn om de AOW-uitgaven te dekken. In 2016 worden de SZA-uitgaven hierdoor met € 13,1 miljard gecorrigeerd. Tevens vallen de apparaatuitgaven van SZW en enkele andere uitgaven niet onder het SZA-kader maar onder het kader Rbg-eng (€ 0,6 miljard). Vanaf het jaar 2018 worden de SZA-uitgaven gecorrigeerd voor de uitgaven ingevolge het lege-inkomensvoordeel (LIV) en de loonkostenvoordelen (LKV). Voor het gedeelte van de ontvangsten dat tot de niet-belastingontvangsten wordt gerekend wordt eveneens gecorrigeerd: € 0,6 miljard (terugontvangsten kinderopvang en Tegemoetkoming ouders) en € 0,4 miljard (ontvangsten UFO). De middelen voor de Wsw en het participatiebudget maken onderdeel uit van de integratie-uitkering sociaal domein. Deze uitgaven blijven onderdeel van het SZA-kader en worden bijgeteld. Het uitgavenplafond (SZA-kader) wordt in lopende prijzen uitgedrukt, wat betekent dat rekening wordt gehouden met toekomstige loon- en prijsontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de uitgaven. Voor de begrotingsgefinancierde regelingen staan de hiervoor gereserveerde middelen (€ 0,3 miljard) niet op de SZW-begroting, maar

op een afzonderlijke begrotingspost die door de Minister van Financiën wordt beheerd. De premiegefinancierde uitgaven zijn al uitgedrukt in lopende prijzen. In lopende prijzen bedragen de SZA-uitgaven in 2016 € 77,1 miljard.

B.1.2 DE AANSLUITINGSTABELLEN

In dit onderdeel van de begroting worden de samenvattende aansluitingstabellen van de premie- en de begrotingsgefinancierde regelingen weergegeven, zowel voor de uitgaven als voor de ontvangsten. De mutaties in deze tabellen worden per artikel gedetailleerd opgenomen in het verdiepingshoofdstuk in onderdeel B.1.3 van deze bijlage.

De opbouw van deze tabellen verschilt van elkaar. Bij de begrotingsgefinancierde regelingen worden, conform de RBV, de mutaties als gevolg van de nota van wijziging, de 1e suppletoire begroting (Voorjaarsnota) en de nieuwe mutaties (Miljoenennota) vermeld. Bij de premiegefinancierde regelingen is geen sprake van een nota van wijziging of van een suppletoire wet. Voor deze regelingen worden de mutaties uitgesplitst naar uitvoeringsmutaties, macromutaties, loon- en prijsmutaties, beleidsmatige mutaties en kasschuiven. Bovendien wordt een onderverdeling aangebracht in reëel en nominaal.

Tabel B.1.2 Aansluitingstabel uitgaven begrotingsgefinancierd begroting 2015 naar begroting 2016 (bedragen x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ontwerpbegroting 2015	**32.421.680**	**32.875.952**	**33.671.999**	**33.985.288**	**34.402.969**	
Vastgestelde begroting 2015	*32.421.680*	*32.875.952*	*33.671.999*	*33.985.288*	*34.402.969*	
Mutaties Voorjaarsnota	– 956.075	– 1.771.464	– 2.151.987	– 2.238.954	– 2.220.560	
Totaal tot en met Voorjaarsnota 1e suppletoire	*31.465.605*	*31.104.488*	*31.520.012*	*31.746.334*	*32.182.409*	
Mutaties Miljoenennota	– 19.498	662.662	659.869	980.384	1.232.411	
Ontwerpbegroting 2016	**31.446.107**	**31.767.150**	**32.179.881**	**32.726.718**	**33.414.820**	**33.843.461**

Tabel B.1.3 Aansluitingstabel ontvangsten begrotingsgefinancierd begroting 2015 naar begroting 2016 (bedragen x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ontwerpbegroting 2015	**1.685.276**	**1.702.071**	**1.677.543**	**1.681.076**	**1.687.165**	
Vastgestelde begroting 2015	*1.685.276*	*1.702.071*	*1.677.543*	*1.681.076*	*1.687.165*	
Mutaties Voorjaarsnota	133.083	30.133	22.950	5.018	– 8.362	
Totaal tot en met Voorjaarsnota 1e suppletoire	*1.818.359*	*1.818.359*	*1.732.204*	*1.700.493*	*1.686.094*	
Mutaties Miljoenennota	31.001	– 8.197	30.163	34.124	66.157	
Ontwerpbegroting 2016	**1.849.360**	**1.724.007**	**1.730.656**	**1.720.218**	**1.744.960**	**1.740.604**

Tabel B.1.4 Aansluitingstabel uitgaven premiegefinancierd begroting 2015 naar begroting 2016 (bedragen x € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ontwerpbegroting 2015 reëel	**56.529.702**	**56.396.879**	**56.178.668**	**56.131.989**	**55.853.717**	**55.623.471**
Mutaties:						
Uitvoeringsmutaties	107.691	118.849	142.168	147.740	167.848	163.318
Macro mutaties	– 530.034	– 798.978	– 928.243	– 1.013.166	– 941.101	– 910.477
Loon- en prijsontwikkeling	511.156	509.226	507.390	506.278	502.412	497.914
Beleidmatige mutaties	– 181.675	46.187	124.471	23.133	24.608	22.417
Kasschuiven	2.545	5.078	3.680	1.141	– 373	– 2.049
Diverse overige mutaties	63.366	11.024	– 15.685	– 19.993	– 13.127	– 14.804
Stand ontwerpbegroting 2016 reëel	*56.502.751*	*56.288.265*	*56.012.449*	*55.777.122*	*55.593.984*	*55.379.790*
Ontwerpbegroting 2015 nominaal	**633.920**	**1.445.949**	**2.124.191**	**2.810.012**	**3.490.510**	**4.174.385**
Mutaties:						
Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	–122.764	271.028	327.984	228.563	217.872	122.361
Uitdelen loon- en prijsontwikkeling	– 511.156	– 509.226	– 507.390	– 506.278	– 502.412	– 497.914
Stand ontwerpbegroting 2016 nominaal	*0*	*1.207.751*	*1.944.785*	*2.532.297*	*3.205.970*	*3.798.832*
Ontwerpbegroting 2016 totaal	**56.502.751**	**57.496.016**	**57.957.234**	**58.309.419**	**58.799.954**	**59.178.622**

Voor de aansluitingstabel van de ontvangsten premiegefinancierd wordt verwezen naar de aansluitingstabel bij artikel 5 van het verdiepingshoofdstuk.

B.1.3 HET VERDIEPINGSHOOFDSTUK

Dit onderdeel bevat het verdiepingshoofdstuk van de SZW-begroting. In deze paragraaf wordt voor alle artikelen op de SZW-begroting de mutatie van uitgaven en ontvangsten tussen de ontwerpbegroting 2015 en de huidige ontwerpbegroting 2016 gedetailleerd toegelicht. Dit gebeurt zowel voor de begrotingsgefinancierde als voor de premiegefinancierde regelingen.

B.1.3.1 Arbeidsmarkt

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 1 (x € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	17.525	22.442	22.417	23.407	22.407	22.407
Amendementen	– 375	– 375	– 375	– 375	– 375	– 375
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	121	– 984	– 1.032	168	– 32	– 32
Nieuwe mutaties:						
1. Budgettair neutrale herschikkingen	1.729	650	– 759	– 1.081	– 1.081	– 1.081
2. Overboekingen met departementen	– 396	– 500	– 500	– 500	– 120	
Stand ontwerpbegroting 2016	**18.604**	**21.233**	**19.751**	**21.619**	**20.799**	**20.919**

1. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.
2. Er zijn in totaal 6 overboekingen met andere departementen verwerkt.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 1 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	33.748	36.067	36.067	36.067	36.067	36.067
Nieuwe mutaties:						
1. Bijstelling raming boeteontvangsten	– 8.278	– 6.431				
Stand ontwerpbegroting 2016	**25.470**	**29.636**	**36.067**	**36.067**	**36.067**	**36.067**

1. Bijstelling van de raming boeteontvangsten op basis van realisatiegegevens.

B.1.3.2 Bijstand, Participatiewet, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 2 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	6.529.723	6.594.724	6.605.624	6.740.347	6.881.476	6.973.134
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	– 25.768	– 9.418	202.049	116.342	100.342	157.067
Nieuwe mutaties:						
1. Macro mutaties	24.681	12.625	– 101.335	– 136.469	– 158.006	– 182.582
2. Loon- en prijsbijstelling 2015	14.772	14.838	15.053	15.613	15.773	15.958
3. Budgettair neutrale herschikkingen	– 277	1.059	1.511	1.264	1.264	– 992
4. Taaleis	0	– 2.500	– 5.000	– 5.000	– 5.000	– 5.000
5. Harmonisatie instrumenten Participatiewet	0	– 5.000	– 7.000	– 10.000	– 13.000	– 14.000
6. Overboekingen met departementen	– 3.523	– 3.500				
7. Kasschuif sectorplannen	– 16.475	8.250	8.225			
Stand ontwerpbegroting 2016	**6.523.133**	**6.611.078**	**6.719.127**	**6.722.097**	**6.822.849**	**6.943.585**

1. De ramingen voor het Macrobudget participatiewetuitkeringen, AIO en de TW zijn aangepast op basis van ontwikkelingen in de werkloosheid en realisaties en op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV, de SVB en de gemeenten.
2. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten Macrobudget participatiewetuitkeringen, BBZ, AIO, TW en Onderstand CN op prijspeil 2015 te brengen.
3. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.
4. Door invoering van de Wet Taaleis ontstaat een hogere uitstroom uit de Participatiewet en nemen de uitkeringslasten af.
5. Het Macrobudget participatiewetuitkeringen is verlaagd omdat loonkostensubsidies worden stopgezet als betreffende werknemers een ziektewetuitkering ontvangen. Dit vloeit voort uit het wetsvoorstel Harmonisatie van instrumenten in de Participatiewet.
6. In 2015 en 2016 is een bedrag van € 3,5 miljoen overgeboekt naar het Gemeentefonds ten behoeve van extra inzet van centrumgemeenten op jeugdwerkloosheid.
7. Het betaalritme van de eerste en tweede tranche sectorplannen is gewijzigd. Met deze kasschuif wordt het kasritme van de beschikbare middelen daarop aangepast.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 2 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	500	500	500	500	500	500
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	26.000					
Nieuwe mutaties:						
1. Boedelscheiding SVB Nederlandse Antillen	903	3.475	2.572	2.572	2.572	
2. Correctie	– 500	– 500	– 500	– 500	– 500	– 500
3. Restituties	15.814					
Stand ontwerpbegroting 2016	**42.717**	**3.475**	**2.572**	**2.572**	**2.572**	

1. Opbrengsten uit de boedelscheiding van de SVB op de Nederlandse Antillen.
2. Correctie van de ontvangstenraming op terugontvangsten beleidondersteunende budgetten.
3. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen Bijstand aan zelfstandigen in 2014.

B.1.3.3 Arbeidsongeschiktheid

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 3 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	604	624	646	678	711	757
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	13	13	14	14	15	16
2. Ramingsbijstelling	136	128	118	110	102	93
Stand ontwerpbegroting 2016	**753**	**765**	**778**	**802**	**828**	**866**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
2. De ramingsbijstelling heeft betrekking op volume- en prijsontwikkelingen en op de koersverschillen tussen de dollar en de euro.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 3 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015 reëel	8.959.444	8.999.726	9.060.192	9.121.339	9.233.883	9.386.452
Mutaties:						
1. Uitvoering	94.492	94.895	74.627	60.594	60.049	52.662
2. Loon- en prijsbijstelling 2015	91.197	91.867	92.700	93.490	94.807	96.383
3. Overig	2.715	2.587	2.408	2.352	2.314	2.257
Stand ontwerpbegroting 2016 reëel	*9.147.848*	*9.189.075*	*9.229.927*	*9.277.775*	*9.391.053*	*9.537.754*
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	107.305	207.778	295.645	384.023	477.079	575.753
Mutaties:						
4. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	– 16.108	43.190	57.380	58.042	59.413	60.459
5. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2015	– 91.197	– 91.867	– 92.700	– 93.490	– 94.807	– 96.383
Stand ontwerpbegroting 2016 nominaal	*0*	*159.101*	*260.325*	*348.575*	*441.685*	*539.829*
Stand ontwerpbegroting 2016 totaal	**9.147.848**	**9.348.176**	**9.490.252**	**9.626.350**	**9.832.738**	**10.077.583**

1. Het geraamde aantal mensen met een IVA-uitkering en de gemiddelde jaaruitkering in de IVA zijn naar boven bijgesteld. Hierdoor zijn

de IVA-uitgaven opwaarts bijgesteld. De WGA-uitgaven zijn neerwaarts bijgesteld. Dit komt met name doordat de instroom in de WGA neerwaarts is bijgesteld en de doorstroom van de WGA naar de IVA opwaarts. Deze bijstellingen zijn gedaan op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV. De WAO-uitgaven zijn opwaarts bijgesteld. Dit komt met name door een hogere gemiddelde uitkering en een lagere uitstroom op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV.

2. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
3. Diverse overige mutaties.
4. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
5. Zie 2.

B.1.3.4 Jonggehandicapten

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 4 (x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	3.113.430	3.184.000	3.227.228	3.146.345	3.194.554	3.224.494
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	– 60.200	– 35.345	– 35.498	– 35.345	– 30.497	– 20.490
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	28.756	29.421	29.918	29.274	29.891	30.247
2. Uitvoering	21.466					
3. Compensatie Jeugdwerkloosheid	– 3.700	– 3.700				
Stand ontwerpbegroting 2016	**3.099.752**	**3.174.376**	**3.221.648**	**3.140.274**	**3.193.948**	**3.234.251**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
2. Bijstelling van de raming op basis van de Juninota van het UWV. De gemiddelde prijs valt hoger uit dan eerder is geraamd.
3. Uit het re-integratiebudget zijn ter dekking van de intensivering van de maatregelen Jeugdwerkloosheid middelen overgeheveld naar artikel 11 (zie artikel 11).

B.1.3.5 Werkloosheid

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 5 (x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	41.859	45.301	48.396	57.297	67.130	85.498
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	2.912	16.036	13.083	2.346	9.930	9.541
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	281	442	546	577	744	917
2. Uitvoering	3.530	4.841	5.271	1.337	1.236	1.846
Stand ontwerpbegroting 2016	**48.582**	**66.620**	**67.296**	**61.557**	**79.040**	**97.802**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
2. De raming van de IOW-uitgaven is naar boven bijgesteld op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV. De ontwikkeling van de IOW-uitgaven volgt meerjarig de doorwerking van WW-instroom uit voorgaande jaren, de AOW-leeftijdsverhoging en de

WW-duurverkorting. De uitgavenraming van de Cessantiawet is neerwaarts bijgesteld als gevolg van volume- en prijsontwikkeling.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 5 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015 reëel	7.495.036	7.321.433	7.242.252	7.159.532	6.801.605	6.416.032
Mutaties:						
1. Macro mutaties	– 530.034	– 774.640	– 905.405	– 994.107	– 924.758	– 896.688
2. Loon- en prijsbijstelling 2015	105.975	101.431	99.581	97.386	92.087	85.672
3. Betalingssystematiek WW	– 117.000					
4. Fraudewet	10.751	10.555	10.191	10.271	10.423	10.501
Stand ontwerpbegroting 2016 reëel	*6.694.728*	*6.658.779*	*6.446.619*	*6.273.082*	*5.979.357*	*5.615.517*
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	144.937	227.302	305.305	382.259	440.378	489.133
Mutaties:						
5. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	– 38.962	8.299	– 5.224	– 20.330	– 29.217	– 40.236
6. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2015	–105.975	–101.431	–99.581	–97.386	–92.087	–85.672
Stand ontwerpbegroting 2016 nominaal	*0*	*134.170*	*200.500*	*264.543*	*319.074*	*363.225*
Stand ontwerpbegroting 2016 totaal	**6.964.728**	**6.792.949**	**6.647.119**	**6.537.625**	**6.298.431**	**5.978.742**

1. Op basis van neerwaarts bijgestelde werkloosheidsramingen van het CPB en uitvoeringsinformatie van het UWV is de raming van het volume uitkeringsjaren WW meerjarig neerwaarts bijgesteld. Tevens is de raming van het saldo overige lasten en baten WW neerwaarts bijgesteld. Dit betreft onder meer de loonovername bij faillissement.
2. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
3. De betalingssystematiek van de WW-uitkering gaat als gevolg van de inkomensverrekening in de Wwz over van een wekensystematiek naar een maandsystematiek. De uitkering wordt dan na afloop van de maand waarop deze betrekking heeft uitbetaald. Dit zorgt voor een kaseffect waardoor de WW-uitgaven in 2015 € 117 miljoen lager uitkomen.
4. Naar aanleiding van een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep wordt de Fraudewet op punten aangepast. Dit leidt naar verwachting tot hogere WW-uitgaven.
5. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
6. Zie 2.

Ontvangsten premiegefinancierd artikel 5 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015 reëel	420.085	420.085	420.085	420.085	420.085	420.085
Mutaties:						
1. Uitvoering	– 41.494	– 41.494	– 41.494	– 41.494	– 41.494	– 41.494
2. Loon- en prijsbijstelling 2015	6.409	6.409	6.409	6.409	6.409	6.409
Stand ontwerpbegroting 2016 reëel	*385.000*	*385.000*	*385.000*	*385.000*	*385.000*	*385.000*
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	8.343	13.236	17.861	22.534	27.257	32.030
Mutaties:						
3. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	– 1.934	1.013	591	154	– 287	– 732
4. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2015	– 6.409	– 6.409	– 6.409	– 6.409	– 6.409	– 6.409
Stand ontwerpbegroting 2016 nominaal	*0*	*7.840*	*12.043*	*16.279*	*20.561*	*24.889*
Stand ontwerpbegroting 2016 totaal	**385.000**	**392.840**	**397.043**	**401.279**	**405.561**	**409.889**

1. Overheidswerkgevers zijn eigen-risicodragers voor de WW. De WW-uitgaven worden door UWV verhaald op deze werkgevers. De raming van de ontvangsten uit verhaal is naar beneden bijgesteld op grond van uitvoeringsinformatie van het UWV.
2. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
3. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
4. Zie 2.

B.1.3.6 Ziekte en zwangerschap

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 6 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	6.743	6.830	6.920	7.054	7.192	7.383
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	102	104	105	106	108	111
2. Uitvoering	521	482	442	408	373	334
3. Nadere afrekening over 2014	117					
Stand ontwerpbegroting 2016	**7.483**	**7.416**	**7.467**	**7.568**	**7.673**	**7.828**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
2. Bijstelling van de Ziekteverzekering Caribisch Nederland op grond van volume- en prijsontwikkelingen en vanwege koersverschillen tussen de dollar en de euro.
3. Begrotingsgefinancierde regelingen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. De nabetaling over 2014 heeft betrekking op de TAS.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 6 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015 reëel	2.595.946	2.590.438	2.586.962	2.590.376	2.589.123	2.587.797
Mutaties:						
1. Uitvoering	– 28.050	– 46.419	– 49.393	– 46.158	– 35.104	– 27.659
2. Loon- en prijsbijstelling 2015	39.213	39.621	39.643	39.924	40.177	40.318
3. Harmonisatie instrumenten Participatiewet		12.000	18.000	26.000	32.000	35.000
4. Overige mutaties	1.195	– 227	– 2.267	– 2.258	– 2.241	– 2.233
Stand ontwerpbegroting 2016 reëel	*2.608.304*	*2.595.413*	*2.592.945*	*2.607.884*	*2.623.955*	*2.633.223*
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	51.467	81.509	109.858	138.795	167.815	197.110
Mutaties:						
5. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	– 12.254	10.919	10.837	11.313	12.377	13.283
6. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2015	– 39.213	– 39.621	– 39.643	– 39.924	– 40.177	– 40.318
Stand ontwerpbegroting 2016 nominaal	*0*	*52.807*	*81.052*	*110.184*	*140.015*	*170.075*
Stand ontwerpbegroting 2016 totaal	**2.608.304**	**2.648.220**	**2.673.997**	**2.718.068**	**2.763.970**	**2.803.298**

1. De raming is bijgesteld op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV. Bij de WAZO zijn zowel het volume als de gemiddelde hoogte van de uitkering naar beneden bijgesteld. De ZW-uitgaven zijn op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV in beperkte mate naar boven bijgesteld.
2. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
3. Met het wetsvoorstel Harmonisatie van instrumenten in de Participatiewet komt de gemeentelijke doelgroep van de banenafspraak onder de no-riskpolis in de ZW te vallen.
4. Diverse overige mutaties.
5. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
6. Zie 2.

B.1.3.7 Kinderopvang

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 7 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	2.408.446	2.445.825	2.499.102	2.566.716	2.635.254	2.642.458
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	– 239.802	– 288.277	– 355.372	– 404.002	– 455.621	– 445.925
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	6.319	6.290	6.264	6.323	6.372	6.419
2. Budgettair neutrale herschikkingen	990	– 84	– 363	– 482	– 682	– 682
3. Technische correctie					557	
4. Kasschuif	– 1.176	717	459			
5. Intensivering kinderopvang	20.000	220.000	269.000	293.000	293.000	293.000
6. Uitvoering	– 43.000	– 19.000	– 19.000	– 43.000	– 43.000	– 43.000
Stand ontwerpbegroting 2016	**2.194.777**	**2.365.471**	**2.400.090**	**2.418.555**	**2.435.880**	**2.452.270**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
2. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.
3. Als gevolg van de stijging van de uitgaven in 2020 stijgen ook de uitgaven 2019 op kasbasis (AWIR-effect).

4. Kasschuif van middelen voor invoering van het peuterplan vanwege uitstel van invoering naar 2018 (€ 0,459 miljoen) en een kasschuif voor de subsidieregeling Versterking Taal- en Interactievaardigheden Beroepskrachten en Gastouders in de Kinderopvang (€ 0,717 miljoen).
5. Intensivering in de kinderopvangtoeslag door het verhogen van de toeslagpercentages vanaf 2016. De hiermee gepaard gaande hogere kosten in januari 2016 (€ 20 miljoen) worden in december 2015 betaald.
6. Ramingsbijstelling kinderopvangtoeslag op basis van uitvoeringsinformatie van de Belastingdienst.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 7 (x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	1.408.866	1.419.568	1.393.933	1.399.137	1.406.458	1.406.458
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	97.913	32.617	25.344	6.206	– 7.933	– 9.673
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	342					
2. Bijstelling ontvangstenraming	20.000	– 20.000				
Stand ontwerpbegroting 2016	**1.527.121**	**1.432.185**	**1.419.277**	**1.405.343**	**1.398.525**	**1.396.785**

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen Kinderopvangtoeslag in 2014.
2. Ramingsbijstelling ontvangsten kinderopvangtoeslag op basis van uitvoeringsinformatie van de Belastingdienst.

B.1.3.8 Oudedagsvoorziening

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 8 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	31.890	35.632	31.987	26.449	22.826	17.229
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	76.355					
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	366	368	375	361	371	368
2. Verlengen en uitbreiden Overbruggingsregeling AOW		400	700	900	3.900	10.700
3. Uitvoering	3.527	3.475	3.604	3.551	3.675	3.559
4. Overige mutaties		139	287	283	293	288
5. Nadere afrekening over 2014	1.199					
Stand ontwerpbegroting 2016	**113.337**	**40.014**	**36.953**	**31.544**	**31.065**	**32.144**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
2. De OBR wordt verlengd van 1-1-2019 tot 1-1-2023 en de OBR wordt verruimd door deze, voor wat betreft de versnelling van de verhoging van de AOW-leeftijd, ook open te stellen voor mensen die tussen 1 januari 2013 en 1 juli 2015 met Vut- of prepensioen zijn gegaan.
3. Bijstelling van de Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland op grond van volume- en prijsontwikkeling en op de koersverschillen tussen de dollar en de euro.
4. Diverse overige mutaties.
5. Begrotingsgefinancierde regelingen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. De nabetaling over 2014 heeft betrekking op de MKOB.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 8 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015						
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	621					
Stand ontwerpbegroting 2016	**621**					

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen OBR in 2014.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 8 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015 reëel	35.465.812	35.550.439	35.453.030	35.467.128	35.454.500	35.467.135
Mutaties:						
1. Uitvoering	40.829	65.524	112.622	131.704	143.381	139.064
2. Loon- en prijsbijstelling 2015	268.524	270.317	269.739	269.905	269.849	270.043
3. Tijdelijke inkomensondersteuning AOW	– 75.426					
4. Uitstel kostendelersnorm 1,5 jaar		27.000	104.000			
5. Versnelde verhoging AOW leeftijd		– 3.368	– 7.720	– 13.138	– 17.815	– 23.084
6. Overige mutaties	4.636	2.638	743	– 906	6.700	7.372
Stand ontwerpbegroting 2016 reëel	*35.704.375*	*35.912.550*	*35.932.414*	*35.854.693*	*35.856.615*	*35.860.530*
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	312.453	892.396	1.361.176	1.837.825	2.323.150	2.815.160
Mutaties:						
7. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentages	– 43.929	213.525	270.802	186.165	182.878	97.043
8. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2015	– 268.524	– 270.317	– 269.739	– 269.905	– 269.849	– 270.043
Stand ontwerpbegroting 2016 nominaal	*0*	*835.604*	*1.362.239*	*1.754.085*	*2.236.179*	*2.642.160*
Stand ontwerpbegroting 2016 totaal	**35.704.375**	**36.748.154**	**37.294.653**	**37.608.778**	**38.092.794**	**38.502.690**

1. De raming is op basis van uitvoeringsinformatie van de SVB bijgesteld. Het aantal mensen met een AOW-uitkering stijgt als gevolg van de gestegen levensverwachting.
2. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
3. Het wetsvoorstel inkomensondersteuning AOW is niet per 1-1-2015 maar per 1-2-2015 in werking getreden. Hierdoor is de financieringsschuif van algemene middelen naar het Ouderdomsfonds ook niet met ingang van 1-1-2015 geformaliseerd. De inkomensondersteuning is in januari 2015 nog uit de algemene middelen naar de SVB overgemaakt ten behoeve van de bevoorschotting door de SVB in januari. Dit is in de 1e suppletoire begroting 2015 geformaliseerd.
4. Omdat de invoering van de kostendelersnorm AOW met 1,5 jaar extra is uitgesteld tot 1 januari 2018 vallen de AOW-uitgaven in 2016 en 2017 hoger uit.
5. Door de versnelde verhoging van de AOW-leeftijd vallen ook de uitgaven aan de inkomensondersteuning AOW hoger uit.
6. Diverse overige mutaties.
7. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
8. Zie 2.

B.1.3.9 Nabestaanden

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 9 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	829	858	887	931	977	1.040
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	18	19	19	20	21	22
2. Uitvoering	208	195	183	173	162	151
3. Overige mutaties		11	23	23	24	25
Stand ontwerpbegroting 2016	**1.055**	**1.083**	**1.112**	**1.147**	**1.184**	**1.238**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
2. Bijstelling van de Algemene weduwen- en wezenverzekering Caribisch Nederland op grond van volume- en prijsontwikkeling en vanwege de koersverschillen tussen de dollar en de euro.
3. Diverse overige mutaties.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 9 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015 reëel	470.327	442.201	428.713	415.320	405.270	405.376
Mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	4.004	3.816	3.685	3.558	3.478	3.472
2. Overige mutaties	– 2.569	3.952	2.330	883	1.866	1.133
Stand ontwerpbegroting 2016 reëel	*471.762*	*449.969*	*434.728*	*419.761*	*410.614*	*409.981*
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	4.670	7.943	10.144	10.749	10.858	11.109
Mutaties:						
3. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	– 666	1.649	2.245	2.208	2.259	2.309
4. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2015	– 4.004	– 3.816	– 3.685	– 3.558	– 3.478	– 3.472
Stand ontwerpbegroting 2016 nominaal	*0*	*5.776*	*8.704*	*9.399*	*9.639*	*9.946*
Stand ontwerpbegroting 2016 totaal	**471.762**	**455.745**	**443.432**	**429.160**	**420.253**	**419.927**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2015 te brengen.
2. Diverse overige mutaties.
3. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
4. Zie 2.

B.1.3.10 Tegemoetkoming ouders

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 10 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	5.389.722	5.348.967	5.307.978	5.286.704	5.263.602	5.243.347
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	– 10.566	16.266	36.147	40.074	44.345	46.916
Nieuwe mutaties:						
1. Nader afrekening over 2015	1.238					
2. Geen woonlandbeginsel Marokko	2.300	1.200	1.800	1.700	1.600	1.500
3. Kinderbijslag Caribisch Nederland		1.740	1.740	1.740	1.740	1.740
4. Uitvoering	– 76.243	– 84.152	– 76.404	– 76.147	– 76.082	– 76.066
5. Verhoging WKB-bedragen	4.716	45.447	31.222	31.000	30.952	30.947
Stand ontwerpbegroting 2016	**5.311.167**	**5.329.468**	**5.302.483**	**5.285.071**	**5.266.157**	**5.248.384**

1. Begrotingsgefinancierde regelingen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. De nabetaling over 2014 heeft betrekking op de AKW.
2. Als gevolg van een uitspraak van het Hof van Den Haag mag op de WKB het woonlandbeginsel niet toegepast worden voor Marokko en moeten bestaande rechten geëerbiedigd worden.
3. Budgettair effect van het invoeren van een kinderbijslagvoorziening voor Caribisch Nederland.

4. Uitvoeringsinformatie van de belastingdienst geeft aanleiding om de eerdere raming van het kindgebonden budget naar beneden bij te stellen.
5. Ter ondersteuning van de inkomenspositie van gezinnen wordt het 2e kindbedrag eenmalig en het bedrag voor 3e en verdere kinderen structureel verhoogd.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 10 (x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	237.589	241.563	242.870	241.600	240.568	240.175
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	– 330	– 1.984	– 1.894	– 688	71	367
Nieuwe mutaties:						
1. Nader afrekening over 2015	2.100					
2. Overige mutaties	– 3	– 109	– 553	– 426	– 243	– 161
3. Verhoging WKB-bedragen	2	445	2.789	3.525	3.558	3.529
Stand ontwerpbegroting 2016	**239.358**	**239.915**	**243.212**	**244.011**	**243.954**	**243.910**

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen TOG, TOG+ en WKB in 2014.
2. Diverse overige mutaties.
3. De onder punt 5. bij de uitgaven opgenomen mutatie leidt ook tot hogere ontvangsten.

B.1.3.11 Uitvoering

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 11 (x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	462.130	409.864	359.257	353.033	333.241	331.196
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	2.487	49.691	72.871	60.208	47.932	41.041
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	658	582	510	502	473	470
2. Uitvoering		– 1.947	1.594	1.215	1.072	1.061
3. Budgettair neutrale herschikkingen	– 36.297	– 4.623	– 580	485	485	1.708
4. Harmonisatie instrumenten Participatiewet		1.000	1.000	1.000	2.000	2.000
5. Extra inzet jeugdwerkloosheid	3.700	3.700				
Stand ontwerpbegroting 2016	**432.678**	**458.267**	**434.652**	**416.443**	**385.203**	**377.476**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitvoeringskosten op prijspeil 2015 te brengen.
2. De ramingen zijn bijgesteld voor veranderde volumeprognoses van diverse regelingen.
3. Budgettair neutrale herschikkingen zowel binnen de totale uitvoeringskosten (begroting en premiegefinancierde) als binnen de SZW-begroting.
4. Met het wetsvoorstel Harmonisatie van instrumenten in de Participatiewet komt de gemeentelijke doelgroep van de banenafspraak onder de no-riskpolis in de ZW te vallen, de uitvoeringskosten voor het UWV nemen daardoor toe.
5. Ten behoeve van intensivering van de maatregelen Jeugdwerkloosheid zijn extra middelen beschikbaar gesteld (zie ook toelichting artikel 4).

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 11 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	10.000					
Stand ontwerpbegroting 2016	**10.000**					

Uitgaven premiegefinancierd artikel 11 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015 reëel	1.543.137	1.492.642	1.407.519	1.378.294	1.369.336	1.360.679
Mutaties:						
1. Macro mutaties		– 24.338	– 22.838	– 19.059	– 16.343	– 13.789
2. Loon- en prijsbijstelling 2015	2.243	2.174	2.042	2.015	2.014	2.026
3. Uitvoering	420	4.849	4.312	1.600	– 478	– 749
4. Overige mutaties	8.635	13.921	– 1.047	– 1.247	– 2.247	– 2.247
5. Kasschuiven	2.545	5.078	3.680	1.141	– 373	– 2.049
6. Herschikkingen binnen de totale uitvoeringskosten	48.754	– 11.847	– 17.852	– 18.817	– 19.519	– 21.086
Stand ontwerpbegroting 2016 reëel	*1.605.734*	*1.482.479*	*1.375.816*	*1.343.927*	*1.332.390*	*1.322.785*
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	13.088	29.021	42.063	56.361	71.230	86.120
Mutaties:						
7. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	– 10.845	– 6.554	– 8.056	– 8.835	– 9.838	– 10.497
8. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2015	– 2.243	– 2.174	– 2.042	– 2.015	– 2.014	– 2.026
Stand ontwerpbegroting 2016 nominaal	*0*	*20.293*	*31.965*	*45.511*	*59.378*	*73.597*
Stand ontwerpbegroting 2016 totaal	**1.605.734**	**1.502.772**	**1.407.781**	**1.389.438**	**1.391.768**	**1.396.382**

1. De raming is aangepast aan de ontwikkelingen in de werkloosheid.
2. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitvoeringskosten op prijspeil 2015 te brengen.
3. De raming is bijgesteld op basis van volumeontwikkelingen van de verschillende regelingen die worden uitgevoerd door het UWV en de SVB.
4. Diverse overige mutaties.
5. De kasschuiven betreffen correcties op eerder verwerkte kasschuiven.
6. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de totale uitvoeringskosten (zowel begrotings- als premiegefinancierd).
7. Nominale ontwikkeling van bovenstaande mutaties van de uitvoeringskosten (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
8. Zie 2.

B.1.3.12 Rijksbijdragen

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 12 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	13.952.163	14.340.968	15.106.410	15.320.204	15.507.182	15.719.710
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	– 744.610	– 1.546.410	– 2.084.410	– 2.012.510	– 1.938.410	– 1.940.210
Nieuwe mutaties:						
1. Macro mutaties	– 1.500	66.300	69.900	73.900	78.200	82.700
2. Uitvoering	– 1.016	156	298	601	1.002	1.318
3. Rijksbijdrage Ouderdomsfonds		286.300	286.700	129.300	77.400	77.600
Stand ontwerpbegroting 2016	**13.147.314**	**13.378.898**	**13.511.495**	**13.205.037**	**13.725.374**	**13.941.118**

1. De raming van de rijksbijdrage in de heffingskorting AOW is op basis van macro-economische gegevens bijgesteld.
2. De ramingen van de rijksbijdragen ZEZ, AO en Anw-tegemoetkoming zijn op basis uitvoeringsgegevens uit de juninota van het UWV bijgesteld.
3. De rijksbijdrage Ouderdomsfonds is bijgesteld op basis van macro informatie van het CPB.

B.1.3.13 Integratie en maatschappelijke samenhang

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 13 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	123.166	121.907	122.584	113.558	112.558	112.558
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	25.223	21.425	14.550	12.100	13.100	13.100
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	337	339	336	336	331	331
2. Budgettair neutrale herschikkingen	– 1.556	725	1.275	6.050	4.000	4.000
3. Overboekingen met andere departementen	– 126	– 118	– 118	– 118		
Stand ontwerpbegroting 2016	**147.044**	**144.278**	**138.627**	**131.926**	**129.989**	**129.989**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitgaven op prijspeil 2015 te brengen.
2. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.
3. Er zijn twee overboekingen met OCW en VWS verwerkt.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 13 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	1.000	800	600	200		
Stand ontwerpbegroting 2016	**1.000**	**800**	**600**	**200**		

B.1.3.96 Apparaat

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 96 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	277.741	228.340	223.522	215.609	215.399	215.269
Amendementen	750	750	750	750	750	750
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	11.565	1.039	1.039	– 461	– 461	– 461
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	1.035	884	865	831	830	830
2. Budgettair neutrale herschikkingen	446	5.491	7.444	8.136	8.161	8.266
3. Overboekingen departementen	1.293	1.734	1.732	1.732	1.732	1.732
4. Herverdeling prijzen kantoren		7.056	1.197	880	821	777
5. Rijksschoonmaakorganisatie	2.683	16.960	24.549	26.749	55.893	55.685
6. Kasschuif	– 500		500			
Stand ontwerpbegroting 2016	**295.013**	**262.254**	**261.598**	**254.226**	**283.125**	**282.848**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitgaven op prijspeil 2015 te brengen.
2. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.

3. Er zijn 9 overboekingen met andere departementen verwerkt. Twee daarvan (totaal € 1,7 miljoen) hebben betrekking op de inrichting van een gezamenlijk financieel dienstencentrum.
4. Interdepartementale herverdeling van de huisvestingsbudgetten in verband met de eenheidsprijzen voor huisvesting in 2020.
5. Vanaf 2016 wordt de Rijksschoonmaakorganisatie geleidelijk op de begroting van SZW geplaatst. Onder de uitgaven zijn zowel de transitiekosten als de kosten van de schoonmakers opgenomen. Onder de ontvangsten staan de schoonmaakkosten die bij departementen worden gedeclareerd.
6. Met een kasschuif sluiten de middelen «Van werk naar werk» beter aan op de behoefte.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 96 (x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	3.573	3.573	3.573	3.572	3.572	3.572
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	– 500	– 500	– 500	– 500	– 500	– 500
Nieuwe mutaties:						
1. Inningskosten Brzo		1.995	4.244	5.085	5.085	5.085
2. Rijksschoonmaakorganisatie		12.928	21.611	23.868	55.685	55.685
Stand ontwerpbegroting 2016	**3.073**	**17.996**	**28.928**	**32.025**	**63.842**	**63.842**

1. Doorberekening van de toezichtskosten Besluit Risico's Zware Ongevallen (Brzo) aan bedrijven met ingang van 2016.
2. Zie uitgavenmutatie nr. 5.

B.1.3.98 Algemeen

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 98 (x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	46.326	47.445	42.552	42.362	47.562	43.362
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	– 6.289	– 996	– 513	– 488	– 283	– 188
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2015	1.112	1.029	642	401	423	423
2. Budgettair neutrale herschikkingen	– 901	– 1.301	– 2.006	– 3.731	– 3.536	– 3.631
3. Overboekingen departementen	– 4.155	– 565	– 565	– 565	– 565	– 565
4. Uitvoeringskosten Kinderbijslag Caribisch Nederland	492	1.219	776	776	776	460
5. Kasschuif	– 1.600	400	1.200			
Stand ontwerpbegroting 2016	**34.985**	**47.231**	**42.086**	**38.755**	**44.377**	**39.861**

1. De loon- en prijsbijstelling 2015 is overgeheveld om de uitgaven op prijspeil 2015 te brengen.
2. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.
3. Er zijn 2 overboekingen met andere departementen verwerkt. Een bedrag van € 4,2 miljoen ten behoeve van de Landelijke Coördinatiepunten Fraudebestrijding is overgeboekt naar het Gemeentefonds.
4. De uitvoeringskosten Kinderbijslag Caribisch Nederland zijn toegevoegd aan het budget voor de Rijksdienst Caribisch Nederland.

5. De handhaving voorlichtingscampagne «weet hoe het zit» is een half jaar uitgesteld. Het gereserveerde budget voor deze campagne zal nu in 2016 tot uitgaven leiden. In de uitvoeringskosten van de sectorplannen dient een kasschuif van € 1,2 miljoen te worden verwerkt van 2015 naar 2017.

B.1.3.99 Nominaal en onvoorzien

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 99 (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand ontwerpbegroting 2015	19.383	42.225	66.489	84.594	90.898	92.898
Amendementen	– 375	– 375	– 375	– 375	– 375	– 375
Mutatie 1e suppletoire begroting 2015	12.497	5.509	– 14.901	– 17.386	– 10.905	6.588
Nieuwe mutaties:						
1. Uitdelen LPO naar artikelen	– 3.174	– 2.865	– 2.370	– 2.087	– 2.074	– 2.071
2. Budgettair neutrale herschikkingen		– 9.478	– 11.629	– 14.761	– 16.961	– 18.961
3. Overboekingen departementen	– 2.815	– 3.637	– 1.087	2.463	7.663	8.663
4. Diverse reserveringen en dekkingen	– 1.856	22.855	14.881	14.667	– 1.991	9.140
5. Kasschuif	– 10.953	6.048	9.307	1.524	– 5.926	
6. Voorschoolse voorziening peuters		10.000	20.000	30.000	40.000	50.000
7. Uitbreiding kraamverlof			40.000	65.000	70.000	70.000
8. Beschut werk		20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
9. Lage-inkomensvoordeel (LIV)				493.000	493.000	493.000
10. Uitvoeringskosten LIV			7.000	7.000	7.000	7.000
11. Loonkostenvoordelen					297.000	297.000
Stand ontwerpbegroting 2016	**12.707**	**90.282**	**147.315**	**683.639**	**987.329**	**1.032.882**

1. Toedeling van de loon- en prijsbijstelling 2015 naar de begrotingsartikelen om de budgetten op prijspeil 2015 te brengen.
2. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.
3. Er zijn 6 overboekingen met andere departementen verwerkt. De 2 voornaamste betreffen een uitname uit het Gemeentefonds in verband met de harmonisatie van het instrumentarium Participatiewet (€ 8 miljoen in 2016 oplopend tot € 23 miljoen in 2020) en een toevoeging aan het Gemeentefonds in verband met uitvoeringskosten ZZP pensioen (-/- € 4 miljoen in 2015 oplopend tot -/- € 14 miljoen in 2020).
4. Diverse reserveringen en dekkingen binnen de SZW-begroting.
5. Diverse kasschuiven.
6. Het kabinet heeft middelen vrijgemaakt waarmee gemeenten extra aanbod kunnen creëren, zodat alle peuters gebruik kunnen maken van een voorschoolse voorziening.
7. Per 1 juli 2017 wordt het kraamverlof verlengd naar 5 dagen. Dit leidt tot drie dagen extra kraamverlof.
8. Het kabinet geeft met een investering van cumulatief € 100 miljoen in de periode 2016–2020 een impuls aan het creëren van nieuw beschut werk.
9. Per 1 januari 2017 wordt het lage-inkomensvoordeel (LIV) ingevoerd via het Wetsvoorstel tegemoetkomingen loondomein. De LIV is een gericht loonkostenvoordeel dat het voor werkgevers aantrekkelijker maakt om mensen met lage inkomens aan te nemen of in dienst te houden. De LIV wordt na afloop van het jaar uitbetaald.
10. Uitvoeringskosten lage-inkomensvoordeel.
11. Per 1 januari 2018 worden de premiekortingen oudere en arbeidsgehandicapte werknemers omgevormd naar loonkostenvoordelen: een loonkostenvoordeel voor werkgevers voor het in dienst nemen van

deze werknemers. De loonkostenvoordelen worden na afloop van het jaar uitbetaald.

BIJLAGE 2 SOCIALE FONDSEN SZW

B.2.1 Inleiding

Inhoud

Deze bijlage beschrijft de financiering van de premie-uitgaven voor de budgetdisciplinesector Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA). Hiertoe zijn de door de Minister van SZW vast te stellen premiepercentages voor de volks- en werknemersverzekeringen opgenomen. In de laatste paragraaf wordt een overzicht gegeven van de exploitatiesaldi en vermogensposities van de sociale fondsen.

B.2.2 Financiering SZA-uitgaven 2015–2016

Premievaststelling

Jaarlijks stelt de Minister van SZW de premiepercentages volks- en werknemersverzekeringen vast. De voorstellen hiertoe voor 2016 zijn in tabel B.2.1 opgenomen. Deze premiestelling heeft het kabinet beoordeeld binnen het lastenkader voor huishoudens en bedrijven, de koopkrachtontwikkeling en het gewenste EMU-saldo. Een aantal premiepercentages is nog onder voorbehoud van (definitieve) vaststelling. Het saldo van de premie-inkomsten en de premiegefinancierde uitgaven (het exploitatiesaldo van de fondsen) telt mee voor de berekening van het EMU-saldo.

- *AOW en Anw:* de premiepercentages voor de AOW en Anw worden op hetzelfde niveau vastgesteld als in 2015. Bij het ouderdomsfonds zijn bij dit premiepercentage de premieopbrengsten niet voldoende om de uitgaven te dekken. De inkomsten van het ouderdomsfonds worden daarom aangevuld door middel van rijksbijdragen (zie artikel 12). Beide premies worden gecombineerd geheven met de loon- en inkomstenbelasting in de eerste en tweede schijf.
- *Sectorfondsen:* de sectorfondspremies voor 2016 worden in oktober 2015 door het UWV vastgesteld, op advies van de verschillende sectoren. Uit de sectorfondsen wordt het eerste halfjaar van een WW-uitkering gefinancierd. De in de tabel weergegeven premie van 1,72% is een gemiddelde. In werkelijkheid verschilt de premie per sector.
- *AWf:* het Algemeen Werkloosheidsfonds financiert de WW-uitkeringen met een duur langer dan 6 maanden. De Awf-werkgeverspremie wordt voorlopig vastgesteld op 2,48%, ongeveer 0,41 procentpunt hoger dan in 2015. De hoogte van de AWf-premie is nog onder voorbehoud van vaststelling van de sectorfondspremies. Als het UWV voor 2016 een andere (gemiddelde) sectorfondspremie vaststelt dan nu wordt verwacht, dan kan de AWf-werkgeverspremie worden aangepast, zodat het effect op de lasten neutraal is.
- *Ufo:* alleen overheidswerkgevers betalen de Ufo-premie. De Ufo-premie wordt op hetzelfde niveau vastgesteld als in 2015.
- *Uniforme opslag kinderopvang:* de premieopslag kinderopvang voor 2016 blijft met 0,50% gelijk aan die in 2015. De verplichte werkgeversbijdrage kinderopvang wordt door werkgevers in de marktsector betaald door middel van en opslag op de Aof-premie.
- *Aof:* de Aof-premie is (voorlopig) vastgesteld op 5,91%, een verhoging van 0,66 procentpunt ten opzichte van 2015. De Aof-premie is hoger vastgesteld om te compenseren voor lastenverlichtingen op andere werkgeversterreinen (zie voor het volledige beeld van werkgeverslasten de Miljoenennota 2016). Definitieve vaststelling van de Aof-premie vindt plaats in oktober.
- *Whk:* de premie voor de Werkhervattingskas, waaruit de uitkeringen voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) worden betaald, wordt

vastgesteld door het UWV. Een eerste inschatting duidt op een rekenpremie van 1,15% in 2016.

Tabel B.2.1 Premiepercentages voor de sociale verzekeringen (%)

premie	fonds	uitgaven	betaald door	2015	2016
AOW	Ouderdomsfonds	AOW	Werknemer	17,90%	17,90%
Anw	Nabestaandenfonds	Anw	Werknemer	0,60%	0,60%
Sfn	Sectorfondsen (gemiddelde premie)	WW, ZW, WGA	Werkgever	2,16%	1,72%
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds	WW, ZW, re-integratie	Werkgever	2,07%	2,48%
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid	ZW, WAZO, WGA overheid	Werkgever	0,78%	0,78%
Aof	Uniforme opslag kinderopvang	Kinderopvang	Werkgever	0,50%	0,50%
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds	WAO, WIA, WAZ, WAZO	Werkgever	5,25%	5,91%
Whk	Werkhervattingskas (rekenpremie)	WGA	Werkgever	1,15%	1,15%

B.2.3 Sociale fondsen 2015–2016

Exploitatiesaldi

De premiegefinancierde uitgaven worden vanuit de sociale fondsen gedaan. Op basis van de eerdergenoemde premiepercentages voor 2015 en 2016 en de verwachte ontwikkeling van de desbetreffende grondslagen zijn de ontvangsten van de sociale fondsen geraamd, zie tabel B.2.2 en B.2.3. Hierbij is rekening gehouden met de bijdragen aan de fondsen van het rijk en de onderlinge betalingen van de fondsen. Het saldo tussen betaalde en ontvangen onderlinge betalingen is voor alle voor SZW relevante sociale verzekeringen negatief, omdat uit enkele van deze fondsen premies voor de zorgverzekering worden betaald. Tegenover deze negatieve saldi staan dus positieve saldi bij de zorgfondsen.

In de onderstaande tabellen zijn de arbeidsongeschiktheidsfondsen (het Aof en de Whk) samengevoegd. Dit geldt eveneens voor de werkloosheidsfondsen (het AWf en de sectorfondsen). In de praktijk betreft het hier gescheiden fondsen. In tabel B2.4 worden de vermogens van de werkloosheidsfondsen wel afzonderlijk weergegeven.

Het exploitatiesaldo van de fondsen is het verschil tussen de premie-inkomsten en de premiegefinancierde uitgaven van de fondsen. In 2016 bedraagt dit saldo naar verwachting € 0,9 miljard voor alle fondsen samen, tegenover een exploitatiesaldo van – € 0,8 miljard over 2015. Doordat de economie inmiddels in een herstellende fase is en omdat de Aof- en Awf-premie zijn verhoogd, zien we in 2016 een vermogensoverschot ontstaan. Het positieve exploitatiesaldo in 2016 maakt onderdeel uit van het totale (negatieve) EMU-saldo.

Het exploitatiesaldo van het ouderdomsfonds is € 0,1 miljard. Het positieve exploitatiesaldo in 2016 wordt in het volgende jaar verrekend met de uitbetaling van de rijksbijdrage ouderdomsfonds. Het exploitatiesaldo van het Anw-fonds is in 2016 positief, de premie blijft hetzelfde terwijl de uitgaven dalen. Het positieve exploitatiesaldo van € 1,8 miljard in 2016 bij de arbeidsongeschiktheidsfondsen wordt voornamelijk veroorzaakt door de verhoging van de Aof-premie om te compenseren voor lastenverlichting op andere terreinen. Het exploitatiesaldo bij de WW is – € 1,6 miljard. Ondanks de gestegen werkgelegenheid, is de daling van de werkloosheid nog beperkt. Hierdoor zijn de WW-uitgaven relatief hoog. Daarnaast speelt de verlaging van de AWf-premies in 2009 een belangrijke

rol bij het exploitatietekort. Het negatieve exploitatiesaldo zorgt niet voor risico's met betrekking tot de uitbetaling van uitkeringen.

Tabel B.2.2 Overzicht sociale verzekeringen 2015[1] (x € 1 mln)

	AOW	Anw	WAO	WW	Totaal
Premies	24.068	1.016	11.453	7.414	43.951
Bijdragen van het rijk	12.967	8	230	145	13.350
Ontvangen onderlinge betalingen	–	–	1.105	1.001	2.106
Saldo Interest	15	16	5	– 31	4
Totaal Ontvangsten	**37.050**	**1.040**	**12.792**	**8.529**	**59.411**
Uitkeringen/ Verstrekkingen	35.704	472	10.435	7.939	54.551
Uitvoeringskosten	112	11	419	1.063	1.606
Betaalde onderlinge betalingen	734	31	1.738	1.589	4.092
Totaal Uitgaven	**36.551**	**514**	**12.592**	**10.592**	**60.249**
Exploitatiesaldo	**499**	**526**	**200**	**– 2.063**	**– 838**

[1] SZW en CPB (MEV 2016).

Tabel B.2.3 Overzicht sociale verzekeringen 2016 (x € 1 mln)

	AOW	Anw	WAO	WW	Totaal
Premies	24.486	1.069	13.241	7.570	46.365
Bijdragen van het rijk	12.909	8	231	148	13.295
Ontvangen onderlinge betalingen	–	–	1.189	857	2.046
Saldo Interest	16	21	15	– 47	5
Totaal Ontvangsten	**37.411**	**1.098**	**14.674**	**8.527**	**61.711**
Uitkeringen/ Verstrekkingen	36.748	456	10.670	7.749	55.623
Uitvoeringskosten	102	10	422	967	1.502
Betaalde onderlinge betalingen	449	29	1.797	1.406	3.680
Totaal Uitgaven	**37.299**	**495**	**12.889**	**10.122**	**60.805**
Exploitatiesaldo	**112**	**603**	**1.785**	**– 1.595**	**906**

SZW en CPB (MEV 2016).

Vermogensposities

In tabel B.2.4 wordt voor de jaren 2015 en 2016 de vermogenspositie van de verschillende fondsen weergegeven. De vermogens van de fondsen worden vergeleken met de normen. Een vermogen gelijk aan de norm geeft aan dat het fonds gemiddeld genomen over het jaar over voldoende financiële middelen beschikt om de uitkeringen te financieren. Overschotten en tekorten bij de fondsen gedurende het jaar worden aangehouden op een rekening-courant bij het Rijk. Indien er sprake is van een vermogenstekort zal het Rijk niet alleen tijdelijk gedurende het jaar maar ook langduriger deze tekorten moeten aanvullen via de rekening-courant.

Voor de sociale fondsen samen daalt het vermogenstekort in 2016 van – € 10,5 miljard naar – € 9,6 miljard. De achtergrond bij de huidige tekorten is voor een deel gelegen in de afspraken over de begrotingsregels. Daarin is een expliciete scheiding tussen uitgaven en inkomsten opgenomen. Een stijging van de uitgaven wordt daardoor niet gecompenseerd via een verhoging van de inkomsten.

Bij het ouderdomsfonds is het feitelijke vermogen ultimo 2016 € 1,0 miljard. Bij het nabestaandenfonds is sprake van een vermogensoverschot. Door het jaarlijkse positieve exploitatiesaldo neemt dit overschot

toe. Voor de arbeidsongeschiktheidsfondsen is het feitelijke vermogen in 2015 en 2016 respectievelijk € 2,2 miljard en € 4,0 miljard.

De WW-fondsen hebben in 2015 en 2016 een vermogenstekort. Dit zorgt niet voor risico's met betrekking tot de uitbetaling van uitkeringen. Deze fondsen maken onderdeel uit van de totale Rijksbegroting en zijn in feite niets anders dan een rekening van het UWV bij het ministerie van Financiën. Het ministerie van Financiën garandeert hiermee dat het UWV altijd over voldoende middelen kan beschikken. Het zogenoemde «leeglopen van de fondsen» vormt derhalve geen enkel risico voor de uitbetaling van werkloosheidsuitkeringen. Wel maken de exploitatietekorten, die de leegloop veroorzaken, onderdeel uit van het EMU-saldo in deze jaren.

Tabel B.2.4 Vermogens sociale fondsen (x € 1 mln)

	Ultimo 2015			Ultimo 2016		
	Feitelijk vermogen	Normvermogen	Vermogensoverschot	Feitelijk vermogen	Normvermogen	Vermogensoverschot
AOW	916	934	– 18	1.028	916	112
Anw	3.285	56	3.229	3.888	45	3.843
Arbeidsongeschiktheidsfondsen	2.226	540	1.686	4.012	548	3.464
WW-fondsen	– 13.165	2.233	– 15.398	– 14.760	2.220	– 16.981
Totaal sociale fondsen	**– 6.738**	**3.764**	**– 10.502**	**– 5.832**	**3.729**	**– 9.562**

CPB (MEV 2016).

BIJLAGE 3 KOOPKRACHT EN SPECIFIEKE INKOMENSEFFECTEN

B.3.1 Inleiding

In deze bijlage wordt de koopkrachtontwikkeling voor 2016 uitgebreid toegelicht. In paragraaf B.3.2 wordt de koopkrachtontwikkeling voor een aantal voorbeeldhuishoudens gepresenteerd. Hierbij is rekening gehouden met de algemene economische ontwikkeling (lonen, prijzen, etc.) en gebruik van regelingen die voor iedereen van toepassing zijn. Specifieke maatregelen die niet voor iedereen van toepassing zijn en waarvan het effect per huishouden kan verschillen (bijvoorbeeld wijzigingen in de kinderopvangtoeslag) zijn hier niet in meegenomen. Paragraaf B.3.3 gaat verder in op de effecten van specifieke maatregelen. Op basis van een representatieve steekproef van ongeveer 90.000 huishoudens, waarbij ook bekend is wat het gebruik is van specifieke regelingen, wordt een beeld geschetst van de totale koopkrachtontwikkeling.
Verder wordt in paragraaf B.3.4 ingegaan op de ontwikkeling van financiële prikkels bij werkaanvaarding. Ook wordt er stilgestaan bij de veranderingen in marginale druk als gevolg van kabinetsmaatregelen. In paragraaf B.3.5 wordt een nadere toelichting gegeven op relevante maatregelen die de koopkracht van verschillende huishoudens raken. De hier gepresenteerde effecten en maatregelen hebben alleen betrekking op Europees Nederland. Paragraaf B.3.6 bevat een overzicht van de maatregelen die de inkomens op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (Caribisch Nederland) raken.

De stapelingsmonitor die in de begroting van 2015 is opgenomen, is in deze begroting niet opnieuw opgenomen. Met de stapelingsmonitor werd onderzocht hoeveel huishoudens te maken zouden krijgen met maatregelen die niet in het koopkrachtbeeld worden meegenomen zoals bijvoorbeeld de wijzigingen in Wmo en AWBZ-voorzieningen vanuit de hervorming langdurige zorg, de invoering van de Participatiewet en de decentralisatie van de jeugdzorg. Hierbij is gekeken naar degenen die in 2011 gebruik maakten van deze regelingen (ex ante). De stapelingsmonitor beschrijft dus in feite het eindbeeld voor 2018. Omdat de maatregelen niet in belangrijke mate zijn gewijzigd, verandert het beeld niet meer. Voor de uitkomsten zij daarom verwezen naar de stapelingsmonitor in de begroting van 2015.

B.3.2 Algemeen koopkrachtbeeld (voorbeeldhuishoudens)

Het generieke inkomensbeeld wordt gepresenteerd in de vorm van een standaard koopkrachtoverzicht zoals weergegeven in tabel B.3.1. Deze cijfers laten voor achttien standaardhuishoudens de koopkrachtontwikkeling zien als gevolg van de gemiddelde loon- en prijsontwikkeling en als gevolg van generieke maatregelen, zoals aanpassingen in belastingen, (ziektekosten)premies, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget, die voor iedereen in de betreffende groep gelden. Voor huishoudens met kinderen wordt in de berekeningen uitgegaan van twee kinderen tussen 6 en 11 jaar oud.

Belangrijke ontwikkelingen die leiden tot het generieke koopkrachtbeeld in 2016 zijn:
- Een gemiddelde contractloonstijging van 1,4% in de markt.
- Stijging van het minimumloon met 1,71%, door de koppeling werkt dit ook door naar de uitkeringen.

- Stijging van consumentenprijzen met 1,22%.
- Een stijgende pensioenpremie voor werknemers van 7,03% naar 7,27%.
- Niet alle aanvullende pensioenen worden geïndexeerd.

Naast bovenstaande ontwikkelingen wordt het standaardkoopkrachtbeeld ook beïnvloed door de volgende maatregelen:
- Een toename van de gemiddelde nominale zorgpremie van € 1.158 naar € 1.243.
- Een verhoging van de lage inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet van 4,85% naar 5,5%.
- Verlenging van de tijdelijke verhoging van de normpercentages van de zorgtoeslag.
- Verhoging van de maximale arbeidskorting met € 883. Tegelijkertijd wordt de arbeidskorting eerder en volledig afgebouwd.
- Verhoging van het belastingtarief eerste schijf en verlaging van de belastingtarieven tweede en derde schijf met respectievelijk 0,05%-punt en 1,85%-punt.
- Verhoging van het startpunt van de vierde belastingschijf met € 8.836 naar € 66.422.
- Verhoging opbouwpercentage en maximumbedrag inkomensafhankelijke combinatiekorting met respectievelijk 2,159%-punt en € 617.
- Verhoging afbouwpercentage algemene heffingskorting naar 4,7958% en volledige afbouw naar 0.
- Het tweede-kindbedrag in het kindgebonden budget wordt met € 33 verhoogd. Daarnaast worden de derde en volgende kindbedragen verhoogd, maar dit is niet zichtbaar in het standaardkoopkrachtbeeld.
- Verhoging van de ouderenkorting met € 145.
- Afbouw van de dubbele algemene heffingskorting in de sociale zekerheid en versobering uitbetaling algemene heffingskorting aan de minstverdienende partner.

Het komende jaar is de koopkrachtontwikkeling positief voor veel huishoudens. Ruim 80% van de huishoudens gaat er in koopkracht op vooruit, waarbij de mediane koopkrachtontwikkeling uitkomt op +1,4%. Het kabinet trekt € 5 miljard uit voor het structureel verlagen van de lasten op arbeid. Dit komt vooral ten goede aan werkenden; werken wordt vooral voor lagere inkomens meer lonend. Zo wordt in 2016 de arbeidskorting verhoogd en het belastingtarief in de tweede en derde schijf verlaagd. Daarnaast wordt de derde belastingschijf verlengd. Werkenden gaan er hierdoor volgend jaar fors op vooruit. Het € 5 miljardpakket bevat verder een verhoging van de inkomensafhankelijke combinatiekorting en een intensivering in de kinderopvangtoeslag waardoor de combinatie van arbeid en zorg vergemakkelijkt wordt[53].

Niet iedereen kan nu al profiteren van het economisch herstel. Zo voelen pensioenfondsen nog steeds de gevolgen van de crisis. Het kabinet repareert de koopkracht van ouderen en uitkeringsgerechtigden door voor 2016 extra geld voor de ouderenkorting, de huurtoeslag en de zorgtoeslag vrij te maken.

[53] Met de invulling van de belastingherziening wordt tevens invulling gegeven aan de toezegging van de Minister van SZW aan het lid De Grave dat deze gericht is op het stimuleren van arbeidsparticipatie, het lonend maken van werk, het verlagen van de lasten op arbeid en het aantrekkelijk maken om mensen in dienst te nemen, zonder dat dit leidt tot aantasting van het sociaal minimum (Eerste Kamer, 33 716 nr. 33).

Vorig jaar sprong de inkomensachteruitgang van alleenverdieners met kinderen in het oog. Dit is vorig jaar deels gerepareerd door het afbouwpercentage van het kindgebonden budget te verlagen. Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen in 2014 is de SGP toegezegd dat het kabinet aandacht zal houden voor de positie van alleenverdieners met kinderen. Het kabinet komt zijn toezegging na door het tweede-kindbedrag in het kindgebonden budget in 2016 te verhogen en daarnaast grote gezinnen extra te ondersteunen door de bedragen in het kindgebonden budget voor derde en verdere kinderen structureel te verhogen en te uniformeren.

Tabel B.3.1 Standaard koopkrachteffecten in %[1]

Actieven	Raming 2015	Raming 2016
Alleenverdiener met kinderen		
modaal	– 2,3	1,8
2 x modaal	0,9	0,5
Tweeverdieners		
modaal + ½ x modaal met kinderen	0,6	3,7
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	1,2	2,2
modaal + modaal zonder kinderen	0,6	2,8
2 x modaal + modaal zonder kinderen	1,1	1,7
Alleenstaande		
minimumloon	0,9	5,3
modaal	0,6	2,8
2 x modaal	1,4	1,0
Alleenstaande ouder		
minimumloon	10,7	4,3
modaal	2,4	4,0
Inactieven	Raming 2015	Raming 2016
Sociale minima		
paar met kinderen	1,0	0,0
alleenstaande	– 0,3	0,0
alleenstaande ouder	– 0,3	0,0
AOW (alleenstaand)		
(alleen) AOW	0,2	0,8
AOW + € 10.000	– 0,6	0,1
AOW (paar)		
(alleen) AOW	– 0,2	0,3
AOW + € 10.000	– 1,4	0,1

[1] In het beeld (en elders in de begroting) is gerekend met de raming van de nominale zorgpremie van het Ministerie van VWS. Deze raming valt in 2016 € 16 lager uit dan de raming van het CPB. Een onderbouwing van de raming van het Ministerie van VWS is opgenomen in de begroting van het Ministerie van VWS.

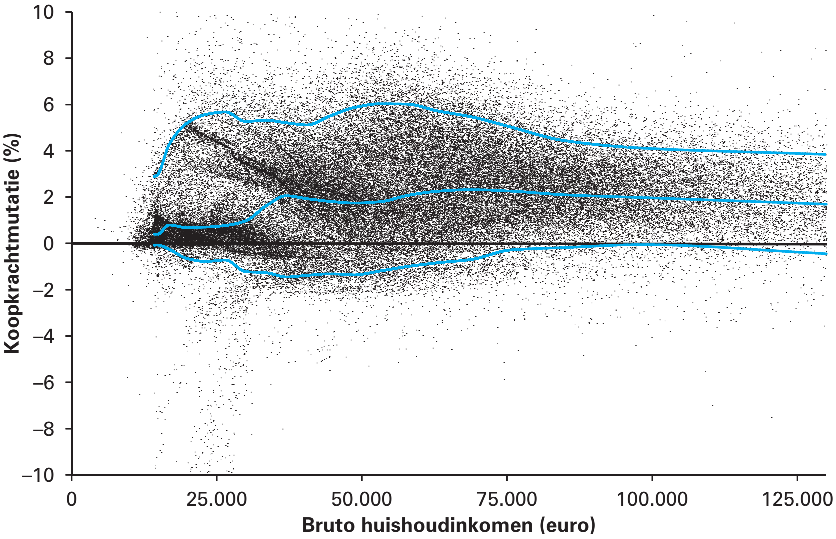
B.3.3 Algemeen koopkrachtbeeld (puntenwolk inclusief specifieke effecten)

Het koopkrachtbeeld op basis van voorbeeldhuishoudens zoals hierboven is gepresenteerd, houdt geen rekening met verschillen tussen specifieke huishoudens. Ook maatregelen die een deel van een bepaalde groep raken zijn niet in de effecten voor de voorbeeldhuishoudens verwerkt. Een grotere diversiteit van huishoudkenmerken en specifieke maatregelen zorgen voor een grotere spreiding in het koopkrachtbeeld dan de voorbeeldhuishoudens (tabel B.3.1) suggereren. De spreiding in het

koopkrachtbeeld wordt getoond in figuur B.3.1. In deze puntenwolk wordt voor een representatieve steekproef van ongeveer 90.000 huishoudens in kaart gebracht welke koopkrachteffecten zich voordoen, rekening houdend met de kenmerken van de huishoudens zoals de verdeling van inkomen over partners, de kosten van de woning, het aantal kinderen en een breed scala van specifieke maatregelen. Bij deze berekeningen is – zoals gebruikelijk – verondersteld dat zich geen veranderingen voordoen in de persoonlijke situatie van huishoudens. Met andere woorden, werkloosheid, baanaanvaarding of gezinsuitbreiding en dergelijke zijn niet meegenomen bij de doorrekeningen. Dergelijke veranderingen in de persoonlijke situatie hebben in veel gevallen een veel groter effect op de koopkracht van huishoudens dan de hier gepresenteerde statische koopkrachteffecten.

Er zijn dit jaar drie lijnen toegevoegd in de puntenwolk die de spreiding verduidelijken. De bovenste en onderste lijn, respectievelijk het 95ste en 5de percentiel, geven de bandbreedte aan waarbinnen de koopkracht van 90% van de huishoudens met een bepaald inkomensniveau valt. De middelste lijn geeft de mediane koopkracht per inkomensniveau aan. Deze lijnen sluiten aan bij de lijnen die het CPB al eerder presenteerde in de puntenwolken van de CEP- en MEV-rapporten.

Figuur B.3.1 Statische koopkrachtontwikkeling 2016 huishoudens naar bruto huishoudinkomen (incl. specifieke effecten)[1]

[1] SZW-berekeningen

Uit een puntenwolk is niet goed af te lezen hoeveel huishoudens precies te maken hebben met een koopkrachteffect van een bepaalde omvang. Ter aanvulling is daarom onderstaande tabel opgenomen die inzicht geeft in de verdeling van de koopkrachtontwikkeling uitgesplitst naar inkomens-hoogte, inkomensbron en het al dan niet hebben van kinderen.

Tabel B.3.2 Statische koopkrachtontwikkeling 2016									
	<-5%	– 5 tot – 2%	– 2 tot 0%	0 tot 2%	2 tot 5%	>5%	Totaal	Mediaan	Aantal (x1.000)
Inkomenshoogte[1]									
Minimum	1%	1%	14%	76%	5%	4%	100%	0,3%	370
Minimum-modaal	1%	1%	15%	51%	26%	6%	100%	0,8%	2.340
1x-1,5x modaal	0%	1%	22%	29%	40%	8%	100%	1,9%	1.590
1,5x-2x modaal	0%	1%	15%	32%	42%	11%	100%	2,2%	1.210
>2x modaal	0%	1%	8%	44%	44%	2%	100%	1,9%	1.670
Inkomensbron[2]									
Werkenden	0%	0%	5%	32%	54%	10%	100%	2,6%	4.520
Uitkeringsont-vangers	1%	0%	19%	72%	7%	1%	100%	0,2%	700
Gepensioneerden	1%	3%	35%	59%	2%	1%	100%	0,2%	1.780
Kinderen[3]									
Zonder kinderen	0%	1%	9%	39%	45%	6%	100%	2,1%	3.570
Met kinderen	0%	0%	5%	34%	48%	12%	100%	2,5%	1.810
Alle huishoudens	0%	1%	15%	43%	35%	6%	100%	1,4%	7.170

[1] Categorie minimum op basis van netto inkomen, overige op basis van bruto inkomen.
[2] Indeling op basis van belangrijkste inkomensbron van huishouden.
[3] Indeling naar kinderen op basis van aanwezigheid kinderen tot 18 jaar en exclusief gepensioneerden.

- Bij alle huishoudgroepen geldt dat de meerderheid van de huishoudens erop vooruit gaat. Over alle huishoudens bezien gaat zo'n 84% er per saldo in koopkracht op vooruit en circa 16% op achteruit.
- Binnen de groep werkenden gaat 64% er meer dan 2% op vooruit. Lagere inkomens gaan er meer op vooruit dan hoge inkomens. Dit is voornamelijk het gevolg van het pakket lastenverlichting.
- Van de huishoudens met kinderen gaat 60% er meer dan 2% op vooruit. Dit heeft onder andere te maken met verhogingen van de inkomensafhankelijke combinatiekorting, kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget.

B.3.4 Financiële prikkels voor werkaanvaarding

Naast een evenwichtig inkomensbeeld is het van belang dat het inkomensbeeld activerend is. Dat houdt in dat werken en/of meer werken loont en niet leidt tot een armoedeval. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar de werkloosheidsval, de herintredersval en de deeltijdval.

De werkloosheidsval laat het verschil in inkomen zien tussen werk en een bijstandsuitkering. Een hoger percentage betekent dat werken meer lonend is geworden. Uit tabel B.3.3 blijkt dat alleenstaanden en alleenstaande ouders erop vooruit gaan bij het aanvaarden van werk tegen het minimumloon. Werken wordt volgend jaar lonender door het € 5 miljardpakket aan lastenverlichting waarmee onder andere de arbeidskorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting verhoogd wordt. De inkomensvooruitgang bij werkaanvaarding voor alleenverdieners daalt licht. Dit komt door de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting.

De herintredersval toont de inkomensvooruitgang van alleenverdieners met een niet-werkende partner die (weer) aan het werk gaat. De herintredersval wordt gemeten door te kijken naar welk deel van het extra inkomen het huishouden inlevert aan belastingen, minder toeslagen, en kosten kinderopvang als de partner 3 dagen gaat werken. Dit wordt de

marginale druk genoemd. De tabel laat zien dat in 2016 de marginale druk daalt voor alle groepen herintreders. Zij profiteren van de verhoging van de arbeidskorting, de verlaging van het belastingtarief in de 2e en 3e schijf en de intensiveringen in de inkomensafhankelijke combinatiekorting en de kinderopvangtoeslag.

De deeltijdval laat zien hoeveel een huishouden inlevert als een in deeltijd werkende partner een dag meer gaat werken. Ook de deeltijdval wordt gemeten in termen van marginale druk. Tabel B.3.3 laat zien dat de deeltijdval fors verbetert voor alle huishoudens. Evenals de verbetering van de herintredersval is dit het gevolg van het pakket aan lastenverlichting op arbeid.

Tabel B.3.3 Arbeidsmarktprikkels

			vooruitgang in %
	2015	2016	Verschil[1]
Werkloosheidsval			
(inkomensvooruitgang bij aanvaarden werk in plaats van bijstand tegen minimumloon)[2]			
Alleenverdiener met kinderen[3]	4%	3%	0%
Alleenstaande	18%	24%	6%
Alleenstaande ouder (gaat 4 dagen werken)[3]	2%	6%	4%
			marginale druk in %
	2015	2016	Verschil[1]
Herintredersval			
(marginale druk bij aanvaarden werk niet-werkende partner)[2]			
Hoofd minimumloon, partner 3 dagen werk (0,6xminimumloon)[3]	81%	69%	– 12%
Hoofd modaal partner 3 dagen werk (1/2xmodaal)[3]	37%	29%	– 8%
Hoofd 2xmodaal partner 3 dagen werk (1/2xmodaal)[3]	43%	34%	– 9%
			marginale druk in %
	2015	2016	Verschil[1]
Deeltijdval minstverdienende partner[2]			
(Marginale druk bij dag extra werk)			
Hoofd minimumloon, partner van 3 naar 4 dagen werk (0,8xminimumloon)[3]	67%	54%	– 13%
Hoofd modaal partner van 3 naar 4 dagen werk (2/3xmodaal)[3]	56%	45%	– 11%
Hoofd 2xmodaal partner van 3 naar 4 dagen werk (2/3xmodaal)[3]	70%	59%	– 11%

[1] Vanwege afronding zijn de waarden niet altijd gelijk aan het verschil in de eerste twee kolommen.
[2] Er wordt uitgegaan van een voltijdbaan (5 dagen), tenzij anders vermeld.
[3] Er wordt uitgegaan van een huishouden met 2 kinderen tussen 6 en 11 jaar en gebruik van buitenschoolse opvang.

Tabel B.3.4 Gemiddelde marginale druk naar inkomenscategorie voor werknemers (%)

Bruto inkomen	2013	2014	2015	2016	Omvang (2015, in %)
< wml	33,5	29,2	28,4	23,3	20
1x–1,5x wml	48,4	48,2	49,4	48,9	20
1,5x–2x wml	49,8	49,7	48,9	50,6	22
2x–3x wml	50,4	51,1	49,6	52,4	25
>3x wml	54,9	56,0	56,1	55,0	14
Totaal	47,1	46,5	46,1	45,9	100

In tabel B.3.4 is de gemiddelde marginale druk voor werknemers weergegeven bij een bruto loonstijging (dit verschilt van de situatie in tabel B.3.3 waar het gaat om het meer uren werken). Deze is berekend

voor alle werknemers in de eerder genoemde representatieve steekproef, rekening houdend met alle fiscale en inkomensafhankelijke regelingen waar een huishouden mee te maken heeft. De hier getoonde marginale druk geeft aan hoeveel procent van de bruto loonstijging niet resulteert in een hoger besteedbaar inkomen. In 2016 daalt de marginale druk met name voor de lagere inkomens door de verhoging van de arbeidskorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Deze daling van de marginale druk is positief voor de arbeidsparticipatie van mensen met kleinere banen en lagere inkomens. Voor hogere inkomens kan de marginale druk stijgen door het langere afbouwtraject van de arbeidskorting.

B.3.5 Beschrijving maatregelen inkomensbeeld

In deze paragraaf wordt een nadere toelichting gegeven op de beleidsmaatregelen die de koopkracht van verschillende huishoudens raken. In tabel B.3.5 staan de maatregelen die voor 2016 van belang zijn. Hierbij is ook aangegeven in hoeverre deze maatregelen al dan niet in de puntenwolk en de frequentietabel in paragraaf B.3.3 zijn opgenomen. In alle voorstellen voor wetgeving en beleidsmaatregelen waarbij koopkrachteffecten voor specifieke groepen aan de orde zijn worden deze betreffende effecten ook vermeld. Hiermee wordt er invulling gegeven aan de motie Strik[54].

Tabel B.3.5 Overzicht van beleidsmaatregelen met inkomenseffecten in 2016

Thema	Beleidsmaatregel	Inkomenseffect	In puntenwolk verwerkt
1. Fiscaal generiek	Wijzigingen arbeidskorting	+/–	Ja
	Verhoging tarief eerste schijf	–	Ja
	Verlaging tarief tweede en derde schijf	+	Ja
	Verhoging startpunt vierde schijf	+	Ja
	Intensivering IACK	+	Ja
	Afbouw algemene heffingskorting	–	Ja
	Afschaffen ouderentoeslag box 3	–	Ja
	Beperkt indexeren tweede schijf	–	Ja
	Versobering uitbetaling algemene heffingskorting	–	Ja
	Verhoging ouderenkorting	+	Ja
	Inflatieverhogende maatregelen	–	Ja (via inflatie)
2. Kinderen	Intensivering kindgebonden budget	+	Ja
	Intensivering kinderopvangtoeslag	+	Ja
3. Zorg	Verhoging lage IAB-tarief	–	Ja
	Maatregelen zorgtoeslag	+	Ja
4. Wonen	Invoering passendheidsnorm in Woningwet	+	Nee
	Huursombenadering	+/–	Nee
	Beperking hypotheekrenteaftrek	+/–	Ja
5. Onderwijs	Vervallen overgangsrecht alleenstaande ouders Participatiewet	–	Nee
	Bescherming pensioenopbouw zelfstandigen	+	Nee
	Wijziging WIA-criterium loonkostensubsidie	–	Nee
	(Versnelde) verhoging AOW-leeftijd	–	Nee
	Uitbreiding Overbruggingsregeling	+	Nee
	Kostendelersnorm Anw/IOAW/IOAZ/TW	–	Nee
	Afbouw dubbele AHK in sociale zekerheid	–	Ja

[54] Eerste Kamer, 33 400 nr. O.

De maatregelen uit de bovenstaande tabel worden hieronder verder toegelicht:

1. Fiscaal generiek

Wijzigingen arbeidskorting
Een belastingplichtige heeft recht op arbeidskorting als hij één van de volgende inkomsten heeft: loon, winst uit onderneming of resultaat uit overige werkzaamheden. Het maximumbedrag van de arbeidskorting wordt met € 883 verhoogd van € 2.220 in 2015 naar € 3.103 in 2016. Het afbouwpunt van de arbeidskorting wordt verlaagd van € 49.770 naar € 34.015 in 2016. Daarnaast wordt de arbeidskorting voor de hoogste inkomens volledig afgebouwd naar 0. Deze veranderingen geven een positief inkomenseffect van 5,2% voor werkenden op het minimumloon en circa 1% voor werkenden met een inkomen rond € 50.000. Voor hogere inkomens loopt het positieve inkomenseffect weer af en slaat om in een negatief inkomenseffect van – 0,3% voor inkomens boven circa € 100.000.

Verhoging tarief eerste schijf
Het tarief van de eerste schijf gaat omhoog van 36,50% in 2015 naar 36,55% in 2016. Dit geeft een negatief inkomenseffect voor de meeste huishoudens van maximaal 0,05%.

Verlaging tarief tweede en derde schijf
De tarieven voor de tweede en derde schijf gaan omlaag van 42% in 2015 naar 40,15% in 2016. Huishoudens met een inkomen boven € 19.922 ondervinden hiervan een positief inkomenseffect. Een huishouden met een modaal inkomen gaat er hierdoor 1,1% op vooruit. Een huishouden met een twee keer modaal inkomen 2,1%.

Verhoging startpunt vierde schijf
Het startpunt van de vierde schijf wordt vanwege het € 5 miljardpakket in 2016 met € 8.000 verhoogd. Verhoging van het startpunt van de vierde schijf betekent feitelijk een verlenging van de derde schijf. Dit geeft voor de betroffen huishoudens een positief inkomenseffect van gemiddeld 1,1%.

Intensivering inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK)
Het opbouwpercentage van de IACK wordt met 2,159%-punt verhoogd in 2016 naar 6,159%. Daarnaast is ook het maximumbedrag met € 616 verhoogd naar € 2.769. Deze maatregelen zorgen voor een positief inkomenseffect bij tweeverdieners met kinderen en alleenstaande ouders. Voor tweeverdieners waarvan de kostwinner een modaal inkomen en de minstverdienende partner ½x modaal verdient is het inkomenseffect 0,6%. Een alleenstaande ouder met een modaal inkomen gaat er door de wijzigingen in de IACK 1,9% op vooruit.

Afbouw algemene heffingskorting
Iedere belastingplichtige heeft recht op de algemene heffingskorting. In 2016 wordt het afbouwpercentage van de algemene heffingskorting verhoogd van 2,32% in 2015 naar 4,7958%. Daarnaast wordt de algemene heffingskorting voor de hoogste inkomens volledig afgebouwd naar 0. Dit geeft een negatief inkomenseffect voor belastingplichtigen met een inkomen boven € 19.922, dat oploopt tot – 2,6% voor belastingplichtigen met een inkomen van circa € 72.000.

Afschaffen ouderentoeslag box 3
Vanaf 2016 wordt de extra vrijstelling voor ouderen in box 3 (ouderentoeslag) afgeschaft. Het negatieve inkomenseffect voor de betroffen huishoudens is gemiddeld 1,2%. De spreiding van de inkomenseffecten is echter groot, doordat voor een kleine groep ouderen met vermogen hierdoor ook het recht op huur- of zorgtoeslag vervalt.

Beperkt indexeren 2e schijf
Met ingang van 2011 wordt de bovengrens van de tweede schijf maar voor 75% geïndexeerd, zodat vergeleken met volledige indexatie de tweede schijf verkort wordt en de derde schijf verlengd. Aangezien voor belastingplichtigen jonger dan de AOW-leeftijd de totaaltarieven van de tweede en derde schijf sinds 2013 gelijk zijn is deze maatregel alleen van belang voor belastingplichtigen vanaf de AOW-leeftijd, die geboren zijn na 1945.

Versobering uitbetaling algemene heffingskorting
De minstverdienende partner die niet genoeg belastbaar inkomen heeft om de algemene heffingskorting te verzilveren, krijgt deze toch uitbetaald als de partner genoeg belasting betaalt. Om de arbeidsparticipatie te bevorderen wordt sinds 2009 stapsgewijs over een periode van vijftien jaar de uitbetaling van de algemene heffingskorting afgebouwd. Het gevolg hiervan is dat de minstverdienende partner een grotere prikkel ervaart om (meer) te gaan werken. De minstverdienende partner geboren vóór 1 januari 1963 is uitgezonderd van de maatregel. In 2016 zijn er ongeveer 360.000 huishoudens waarvoor geldt dat de overdraagbaarheid wordt afgebouwd. Zij ondervinden een gemiddeld negatief inkomenseffect van – 0,4%.

Verhoging ouderenkorting
De ouderenkorting wordt verhoogd van € 1.042 in 2015 naar € 1.187 in 2016. Gepensioneerden met een inkomen tot € 35.949 ondervinden hiervan een positief inkomenseffect van gemiddeld 0,7%.

Inflatieverhogende maatregelen
Vanaf 1 januari 2016 geldt er een aantal nieuwe fiscale maatregelen die effect hebben op de prijzen die de consument betaalt. Het gaat dan om een verhoging van de energiebelasting en een tariefverhoging in de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. Deze maatregelen hebben een negatief effect op de koopkracht en worden meegenomen in de inflatie.

2. Kinderen

Intensivering kindgebonden budget
In 2016 worden de bedragen in het kindgebonden budget vanaf het tweede kind verhoogd. Het tweede-kindbedrag wordt met € 33 verhoogd, het derde-kindbedrag met € 100 en de bedragen vanaf het vierde kind met € 177. Daarmee worden de bedragen vanaf het derde kind geüniformeerd. Met name de grotere gezinnen profiteren hiervan. 40% van alle gezinnen met twee kinderen heeft een positief inkomenseffect door deze maatregel; 48% van alle gezinnen met drie kinderen en bijna 2/3^{e} (65%) van alle gezinnen met meer dan drie kinderen. Onder de gezinnen met meer dan twee kinderen gaan met name de alleenstaande ouders en de alleenverdieners erop vooruit. Een alleenverdienersgezin met vier kinderen en een modaal inkomen gaat er bijvoorbeeld door deze maatregel € 310 op vooruit. Dat is een positief inkomenseffect van ongeveer 1,2%.

Intensivering kinderopvangtoeslag
In het kader van de belastingherziening worden de eerste- en tweede-kindtabel van de kinderopvangtoeslag voor bijna iedereen vanaf 2016 met 5,8%-punt verhoogd. De allerhoogste toeslagpercentages zijn gemaximeerd om het uitgangspunt bij de kinderopvangtoeslag, namelijk dat ouders een ouderbijdrage betalen, voor alle huishoudens in stand te houden. Alle huishoudens met kinderopvangtoeslag gaan erop vooruit. Het mediane inkomenseffect is 0,6%.

3. Zorg

Verhoging lage IAB-tarief
Het verschil in de percentages van de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekeringswet (IAB) tussen werkgevers en mensen zonder werkgever, wordt verkleind tot 1,25% in 2016. Het verschil bedroeg 2,1% in 2015. Dit zorgt voor een negatief inkomenseffect voor mensen die zelf de IAB betalen. Een paar met AOW en een aanvullend pensioen van € 10.000 gaat er door deze maatregel bijvoorbeeld 0,3% op achteruit.

Maatregelen zorgtoeslag
Via de zorgtoeslag wordt een inkomensafhankelijke tegemoetkoming verstrekt die het voor huishoudens met lage en middeninkomens mogelijk moet maken de nominale zorgpremies en het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering te betalen. In 2016 wordt de zorgtoeslag ten opzichte van 2015 licht verhoogd. Deze verhoging van de zorgtoeslag wordt bereikt door de normpercentages die de hoogte van de zorgtoeslag bepalen in 2016 neerwaarts aan te passen. Het normpercentage voor eenpersoonshuishoudens daalt van 2,395% in 2015 naar 2,380% in 2016. Het normpercentage voor meerpersoonshuishoudens daalt van 5,265% in 2015 naar 5,220% in 2016. Deze maatregelen staan los van de stijging van de zorgtoeslag als gevolg van de hogere nominale zorgpremie. Het positieve inkomenseffect loopt op tot 0,1%.

4. Wonen

Invoering passendheidsnorm in Woningwet
In de onlangs herziene Woningwet wordt per 2016 een passendheidsnorm ingevoerd. Deze norm bepaalt dat corporaties ten minste aan 95% van de woningzoekende huishoudens met (potentieel) recht op huurtoeslag een woning moeten toewijzen met een huurprijs tot ten hoogste de voor dat huishouden toepasselijke aftoppingsgrens. De inkomensgevolgen zijn sterk afhankelijk van de invulling die de corporaties eraan gaan geven, beoogd is dat huurtoeslagontvangers in goedkopere woningen zullen worden gehuisvest, wat positieve inkomenseffecten voor deze groep zal hebben.

Huursombenadering
Het voornemen is om per 1 juli 2016 in het huurbeleid de inkomensafhankelijke huurverhoging te vervangen door een huursombenadering. De maximale individuele huurstijging wordt dan onafhankelijk van het inkomen vastgesteld op maximaal 2,5% boven de inflatie. Voor corporaties geldt daarnaast de beperking dat de huursom inclusief harmonisatie maar mag stijgen met maximaal 1% per jaar. Daarnaast is het voornemen een vijfjaarlijkse inkomenstoets in te voeren voor huishoudens waarin nog geen lid de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. Op grond hiervan kan, als het inkomen uitkomt boven € 38.950 de huur met 4%, in plaats van 2,5% worden verhoogd. In het algemene koopkrachtbeeld wordt met

de huurstijging rekening gehouden via de consumentenprijsindex. Deze zal als gevolg van de, met name in de corporatiesector meer beperkte huurstijging, minder stijgen. Het effect voor individuele huishoudens hangt af van het inkomen van de huurder, of de woning bij een corporatie wordt gehuurd of niet, en in welke mate de verhuurder de ruimte die het huurbeleid biedt voor huurstijgingen daadwerkelijk benut. Uitgaande van een volledig gebruik van de ruimte voor huurverhogingen is er voor zittende huurders van corporatiewoningen op jaarbasis vanaf 1 juli 2016 een positief inkomenseffect van gemiddeld 0,1% voor huurtoeslagontvangers, oplopend tot 0,4% voor huishoudens zonder huurtoeslag met een inkomen onder de € 38.950. Voor ouderenhuishoudens is ook bij een hoger inkomen sprake van een positief inkomenseffect.

Beperking hypotheekrenteaftrek
De hypotheekrenteaftrek wordt aangepast voor bestaande en nieuwe hypotheken. Vanaf 2014 is begonnen het maximale aftrektarief in de vierde schijf stapsgewijs te verlagen naar 38%. Dit gebeurt in stappen van ½%-punt per jaar. Daarbij wordt de opbrengst van deze maatregel teruggeven door de derde schijf te verlengen. Voor alle hypotheken wordt in 2016 de aftrek inkomstenbelasting daardoor maximaal mogelijk tegen 50,5% en wordt de derde schijf (extra) verlengd met bijna € 550. Voor 90% van de betroffen huishoudens ligt het inkomenseffect in 2016 tussen – 0,1% en + 0,1%.

5. Sociale zekerheid

Vervallen overgangsrecht alleenstaande ouders Participatiewet
Als gevolg van de hervorming kindregelingen is de aanvulling van 20% van het minimumloon voor alleenstaande ouders in alle minimumregelingen per 2015 vervangen door de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget. Een beperkte groep alleenstaande ouders in de Participatiewet heeft de aanvulling een jaar langer behouden. Dit overgangsrecht vervalt per 1 januari 2016.

Bescherming pensioenopbouw zelfstandigen
Per 1 januari 2016 worden lijfrenten binnen zekere grenzen in de Participatiewet niet meer als vermogen aangemerkt. Daarnaast wordt de vrijlating voor inkomsten uit arbeid van zelfstandigen binnen de Participatiewet verruimd.

Wijziging WIA voor personen die hebben gewerkt met loonkostensubsidie
In de huidige WIA-systematiek worden mensen die gewerkt hebben met loonkostensubsidie vrijwel altijd volledig arbeidsongeschikt verklaard omdat zij geen regulier werk kunnen verrichten op wml-niveau. Dit neemt niet weg dat zij wellicht een andere functie met loonkostensubsidie zouden kunnen vervullen. Personen die vanaf 1 oktober 2016 in de WIA stromen en voorheen met loonkostensubsidie hebben gewerkt, worden met een nieuw arbeidsongeschiktheidscriterium beoordeeld. Hierdoor daalt het gemiddelde arbeidsongeschiktheidspercentage.

(Versnelde) verhoging AOW-leeftijd
In 2013 is gestart met het stapsgewijs verhogen van de AOW-leeftijd. Vanaf 2016 wordt een versnelling aangebracht in de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd als gevolg van de Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd. In 2016 wordt de AOW-leeftijd met 3 maanden verhoogd naar 65 jaar en 6 maanden.

Uitbreiding Overbruggingsregeling
Voor mensen die tussen 1 januari 2013 en 1 juli 2015 met vroegpensioen zijn gegaan en zich niet hebben kunnen voorbereiden op de versnelde AOW-leeftijdsverhoging wordt vanaf 2016 ook voorzien in compensatie door middel van de Overbruggingsregeling. Deze uitbreiding voor deze groep geldt alleen voor het AOW-gat dat het gevolg is van de versnelde leeftijdsverhoging.

Overgangsrecht kostendelersnorm Anw/IOAW/IOAZ/TW
Bij de minimumregelingen Anw, IOAW, IOAZ en TW wordt de uitkering voor personen die samenwonen met een of meer volwassenen geleidelijk verlaagd van 70% naar 50% van het minimumloon in 2019. In 2016 krijgt deze groep 65% van het minimumloon.

Afbouw dubbele AHK in sociale zekerheid
Sinds januari 2012 wordt de dubbele algemene heffingskorting in de sociale zekerheid (excl. AOW) afgebouwd. In de structurele situatie hebben uitkeringsgerechtigden, evenals alleenverdieners in de fiscaliteit, recht op eenmaal de algemene heffingskorting. De afbouw van de dubbele heffingskorting in de sociale zekerheid wordt in de jaren 2014 tot en met 2017 echter getemporiseerd, zodat per jaar 2,5%-punt wordt afgebouwd in plaats van 5%-punt per jaar. Dit betreft een tijdelijke koopkrachtmaatregel voor sociale minima die is afgesproken in het Regeerakkoord. Per saldo resulteert nog steeds een negatief inkomenseffect van gemiddeld 0,3% voor bijstandsgerechtigden.

B.3.6 Maatregelen Caribisch Nederland

De eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba zijn met ingang van 10 oktober 2010 afzonderlijke openbare lichamen van Nederland. Daarom wordt vanaf de begroting 2012 ook aandacht besteed aan maatregelen en ontwikkelingen die de inkomens in Caribisch Nederland raken. Voor Caribisch Nederland beschikt SZW niet, zoals voor Europees Nederland, over betrouwbare ramingen van de contractloonontwikkeling, de indexatie van de pensioenen en de inflatie. Hierdoor is het niet mogelijk om de koopkrachtontwikkeling kwantitatief te visualiseren, zoals dat voor de Europees-Nederlandse situatie wordt gedaan. Wel wordt de inflatieontwikkeling nauwgezet door het CBS gemonitord.

Daarnaast publiceert het CBS, in opdracht van het Rijk, sinds augustus 2014 cijfers over het Bruto Binnenlands Product (BBP) en sinds februari 2015 cijfers over de inkomens in Caribisch Nederland. Dit biedt inzicht in de omvang van de economie en het besteedbare inkomen van huishoudens op de drie eilanden afzonderlijk.

Prijsontwikkeling en indexering van uitkeringen
Jaarlijks worden het minimumloon, de AOV, de AWW, en de Onderstand geïndexeerd op basis van de gerealiseerde prijsontwikkeling in het derde kwartaal van het voorgaande jaar. Per 1 januari 2016 zullen de uitkeringen en het minimumloon dan ook geïndexeerd worden met de consumentenprijsindex (CPI) van het derde kwartaal van 2015.
Nieuwe inzichten op basis van de Inkomensstatistiek Caribisch Nederland hebben, naast de reguliere indexatie, aanleiding gegeven voor een extra verhoging van het wettelijk minimumloon (wml) en uitkeringen voor Saba en Sint-Eustatius. Het wml en daarmee de uitkeringen zullen met 6,5% voor Saba en 4% voor Sint-Eustatius verhoogd worden. Uit de Inkomensstatistiek Caribisch Nederland bleek dat er geen ruimte was voor een extra verhoging voor Bonaire.

De extra verhoging van de uitkeringen en het wml heeft een positief inkomenseffect voor huishoudens op Saba en Sint-Eustatius. In de CN-week van juni 2015 is bovendien met de bestuurscolleges afgesproken dat de staatssecretaris van SZW zich beraadt op een aanvullend pakket ter grootte van circa € 300.000 (waarvan ook huishoudens op Bonaire profiteren).

Introductie kinderbijslag BES
Op dit moment kent Caribisch Nederland alleen een kindertoeslag Onderstand en een fiscale tegemoetkoming in de kosten voor het onderhoud van kinderen, waardoor een adequate vorm van kinderbijslag voor alle inwoners met kinderen nog ontbreekt. In verband met de verzilveringsproblematiek en onder verwijzing naar het UNICEF-rapport «Koninkrijkskinderen» vroeg de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties onder andere of de regering bereid is om in Caribisch Nederland een systeem van kinderbijslag in te voeren[55]. Tevens is bij gelegenheid van de SZW-begrotingsbehandeling 2014 in de Tweede Kamer in verband met de motie Schouten[56] door het kabinet aan het parlement toegezegd om de mogelijkheden voor de omvorming van de kinderkorting in een kinderbijslagregeling te onderzoeken. Daarnaast is op 27 november 2014 de motie Schouten-Van Laar[57] aanvaard die verzoekt om voor Caribisch Nederland een kinderbijslagregeling per 1 januari 2016 op te stellen waarbij niemand erop achteruitgaat. Vanaf 1 januari 2016 zal dan ook de kinderbijslag in worden gevoerd in Caribisch Nederland, onder voorbehoud van parlementaire instemming.

De kinderbijslag BES zal, als gevolg van het voorstel, bij inwerkingtreding circa 456 USD per jaar per kind bedragen. Dit bedrag is gebaseerd op het maximale bedrag per kind dat gezinnen op dit moment voor de eerste twee kinderen via de belastingen kunnen verzilveren en waarvan is beoogd dat zij er niet op achteruitgaan in inkomen. Gezinnen met meer dan twee kinderen en het maximum aan fiscale tegemoetkoming gaan er op vooruit omdat dit voorstel uitgaat van een vast bedrag per kind en geen maximum stelt bij twee kinderen.

Gezinnen in de Onderstand gaan er eveneens op vooruit. De onderstand is een vorm van bijstand. Deze gezinnen ontvangen op dit moment een kindertoeslag voor maximaal drie kinderen. Ouders in de onderstand ontvangen de nieuwe kinderbijslag BES naast de kindertoeslag. De overige groep huishoudens met kinderen met een inkomen onder de belastingvrije som ontvangt op dit moment geen tegemoetkoming voor de kosten in het onderhoud van kinderen. Zij zullen deze nu wel gaan ontvangen waardoor er een positief inkomenseffect van circa 456 USD per jaar per kind ontstaat. Dit bedrag kan nog aan verandering onderhevig zijn, afhankelijk van de ontwikkeling van de inflatie en de besluitvorming over de eerder genoemde additionele inzet van circa € 300.000.

[55] Eerste Kamer, 33 750 IV, O.
[56] Tweede Kamer, 33 750 XV, nr. 56.
[57] Tweede Kamer, 34 000 XV, nr. 36.

BIJLAGE 4 ZBO's EN RWT's

Deze bijlage bevat in tabel B4.1 een overzicht van de zelfstandige bestuursorganen (ZBO) en rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT) die onder de verantwoordelijkheid van het moederdepartement vallen. In tabel B4.2 zijn de bijdragen aan de ZBO's en de RWT's opgenomen die onder de verantwoordelijkheid van een ander Ministerie vallen. De opgenomen bedragen betreffen de in de beleidsartikelen in de budgettaire tabellen onder het instrument «Bijdrage aan ZBO's/RWT's» verantwoorde uitgaven van de begrotings- en de premiegefinancierde regelingen, verminderd met de relevante ontvangsten.

Tabel B.4.1 Overzicht ZBO's en RWT's vallend onder Ministerie SZW

Naam organisatie	ZBO	RWT	Functie	Begrotings-artikel	Raming 2016 (x € 1 mln)	Verwijzing
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) inclusief BKWI	x	x	Het UWV voert de sociale verzekeringen voor werknemers, zelfstandigen en jonggehandicapten uit. Werkzoekenden kunnen terecht voor het vinden van werk of het aanvragen van een uitkering, werkgevers voor vacaturebemiddeling en informatie over de arbeidsmarkt. Daarnaast verleent het UWV ontslagvergunningen en tewerkstellingsvergunningen, verricht keuringen en indicatiestellingen en geeft arbeidsrechtelijke informatie. Het BKWI is opgericht om het geheel aan centrale voorzieningen binnen de keten van werk en inkomen te beheren en door te ontwikkelen.	3,4,5,11	1.962,3	www.uwv.nl en www.bkwi.nl
Sociale Verzekeringsbank (SVB)	x	x	De SVB voert voor verschillende overheidsorganisaties regelingen en wetten uit.	11	216,0	www.svb.nl
Inlichtingenbureau (IB)		x	Het IB ondersteunt gemeenten bij hun wettelijke taken in het kader van de sociale zekerheid. Het doel is bestrijding van fraude en bevorderen van samenwerking tussen de verschillende organisaties door gegevensuitwisseling tussen gemeenten en derden in de keten van werk en inkomen.	11	5,7	www.inlichtingenbureau.nl

Tabel B.4.2 Overzicht ZBO's en RWT's vallend onder andere Ministeries

Naam organisatie	Ministerie	ZBO	RWT	Functie	Begrotings-artikel	Raming 2016 (x € 1 mln)	Verwijzing
Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)	VenJ	x		Het COA is verantwoordelijk voor de opvang, begeleiding en uitstroom (uit de opvang) van asielzoekers in Nederland.	13	28,3	www.coa.nl

BIJLAGE 5 MOTIES EN TOEZEGGINGEN

B.5.1 Afgehandelde moties

Overzicht van de door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2005–2006			
ID[1]	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
371	Kamerstukken II, 2008–2009, 31 700 XV, nr. 38	Motie-Ortega-Martijn/Van Hijum over tegengaan van belemmeringen om na het 65e jaar door te werken	Afgehandeld met indiening van wetsvoorstel doorwerken na AOW-leeftijd bij Tweede Kamer d.d. 11-11-2014. (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 073, nrs. 1–3)

[1] Dit is een identificatienummer voor de administratie van de motie binnen het Ministerie van SZW.

Overzicht van de door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2011–2012			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
536	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 43	Motie-Dijkgraaf/Sterk over de uitzondering op de gezinsbijstand	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie haar grondslag verloren. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd middels de begroting 2015. (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000 XV, nr. 1–2)
537	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 37	Motie-Sterk over een regeling voor onvermijdbare kosten voor levensonderhoud	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie haar grondslag verloren. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd middels de begroting 2015. (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000 XV, nr. 1–2)
538	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 45	Motie-Sterk c.s. over een implementatie van de huishoudinkomenstoets in de ICT-systemen	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie haar grondslag verloren. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd middels de begroting 2015. (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000 XV, nr. 1–2)
550	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 149	Motie-Van Gent c.s. over het afschaffen van het urencriterium	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-07-2104, (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 447, nr. 6)
552	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 159	Motie-Van Hijum/Van Gent over facilitering van ouderparticipatiecrèches	Deze motie is meegenomen in de MvT van het wetsvoorstel ouderparticipatiecrèches dat op 16-07-2015 bij de Tweede Kamer is ingediend. Hierin is de motie verwerkt op pagina 10, met verwijzing naar voetnoot 4

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2012–2013			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
616	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 400-XV, nr. 44	Gewijzigde motie-Heerma/ Schouten over meer ruimte voor proportionaliteit bij terugvorderingsbeleid participatiebudget	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 817, nr. 133)
628	Kamerstukken II, 2012–2013, 32 043, nr. 159	Motie-Van Weyenberg inz. aansluiting bij de normen «correct en niet misleidend» uit de Wet op het financieel toezicht mogelijk is voor de wettelijk verplichte informatie-elementen	Afgehandeld met inwerkingtreding van de Wet Pensioencommunicatie (Stb.2015, 193) per 01-07-2015
636	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 443	Motie-Van Weyenberg over ondernemerschap als onderdeel van aanpak jeugdwerkloosheid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 31-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 599)
644	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 24	Motie-Slob over effecten tussen de verschillende generaties	Afgehandeld met wetten van 02-06-2014, Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen (Staatsblad 196) en Wet tot wijziging Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen en het Belastingplan 2014 (Staatsblad 197)
652	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 457	Motie-Hamer/Van Weyenberg over bijzondere aandacht voor jongeren met een niet-westerse achtergrond	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-04-2014, (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 513)
655	Kamerstukken II, 2012–2013, nr. 32 043, nr. 165	Motie-Van Weyenberg over doorrekenen plan voor hervorming pensioenstelsel van een aantal politieke jongerenorganisaties	Afgehandeld met Hoofdlijnenbrief toekomst pensioenstelsel aan de Tweede Kamer d.d. 06-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 263)
739	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 451	Motie-Karabulut overwegende dat volgens de Inspectie SZW gemeenten er slechts in beperkte mate in slagen om uitkeringsgerechtigde die begeleiding nodig hebben passend werk te bieden	Met het aannemen van de Participatiewet in de Tweede en Eerste Kamer en de ruimte die daarin aan gemeenten wordt geboden om uitkeringsgerechtigden naar werk te begeleiden wordt met de inwerkingtreding van deze wet per 01-01-2015 deze motie als afgedaan beschouwd

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2013–2014			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
665	Kamerstukken II, 2013–2014, 32 824, nr. 36	Motie-Yücel over onderzoek naar uitspraken van de rector van de Islamitische Universiteit in Rotterdam	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 25-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 614, nr. 37)
671	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 25	Motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga/Hamer over duidelijkheid over het begrip «normale arbeidsduur’	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer, d.d. 09-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 499)
674	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 35	Motie-Hamer/Kerstens over spelregels om verdringing van reguliere banen tegen te gaan	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-10-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 558)
676	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 37	Motie-Hamer over bestrijding van armoede onder werkenden	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 294)
684	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 49	Motie-Klein over een flexibel opneembare AOW	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 16-02-2015 Kamerstukken II, 2014–2015, 32 163, nr.37)
686	Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 185	Motie-Lodders over meer flexibiliteit bij de aankoop van het pensioen	Afgehandeld met brief van aan Tweede Kamer d.d. 15-07-2014 (Kamerstukken II 2013–2014, 32 043, nr. 221)

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
687	Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515, nr. 271	Motie-Kuzu/Schouten over instrumenten voor bestrijding van armoede onder kinderen	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 19-11-2014 over het onderzoek gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid. (Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 294)
690	Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 493	Motie-Van Weyenberg/Van Nieuwenhuizen-Wijbenga over het niet uitsluiten van zzp'ers in cao's	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 08-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 549)
691	Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 494	Motie-Van Weyenberg/Van Nieuwenhuizen-Wijbenga over het niet benadelen van niet-vakbondsleden in cao's	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 08-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 549)
695	Kamerstukken II, 2013–2014, 28 917, nr. 87	Motie-Kerstens/Potters over wegnemen van knelpunten in wet- en regelgeving	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 28 719, nr. 90)
696	Kamerstukken II, 2013–2014, 28 719, nr. 88	Motie-Kerstens/Karabulut over het probleem dat uitzendbureaus bijstandsgerechtigden niet willen inschrijven	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09–02- 2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 499)
697	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 801, nr. 48	Motie-Potters/Dijkgraaf over onderzoeken in hoeverre het verzamelinkomen uit de bijstands-uitkering kan worden gemaxi-meerd tot bijvoorbeeld een modaal inkomen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 143)
698	Kamerstukken II, 2013–2014, nr. 33 801, nr. 52	Motie-Pieter Heerma/Van Weyenberg over het minimaliseren van de kans op ontwijking van de kostendelersnorm en te onder-zoeken hoe het aantal kostendelers gemonitord kan worden	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 143)
699	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 41	Gewijzigde motie-Voortman/Pieter Heerma over het onderzoeken van de mogelijkheden van een meerjarig tweede contract	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 25–11- 2014. (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 818, nr. 60)
701	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 44	Motie-Van Weyenberg/Van Nieuwenhuizen-Wijbenga over de rol van de Ontslagadviescom-missie bij het besluit van het UWV	Is verwerkt in de Regeling UWV ontslagpro-cedure die per 1 juli 2015 in werking is getreden. (Stcrt. 2015, 12688)
702	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 46	Nader gewijzigde motie-Pieter Heerma over de gevolgen van de aanpassing van het ontslagrecht voor het mkb	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 544)
703	Kamerstukken II, 2013–2014, nr. 33 818, nr. 50	Motie-Klein over de inwerking-treding van de Wet en werk en zekerheid en van de nieuwe wet werken na AOW-leeftijd op elkaar afstemmen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 073, nrs. 1–3)
711	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 172	Motie-Potters/Pieter Heerma over een pilot met een integrale benadering van de Wmo en de participatiewet	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-11-2014, (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 172)
714	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 179	Motie-Kerstens c.s. over het meewegen van het opnamever-mogen van het regionale arbeids-marktbeleid bij het vaststellen van de verdeelmodellen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-05-2014 «verdeelmodel inkomensdeel en participatiebudget vanaf 2015» (Kamer-stukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 137)
715	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 175	Motie-Heerma over loondispen-satie op individuele basis	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 25-11-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 161, nr. 196)

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
716	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 178	Motie-Kerstens over een individueel plan van aanpak	De Staatssecretaris heeft, overeenkomstig haar toezegging tijdens de behandeling van de Participatiewet, in de eerste Verzamelbrief van 2014 van 25 april gewezen op de meerwaarde van een individueel plan van aanpak. De Staatssecretaris heeft gemeenten verzocht om bij de uitwerking van beleid hier aandacht aan te besteden. Daarmee is uitvoering gegeven aan de motie
717	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 716, nr. 23	Motie-Pieter Heerma over een standaard rekenregel bij het vaststellen van kinderalimentatie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 22-04-2915, (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 716, nr. 23)
718	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 716, nr. 27	Motie Van Weyenberg/ Tellegen over het meer lonend maken van meer uren werken	Wordt meegenomen bij de begrotingsbehandeling 3e kwartaal voor Prinsjesdag 2015
719	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 45	Motie-Van Weyenberg over ruimere contractvormen voor werkenden boven de AOW-leeftijd	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 073, nrs. 1–3)
721	Kamerstukken II, 2013–2014, 21 501–20, nr. 874	Motie Dijkgraaf c.s. over expliciet agenderen van de aanpak van antisemitisme in Europees verband	Afgedaan met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-02-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 950, nr. 76)
722	Kamerstukken II, 2013–2014, 21 501–20, nr. 876	Motie-Klein over ongemoeid laten van de individuele pensioenstelsels- en regelingen van de individuele lidstaten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-12-2104, (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 931, nr. 81)
723	Kamerstukken II, 2013–2014, 26 448, nr. 512	Gewijzigde-Motie-Schut-Welkzijn/ Dijkgraaf over opzegging van het sociale zekerheidsverdrag met Marokko (26 448, nr. 512)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-10-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 052, nr. 5)
724	Kamerstukken II, 2013–2014, 26 448, nr. 513	Motie- Ulenbelt/Van Weyenberg over aanscherpen van de autorisatie-eisen voor Suwinet	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-06-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 26 448, nr. 516)
726	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 932, nr. 2	Motie-Omtzigt c.s. over niet instemmen met gedelegeerde regelgeving	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 931, nr. 8)
727	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 930-XV, nr. 6	Motie-Pieter Heerma c.s. over meer en voldoende informatie per sectorplan	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 566, nr. 71)
729	Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515, nr. 284	Motie-Schouten c.s. over respecteren van de beslagvrije voet	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 066, nr. 244)
731	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 853, nr. 13	Motie-Schouten/Ulenbelt over een onderzoek naar de consequenties van de tweewoningenregel in de Anw	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 853, nr. 16)
733	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 24	Motie-Lodders/Van Weyenberg over waarborgen dat het percentage van 1,875% kan worden gerealiseerd	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2014, Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 30
734	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 25	Motie-Lodders over duidelijkheid creëren over de 10% werkgeversbijdrage	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01–09- 2014 (Kamerstukken II 2013–2014, 33 863, nr. 30)
736	Kamerstukken II, 2013–2014, 17 050, nr. 481	Gewijzigde motie-Van Weyenberg over meldingen van de Stichting Normering Arbeid	Zie bijlage 3 bij de brief d.d. 08-07-2015 «Stand van zaken uitzendsector». De Kamer is hiermee overeenkomstig motie-Van Weyenberg voor de eerste maal geïnformeerd over aantallen meldingen SNA en inzet Inspectie SZW daarop. (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 641)
737	Kamerstukken II, 2013–2014, 32 824, nr. 72	Motie-Pieter Heerma c.s. over het structureel waarborgen van de waardevolle activiteiten van FORUM binnen andere organisaties	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-10-2014, Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 76

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2014–2015			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
742		Motie-Segers c.s. over in de contacten met de moslimgemeenschap prioriteit geven aan het tegengaan van antisemitisme	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11–02- 2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 950, nr. 76)
743	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 928, nr. 15	Motie-Omtzigt/Schut-Welkzijn over onwenselijk hoge aanspraken op sociale zekerheid en toeslagen	Afgehandeld met brief aaKamerstukken II, 2014–2015, 29 754, nr. 262 n de Tweede Kamer d.d. 30-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 928, nr. 15
744	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 928, nr. 16	Motie-Van Weyenberg/Vermeij over de voor- en nadelen van het vrijwillig inkopen van AOW over een achterliggende periode	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 928, nr. 20)
746	Kamerstukken II, 2014–2015, nr. 33 972, nr. 42	Motie-Van Weyenberg en Lodders over afzien van de bijdrage aan de hersteleis	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 972, nr. 55)
747	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 972, nr. 42	Motie-Van Weyenberg/Dijkgraaf over de zwaktes van de huidige systematiek	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 263)
748	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 972, nr. 44	Motie-Klaver c.s. over rapporteren door pensioenfondsen over hun reële dekkingsgraad	Motie is uitgevoerd door opname van bepaling in het wetsvoorstel pensioencommunicatie waardoor pensioenfondsen in hun jaarverslag informatie moeten opnemen over de reële dekkingsgraad. Wet Pensioencommunicatie is per 01–07- 2015 in werking getreden (Stb. 2015, 193)
749	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 972, nr. 45	Motie-Dijkgraaf/Van Weyenberg over voorstellen voor een nieuw pensioenstelsel	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 263)
752	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000-XV, nr. 20	Motie-Schut-Welkzijn/ Dijkgraaf over de export van de WGA-uitkering	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000 XV, nr. 20)
753	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000, nr. 24	Motie-Vermeij/Van Weyenberg over een aanvullende aanpak van de jeugdwerkloosheid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 31-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 599)
755	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000, nr. 26	Motie-Vermeij/Lucas over inzicht in de scholingsbehoefte van werknemers in Scandinavische landen	Verkenning naar scholingsbehoefte en beleidsmaatregelen in Scandinavische landen is via bestaande literatuur en contacten bij Ministeries en sociale partners in Scandinavië uitgevoerd. Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 012, nr. 53)

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
756	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000-XV, nr. 27	Motie-Kerstens c.s. over herstructurering van bedrijven in de sociale werkvoorziening	Tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van SZW is een motie aangenomen (Motie Kerstens c.s.), waarin de regering wordt verzocht binnen de middelen van de Regeling cofinanciering sectorplannen € 30 miljoen toe te wijzen in het kader van de herstructurering van bedrijven in de sociale werkvoorziening. In overleg met Cedris en de VNG is besloten de procedure zodanig vorm te geven dat de betaling van de € 30 miljoen op basis van het Wsw verdeelmodel via een zogenaamde decentralisatie-uitkering plaatsvindt aan de 35 centrumgemeenten. Cedris coördineert op verzoek van SZW het proces (waaronder de afstemming met de VNG en de sociale partners) rond de aanvraag van de sw-sector en toetst de gezamenlijke plannen van de sw-bedrijven, nadat de centrumgemeente akkoord is gegaan met de cofinanciering door de deelnemende gemeenten. De plannen kunnen tot 1 juli bij Cedris worden ingediend. Het betreffende besluit daartoe is op 7 april 2015 door de Minister getekend, na akkoord van de Staatssecretaris. Het besluit heeft terugwerkende kracht tot 1 april 2015
759	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000-XV, nr. 33	Motie-Van Weyenberg/Lodders over de uitwerking van het Witteveenakkoord	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 227, nrs. 1–3). Inwerkingtreding gepland 01-01-2016
760	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000-XV, nr. 34	Motie-Schouten/Potters over de kosten van de indicatie voor beschut werk	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 26 448, nr. 532)
763	Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 147	Motie van de leden Van Weyenberg en Karabulut inz. het verbeteren van het verdeelmodel	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 22-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2014, 30 545, nr. 149)
777	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 20	Motie-Van Weyenberg c.s. waarborgen dat bij inwerkingtreding van de wet de uitvoeringskosten van pensioenfondsen en pensioenverzekeraars niet alleen openbaar worden gemaakt, maar dat daarbij ook één uniforme rekenwijze wordt gebruikt zodat uitvoeringskosten met elkaar kunnen worden vergeleken.	Afgehandeld met inwerkingtreding per 1 juli 2015 van de AMvB pensioencommunicatie (Stb.2015, 259)
778	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 21	Motie-Van Weyenberg/Vermeij: voor mensen in het pensioenregister een variant op te nemen gebaseerd op hun verwachte AOW-leeftijd en de Kamer voor 1 mei 2015 over de uitvoering van deze motie te informeren	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 13-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 34)
780	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 27	Gewijzigde motie-Krol c.s. over brede voorlichting over de nieuwe communicatiewijze	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 13-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 34)
781	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 566, nr. 80	Motie-Voordewind over niet extra bezuinigingen op zorg en sociale zekerheid	Afgehandeld (zie beleidsagenda onderhavige begroting 2016)
793	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 117, nr. 20	Gewijzigde motie-Klein over het beleggingsgeld van pensioenfondsen in de fossiele brandstofsector	Planning: De Staatssecretaris heeft deze motie tijdens het debat aangemerkt als overbodig. Er zijn nu immers geen regels die het beleggingsbeleid van pensioenfondsen met betrekking tot de fossiele brandstofsector aan regels onderwerpen. Er hoeft dus geen nadere actie te worden ondernomen om deze motie uit te voeren. Deze motie is afgehandeld

B.5.2 Lopende moties

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2008–2009			
ID[1]	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
372	Kamerstukken II, 2008–2009, 31 802, nr. 2	Motie-Omtzigt/Spekman over aspecten van de Anw en de verhouding tot de herziene Europese Sociale Code; hierin meenemen de rol van gemeentes bij re-integratie van nabestaanden	Planning: 4e kwartaal 2015
394	Kamerstukken II, 2008–2009, 31 780, nr. 34	Motie-Ortega-Martijn c.s. over verruimen van de criteria voor zelfstandigenaftrek voor Wajong'ers	EZ maakt een plan van aanpak voor de evaluatie van de zelfstandigenregelingen, waaronder de zelfstandigenaftrek van arbeidsongeschikten. Streven is de evaluatie in 2015 aan te besteden en deze op z'n laatst begin 2016 af te ronden. Na de afronding van de evaluatie zal de Kamer over de bevindingen en over de uitvoering van de motie worden bericht. Planning: eind 2e kwartaal 2016

[1] Dit is een identificatienummer voor de administratie van de motie binnen het Ministerie van SZW.

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2010–2011			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
472	Kamerstukken I, 2010–2011, 32 500 M	Motie-Schuurman c.s. over het versterken van de positie van jonge werknemers en startende gezinnen	Aan de uitwerking van deze motie wordt op dit moment gewerkt. Beoogd wordt de Kamer dit jaar te informeren. Planning: eind december 2015

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2011–2012			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
539	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 701, nr. 18	Motie-Peters/Azmani over integratie van de WwiK in het Bbz	Deze motie wordt bezien in het licht van IBO zzp. Planning: 4e kwartaal 2015
573	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 929, nr. 17	Motie-Sterk over een kwalitatief onderzoek naar de effecten van het wetsvoorstel huisbezoek	De Staatssecretaris heeft op 13-07-2015 de Inspectie SZW verzocht dit onderzoek 4e kwartaal 2016 uit te voeren

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2012–2013			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
605	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 086, nr. 35	Motie-Schouw over prijs en kwaliteit van inburgeringcursussen	Monitoring vindt continu plaats. De Tweede Kamer wordt hierover twee jaar na invoering van de wijzigingen op de Wet inburgering geïnformeerd (zie ook motie 607). Planning: december 2015
607	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 086, nr. 48	Gewijzigde motie-Dibi over monitoren van de effecten van de gewijzigde wet	Monitoring vindt continu plaats. De Tweede Kamer wordt twee jaar na invoering van de wetswijzigingen op de Wet inburgering (zie ook motie 605) geïnformeerd. Planning: december 2015
641	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 538, nr. 14	Motie-Tellegen/Heerma over verzoek om het functioneren van het systeem van continue screening, alsmede van andere maatregelen in navolging van rapport-Gunning na een periode van drie jaar na inwerkingtreding van de Wijzigingswet kinder-opvang 2013 te evalueren en de Kamer te informeren	De werking van het systeem alsmede de andere maatregelen zullen in 2016 worden geëvalueerd. De resultaten daarvan zullen naar de Tweede Kamer worden gestuurd

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2013–2014			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
670	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750-XV, nr. 24	Motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga over vereenvoudiging van het grote aantal inkomensrege-lingen	De Tweede Kamer wordt in het 4e kwartaal van 2015 geïnformeerd
681	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 42	Motie-Van Weyenberg/ Van Nieuwenhuizen over moderni-sering van het avv-beleid	Het onderzoek wordt in de eerste helft van september opgeleverd. Het wordt dan zo spoedig mogelijk aan de Tweede Kamer verstuurd, vooruitlopend op het nog te plannen debat
682	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 45	Motie-Schouten c.s. over begeleiding voor nabestaanden	Onderwerp rouwverwerking en werk heeft onderdeel uitgemaakt van een bijeenkomst in het kader van het project Duurzame inzet-baarheid
688	Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515, nr. 273	Motie-Schouten over privacypro-blemen bij het vroegtijdig signaleren van schulden	Bureau Krediet Registratie (BKR) heeft met een aantal gemeenten afspraken gemaakt over het uitvoeren van pilots. Beoogd is de Kamer in juli over deze aanpak te informeren. Planning oktober 2015
700	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 43	Motie-Hamer over gelijke behandeling bij de arbeidsvoor-waarden voor payrollwerknemers	Er komt geen advies van de StvdA over driehoeksrelaties. Motie wordt momenteel uitgewerkt in wetgeving. Planning inwerking-treding: 1 juli 2016
704	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 186	Gewijzigde motie Koşer Kaya over een participatiewet	De Tweede Kamer zal voor het einde van 2015 over de uitvoering van deze motie worden geïnformeerd. Planning december 2015
705	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 153	Gewijzigde motie-Dijkgraaf c.s. over het beschikbaar stellen van aanvullende instrumenten	De motie verzoekt om aanvullende instru-menten indien blijkt dat het instrumentarium van de Participatiewet tekort zou schieten. Uitvoering van de motie wordt betrokken bij de voorgenomen monitoring en evaluatie van de Participatiewet. De evaluatie is voorzien uiterlijk in 2019, daarvoor vinden tussenrap-portages plaats in 2016 en 2018. Planning januari 2019

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
707	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 168	Motie-Potters/Dijkgraaf over één landelijk aanspreekpunt voor werkgevers om plaatsing van arbeidsbeperkten te bevorderen	Het UWV is verzocht een tekst over de afspraken voor een landelijk aanspreekpunt te leveren voor de brief over de banenafspraak. Het blijkt dat UWV, gemeenten en Locus er nog niet uit zijn. Onderwerp is geagendeerd binnen de Programmaraad. Planning oktober 2015
709	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 170	Motie-Potters/Schouten over het mogelijk maken van maatwerk voor werkgevers	Deze motie zal afgehandeld worden middels een brief aan de Tweede Kamer vóór het zomerreces 2015 3e kwartaal voor Prinsjesdag 2015
710	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 171	Motie-Potters c.s. over monitoren van de banen voor mensen met een beperking die het wettelijk minimumloon kunnen verdienen	Deze motie zal afgehandeld worden middels een brief aan de Tweede Kamer vóór het voor Prinsjesdag 2015
712	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 174	de motie Van Weyenberg/Pieter Heerma over onderzoek naar de effectiviteit van loondispensatie en loonkostensubsidie	Motie verzoekt om onderzoek naar effectiviteit loondispensatie en loonkostensubsidie uiterlijk drie jaar na invoering Participatie-wet. Planning januari 2018
720	Kamerstukken II, 2013–2014, 31 322, nr. 237	Motie-Yücel/Tellegen over de onderlinge aansluiting tussen kwaliteitseisen voor basisonderwijs en kinderopvangvoorzieningen	Op 07-07-2015 is een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin de stand van zaken uitvoering van de motie is opgenomen. De aangekondigde maatregelen in deze brief worden nu verankerd in een wetsvoorstel, een AMvB en een regeling. Volgens planning worden deze 01-01-2017 gepubliceerd
728	Kamerstukken II, 2013–2104, 29 544, nr. 537	Gewijzigde motie-Kerstens c.s. over monitoren van de nieuwe grens van belastbaarheid van ten minste twee uur per dag	In overleg met UWV wordt bekeken hoe dit gemonitord kan worden. Planning: 4e kwartaal 2016
730	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 853, nr. 8	Gewijzigde motie-Baay-Timmerman/Omtzigt over monitoren van het gebruik van de tweewoningenregeling	Er wordt een plan van aanpak voor het opzetten van de monitor gemaakt. De Tweede Kamer wordt conform de motie uiterlijk in tweede kwartaal van 2016 geïnformeerd over de uitkomsten van de monitor
732	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 23	Gewijzigde motie-Omtzigt/Vermeij over een oplossing voor het probleem van het niet samenvallen van verschillende data	Planning: eind september 2015

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2014–2015

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
745	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 972, nr. 39	Motie-Vermeij c.s. over aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid	Planning: eind september 2015
750	Kamerstukken II, 2014–2015, 31 322, nr. 258	Motie-Van Weyenberg c.s. over een vervolgadvies van de SER	Naar aanleiding van deze motie heeft de SER het verzoek gekregen om een vervolgadvies uit te brengen over de inrichting van de voorzieningen voor jonge kinderen en de sociaaleconomische effecten daarvan in kaart te brengen. De Minister heeft aangegeven dat dit kan worden meegenomen in de bredere adviesaanvraag: «Werken en leven in de toekomst». De SER streeft ernaar de aanbevelingen in het najaar van 2015 op te stellen en het traject af te ronden
751	Kamerstukken II, 2014–2015, 31 322, nr. 259	Motie-Pieter Heerma/Van Weyenberg over vertegenwoordiging van de sector en de wetenschap in het BKK	Dit is verwerkt in de toegezegde kinderbijslagvoorziening BES. Planning: 4e kwartaal 2015

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
754	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000, nr. 25	Motie Vermey/Van Oijk over de toegankelijkheid van de kinderopvang voor zzp'ers	De toegankelijkheid van Kinderopvang voor zzp'ers wordt nadrukkelijk meegenomen in de uitwerking van Directe Financiering en de daarbij betrokken vereenvoudigingen. De Tweede Kamer zal dus hoe dan ook worden geïnformeerd op het moment dat de wetgeving naar de Kamer gaat (juni 2016)
758	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000-XV, nr. 32	Motie-Van Weyenberg c.s. over het bevorderen van intersectorale scholing	Procesbrief over de voortgang van activiteiten is 08-07-2015 aan de Tweede Kamer verzonden. (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 012/29 544, nr. 54) N.a.v. brief Stichting van de Arbeid aan de Minister van SZW van 26-06-2015 over bevordering intersectorale mobiliteit vindt na het zomerreces 2015 gesprek plaats met sociale partners. Op basis daarvan volgt definitieve brief aan de Tweede Kamer. Planning najaar 2015, voor Begrotingsbehandeling SZW.
761	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000-XV, nr. 35	Motie-Schouten c.s. over initiatieven om werken over de grens gemakkelijker te maken	Brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 851, nr. 27). Er wordt nog een jaar verder gegaan met een actieteam grensoverschrijdende economie en grensarbeid (toegezegd door Minister van EZ)
764	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 981, nr. 15	Motie-Potters/Kerstens over voorkomen van verdringing	Deze motie zal afgehandeld worden middels een brief aan de Tweede Kamer. Planning eind september 2015
765	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 981, nr. 16	Motie-Potters/Kerstens over deactivering van de quotumheffing	Deactivering is niet opportuun zolang nog niet tot activering van de quotumheffing is overgegaan. Als besloten wordt tot activering zal middels wetswijziging de mogelijkheid tot deactivering worden geregeld. Planning: 1e kwartaal 2017
766	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 981, nr. 33	Motie-Pieter Heerma c.s. over het doorgeven van het quotum bij afnemen van diensten	Deze motie zal afgehandeld worden middels een brief aan de Tweede Kamer 3e kwartaal voor Prinsjesdag 2015
767	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 981, nr. 35	Motie-Kerstens c.s. over cao-afspraken voor mensen met een arbeidsbeperking	Deze motie zal afgehandeld worden middels een brief aan de Tweede Kamer 3e kwartaal voor Prinsjesdag 2015
768	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 981, nr. 36	Motie Kerstens c.s. over een brede prestatieladder sociaal ondernemen	De uitwerking van deze motie hangt samen met de kabinetsreactie op het SER-advies sociaal ondernemen. Planning 1 oktober 2015
769	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 981, nr. 37	Motie-Van Weyenberg c.s. over monitoren of het totaal aantal banen voor de doelgroep toeneemt	Deze motie zal afgehandeld worden middels een brief aan de Tweede Kamer 3e kwartaal voor Prinsjesdag 2015
771	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 981, nr. 40	Motie-Van Ojik/Kerstens over het eventueel verhogen van de heffing	Deze motie vraagt de heffing te verhogen als werkgevers er voor kiezen de heffing te betalen in plaats van meer mensen met een beperking in dienst te nemen. De heffing wordt niet eerder dan 1-1-2017 geactiveerd. Pas in 2018 zal dan voor het eerst blijken of werkgevers ervoor kiezen de heffing te betalen. Als de heffing dan verhoogd moet worden, zal dit niet eerder dan 1-1-2019 aan de orde kunnen zijn. Planning januari 2019
773	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 045, nr. 14	Motie-Yücel c.s. over geschikte vormen van alternatieve ouderraadpleging	Over de uitvoering van deze motie vindt verder overleg plaats met de betrokken veldpartijen en GGD/GHOR-Nederland
774	Kamerstukken II, 2014–2015, 31 322, nr. 72	Motie Van Weyenberg /Pieter Heerma over het jaarlijks monitoren van de ontwikkeling van het aantal oudercommissies	Het voornemen is in het najaar van 2015 een eerste inventariserend onderzoek te doen plaatsvinden naar het aantal oudercommissies
775	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 108, nr. 19	Motie-Van Weyenberg c.s. over de jaarlijkse monitor over het resultaat van de Wet aanpak schijnconstructies	Kabinet zal monitor WAS opstellen en jaarlijks rapporteren over rol publieke opdrachtgevers. Planning: eerste rapportage aan de Tweede Kamer op 1 juli 2016

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
779	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 23	Motie-Vermeij/Van Weyenberg verzoekt de regering om, communicatiekanalen te verkennen om werknemers meer inzicht te bieden in het absolute bedrag aan pensioenpremie dat de werkgever voor hen betaalt en de Kamer hier voor 1 juli 2015 over te informeren.	In de Planningsbrief van 1 mei 2015 is aangegeven dat de Tweede Kamer in het 4e kwartaal van 2015 wordt geïnformeerd
794	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 117, nr. 29	Motie Ulenbelt/Van Weyenberg over het bewandelen van de staatsrechtelijke juiste route	De Tweede en Eerste Kamer worden geïnformeerd voor de (plenaire) behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer Is nog niet bekend
795	Kamerstukken II, 2014–2015, 34 117, nr. 30	Motie-Omtzigt over te ondernemen acties indien het amendement Lodders/Vermeij wordt aangenomen	De Tweede en Eerste Kamer worden geïnformeerd voor de (plenaire) behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer Is nog niet bekend
796	Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 626	Motie-Ulenbelt/Van Weyenberg over in kaart brengen van mogelijkheden om beroepsziekten terug te dringen	De Tweede Kamer ontvangt voor het eind van het jaar 2015 een voorstel
798	Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 630	Motie-Tanamal/Voortman over monitoren van het van het melden van beroepsziekten	De Tweede Kamer wordt binnen 3 jaar geïnformeerd
802	Kamerstukken II, 2014–2015, 32 000-XV, nr. 11	Motie-Pieter Heerma/Van Weyenberg over onderzoeken van de effectiviteit van sectorplannen	De motie verzoekt de regering de Algemene Rekenkamer te vragen de sectorplannen grondig op hun effectiviteit te onderzoeken en de resultaten daarvan voor de Begrotingsbehandeling 2016 aan de Tweede Kamer te rapporteren. Planning: 4e kwartaal 2015
803	Kamerstukken II, 2014–2015, 32 000-XV, nr. 12	Motie-Anne Mulder over de effectiviteit van het reïntegratiebeleid	In het najaar wordt deze motie afgewikkeld met een brief aan de Tweede Kamer. Planning november 2015
804	Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 164	Gewijzigde motie-Van Weyenberg over gemeenten die de informatiebeveiliging van Suwinet niet op orde hebben	Op 3 september, is bestuurlijk overleg met de VNG gepland. Daarna wordt een brief aan de Tweede Kamer gestuurd
805	Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 165	Motie-Van Weyenberg/Voortman over een integrale oplossing voor bronnen waarin iemands adres kan worden opgezocht	Dit moet nader worden onderzocht i.s.m. BZK en SUWIpartijen. Reactie zal na Prinsjesdag naar de Tweede Kamer gaan
807	Kamerstukken II, 2014–2015, 25 883, nr. 252	Motie-Kerstens over de mogelijkheid van één certificerings- en keuringsinstelling	Het onderzoek vindt plaats in 2016
808	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 818, nr. 74	Motie-Van Weyenberg over het in dienst nemen van payrollmedewerkers met een arbeidscontract voor onbepaalde tijd	Planning: voor 1 januari 2016
809	Kamerstukken II, 2014–2015, 33 818, nr. 75	Motie-Voortman c.s. over het mogelijk maken van meerjarige contracten	Brief naar de Tweede Kamer voor de begrotingsbehandeling 2016
812	Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 510	Motie-Schouten/Kerstens over beleidsregels voor vrijwilligerswerk bij commerciële activiteiten	De motie loopt mee in de evaluatie van de aanpak van de beleidsregels vrijwilligerswerk WW. Planning: 2e kwartaal 2016
813	Kamerstukken II, 2014–2015, nr. xx	Motie-Kerstens over de wijze waarop lagere overheden omgaan met hun verantwoordelijkheden uit hoofde van de Was	Planning: brief naar de Tweede Kamer december 2015
814	Kamerstukken II, 2014–2015, 29 279, nr. 258	Motie-Pieter Heerma c.s. over een verbod op groeperingen met doelstellingen die in strijd zijn met de democratische rechtsorde	Er volgt een nader internationaal onderzoek. De Tweede Kamer wordt in het 1e kwartaal van 2016 geïnformeerd
815	Kamerstukken II, 2014–2015, 29 797, nr. 259	Motie-Van Dam over gedeelde waarden en onderlinge verbondenheid in de samenleving	Diverse departementen zijn benaderd. Ambtelijk BZK heeft nu het voortouw. De Tweede Kamer wordt in oktober 2015 geïnformeerd

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
816	Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 170	Motie van het lid Nijkerken-De Haan over het onderzoeken of er een financiële sanctie kan worden ingevoerd	Streven is reactie mee te nemen in de brief n.a.v. motie 804 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 164 gewijzigde motie-Van Weijenberg over gemeenten die de informatie-beveiliging van Suwinet op orde hebben.)

B.5.3 Afgehandelde toezeggingen

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen vergaderjaar 2009–2010			
ID[1]	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2306	(Kamerstukken II, 2009–2010, 32 037, nr. 6, en Kamerstukken I, 2009–2010, 32 037, C)	Evaluatie uitvoering aanvullende bijstand door SVB. De regering zal de effecten van de overheveling van de uitvoering van de aanvullende bijstand voor 65-plussers naar de SVB 5 jaar na inwerkingtreding evalueren. In deze toegezegde evaluatie van de effecten van de overheveling, zal de regering de wijze waarop gemeenten de doelgroep ondersteunen bij de re-integratie en de daarbij benodigde samenwerking tussen SVB en gemeenten betrekken, zodat uiteindelijk een beeld uit de praktijk wordt verkregen. (Kamerstukken I, 2009/10, 32 037, C)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 037, nr. 11)

[1] Dit is een identificatienummer voor de administratie van de toezegging binnen het Ministerie van SZW.

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen vergaderjaar 2011–2012			
ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2567	23-11-2011 Vervolg AO vaste cie SZW over Kinderopvang en Kindregelingen	De Minister zegt toe dat met de VNG besproken zal worden hoe oudercommissies meer betrokken kunnen worden bij handhavingsadviezen die de gemeente uitschrijft aan ondernemers	Het wetsvoorstel Versterking positie ouders kinderopvang en peuterspeelzalen is 28 april jl. door de Eerste Kamer aangenomen. Toezegging 2567 is onderdeel van het wetsvoorstel. In het wetsvoorstel is een bepaling opgenomen dat in de wet bepaalde gegevens uit onherroepelijke handhavingsbesluiten door de gemeente openbaar zullen worden gemaakt in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP). Over het wetsvoorstel is o.m. afgestemd met de VNG. De toezegging is hiermee afgehandeld
2570	23-11-2011 Vervolg AO vaste cie SZW over Kinderopvang en Kindregelingen	De Minister zegt toe dat er overleg volgt met de VNG over hoe de mogelijkheden in de gemeentelijke praktijk worden benut om kinderopvangtoeslag toe te kennen aan mensen met een sociaal-medische indicatie (smi)	Afgedaan met brief aan de Tweede Kamer, d.d. 03-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 31 322, nr. 245)
2582	30-11-2011 AO WWB-onderwerpen	Stand van zaken ICT in verband met nieuwe WWB-maatregelen. De Staatssecretaris zal de Tweede Kamer over drie maanden (eind februari 2012) per brief informeren over de stand van zaken rond de invoering van de nieuwe ICT-systemen in verband met de nieuwe WWB-maatregelen	De toezegging is afgedaan middels de SZW begroting 2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000 XV, nr. 1–2).

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2661	26-01-2012 AO arbeidsmarktbeleid	Tijdens het AO Arbeidsmarktbeleid op 26 januari heeft de Minister toegezegd: Onderdelen van de aanpak leven lang leren in Denemarken, Zweden, Finland en het Verenigd Koninkrijk nader te analyseren op hun bruikbaarheid voor Nederland en hierover de Kamer nader te informeren	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer van OCW en SZW d.d. 31-10-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 012, nr. 41)
2664	(20-12-2011) Handelingen I, 2011–2012, nr. 13 – blz. 13-4-34	De Staatssecretaris van SZW zal de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Beckers, informeren over het aantal jongeren dat door de huishoudinkomenstoets geraakt wordt, tenzij dit leidt tot een verzwaring van de (bestuurlijke) lasten voor gemeenten	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze toezegging haar grondslag verloren. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd middels de begroting 2015.(Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000 XV, nr. 1–2)

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen vergaderjaar 2012–2013

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2809	12-02-2013 Plenaire behandeling van de Wet op de ondernemingsraden in verband met wijziging van de financiering van het scholingssysteem voor leden van de ondernemingsraad en enkele andere wijzigingen van deze wet (Handelingen 2012–2013, nr. 51, item 17)	De Tweede Kamer zal op de hoogte worden gesteld van de uitvoering van het wetsvoorstel en de rol die de SER daarbij krijgt. De SER zal via de Commissie Bevordering Medezeggenschap de ontwikkelingen volgen. Zodra daar relevante informatie uitkomt, zal dat met de Tweede Kamer worden gedeeld. Dan kan worden bezien of het moet leiden tot een reactie	Afgehandeld met brief van 13-04-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 818, nr. 39)
2833	17-04-2013 Plenaire behandeling van de Herziening van de Wet arbeid Vreemdelingen (33 475)	De Minister zegt toe in contact te treden met de waterbouw om eventuele misverstanden op te lossen. Dat betekent overigens niet dat regelgeving zal worden aangepast	Gesprek met de sector heeft plaatsgevonden. Daarmee is de toezegging afgehandeld
2837	17-04-2013 N.a.v. de RvW van 9 april jl. in de week van 16 april 2013 een debat aan de MP en Minister SZW inz. stand van zaken sociaal akkoord (Handelingen 2012–2013, nr. 76, item 6)	De Minister heeft toegezegd dat er een nulmeting in 2013 komt i.v.m. de extra te realiseren banen voor mensen met een arbeidsbeperking in de jaren daarna	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 19-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 981, nr. 46)
2853	Kamerbrief van 02-04-2013 inzake toezeggingen AO Armoede- en schuldenbeleid (Kamerstukken II, 2012–2013, 24 515, nr. 254)	De Staatssecretaris zegt toe dat er voor 31-12-2014 een monitor betalingsachterstanden plaatsvindt en vervolgens een derde meting van «huishouden in de rode cijfers’	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 19-12-2014, Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 298)
2871	05-06-2013 AO WWB-onderwerpen	Nader overleg gemeenten over flexibilisering van de WWB en terugkoppeling inzichten. Er zal verder worden gesproken met gemeenten over flexibilisering van de WWB. Na de zomer zal de Tweede Kamer geïnformeerd worden over de inzichten die hierbij worden opgedaan	21-02-2015 Op 11 november 2014 is een brief naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II, 2014–2015, 28 719, nr. 90)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2872	30-05-2013 AO Pensioenonderwerpen	In het kader van de herziening van de pensioencommunicatie wordt bezien of digitale communicatie van «kruimelpensioenen» mogelijk is. Het wetsvoorstel over pensioencommunicatie kan de Tweede Kamer eind 2013 tegemoet zien	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-02-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 34 008, nr. 1–3)
2883	10-04-2013 plenaire behandeling Wijziging van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 538, nr. 73)	Minister zegt toe nog dit jaar (2013) een wetsvoorstel over de positie van ouders aan de Tweede Kamer toe te sturen waarin ook de positie van de oudercommissies zal worden betrokken	Het wetsvoorstel Versterking positie ouders kinderopvang en peuterspeelzalen is in de tweede helft van 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden. De behandeling van het wetsvoorstel heeft inmiddels plaatsgevonden. Het wetsvoorstel is op 28 april jl. aangenomen door de Eerste Kamer. De toezegging is hiermee afgehandeld
2900	19-06-2013 AO Armoede- en schuldenbeleid	Staatssecretaris Teeven zal de KBvG verzoeken of het preadvies over de beslagvrije voet met enige snelheid kan verschijnen en samen met de Staatssecretaris van SZW de Kamer over de uitkomsten van dit gesprek informeren	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 16-06-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515, nr 281)
2906	10-04-2013 plenaire behandeling Wijziging van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 538, nr. 73)	Besluit over de wettelijke positie van de ouderparticipatiecrèches per uiterlijk 31 december 2014.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-04-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 31 322, nr. 232)
2909	10-07-2013 Uitgaande brief d.d. 10-07-2013, Pilot ID12 in champignonsector (Kamerstukken II, 2012–2013, 29 407, nr. 173)	De Minister heeft mede namens de Staatssecretaris van Financiën toegezegd om de Tweede Kamer na afloop van de evaluatie (Pilot ID12 in champignonsector) te informeren over de uitkomsten en de mogelijke vervolgstappen	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 29 juni 2015. (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 636)
3078	Uitgaande brief [05-02-2013] – Arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden in de pakketdienstensector (Kamerstukken II 2012–2013, 25 883, nr. 217)	ARBO Nederlandse pakketdienstsector: De Minister zegt toe in 2013 een verkenning uit te voeren naar de arbeidsomstandigheden in de sector n.a.v. een FNV-rapport over werkdruk bij postpakketbezorgers	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 25 883, nr. 244)

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen vergaderjaar 2013–2014

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2961	25-09-2013 Algemene Politieke Beschouwingen Tweede Kamer (25 en 26 september 2013)	Het kabinet wil bekijken of er met de sociale partners valt te praten over eerdere invoering van de quotumregeling met structurele en zekerdere afspraken	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 03-02-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 116)
2965	13-11-2013 AO ESF (Europees Sociaal Fonds)	Staatssecretaris zal bij de eindafrekening begin 2015 van de huidige ESF periode de resultaten vergelijken met andere EU-landen en de Tweede Kamer hierover informeren	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 24-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 26 642, nr. 129)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2977	04-12-2013 Begroting SZW 2014	De Minister zegt toe het voorstel van de heer Heerma om te komen tot een Integratieakkoord te bezien en daarover te rapporteren aan de Kamer. Minister zegt toe te proberen met alle partijen om tafel te zitten mits het de juiste vertegenwoordiging betreft, d.w.z. vertegenwoordigers die respect hebben voor het individu	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-03-2014, (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 824, nr. 51)
2991	27-11-2013 AO Armoede- en schuldenbeleid	In het najaar van 2014 informeert de Staatssecretaris de Tweede Kamer over het armoede- en schuldenbeleid van gemeenten en de versterking daarvan sinds juli 2013	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 19-11-2014 over het onderzoek gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid (Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 294)
2995	03-12-2013 Begrotingsbe-handeling SZW 2013	Minister zegt toe de Tweede Kamer van tijd tot tijd te rapporteren over voortgang en uitvoering van de plannen inzake de JWL, waaronder de sectorplannen en wat het oplevert	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 31-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 599)
2996	03-12-2013 Begrotingsbe-handeling SZW 2013	Minister zegt toe het gesprek voort te zetten met de sectoren om de bestaande informatie en de websites over de mogelijkheden die er zijn zoals sectorplannen en premiekortingsregelingen, nogmaals onder hun aandacht te brengen. Dit zodat de sectoren vervolgens de ondernemers op deze mogelijkheden gaan wijzen	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 31-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 599)
3001	03-12-2013- Begrotingsbe-handeling SZW 2013	De Staatssecretaris vindt het belangrijk samen met de Staatsse-cretaris van VWS, collega Van Rijn, goed inzicht te bieden in hetgeen er nu geregeld is voor mantel-zorgers	Afgehandeld met de Memorie van Antwoord van de WWB-maatregelen (Kamerstukken I, 2013–2014, 33 161, nr. E)
3005	12-09-2013 dertigledendebat over bekostigen van Moskeeën vanuit het buitenland(RvW d.d. 28-05-2013 aanvraag door het lid Van Klaveren)	De Minister zegt toe dat de motie Segers cs. tijdig zal worden uitgevoerd in gezamenlijk opdrachtgeverschap SZW/V&J en dat in dit onderzoek zowel instrumentarium als beleidsreactie zal worden opgenomen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 25-03-2015. (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 614, nr. 37)
3006	Verslag plenair debat d.d. 12-09-2013 Buitenlandse financiering van moskeeën in Nederland	De Minister zegt toe een aanvraag voor een onafhankelijk advies om aanvullend overheid instrumen-tarium te verkennen om onwense-lijke buitenlandse financiering van moskeeën tegen te gaan	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 25-09-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 614, nr. 35)
3040	05-03-2014 Plenaire behandeling wetsvoorstel hervorming kindregelingen (33 716) 1e termijn	De Tweede Kamer per brief informeren over de verkenning naar de kinderbijslag in Caribisch Nederland na de zomer 2014	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 25-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 000 XV, nr. 54)
3047	12-03-2014 AO integratieonderwerpen	De Minister zegt toe met werkgevers en werknemers in gesprek te gaan over het integratie-akkoord	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11–11- 2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 77)
3048	12-03-2014 AO integratieonderwerpen	De Minister zegt toe dat het onderzoek naar triggerfactoren van antisemitisme begin 2015 komt	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-06-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 39 050, nr. 78)
3056	12-03-2014 AO Arbeidsmarktbeleid	De Minister zal in een brief over reshoring aandacht schenken aan de rol van het UWV	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-08-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 553)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3074	12-03-2014 AO Arbeidsmarktbeleid	De Minister zal de Tweede Kamer schriftelijk informeren over het gebruik van de no-riskpolis (inclusief uitkering n.a.v. de polis)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2014 (Kamerstukken 2013–2014, 29 544, nr. 540)
3076	15-05-2014 AO Arbeidsomstandigheden	CKI's asbest: De Minister informeert de Kamer – na afloop van de juridische procedure – schriftelijk over zijn besluit over het niet heraanwijzen van twee certificerende en keurende instellingen op het terrein van asbest	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-04-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 25 834, nr. 95)
3106	21-05-2014 AO discriminatieonderwerpen	De Minister zegt toe de Tweede Kamer voor 15-10-2014 te informeren over de invulling van het burgerschapsonderwijs (uitvoering motie Yücel)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 79)
3107	21-05-2014- AO discriminatieonderwerpen	De Minister zegt toe om samen met de Minister van VenJ terug te komen op de cijfers over aangiftes in de voortgangsbrief discriminatie van eind 2014	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 950, nr. 76)
3108	21-05-2014 AO discriminatieonderwerpen	De Minister zegt toe de Tweede Kamer voor 01-10-2014 te informeren over de voortgang bij de invulling van het integratie akkoord werk	Afgehandeld met brief aan deTweede Kamer d.d. 17-11-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 77)
3109	5-06-2014 AO Inburgering	De Minister zegt toe terug te komen op de relatie van de arbeidsmarktmodule (na afronding door de inburgeraar) met de praktijk. Het gaat om daadwerkelijke stappen naar werk, hoe kan worden aangesloten op reguliere trajecten (re-integratie, sectorplannen), waarbij ook aandacht is voor persoonlijk actieplan. Dit n.a.v. de bijdragen van Yücel, Azmani, Karabulut	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 79)
3118	18-06-2014 AO Raad WSBVC (Raad WSBVC 19 juni 2014)	AO Europa/sociale dumping: De Minister heeft toegezegd over de uitkomsten van de bilaterale afspraken in het kader van de bestrijding van sociale dumping te rapporteren voorafgaand aan het volgend AO Europa. Indien dit niet mogelijk blijkt, zal hij het toelichten tijdens dat AO	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 005, nr. 5)
3125	26-06-2014 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet	Bekendmaking studieregeling medisch urenbeperkten. De Staatssecretaris zal de studieregeling medische urenbeperkten onder de aandacht brengen in de verzamelbrief gemeenten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 988, nr.12). De gemeenten zijn geïnformeerd middels de Verzamelbrief d.d. 16 juli 2014
3127	25-06-2014 AO Arbeidsongeschiktheid	Informeren over gelijk speelveld. De Minister zegt toe de Tweede Kamer na de zomer of begin van het najaar te informeren over het overleg met het Verbond van Verzekeraars over het gelijk speelveld in de WGA indien hier aanpassingen uit voortkomen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 22-06-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 716, nr. 18)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3129	Uitgaande brief 28-05-2014 Memorie van antwoord bij wijziging van de Wet werk en bijstand en enkele andere sociale zekerheidswetten (Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten).	Verzamelbrief en gegevens kostendelersnorm. De regering zal in de Verzamelbrief extra aandacht besteden aan de kostendelersnorm in relatie tot privacy: welke gegevens van medebewoners mogen worden vastgelegd en hoe Suwinet mag worden geraadpleegd	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16–07- 2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 988, nr. 3)
3138	03-07-2014 VAO Armoede en Schuldhulpverlening	De Staatssecretaris van SZW zal in het najaar samen met de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de Ministers van Financiën en Economische Zaken een brief naar de Tweede Kamer sturen over de schuldenaanpak. In deze brief zal per instrument aangegeven worden wat de stand van zaken is en wanneer welke vervolgstappen volgen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 297)
3139	03-07-2014] – VAO Armoede en Schuldhulpverlening	De Staatssecretaris van SZW stuurt de Tweede Kamer eind 2014 een actueel overzicht van projecten op het terrein van armoede die lopen op de BES	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 296)
3141	03-07-2014 VAO WWB-onderwerpen en Participatiewet n.a.v. het AO 26 juni jl.	De Staatssecretaris zal de studieregeling voor mensen met een medische urenbeperking netjes regelen in de wet alsmede communiceren richting gemeenten zoals eerder toegezegd in het AO	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 988, nr.12). De gemeenten zijn geïnformeerd middels de Verzamelbrief d.d. 16-07-2014
3151	26-06-2014 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet	De Staatssecretaris zal de Tweede Kamer na de zomer informeren over de besproken maatregelen voor Oost-Groningen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 141)
3152	26-06-2014 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet	De Staatssecretaris zegt toe een onderzoek naar de individuele toepassing van het middel loondispensatie n.a.v. de motie Heerma voor de begrotingsbehandeling van SZW naar de Tweede Kamer te sturen.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 161, nr. 196)
3158	26-06-2014 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet	De Staatssecretaris zegt toe om te laten onderzoeken of het een probleem is dat mensen die in de bijstand komen vier weken op vakantie gaan.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 143)
3159	03-07-2014 VAO WWB onderwerpen en Participatiewet n.a.v. het AO 26 juni jl.	De Staatssecretaris zal de studieregeling voor mensen met een medische urenbeperking netjes regelen in de wet, alsmede communiceren richting gemeenten, zoals eerder toegezegd in het AO.	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 21-02-2015 Kamerstukken II, 2014–2015, 33 988, nr.12). De gemeenten zijn geïnformeerd middels de Verzamelbrief d.d. 16-07-2014
2927	Uitgaande brief 13-09-2013 EU-arbeidsmigratie (Kamerstukken II, 29 407, nr. 175)	Een onderzoek naar verdringing als gevolg van arbeidsmigratie en het in kaart brengen van maatregelen om verdringing tegen te gaan. «Om de reikwijdte en omvang van bovengenoemde verdringingseffecten te bepalen, laat ik hiernaar komend najaar een onderzoek uitvoeren»	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-11-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 78)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2966	13-11-2013 AO ESF (Europees Sociaal Fonds)	De Staatssecretaris informeert de Tweede Kamer in de loop van 2014 over de afwikkeling van de terugvordering van de voorschotten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 26 642, nr. 129)
2967	07-11-2013 AO ontslagen thuiszorg Sensire	De Minister brengt de suggestie om de zorg expliciet mee te nemen, over aan de Stichting van de Arbeid.NB. Deze toezegging heeft betrekking op de afspraak uit het sociaal overleg van 11 april 2013: «Kabinet en sociale partners zullen bezien of er aanleiding is tot het aanpassen van de regels inzake overgang van ondernemingen, in relatie tot aanbestedingen.»	De Minister heeft de suggesties om de zorg expliciet mee te nemen overgebracht aan de Stichting van de Arbeid per 30 april 2014. De Stichting heeft aangegeven dat zij deze discussie in eigen kring verder wenst te voeren. Daarmee afgehandeld
2976	Uitgaande brief 04-11-2013 Evaluatie regeling Pensioenknip (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 178)	Toegezegd is om in overleg met FIN en marktpartijen te bezien of de overgang naar de uitkeringsfase langs een andere weg kan worden vormgegeven. De betreffende marktpartijen zullen door het Ministerie van Financiën en het Ministerie van SZW worden verzocht om een analyse te maken en om -voor zover daaraan behoefte bestaat- met voorstellen te komen tot een andere vormgeving van de overgang naar de uitkeringsfase bij premie- en kapitaalovereenkomsten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 221)
2984	04-12-2013 begroting SZW 2014	Minister zegt toe in de gaten te houden in hoeverre de lessen die geleerd kunnen worden uit de code voor verantwoordelijk aanbesteden van de StvdA ook kunnen worden toegepast in andere ketens zoals de champignonketen teneinde miststanden zoals uitbuiting zo effectief mogelijk tegen te kunnen gaan	Afgehandeld met derde voortgangsrapportage schijnconstructies, d.d. 09-02-2015 naar beide Kamers is gestuurd (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 499)
2985	04-12-2013 begroting SZW 2014	Minister zegt toe een brede effectrapportage inzake misstanden rond arbeidsmigratie aan de Kamer toe te zenden waarin wordt ingegaan op wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot de aanpak daarvan. Daarbij zal worden ingegaan op welke maatregelen er inmiddels genomen zijn en wat deze tot nu toe hebben opgeleverd	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 20-11-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 198)
3014	22-01-2014N.a.v. de RvW 10 september jl. verzoek van dhr. Potters (VVD) om debat inz. het bericht «Werklozen worden nauwelijks ingezet bij seizoenarbeid’	De staatssecretaris zal samen met de Minister bekijken of in de arbeidsmarktrapportage van SZW een beschouwing gegeven kan worden over een schatting van hoeveel Oost-Europeanen er daadwerkelijk in de tuinbouw aan de slag zijn of mensen met een bijstandsuitkering daardoor niet aan de slag komen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-11-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 198)
3018	16-01-2014 N.a.v. RvW 3 september 2013 verzoek van het lid Graaf om een dertigledendebat inz. vrij verkeer werknemers	De Minister zal de Tweede Kamer regelmatig informeren over de aantallen EU-burgers die zich registreren in de RNI	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-11-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 407, nr. 198)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3026	16-01-2014 N.a.v. RvW 3 september 2013 verzoek van het lid Graaf om een dertigledendebat inz. vrij verkeer werknemers	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de eerste ervaringen rondom pilot in Rotterdam	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-11-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 407, nr. 198)
3028	Uitgaande brief 04-03-2014 Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 623, nr. 11)	De Minister zal voor het zomerreces 2014 een brief over de Wml de Tweede Kamer doen toekomen waarin hij in zal gaan op de beleidsmatige ontwikkelingen inzake de toepassing van de Wml	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-09-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 623, nr. 12)
3030	23-01-2014 AO Verzuimbegeleiding	Gedragscode bescherming persoonsgegevens CBP. De Minister zal het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) vragen naar hun bereidheid om de gedragscode met betrekking tot het uitwisselen van persoonsgegevens te actualiseren	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 10-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 802, nr. 16)
3031	23-01-2014- AO Verzuimbegeleiding	Overleg met Verbond van Verzekeraars over privacy. De Minister zal in gesprek gaan met het Verbond van Verzekeraars over suggesties ter verbetering van het re-integratieproces, waarbij privacy voorop blijft staan	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 10-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 802, nr. 16)
3034	13-03-2014 AO arbeidsmigratie	Er zal een ambtelijk gesprek plaatsvinden over het tewerkstellingsvergunningenbeleid voor de Aziatische koks met een zo breed mogelijke delegatie en hierover zal de Tweede Kamer voor de zomer een brief ontvangen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-10-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 861, nr. 37)
3035	17-03-2014 Plenaire behandeling wijziging Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (33.623)	De Minister zal de Eerste Kamer en de Tweede Kamer voor het zomerreces 2014 een brief over de Wml doen toekomen waarin hij in zal gaan op de beleidsmatige ontwikkelingen inzake de toepassing van de Wml	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-09-2014, (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 623, nr. 12)
3041	05-03-2014 Plenaire behandeling wetsvoorstel hervorming kindregelingen (33 716 1e termijn)	Zo spoedig mogelijk een oplossing zoeken voor verbetering van de aansluiting AKW en stufi. De Tweede Kamer hierover per brief informeren	
3049	Uitgaande brief 04-04-2014 Maatschappelijke dialoog over toekomst pensioenstelsel. (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 204)	De Staatssecretaris is van plan de Tweede Kamer ten minste twee keer per jaar te rapporteren over de voortgang en opbrengsten van de dialoog toekomst pensioenstelsel en de Tweede Kamer, als dat opportuun is, er uiteraard ook bij betrekken	Afgehandeld met de Hoofdlijnenbrief toekomst pensioenstelsel aan de Tweede Kamer d.d. 06-07-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 263)
3054	26-03-2014 AO Kinderopvang 2014	De Minister van SZW heeft toegezegd het gezamenlijk inspectiekader van OCW en SZW mee te nemen in de brief over het Nieuwe Toezicht die hij in de tweede helft van 2014 aan de Tweede Kamer zal toezenden	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 322, nr. 263)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3065	Uitgaande brief 11-04-2014 Schriftelijk overleg vaste commissie voor SZW over diverse pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 206)	De Staatssecretaris heeft toegezegd zich te oriënteren op de casus Alcatel-Lucent pensioenfonds, met als doel om de aspecten die een rol van betekenis kunnen spelen bij «verweesde» pensioenfondsen (fondsen zonder sponsor) helder te krijgen als het repercussies heeft voor de regelgeving. Over de uitkomsten van die oriëntatie zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 232)
3066	Uitgaande brief 11-04-2014 Schriftelijk overleg vaste commissie voor SZW over diverse pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 206)	«De doorsneepremiesystematiek heeft voordelen, maar leidt als gevolg van diverse ontwikkelingen steeds vaker tot effecten die vroeger niet optraden en die bij de invoering niet waren voorzien. In vervolg op het rapport van het CPB zal het kabinet onderzoeken hoe omgegaan kan worden met de doorsneepremie. Het kabinet zal daarbij verschillende modaliteiten verkennen	Afgehandeld met de Hoofdlijnenbrief toekomst pensioenstelsel aan de Tweede Kamer d.d. 06-07-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 263)
3067	16-04-2014 AO Pensioenonderwerpen	Staatssecretaris zegt toe in overleg te gaan met Staatssecretaris Wiebes, Pensioenfederatie en SVB over afkoop kleine pensioenen. De Kamer wordt over de uitkomst voor de zomer 2014 geïnformeerd.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 220)
3068	Uitgaande brief 11-04-2014 Schriftelijk overleg vaste commissie voor SZW over diverse pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 206)	Oriënteren op de casus van het pensioenfonds voor uitzendkrachten (StiPP), met als doel om de aspecten die een rol van betekenis kunnen spelen helder te krijgen als het repercussies heeft voor de regelgeving. Over de uitkomsten van die oriëntatie zal de Kamer nader geïnformeerd worden	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 07-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 224)
3070	13-03-2014 AO arbeidsmigratie	Minister heeft toegezegd in zijn reactie op het SER-advies, dat na de zomer van 2014 uitkomt, ook aandacht te besteden aan de arbeidsmigratie van hoger opgeleiden	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 950, nr. 78)
3080	Uitgaande brief 12-05-2014 Aanpak malafide uitzendbureaus en zelfregulering. (Kamerstukken II, 2013–2014, 17 050, nr. 473)	AMU/Maatregelen zelfregulering: De Minister heeft toegezegd toe te zien op snelle invoering van de maatregelen in het kader van zelfregulering en tussentijds de voortgang te monitoren. Over een jaar wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de resultaten van het pakket aan maatregelen betreffende zelfregulering	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 08-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 641)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3082	16-05-2014 Actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 523)	De Ministeries van SZW en OCW gaan aan het CBS de opdracht verstrekken voor een update van het CBS onderzoek «Gelijk loon voor gelijk werk» (2012). Hierbij zal rekening worden gehouden met de invloed van achtergrondkenmerken en zal daarom worden gecorrigeerd voor verschillen in onder andere geslacht, herkomst, leeftijd, opleidingsniveau, arbeidsduur, werkervaring en sector of bedrijfstak. Bezien wordt nog of er eveneens onderzoek verricht zal worden naar verschillen in secundaire arbeidsvoorwaarden	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 27 099, nr. 22)
3084	25-09-2013 Algemene Politieke Beschouwingen Tweede Kamer (25 en 26 september 2013)	Het kabinet is bereid te spreken over het versnellen van onderdelen van het sociaal akkoord, maar ziet slechts beperkte ruimte. Het kabinet ziet beperkte mogelijkheden op het terrein van WW (m.u.v. inkomstenverrekening) en ontslagrecht, maar meer op het gebied van pensioenen en Participatiewet	Toezegging uitgevoerd. Versnellingen op onderdelen ontslag en flex zijn afgesproken bij begrotingsakkoord 2014 (Herfstakkoord)
3096	13-02-2014 Plenair debat Wet werk en zekerheid (33 818) Voortzetting	Monitoren ontwikkelingen werkgelegenheid in het mkb als gevolg van de transitievergoeding. De Minister zegt toe dat hij de komende jaren de effecten van de transitievergoeding voor het mkb zal monitoren, waarbij de vraag betrokken zal worden of het mkb reserveringen heeft aangelegd. Daarbij zal specifiek aandacht zijn voor het onderscheid tussen echt kleine bedrijven (minder dan 25 werknemers) en die van 25 werknemers of meer. Naast de jaarlijkse cijfers van het CBS wordt er een beroep gedaan op het online panel van ongeveer 2000 mkb-bedrijven, dat beheerd wordt door onderzoeksbureau Panteia.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2014, (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 544)
3111	Uitgaande brief 03-04-2015 Maatregelen tegen dubbele certificaten, aanbieding rapport «Een goede start» en informatie over het niet aanwijzen van twee CKI's.	De Minister informeert de Tweede Kamer – na afloop van de juridische procedure – schriftelijk over zijn besluit over het niet heraanwijzen van twee certificerende en keurende instellingen op het terrein van asbest	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-04-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 25 834, nr. 95)
3120	25-06-2014 AO Handhaving	In de eerstvolgende rapportage over de aanpak van schijnconstructies aan de Tweede Kamer ingaan op:- de mogelijkheden voor een «three-strikes-out» systeem, en- de mogelijkheid tot invoeringen van ketenaansprakelijkheid in het domein van gezond en veilig werken	Afgehandeld met derde Voortgangsrapportage die op 09–02-i 2015 naar de Tweede Kamer is gestuurd (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 499)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3121	25-06-2014 AO Handhaving	In de brief die na de zomer 2014 naar de Tweede Kamer gaat over de WAS de Tweede Kamer een update geven over de realisatie in 2014 van de doelstellingen van de Inspectie SZW tot dan toe, en- de verschillen in cijfers tussen het jaarverslag van Inspectie SZW en jaarverslag van SZW verklaren	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-10-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, nr. 17 050, nr. 488)
3122	25-06-2014 AO Handhaving	De Tweede Kamer na de zomer 2014 (en indien mogelijk eerder) informeren of het praktijk is voor de rijksoverheid om alleen gebruik te maken van gecertificeerde uitzendbureaus	Afgehandeld met derde Voortgangsrapportage aan beide Kamers d.d. 09-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 499)
3144	03-07-2014 Plenaire behandeling van de Verzamelwet pensioenen 2014 (33 863)	De Staatssecretaris zal de mogelijkheden en voorwaarden voor dispensatie op grond van het vrijstellings- en boetebesluit toelichten in de brief i.v.m. voorhang van de amvb nettolijfrente.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 863, nr. 30)
3146	03-07-2014 Plenaire behandeling van de Verzamelwet pensioenen 2014 (33 863)	De Staatssecretaris heeft in reactie op het verzoek van de heer Omtzigt toegezegd om inzage te geven in de interne toets naar de verhouding tussen de verplichtstelling van nettopensioen en het Europees recht.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2014 i.v.m. voorhang Ontwerpbesluit nettopensioen (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 30)
3147	03-07-2014 Plenaire behandeling van de Verzamelwet pensioenen 2014 (33 863)	De Staatssecretaris heeft in reactie op een verzoek van de heer Van Weyenberg toegezegd de Kamer inzicht te bieden in hoe de gover-nance bij beroepspensioenfondsen gestalte krijgt en daarbij aandacht te schenken aan de gepensioneerden in het bestuur	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 13-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 863, nr. 33)

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen vergaderjaar 2014–2015

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3166	13-10-2014 Wetgevingsoverleg Wijziging van de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet in verband met aanpassing van het financieel toetsingskader voor pensioenfondsen (Wet aanpassing financieel toetsingskader) (33 972)	In mei 2015 zal ik u de hoofdlijnennotitie over de uitkomsten van de nationale pensioendialoog doen toekomen.	Afgehandeld met de Hoofdlijnenbrief toekomst pensioenstelsel aan de Tweede Kamer d.d. 06-07-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 263)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3167	13-10-2014 Wetgevingsoverleg Wijziging van de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet in verband met aanpassing van het financieel toetsingskader voor pensioenfondsen (Wet aanpassing financieel toetsingskader) (33 972)	Eind 2015 zal ik u informeren over de uitkomsten van het onderzoek van DNB naar de ontwikkeling van de pensioenpremies	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-03-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 255)
3170	13-10-2014 Wetgevingsoverleg Wijziging van de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet in verband met aanpassing van het financieel toetsingskader voor pensioenfondsen (Wet aanpassing financieel toetsingskader) (33 972)	In november 2014 zal ik u schriftelijk informeren over het onderzoek naar de mogelijkheden van collectieve risicodeling binnen premieovereenkomsten.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 240)
3171	13-10-2014 Wetgevingsoverleg Wijziging van de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet in verband met aanpassing van het financieel toetsingskader voor pensioenfondsen (Wet aanpassing financieel toetsingskader) (33 972)	Tijdens het wetgevingsoverleg op 13 oktober jl. over het wetsvoorstel aanpassing financieel toetsingskader pensioenfondsen (33 972) heb ik over een aantal onderwerpen aanvullende informatie toegezegd.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-10-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 972, nr. 29)
3173	01-10-2014 Vervolg AO Kinderopvang	Voor begrotingsbehandeling een brief aan de Tweede Kamer over systeem omkering financiering op hoofdlijnen en antwoord op vraag bij wie het risico op terugvordering n.a.v. fouten of fraude komt te liggen (ouders of ondernemers)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 322, nr. 262)
3175	01-10-2014 Vervolg AO Kinderopvang	Voor de begrotingsbehandeling een brief aan de Tweede Kamer over de samenhang tussen lopende projecten (kwaliteit BKK, Het Nieuwe Toezicht, regeldruk, peuters, omkering financiering en positie van ouders)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 322, nr. 265)
3177	01-10-2014 Vervolg AO Kinderopvang	De Tweede Kamer wordt met brief geïnformeerd over resultaat onderzoek curator Estro.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-01-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 322, nr. 266)
3178	01-10-2014 Vervolg AO Kinderopvang	Voor de begrotingsbehandeling wordt de Tweede Kamer met brief geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek van Panteia naar de regeldruk in de kinderopvangsector	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 322, nr. 263)
3181	24-09-2014 AO Kinderopvang	Minister zal onderzoek doen naar de positie van werknemers in faillissement	Afgehandeld met brief van 26-08-2015

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3183	15-10-2014 AO Arbeidsmarktbeleid	Minister neemt in de volgende voortgangsrapportage Actieplan 50+ analyse over de uitstroom van ouderen uit de WW mee	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 617)
3184	15-10-2014 AO Arbeidsmarktbeleid	Minister doet voor de begrotings-behandeling SZW verslag van gesprek met de AWVN over reshoring	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 30-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 295)
3188	15-10-2014 AO Arbeidsmarktbeleid	De Minister zegt toe om schriftelijk specifieke voorbeelden te geven van situaties waarin in relatie tot het avv'en van cao's dispensatie om bedrijfsspecifieke redenen wordt verleend.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-11-2014, (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 573)
3189	05-11-2014 AO Pensioenonderwerpen	Planningsbrief voor 18 november 2014 naar Tweede Kamer, waarin o.m. wetsvoorstel zzp-bijstand, verdere evaluatie PPI en bilaterale verdragen (AOW)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2014. (Kamerstukken II, 2014–2015, 23 043, nr. 231)
3190	05-11-2014 AO Pensioenonderwerpen	Voor eind november 2014 richtinggevende brief naar Tweede Kamer over risicodragende uitkeringen in DC-regelingen, incl. nadere appreciatie over rapport LCP	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 20-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 240)
3191	05-11-2014 AO Pensioenonderwerpen	Brief met contouren aanpak zzp + bijstand voor kerst 2014 naar Tweede Kamer. Ook voor de kerst overleg met VNG over uitvoerings-praktijk.	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 18-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 239)
3192	05-11-2014 AO Pensioenonderwerpen	Binnen twee weken NNAVV pensioencommunicatie naar Tweede Kamer	Afgehandeld met brief aan TK d.d. 19-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 6)
3193	05-11-2014 AO Pensioenonderwerpen	Concept-amvb waardeoverdracht voor 15 januari 2015 naar Tweede Kamer	Voorhang concept amvb bij Tweede Kamer en Eerste Kamer d.d. 13-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 252)
3194	05-11-2014 AO Pensioenonderwerpen	In voorjaar 2015 onderzoek naar Tweede Kamer over gepensio-neerden in bestuur beroepspensi-oenfondsen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 13-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 863, nr. 33)
3195	05-11-2014 AO Pensioenon-derwerpen	Overleg met overheidswerkgevers over verlenging termijn voor vrijwillige voortzetting bij ABP van 3 naar 10 jaar. Voor 15 januari 2015 Tweede Kamer informeren over stand van zaken	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-01-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 232)
3211	12-11-2014 AO integratieonderwerpen	De Minister heeft toegezegd dat voor de begrotingsbehandeling een update van het integratiebeleid en -proces aanwezig is (Voort-gangsbrief Agenda Integratie)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-11-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 79)
3212	12-11-2014 AO integratieonderwerpen	De Minister heeft toegezegd binnen drie weken een verdere inhoudelijke uitwerking van het plan voor een kwalitatief vervolg-onderzoek onder migrantenjon-geren aan de Kamer toe te sturen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 27-01-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 87)
3213	12-11-2014 AO integratieonderwerpen	De Minister heeft aangegeven dat er eind januari/begin februari een brief bij de Kamer ligt met daarin:- een uitleg over de invulling van de maatregel om Turkse organisaties te monitoren;- een verslag van hoe het contact met Duitse collega's is verlopen;- een verslag van de uitkomsten van het gesprek met de Turkse organisaties	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-06-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 94)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3215	Uitgaande brief d.d. 24-10-2014 (Kamerstuknummer volgt)	Brief over de effecten van de technologische ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (robotisering).	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-12-2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 581)
3218	26-11-2014- Begrotingsbehandeling SZW Tweede Kamer	Onderzoek loondoorbetaling bij ziekte De Minister zegt toe het onderzoek loondoorbetaling bij ziekte vóór het eind van 2014 naar de Kamer te sturen (Schut-Welkzijn, VVD)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 586)
3220	26-11-2014] – Begrotingsbehandeling SZW Tweede Kamer	Contouren wetsvoorstel verzilveringsproblematiek premiekorting De Minister zegt toe begin 2015 een brief naar de Kamer te sturen met daarin de contouren van het wetsvoorstel waarmee de verzilveringsproblematiek premiekorting opgelost dient te worden. (Dijkgraaf, SGP)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 28 719, nr. 588)
3221	26-11-2014- Begrotingsbehandeling SZW Tweede Kamer	Onderzoek risque social, risque professionel naar de Kamer sturen. De Minister zegt toe vóór Kerst 2014 het onderzoek over risque social, risque professionel met zijn appreciatie naar de Kamer te zenden (Schut-Welkzijn, VVD)	09-01-2015 Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 07-01-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 580)
3222	26-11-2014 Begrotingsbehandeling SZW Tweede Kamer	Informeren van de Kamer over onderzoek effectieve vormen van re-integratie bij ziekte. De Minister zal (in overleg met het CPB) binnen een week een brief aan de Kamer sturen om te melden wanneer precies nader vernomen zal worden over het onderzoek over effectieve vormen van re-integratie bij ziekte (Schut-Welkzijn, VVD)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 07-01-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 580)
3223	09-10-2014 Plenaire behandeling wetsvoorstel modernisering regelingen voor verlof (32 855)	Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel «Modernisering regelingen voor verlof en arbeidstijden (38 255) op 9 oktober 2014 heeft de Minister toegezegd dat hij de Kamer zal informeren over de uitkomsten van de literatuurstudie «Mannen, zorg en werk». Daarna debat of resultaten nopen tot aanvullend beleid	Afgehandeld met toezending rapport «mannen, zorg en werk» naar Tweede Kamer d.d. 20-05-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 855, nr. 32)
3225	AO Handhaving 17-12-14:	Taken zorgfraude: De VVD constateert dat de Inspectie SZW met 35 fte activiteiten voor derden verricht. De Minister licht toe dat dit zorgfraude betreft, gefinancierd door VWS. De VVD wil hierover meer informatie. De Minister zegt dit toe.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 497)
3233	31-10-2013 AO Handhaving	De Minister zegt duidelijkheid over mogelijkheden en onmogelijkheden van juridisch onverplicht herzien van onherroepelijk boetebesluiten toe.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-04-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 504)
3234	31-10-2013 AO Handhaving	De Minister zegt toe voor het volgende AO Handhaving inzicht te geven in de resultaten van Syri	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 29-06-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 508)
3235	31-10-2013 AO Handhaving	De Minister zegt brief toe die ingaat op aanbevelingen Ombudsman m.b.t. schuldhulpverlening	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-04-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 504)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3238	22-01-2015 AO Inburgering	De Minister zegt toe om eind februari een brief te sturen naar de Tweede Kamer met schriftelijke beantwoording van aantal vragen. Hierin:PVV: Definitie betaald werk (valt 0-urencontract daar ook onder?), definitie van werkloosheid (oude nationale definitie of de nieuwe internationale definitie), bij huwelijks/gezinsmigratie: in hoeveel gezinnen is de overheid de enige kostwinner?PvdA: alternatieve mogelijkheden voor inzagerecht examens.SP: hebben «kinderpardonners» geen recht op kwijtschelding lening? VVD: overleg met BZ over informatieverstrekking over inburgering door ambassade aan Turkse migranten. En verder: invulling van de toezegging om inburgeraars vier weken na examen te bellen over werk en zo nodig verder te helpen.	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 30-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 90)
3246	28-01-2015 AO Pensioenonderwerpen	De brief over de AMvB waardeoverdracht ontvangt de Kamer volgende week.	Afgehandeld met voorhang amvb aan de Tweede Kamer d.d. 13-02-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 252)
3247	28-01-2015 AO Pensioenonderwerpen	De rapportage van DNB over de effecten van de lagere belastingvoordelen voor pensioenpremies op de daadwerkelijke hoogte van die premies gaat eind maart naar de Kamer.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 255)
3248	28-01-2015 AO Pensioenonderwerpen	Wetsvoorstel optimalisering premieovereenkomsten gaat voor de zomer naar de Kamer, als dat niet lukt, krijgt de Kamer tijdig een brief.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-05-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 047, nr. 257)
3253	28-01-2015 AO Pensioenonderwerpen	Er zal voorts in de context van de hoofdlijnennota toekomstvisie met de pensioensector worden gesproken over doorontwikkeling premieovereenkomsten in relatie tot bedrijfstakpensioenfondsen.	Afgehandeld met Hoofdlijnenbrief toekomst pensioenstelsel naar de Tweede Kamer d.d. 06-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 265)
3254	28-01-2015 AO Pensioenonderwerpen	De Staatssecretaris duikt in de communicatie over pensioenopbouw tijdens WW, alsmede over nabestaandenpensioen op risicobasis en stuurt daarover voor eind maart een brief naar de Tweede Kamer	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 258)
3262	25-02-2015 Plenair debat Tweede Kamer Wetsvoorstel Pensioencommunicatie (34 008)	Artikel met link naar instrument voor financiële planning wordt uit de concept amvb pensioencommunicatie gehaald	Afgehandeld met AMvB pensioencommunicatie die per 01 -07–2015 in werking is getreden. (Stb. 2015, 259)
3268	25-02-2015 Plenair debat Tweede Kamer Wetsvoorstel pensioencommunicatie (34 008)	Binnen twee maanden ontvangt de Kamer een brief waarin de gemaakte keuzes t.a.v. de reële dekkingsgraad worden toegelicht.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-05-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 32)
3269	25-02-2015 Plenair debat Tweede Kamer Wetsvoorstel Pensioencommunicatie (34 008)	Met het Pensioenregister wordt besproken hoe en wanneer de levensverwachting kan worden ingebouwd bij de weergave van het te bereiken pensioeninkomen.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 13-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 34)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3273	11-02-2015 AO Arbeidsmarktbeleid	Binnen 2 weken brief over wat de Kamer wanneer kan verwachten op het onderwerp grensoverschrijdende samenwerking (GROS), inclusief de stand van zaken rond de p-wet en grensproblematiek. Deze brief zal, naast toezending aan de commissie SZW ook doorgeleid worden naar de commissie VWS	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-03-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 851, nr. 18)
3280	AO WWB-onderwerpen en Participatiewet 04-03-2015	De Tweede Kamer wordt in het voorjaar 2015 door de Minister geïnformeerd over de belemmeringen en eventuele oplossingen bij grensoverschrijdende arbeid. De Staatssecretaris blijft verantwoordelijk voor de bijstand	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 30-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 851, nr. 18)
3281	04-03-2015 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet	De Staatssecretaris informeert de Kamer in het najaar over de tussenstand van het aantal extra banen uit hoofde van de baanafspraak sociaal akkoord, inclusief aantal extra banen in 2014	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-7-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 640)
3282	04-03-2015 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet	Stand van zaken verbetertraject verdeelmodel Eind april 2015 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van het verbetertraject voor het verdeelmodel van de bijstandsbudgetten.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 162)
3286	11-03-2015 AO Arbeidsmigratie	De Minister informeert de Tweede Kamer voor de zomer over het standpunt inzake het Duitse minimumloon, inclusief de vraag of het Nederlandse WML ook voor internationaal transport door in het buitenland gevestigde transportondernemingen zou moeten gelden.	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 08-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 861, nr. 39)
3292	05-03-2015 2e Termijn AO Arbeidsmarktbeleid	De Minister stuurt de Kamer binnen 4 weken reactie aangaande de Besloten Busvervoer Cao, met betrekking tot de vraag van D66 dat de cao die voorligt voor avv een artikel met betrekking tot inzet van zzp-ers zou bevatten waartegen de rechter zich heeft uitgesproken.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-04-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 600)
3293	25-03-2015 AO Armoede- en Schuldenbeleid	De Staatssecretaris van SZW zal voor eind april de Tweede Kamer een brief sturen met daarin de resultaten van de specifieke uitvoeringstoets van de Belastingdienst op de invoering van de kostendelersnorm in de berekening van de beslagvrije voet die voorzien is per 1 juli 2015.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 307)

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3294	25-03-2015 AO Armoede- en Schuldenbeleid	De Staatssecretaris van SZW zal voor het zomerreces een brief naar de Tweede Kamer sturen met daarin de volgende punten: De uitkomst van gesprekken die de Staatssecretaris gaat voeren met banken over preventie en vroegsignalering van schulden. Een reactie op het onderzoek Inkomenseffecten landelijke en gemeentelijke minimaregelingen van KWIZ, uitgevoerd in opdracht van de SP. In samenspraak met OCW zal de Staatssecretaris de Kamer informeren over het kader rondom (dak(loze) jongeren, schuldhulpverlening en studiefinanciering. In samenspraak met Financiën een toelichting op het partnerbegrip in een aantal specifieke situaties inzake het aanvragen van de alleenstaande ouderenkop	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 24 515, nr. 310)
3308	AO Arbeidsmarktbeleid 23-04-2015	De vragen over het gebruik van het doelgroepenregister zal de Staatssecretaris beantwoorden voor 1 juli	30-06-2015 Deze toezegging is afgedaan met een brief aan de Tweede Kamer van 8 mei 2015 over de indicaties doelgroep banenafspraak (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 614)
3317	21-05-2015 AO Loondoorbetaling bij ziekte	Problematiek vrijwillige brandweer en vrijwillige politie. De Minister koppelt richting de Tweede Kamer terug over de mogelijke problematiek rondom de vrijwillige brandweer/politie en verantwoordelijkheden van gemeenten bij ongevallen / loondoorbetaling bij ziekte	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-07-2015, (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 637)
3318	21-05-2015- AO Loondoorbetaling bij ziekte	Brief overgangsrecht aanpassing Schattingsbesluit. Minister heeft de Kamer een brief gestuurd over het overgangsrecht bij de aanpassing van het Schattingsbesluit naar aanleiding van vragen vanuit de Kamer. Tegelijkertijd zou de brief gebruikt worden om in te gaan op het alternatieve voorstel van Kamerlid Ulenbelt om de huidige systematiek in de inkomstenverrekening WAO, WAZ, Wajong te behouden en de gewenste geautomatiseerde uitvoering mogelijk te maken door van werkgevers te verlangen dat zij het aantal gewerkte uren registreren.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 29 544, nr. 620)
3320	Verslag d.d. 5 juni 2015 inzake AO Integratie 4 juni 2015	De Minister zegt toe dat voor 1 juli 2015 het onderzoek van Labyrint naar de kwaliteit van het Motivaction-onderzoek aan de Kamer wordt verstuurd	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-06-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 824, nr. 101)
3337	24-06-2015 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet	Zodra deze consequenties voor de verdeling (verdeelmodel) duidelijk zijn zal de Staatssecretaris de Kamer hierover vóór 1 augustus 2015 informeren	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 30 545, nr. 186)
xxxx	25-06-2015 Wetgevingsoverleg Verantwoordingsstukken en Slotwet	Toelichting geven op OBR-bedragen en of de voorwaarden voor inkomensverrekening niet te streng zijn	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-07-2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 200-XV, nr. 15)

B.5.4 Lopende toezeggingen

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 1996–1997			
ID[1]	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3	Uitgaande brief 29-10-1996 Kabinetsstandpunt over bekrachtiging van protocol bij ILO-verdrag nr. 81 (Arbeidsinspectie)(Kamerstukken II, 1996–1997, 25 478, nr. 4)	Kabinetsstandpunt over bekrachtiging van protocol bij ILO-verdrag nr. 81 (Arbeidsinspectie)	Er is een samenhang met een klacht van de Nederlandse vakcentrales over naleving van ILO-verdrag 81. Nadat het thans nog lopende ILO-traject daarover is afgerond zal een kabinetsstandpunt voorbereid worden over het Protocol bij dit verdrag. Naar verwachting zal dit in de tweede helft van 2016 het geval zijn.

[1] Dit is een identificatienummer voor de administratie van de toezegging binnen het Ministerie van SZW.

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2007–2008			
ID[1]	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2032	Uitgaande brief 19-05-2008 Memorie van antwoord wijzigingswet Pensioenwet (Kamerstukken I, 2007–2008, 31 226, D)	Toezegging dat de regering zal bezien of de in de artikelen 85 en 87 Pensioenwet opgenomen voorwaarde voor waardeoverdracht naar het buitenland, namelijk dat de afkoopmogelijkheid niet ruimer mag zijn dan in Nederland, niet ook moet gelden voor de artikelen 88 en 89 van de Pensioenwet	Planning: voorjaar 2016

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2008–2009			
ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2120	03-03-2009 Plenaire behandeling Tweede Kamer wetsvoorstel Wijziging van de Werkloosheidswet in verband met het vergroten van de kans op werk van langdurig werklozen (Passende arbeid) (31 767)(Handelingen 2008–2009, nr. 58, Tweede Kamer, pag. 4716–4747)	De Minister zegt toe dat hij het samenstel van regelingen zal evalueren. Het tijdstip van die evaluatie wet verbetering kansen langdurig werklozen wordt nader bezien in verband met de economische omstandigheden	Planning: brief naar de Tweede Kamer 4e kwartaal 2015
2538	Uitgaande brief 27-03-2009 rapportage incidenten Brzo «99 bedrijven over het kalenderjaar 2007 (Kamerstukken II, 2008–2009, 25 884, nr. 144)	Incidentenrapportage MHC/Brzo: De Minister heeft toegezegd om met ingang van 2008 in een driejaren cyclus de Tweede Kamer incl. bedrijfsleven te informeren over de onderzochte ongevallen en de resultaten van de MHC/Brzo-onderzoeken	De incidentenrapportage wordt onderdeel van de Staat van de Veiligheid en die gaat op 15 september 2015 naar de Tweede Kamer

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2010–2011			
ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2382	06-10-2010 Plenaire behandeling Wetsvoorstel (Aanpassing Wet arbeid vreemdelingen; introductie van de referent in de Vreemdelingenwet 2000 en verkorting van de wachttermijn voor seizoenswerkers) (32 287) (Handelingen 2010–2011, nr. 8, Tweede Kamer, pag. 47–53)	De Tweede Kamer ontvangt een brief over de beleidsregels UWV inzake de nieuwe weigerings/ intrekkingsgrond, binnen een half jaar nadat het wetsvoorstel door beide Kamers is aanvaard	Planning brief naar Tweede Kamer voor 1 oktober 2015. Deze brief zal ook antwoord geven op toezegging 2831 (het aantal verleende twv's en in hoeverre deze repeterend worden toegekend)

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2011–2012			
ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2531	07-09-2011 AO Arbeidsmarktbeleid	Uitvragen suggesties aan werkgevers verlichting administratieve lasten na afschaffing kleinebanenregeling. Ten aanzien van administratieve lastenverlichting in verband met afschaffing van de regeling kleine banen zal de Minister werkgevers vragen welke mogelijkheden ze daartoe concreet zien, suggesties oppikken en desgewenst met de Tweede Kamer communiceren	Meenemen in reactie op advies van de SER. De toezegging loopt mee in de uitwerking van het Sociaal Akkoord. Planning: 3e kwartaal 2015, na Prinsjesdag
2569	23-11-2011- Vervolg AO Kinderopvang en Kindregelingen	De Minister zegt toe overleg te plegen met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over dagarrangementen en speciaal onderwijs met betrekking tot kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-08-2015
2681	06-06-2012 Dertigledendebat over het bericht dat de crisis wordt misbruikt als reden voor massaontslag en grote ondernemingen met mooie winsten zo tien procent van hun personeelsbestand schrappen (Hamer) (na ontvangst van een brief) (Minister SZW) (verzoek van mw. Hamer bij de regeling van werkzaamheden 08-11-2011) (Handelingen 2011–2012, nr. 92 item 11)	De Minister doet zijn best om, op verzoek van de PVV, vóór het zomerreces een brief aan de Tweede Kamer te sturen met informatie over een aantal, dat reorganisaties hebben aangekondigd: hoeveel mensen hebben hun arbeidsplaats daadwerkelijk verloren, hoeveel werknemers zijn intern en extern aan een andere baan geholpen en voor hoeveel mensen is een ontslagvergunning aangevraagd	Wordt meegenomen in de volgende monitor arbeidsmarkt. Planning: eind september 2015 na Prinsjesdag 2015
3145	19-06-2012 Plenaire behandeling wetsvoorstel (Wijziging van de Wet financiering sociale verzekeringen in verband met bonussen voor werkgevers voor het in dienst nemen en in dienst houden van oudere werknemers en arbeidsgehandicapte werknemers) (33 284)	Evaluatie mobiliteitsbonussen. De mobiliteitsbonussen voor oudere werklozen en arbeidsgehandicapten dient te worden geëvalueerd. Deze toezegging is ook opgenomen in de evaluatieagenda	Planning opleveren evaluatie: 4e kwartaal 2019

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2012–2013			
ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2772	23-10-2012 Plenaire behandeling Wet vereenvoudiging regeling UWV (33 327)	Monitoring en evaluatie wet vereenvoudiging regelingen UWV. De uitvoering van de starterregeling zal vanaf 1 januari gemonitord worden, onder meer om te bezien of het gebruik van de regeling afneemt. De resultaten daarvan worden na 1 jaar aan de Kamer gerapporteerd. De toepassing van de wijziging in de dagloonregels die uit het wetsvoorstel voortvloeit, zal eveneens worden gemonitord en hierover zal na 2 jaar worden gerapporteerd aan de Kamer. In zijn brief van 29-10-2012 heeft de Staatssecretaris toegelicht dat UWV de nieuwe berekening zal monitoren. Dit heeft mede betrekking op de consequenties van het werken met het loon uit de laatste dienstbetrekking en het gebruik van de dagloongarantieregeling. De Staatssecretaris zal de Kamer informeren over de resultaten van deze monitoring. De hele evaluatie van het wetsvoorstel inclusief de andere maatregelen die daarin voorliggen, gebeurt na 2 jaar	De planning van de evaluatie zal in overleg met UWV gebeuren. Planning informeren Kamer: 4e kwartaal 2015
2822	03-04-2013 AO Beleidsdoorlichting Algemene nabestaandenwet (Anw)	De Staatssecretaris zal d.m.v. de Verzamelbrief gemeenten oproepen zich actiever in te zetten om nabestaanden te ondersteunen	Planning: 4e kwartaal 2015
2831	17-04-2013 Plenaire behandeling van de Herziening van de Wet arbeid Vreemdelingen (33 475)	De Minister zegt op verzoek van D66 toe na een te jaar kijken naar het aantal verleende twv's en in hoeverre deze repeterend worden toegekend	Planning brief naar Tweede Kamer 1 oktober 2015. Deze brief zal ook antwoord geven op toezegging 2382 (beleidsregels UWV inzake nieuwe weigerings/intrekkingsgrond)
2843	25-04-2013 AO Arbeidsmigratie	De Minister zal de Tweede Kamer halfjaarlijks informeren over de voortgang van de aanpak van schijnconstructies	Derde voortgangsrapportage verzonden naar de Kamer op 9 februari 2015 (Kamerstukken II, 2014–2015, 17 050, nr. 499) De vierde volgt in september 2015
2847	23-05-2013 AO arbeidsomstandigheden	Minister informeert de Tweede Kamer over voorstel(len) om nationale kop(pen) te schrappen, op moment dat dit aan de orde is	De Minister heeft aangegeven het overleg met de sociale partners hierover voortvarend voort te zetten en nog dit jaar af te ronden
2866	22-05-2013 AO Arbeidsmarktbeleid	De Minister zegt toe dat het advies van de Stichting van de Arbeid over driehoeksrelaties zo mogelijk al gaat meelopen in wetsvoorstel ontslag flex, zo nodig bij nota van wijziging	Er is nog geen advies van de Stichting van de Arbeid over driehoeksrelaties ontvangen
2868	22-05-2013 Vervolg plenaire behandeling wetsvoorstel Versterking Bestuur Pensioenfondsen (33 182)	In de evaluatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen worden ook de onderwerpen visitatiecommissie, diversiteit en de bevindingen van DNB over onder meer bestuursleden zonder stemrecht meegenomen	Planning: Start van de evaluatie is drie jaar na inwerkingtreding van de organisatiebepalingen van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en dat is 1 juli 2017. De resultaten van de evaluatie inclusief de monitoring kunnen vervolgens in 4e kwartaal 2017 aan beide kamers gemeld worden
2870	Uitgaande brief 17-03-2013 Voortgangsbrief aanpak malafide uitzendbureaus	G-rekening voor uitzendbureaus	Er komt een amvb waardoor niet-gecertificeerde uitzendbureaus een g-rekening moeten openen. Amvb treedt in werking m.i.v. 01-01-2016
2878	30-05-2013 AO Pensioenonderwerpen	De Staatssecretaris neemt in het traject pensioenopbouw voor zelfstandigen de PPI en de verlenging van de vrijwillige voortzetting mee	Planning: De Tweede Kamer wordt eind september 2015 geïnformeerd

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2013–2014			
ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2951	Uitgaande brief 01-11-2013 Registratieplicht zelfstandigen op grond van de Waadi	De beleidsregels boeteoplegging Waadi zullen gepubliceerd worden in de Staatscourant. Over twee jaar zal ik onderzoeken of deze regeling tot misbruik heeft geleid. Als dat niet het geval is, kan zo nodig een wettelijke uitzondering van de registratieplicht voor deze groep zelfstandigen in de Waadi worden opgenomen	De Beleidsregel is op 21-02-2014 in werking getreden. (Stcrt. 2014, 5048). Evaluatie 2 jaar na dato
3003	05-09-2013 Debat over het bericht «In deel Schilderswijs is sharia wet» (Van Klaveren)	De Minister zegt toe ander wijken in een onderzoek te betrekken, waarbinnen zich een vergelijkbare samenspel van factoren voortdoet als in de Schilderswijk	De rapportage wordt meegestuurd met de voortgangsbrief integratie (begin december 2015)
3011	20-01-2014 Waardeoverdracht (Kamerstukken II 2013–2014, 32 043, nr. 197)	De Staatssecretaris streeft er naar de Tweede Kamer voorjaar 2014 van de uitkomst van het onderzoek op de hoogte te stellen, evenals van het tijdstip waarop de beoogde wetswijziging tot aanpassing van het wettelijk systeem van waardeoverdracht bij de Tweede Kamer kan worden ingediend	Planning: in het eerste kwartaal van 2016 brief naar Tweede Kamer met uitkomst onderzoek
3024	23-01-2014 AO Arbeidsomstandigheden (Arbo)	De Minister zal de Tweede Kamer in mei informeren over de uitkomsten van het overleg met de sociale partners over de verbetering van de positie van de preventiemedewerker	De Tweede Kamer wordt hierover binnenkort geïnformeerd
3025	23-01-2014 AO Arbeidsomstandigheden (Arbo)	De Minister zal samen en in overleg met werkgevers en werknemers voorlichting organiseren over de certificering van arbodiensten (maatwerkregeling). Hierover wordt de Tweede Kamer na de zomer geïnformeerd	De Tweede Kamer wordt hierover binnenkort geïnformeerd
3043	05-03-2014 Verslag plenair debat Tweede Kamer wetsvoorstel hervorming kindregelingen	Jaarlijks monitoren van fraude mbt alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget	Dit wordt meegenomen in de reguliere halfjaarrapportage van de Belastingdienst. Eerste cijfers verschijnen in de rapportage over het eerste half jaar van 2015. Planning: 16 september 2015
3072	16-04-2014 – AO Pensioenonderwerpen	Staatssecretaris gaat in gesprek met de pensioensector over hoe pensioenfondsen omgaan met vrijwillige voortzetting van pensioenopbouw voor ex-werknemers die na ontslag zzp-er zijn geworden. In dat verband verzoekt de Staatssecretaris de Minister van BZK daarover in gesprek te gaan met ABP	Planning: De Tweede Kamer wordt eind september 2015 geïnformeerd
3075	23-01-2014 AO Arbo	Brand windturbine: De Minister zegt toe de Kamer te informeren over de resultaten van de onderzoeken naar aanleiding van de brand in een windturbine met dodelijke slachtoffers	Door Min V&J en SZW in april aan Kamer gemeld. Onderzoeken van OM, NFI, Inspectie SZW en Veiligheidsregio lopen nog. Daarna besluitvorming over eigen (SZW) bestuursrechtelijk of met OM strafrechtelijk vervolgtraject. Kamer wordt eind 2015 nader geïnformeerd

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3079	Uitgaande brief 6-05-2014 – Actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 523)	Arbeidsdiscriminatie/PSA:- De Inspectie SZW analyseert de bij het College Rechten vd Mens beschikbare informatie over discriminatie op de arbeidsmarkt en start indien daartoe aanleiding is een nalevingsonderzoek op grond van de arbo-wet. De Inspectie SZW richt nog dit jaar een programma PSA in. Hiervoor worden eind 2014, begin 2015 verkenningen uitgevoerd. Op basis van deze verkenningen worden mogelijke interventies geprogrammeerd. En rapporteert de Kamer hierover bij voortgangsbrief 2015.In het AO Arbeidsdiscriminatie van 21-5-14 heeft de Min aanvullend toegezegd om zo mogelijk in de voortgangsbrief (najaar van 2014) een stand van zaken te geven van het overleg tussen de Inspectie en het College van de Rechten van de Mens. Dit overleg richt zich op de analyse die de Inspectie doet van de beschikbare informatie bij het College over discriminatie op de arbeidsmarkt	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2015
3081	Uitgaande brief 16-05-2014 Actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 523)	Het kabinet gaat, in die gevallen waarin dat juridisch mogelijk is, in de nieuwe contracten een clausule opnemen waarin is vastgelegd dat het contract zal worden beëindigd als bedrijven, of de leiding van bedrijven, onherroepelijk strafrechtelijk zijn veroordeeld voor discriminatie. Tevens gaat het kabinet, opnieuw in die gevallen waarin dat juridisch mogelijk is, in de aanbestedingsdocumenten een clausule opnemen dat, als bedrijven of de leiding van bedrijven onherroepelijk strafrechtelijk zijn veroordeeld voor discriminatie in de vier jaren voorafgaande aan een aanbestedingsprocedure, deze bedrijven uitgesloten worden bij aanbestedingsprocedures van het Rijk. Generieke toepassing van deze clausules is niet mogelijk gebleken	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2015

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3083	Uitgaande brief 16-05-2014 Actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 523)	Het kabinet zal in 2014 starten met aanvullend onderzoek naar arbeidsmarktdiscriminatie. Momenteel verkent het kabinet de haalbaarheid en opzet van een onderzoek om middels online sollicitatieplatforms te achterhalen hoe werkgevers op CV's met verschillende persoonskenmerken reageren. Hierbij zal ook worden bekeken hoe discriminatie bij het zoeken van stages en leerbanen in beeld gebracht kan worden. Het kabinet is voornemens om het onderzoek na twee jaar te herhalen om te zien of er een verschil is met de resultaten van het eerste onderzoek. Met de toezegging om nieuw onderzoek te doen geeft het kabinet invulling aan de motie Van Weyenberg c.s.	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2015
3090	13-02-2014 Plenair debat Wet werk en zekerheid (33 818)	De Minister zegt toe nauwlettend te zullen volgen of de mogelijkheid van hoger beroep en cassatie in de WWZ er, gezien de precedentwerking, toe leidt dat het aantal zaken bij de rechter op termijn zal afnemen. Minister zegt ook toe scherp in de gaten te houden of het middel niet misbruikt wordt (in die zin dat het een onderhandelpunt wordt), en of dit al dan niet leidt tot een toename van hogere vergoedingen in vaststellingsovereenkomsten dan de wettelijke transitievergoeding. Dit zal te zijner tijd onderzocht worden door een enquête onder werkgevers en werknemers te houden, om na te gaan hoe de vaststellingsovereenkomsten eruit zien. De Tweede Kamer zal over de resultaten worden geïnformeerd	Eerste stappen worden gezet in opzetten monitoring/evaluatie van deze wet
3092	13-02-2014 Plenair debat Wet werk en zekerheid (33 818) Voortzetting	De Minister zegt toe om de komende tijd ook breder de vinger aan de pols te houden met betrekking tot de positie van het mkb. Het gaat dan om een agenda voor het mkb, samen met de Minister van Economische Zaken en het mkb zelf over o.a. administratieve lasten, ondersteuning bij sectorplannen en de loondoorbetaling bij ziekte (hoe kun je samen de premie drukken, want het risico is groot). Minister zal binnen een jaar in het bredere kader van de mkb-agenda terugkoppelen wat daar aan de orde komt over cumulatie van de transitievergoeding en loondoorbetaling tijdens ziekte	Na de zomer 2015 gaat er een gezamenlijke brief van SZW en EZ naar de Tweede Kamer

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3093	13-02-2014 Plenair debat Wet werk en zekerheid (33 818) Voortzetting	De Minister zegt toe dat hij de jurisprudentie over de uitwerking van het criterium «billijke vergoeding» bij «ernstig verwijtbaar handelen of nalaten» in de WWZ op de voet zal volgen en zal analyseren. Daarmee wacht hij niet op de evaluatie van de totale WWZ in 2020. Als het misgaat, als het uit de hand loopt, komt de Minister terug naar de Kamer met voorstellen	De jurisprudentie zal worden gevolgd. In de MvT bij de WWZ is opgenomen dat dit uiterlijk in 2017 zal worden geëvalueerd, waarna het kabinet in samenspraak met de StvdA conclusies zal trekken en die aan de Tweede Kamer zal voorleggen
3098	27-05-2014 Verzoek mw. Karabulut tijdens de RvW 5 maart 2013 om een dertig-ledendebat inz. de gevolgen fraudewet in de sociale zekerheid	Toegezegd om voor 01-01-2014 te komen met een concrete uitwerking van de maatregelen die in de brief van 26-05-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 17 050 nr. 474) zijn aangekondigd en daarbij de overweging over de mogelijke aanpassing van de wet Wav/Waadi) te betrekken	Er volgt een brief aan de Tweede Kamer na Prinsjesdag 2015
3112	04-06-2014 AO Arbeidsmarktbeleid	In de volgende reguliere jaarrap-portage over de cao-afspraken wordt aandacht besteed aan het monitoren van bovenwettelijke aanvullingen op de WW	Planning: brief aan Tweede Kamer over jaarrapportage cao-afspraken 2014 voor Prinsjesdag 2015
3135	Uitgaande brief [02-07-2014] – Antwoorden nader schriftelijk overleg wijziging Schattingsbesluit.	Toezenden herziene richtlijn «Verminderde arbeidsduur». Vanaf 1 januari 2015 zal een herziene richtlijn «Verminderde Arbeidsduur» van kracht zijn. Deze herziene richtlijn zal te zijner tijd eveneens aan de Tweede Kamer worden gestuurd	De Tweede Kamer zal in het 3e kwartaal geïnformeerd worden, na Prinsjesdag 2015
3140	03-07-2014 VAO Armoede en Schuld-hulpverlening	De Staatssecretaris van SZW stuurt voor 01-07-2016 de evaluatie van de wet gemeentelijke schuldhulp-verlening naar de Tweede Kamer	De Tweede Kamer zal uiterlijk 01-06-2016 worden bericht over de evaluatie wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Planning begin juni 2016
3142	03-07-2014 VAO WWB onderwerpen en Participatiewet n.a.v. het AO 26 juni jl.	De Staatssecretaris zal het UWV vragen om Wajongers die niet worden opgeroepen voor een beoordeling (omdat zij bijvoor-beeld in een instelling zitten) zo spoedig mogelijk te informeren. Zij zal de Tweede Kamer informeren over de wijze van beoordeling	Het proces wordt besproken met UWV, vervolgens wordt de Tweede Kamer bericht. Planning: 3e kwartaal 2015, na Prinsjesdag 2015
3143	25-06-2014 AO Arbeidsongeschiktheid	Juridische procedures beroepsziek-ten:de Minister zegt toe dat hij dit jaar een brief stuurt over het bekorten van de duur van juridische procedures met betrekking tot het verhalen van werkgerelateerde schade	De Kamer wordt voor 1 oktober 2015 geïnformeerd
3157	03-07-2014 VAO WWB onderwerpen en Participatiewet n.a.v. het AO 26 juni jl.	De Staatssecretaris zal het UWV vragen om Wajongers die niet worden opgeroepen voor een beoordeling (omdat zij bijvoor-beeld in een instelling zitten) zo spoedig mogelijk informeren. Zij zal de Kamer informeren over de wijze van beoordeling.	Het proces wordt besproken met UWV, vervolgens wordt de Tweede Kamer bericht. Planning: 3e kwartaal 2015, na Prinsjesdag 2015

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3258	Verslag VAO Nederlandse inkomens- en vermogens-ongelijkheid.d. 04-02-2014	In reactie op de vraag van Nijboer en Koolmees, is een kabinetsre-actie toegezegd op het rapport van SCP (sociaal en cultureel rapport 2014), over ongelijkheid in Nederland	Planning brief naar de Tweede Kamer na Prinsjesdag 2015

Overzicht van door de bewindspersonen lopende toezeggingen vergaderjaar 2014–2015

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3168	13-10-2014 Wetgevings-overleg Wijziging van de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensi-oenregeling en de Invoerings- en aanpas-singswet Pensioenwet in verband met aanpassing van het financieel toetsingskader voor pensioenfondsen (Wet aanpassing financieel toetsingskader) (33 972)	Zodra EIOPA – in het kader van Solvency II – een UFR vaststelt voor de waardering van verplich-tingen van verzekeraars, zal de Staatssecretaris onderzoeken of het wenselijk is de UFR die voor Nederlandse pensioenfondsen geldt, te stroomlijnen met de UFR voor verzekeraars	Planning: eind 2015
3169	13-10-2014 Wetgevings-overleg Wijziging van de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensi-oenregeling en de Invoerings- en aanpas-singswet Pensioenwet in verband met aanpassing van het financieel toetsingskader voor pensioenfondsen (Wet aanpassing financieel toetsingskader) (33 972)	In november 2014 zal ik u schriftelijk informeren over de verkenning van het voorstel van de RMU om pensioenpremies, respectievelijk pensioenaan-spraken, te kunnen benutten voor de aflossing van woningschulden.	Planning: Onderzoeksrapport naar verkenning voor Prinsjesdag 2015 naar de Tweede Kamer
3174	01-10-2014 Vervolg AO Kinderopvang	Vraag of kinderopvang onder WNT valt, wordt meegenomen in de nadere uitwerking van de omkering die aankomend voorjaar aan de Tweede Kamer wordt aangeboden	Vraag of Kinderopvang onder WNT valt wordt meegenomen in de nadere uitwerking van directie financiering van Kinderopvang
3179	01-10-2014 Vervolg AO Kinderopvang	Minister zal de door BKK geselec-teerde trainingen voor het verbeteren van taal- en interactie-vaardigheden monitoren en de Tweede Kamer medio 2016 informeren over de effecten van deze trainingen.	Planning: medio 2016
3180	01-10-2014 Vervolg AO Kinderopvang	Naar aanleiding van de uitkomst van de verkenning naar kinderen met diabetes in het onderwijs, zal de Minister de Tweede Kamer informeren over de maatregelen die hij (eventueel) zal nemen in de kinderopvangsector voor deze kinderen	SZW wacht op resultaten van het onderzoek in het onderwijs
3201	19-11-2014 AO Dienstverlening aan huis, inclusief de kabinets-reactie	Voor het zomerreces 2015 informeert de Minister de Tweede Kamer over de resultaten van het onderzoek naar de mogelijkheid van omzetting van het dagencri-terium in een urencriterium in de Regeling dienstverlening aan huis	Het onderzoeksrapport en de aanbiedingsbrief zullen begin september 2015 naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3204	26-11-2014 Begrotingsbehandeling SZW Tweede Kamer	Minister zegt toe de praktische belemmeringen t.a.v. de sollicitatieverplichtingen voor oudere werklozen te bezien	Aan de uitwerking van deze toezegging wordt gewerkt. Beoogd is de Kamer eind 2015 te informeren. Planning 4e kwartaal 2015
3210	26-11-2014 Begrotingsbehandeling SZW Tweede Kamer	Dekking kinderbijslag BES De Staatssecretaris herhaalt de eerdere toezegging mbt verzilveringsproblematiek van de kinderbijslag op de BES-eilanden en zal zich inspannen voor het vinden van een dekking (zie begroting 2015 motie Schouten/Van Laar, stuknr 36)	Planning: eind 2015
3216	09-12-2014 Stemmingen n.a.v. ingediende moties bij het VAO Pensioenen van 9 december jl. motie Omtzigt c.s. over niet voor 1 februari 2015 agen-deren van het IORP-2 voorstel- motie Omtzigt c.s. over niet instemmen met de IORP-2 pensioenrichtlijn	De Staatssecretaris is bereid om de Kamer te informeren als uit de onderhandelingen en de trialoog over de IORP-richtlijn blijkt dat de uitkomst afwijkt van datgene wat nu voorligt	Behandeling in EP zal worden gevolgd. Voortgangsrapportage verzonden 27 januari 2015.(Kamerstukken II, 2014–2015, 33 931, nr. 9) Volgende rapportage 1e kwartaal 2016
3217	Uitgaande brief 16-05-2014 Actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 523)	De Minister zal in 2015 rapporteren over het actieplan arbeidsmarktdiscriminatie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2015
3227	Verslag debat Nasleep aanslag Parijs	Minister zegt toe dat hij in de eerst volgende voortgangsrapportages rondom het actieplan jihadisme in te gaan op de punten van Kamerlid Van Oijk (Groen links), die verzoekt de Minister om na te gaan of er voldoende expertise wordt opgebouwd bij de gemeenten en of er voldoende gebeurd in de eerste lijn omtrent jihadisme	De quickscan is gereed, in juli vindt de analyse plaats en de resultaten worden in de voortgangsrapportage die eind september 2015 aan de Tweede Kamer wordt verzonden meegenomen
3230	xxx	In de eerste helft van 2015 informeert de Minister de kamer over het overleg met de sociale partners over de beeldschermrichtlijn	Voor het eind van het jaar 2015 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de implementatie van de beeldschermrichtlijn
3236	22-01-2015 AO Inburgering	De Minister zegt toe vóór de zomer een brief naar de Tweede Kamer te sturen over resultaten pilot participatieverklaring: daarin zal ook worden ingegaan op de «verdieping» van KNS (grondrechten, vrijheden, normen en waarden) in het inburgeringsexamen	De Kamer wordt na Prinsjesdag 2015 hierover geïnformeerd (brief inburgering)
3237	22-01-2015 AO Inburgering	De Minister zegt toe om eind 2015 een brief naar de Tweede Kamer te sturen, waarin inzicht wordt geboden in prijs en kwaliteit inburgeringcursussen	Deze toezegging is conform de motie – Schouw (ID 605). Monitoring vindt continu plaats. De Tweede Kamer wordt hierover twee jaar na invoering van de wijzigingen op de Wet inburgering geïnformeerd. (Zie ook motie 607) Planning: dec.2015
3239	22-01-2015 AO Inburgering	De Minister zegt toe om een brief aan de Tweede Kamer te sturen over Europese procedures zodra infractieprocedure EC over Wib officieel binnen is	Tot op heden is er nog geen reactie van de EC op de uitspraak van het Hof bekend

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3240	22-01-2015 AO Inburgering	De Minister zegt toe na de zomer brief aan de Tweede Kamer te sturen met update inburgering-examens en leningen	Planning: eind 2015
3241	22-01-2015 AO Inburgering	De Minister zegt toe vóór zomer de Tweede Kamer te informeren over wat gedaan is aan de knelpunten in het overgangsrecht n.a.v. brief BVNT2: verzilveren gehaalde examenonderdelen, berekening aantal uren voor ontheffing en eis van gekeurmerkte instellingen	Het onderzoekje is nog niet gestart. De Kamer zal begin september 2015 worden geïnformeerd
3242	22-01-2015 AO Inburgering	De Minister zegt toe de Kamer te informeren over de resultaten van het onderzoek naar leesvaardigheid die eind maart beschikbaar zijn	De censuur van het leesexamen zal volgens planning in september aangepast worden. Dan zal de Kamer voor Prinsjesdag 2015 hierover worden geïnformeerd
3256	Uitgaande brief [05-02-2015] – Nota n.a.v. Verslag en nota van wijziging Wet aanpak schijnconstructies (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 108, nrs. 6–7)	De inhoud en strekking van de amvb (bij openbaarmaking inspectiegegevens) zal worden gedeeld met de Tweede Kamer.	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor 10 september 2015
3261	11-02-2015 AO Arbeidsmarktbeleid	De Minister stuurde op 1 april 2015 een brief samen met OCW aan de Tweede Kamer over het vervolg van de Aanpak Jeugdwerkloosheid en zegt daarin toe de Kamer periodiek te informeren over de voortgang.	De Minister zal de Tweede Kamer periodiek informeren over voortgang aanpak jeugdwerkloosheid, en dan loopt dat tot eind project. Planning eind 2016
3263	25-02-2015 Plenair debat Tweede Kamer Wetsvoorstel Pensioencommunicatie (34 008)	Binnen half jaar ontvangt de Kamer een analyse van de rechten die kunnen worden ontleend aan het UPO	Planningsbrief 1 mei 2015: 4e kwartaal 2015
3264	25-02-2015 Plenair debat Tweede Kamer Wetsvoorstel Pensioencommunicatie (34 008)	Binnen een half jaar ontvangt de Kamer nadere informatie over de mogelijkheden voor uitbreiding van het pensioenregister met derdepijlerproducten	Planningsbrief 4e kwartaal 2015
3265	25-02-2015 Plenair debat Tweede Kamer Wetsvoorstel Pensioencommunicatie (34 008)	Tijdens de Pensioen3daagse wordt publieksaandacht gevraagd voor het Pensioenregister	Pensioen 3-daagse is 03-11-2015
3266	25-02-2015 Plenair debat Tweede Kamer Wetsvoorstel Pensioencommunicatie (34 008)	De Pensioenkijker wordt geactualiseerd en andere websites worden tegen het licht gehouden	Toezegging deels afgedaan wat betreft website pensioenkijker (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 34) Planning eind 2015 brief over andere websites
3267	25-02-2015 Plenair debat Tweede Kamer Wetsvoorstel Pensioencommunicatie (34 008)	Voor de zomer wordt de Kamer geïnformeerd hoe het best kan worden gecommuniceerd over het werkgeversdeel in de pensioenpremie	Planningsbrief 1 mei 2015: 4e kwartaal 2015
3283	Uitgaande brief 02-03-2015 n.a.v. Wetsvoorstel pensioencommunicatie (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 30)	De Staatssecretaris zal hierover contact opnemen met de pensioenuitvoerders, omdat zij op basis van de huidige wetgeving nog de UPO-modellen vaststellen. Daarbij zal ik onder meer aan de orde stellen of het niet mogelijk is uit te gaan van de actuele rekenrente, die de betrokken pensioenuitvoerder hanteert bij de aankoop van pensioen	Planning: eind september 2015

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3284	11-03-2015 AO Arbeidsmigratie	Minister informeert de Kamer als afspraken uit het Convenant Aziatische Horeca niet worden nagekomen of zaken niet goed gaan	Planning: elk half jaar het nakomen van de afspraken beoordelen
3285	05-03-2015 2e Termijn AO Arbeidsmarktbeleid	De Minister stuurt de Tweede Kamer 6 en 12 maanden na inwerkingtreding van de Wwz een beeld over de effecten van het overgangsrecht transitievergoeding voor seizoenswerkers op basis van contacten met organisaties van werkgevers en werknemers.	Brieven naar Tweede Kamer in december 2015 en in juli 2016
3287	11-03-2015 AO Arbeidsmigratie	De Minister stuurt de Tweede Kamer voor 1 mei 2015 een brief over de waarschuwing Wav en stand van zaken Fair Produce	Minister zal na Prinsjesdag 2015 een brief naar de Tweede Kamer sturen.
3288	26-02-2015 Plenaire behandeling Tweede Kamer Wet aanpak schijnconstructies (34 108)	Minister zal Tweede Kamer voor 1 juni 2015 een brief sturen met de voors en tegens van het verbod op inhoudingen voor kosten van huisvesting en zorgverzekering op het wettelijk minimumloon	Op 02-06-2015 is een uitstelbrief naar de Tweede Kamer gestuurd.(Kamerstukken II, 2014–2015, 34 108, nr. 23)
3289	26-02-2015 Plenaire behandeling Tweede Kamer Wet aanpak schijnconstructies (34 108)	Minister zegt toe te bezien of het, bijvoorbeeld in het geval waarin er sprake is van overeengekomen tarieven, in het licht van de strijd tegen schijnzelfstandigheid in de rede zou kunnen liggen om de ketenaansprakelijkheid open te stellen	Meenemen in de voortgangsbrief over schijnconstructies die voor 10 september 2015 naar de Tweede Kamer gaat.
3290	12-03-2015- Plenaire behandeling Wet werken na de AOW (34 073)	Minister zal de werking van de WAA-maatregel uit het wetsvoorstel Werken na de AOW-gerechtigde leeftijd betrekken bij de evaluatie van de wet (of dit inderdaad als antiverdringingsmaatregel werkt en AOW-gerechtigden niet juist aantrekkelijker maakt als werknemer)	Planning: Betrekken bij evaluatie over de werking van de wet over de eerste twee jaar na inwerkingtreding, najaar 2018 gereed
3291	12-03-2015 Plenaire behandeling Wet werken na de AOW (34 073)	Minister zegt toe om in overleg met de Staatssecretaris nader onderzoek te doen naar hoe pensioenopbouw bij werken na de AOW in pensioenregelingen is geregeld. Daarbij zal de vraag worden betrokken hoe dat het beste geregeld kan worden voor AOW-gerechtigden, en zal het belang van werknemers worden meegewogen. Minister merkt op dat het wel een zaak van sociale partners is om hier afspraken over te maken.	Planning: Voorjaar 2016 gereed
3302	Uitgaande brief [19-12-2014] – Wetsvoorstel pensioencommunicatie. (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 008, nr. 6)	Drie jaar na inwerkingtreding van het (volledige) wetsvoorstel nagaan of de maatregelen hebben bijgedragen tot een beter pensioenbegrip van de deelnemer en daarbij ook na te gaan of er sprake is geweest van een verlaging van de regeldruk.	01-07-2015 Wet Pensioencommunicatie is 1 juli 2015 in werking getreden. Onderzoek in 2018.

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3303	31-03-2015 Mondelinge vraag van het lid Ulenbelt (SP) aan de Minister van SZW over de uitspraken van de Minister inzake pakketbezorgers bij de actie voor het Ministerie van SZW (eigen waarneming) (Zie ook MV Mei Li Vos)	De Minister kondigt aan voor de zomer te komen met een concrete aanpak voor de pakketsector. Hij is bereid in gesprek te gaan met de Minister van EZ, zonder belofte daarover. Hij zal met EZ/ACM kijken naar de mogelijkheden voor zzp'ers om gezamenlijk te onderhandelen over prijzen. Het resultaat neemt de Minister mee in de brief over de verkenning. De Minister gaat ook in gesprek met de sector. De resultaten gaan mee in de brief over de verkenning.	Inmiddels hebben gesprekken plaatsgevonden. Thans vindt interdepartementale afstemming plaats. Daarna zal een brief naar de Tweede Kamer worden gestuurd
3304	14-04-2015 Mondelinge vraag van het lid KROL (50PLUS) aan de Staatssecretaris van SZW over het bericht «Kabinet prikkelt langer werken én straft af»	Staatssecretaris zal het verzoek m.b.t. het fiscale doorwerkvereiste overbrengen aan de Staatssecretaris van Financiën. De Tweede Kamer zal voor 15 mei a.s. een gezamenlijke brief ontvangen. NB Regeling van werkzaamheden d.d. 15 april: De vaste commissie voor SZW zal nog een inventarisatie van de vragen over het fiscale doorwerkvereiste toesturen aan SZW ten behoeve van de brief die is toegezegd	De vaste commissie voor SZW zal nog een inventarisatie van de vragen over het fiscale doorwerkvereiste toesturen aan SZW ten behoeve van de brief die is toegezegd. Deze inventarisatie is nog niet ontvangen. Planning: brief naar Tweede Kamer eind september 2015
3305	14-04-2015 Mondelinge vraag van het lid KROL (50PLUS) aan de Staatssecretaris van SZW over het bericht «Kabinet prikkelt langer werken én straft af»	De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen, die verzoekt in overleg met sociale partners en pensioenuitvoerders te komen met voorstellen om de data voor pensioen, ontslag en AOW te laten samenvallen. De Tweede Kamer zal voor de zomer in kennis worden gesteld van de resultaten van het overleg met sociale partners en pensioenuitvoerders	Planning: brief naar Tweede Kamer eind september 2015
3306	Uitgaande brief 23-04-2015 schriftelijk overleg n.a.v. Wetsvoorstel aanpak schijnconstructies en schijnzelfstandigheid. (Kamerstukken I 2014–2015, 34 108, D)	De Minister zal de sociale partners in de pakketdienstensector uitnodigen om in gesprek te gaan over de vraag hoe tot een duurzaam stelsel van arbeidsrelaties kan worden gekomen. Afhankelijk van de ontwikkelingen en bevindingen in de loop van 2015, zal hij aan het eind van dit jaar bezien of aanvullende (wettelijke) maatregelen nodig zijn	Inmiddels hebben gesprekken plaatsgevonden. Thans vindt interdepartementale afstemming plaats. Daarna zal een brief naar de Tweede Kamer worden gestuurd
3319	Verslag d.d. 5 juni 2015 AO Integratie 4 juni 2015	De Minister zegt toe dat, met de eerste voortgangsrapportage van het Actieprogramma Integrale aanpak jihadisme na de zomer, een toelichting wordt gegeven op de invulling van het actiepunt «tegengeluid'	Wordt opgenomen in de voortgangsrapportage die eind september aan de Tweede Kamer wordt gezonden
3321	Verslag d.d. 5 juni 2015 inzake AO Integratie 4 juni 2015	De Minister zegt toe dat de Kamer in oktober 2015 het kwalitatieve onderzoek van SCP naar de opvattingen van o.a. Turks-Nederlandse jongeren ontvangt	De Kamer wordt in oktober 2015 geïnformeerd
3322	Verslag d.d. 5 juni 2015 inzake AO Integratie 4 juni 2015	De Minister zegt toe dat het Survey Integratie Minderheden (SIM) in januari 2016 aan de Kamer wordt aangeboden	04-07-2015 De Kamer wordt in januari 2016 geïnformeerd

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3328	Uitgaande brief 17-06-2015 Brief n.a.v. Amendement Lodders/ Vermeij: ringfencing bij fusie tussen verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen (Kamerstukken II, 2014–2015, 34 117, nr. 35)	De Staatssecretaris voert momenteel onderzoek uit naar de mogelijkheid het algemeen pensioenfonds open te stellen voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen met alle bijbehorende waarborgen. Als het onderzoek tot een positieve uitkomst leidt, dan kan op die manier de gewenste schaalvergroting bewerkstelligd worden. Het onderzoek wordt deze zomer opgeleverd. Het onderzoek en de analyse van het kabinet stuur ik in het najaar 2015 naar uw Kamer	Planning: onderzoek wordt in de zomer opgeleverd. In het najaar wordt het onderzoek en de reactie daarop naar de Tweede Kamer gestuurd
3329	28-05-2015 AO Arbeidsongeschiktheid en Beroepsziekten	Minister zal Tweede Kamer voor 1 augustus 2015 informeren over de regeling voor verlof wegens een vruchtbaarheidsbehandeling en dit thema ook betrekken in de SER adviesaanvraag «Werken en leren in de toekomst»	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 31-08-2015
3330	09-10-2014 Plenaire behandeling wetsvoorstel modernisering regelingen voor verlof 32 855	Minister zal een arbeid en zorgbijeenkomst organiseren en daarna een brief met de visie van het kabinet over arbeid en zorg naar de Tweede Kamer sturen	Planning: Bijeenkomst wordt begin 2016 gehouden, brief volgt daarna. Op 20 mei 2015 is de Tweede Kamer over deze planning geïnformeerd
3331	16-06-2015 Tweede Kamer Plenaire behandeling Wet Algemeen Pensioenfonds (34 117)	De Staatssecretaris doet de Tweede en Eerste Kamer het advies van de Raad van State als dat beschikbaar is, en het kabinetsstandpunt daarover, zo snel mogelijk toekomen	De Tweede en Eerste Kamer worden geïnformeerd voor de (plenaire) behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer
3332	16-06-2015 Tweede Kamer Plenaire behandeling Wet Algemeen Pensioenfonds (34 117)	De Staatssecretaris bericht in het najaar de Tweede Kamer over wat het voor deelnemers betekent als een pensioenregeling naar België verhuist	Planning: Samen met het Ministerie van Financiën en DNB zal na het zomerreces 2015 een brief aan de Tweede Kamer worden opgesteld
3333	16-06-2015 Tweede Kamer Plenaire behandeling Wet Algemeen Pensioenfonds (34 117)	De Staatssecretaris zal de Tweede Kamer in het najaar informeren over hoe de Nederlandsche Bank om denkt te gaan met pensioenfondsen die te maken zouden kunnen krijgen met punten van aandacht rond gesloten boekjaren in relatie tot de vergunningverlening van het algemeen pensioenfonds	Planning: De vraag wordt uitgezet bij DNB. Op basis van de analyse van DNB zal samen met het Ministerie van Financiën worden bezien wat de mogelijke oplossingen zijn. De Tweede Kamer wordt daar in het najaar 2015 over geïnformeerd
3334	16-06-2015 Tweede Kamer Plenaire behandeling Wet Algemeen Pensioenfonds (34 117)	De Staatssecretaris stuurt de Tweede Kamer een inventarisatie van wat er moet gebeuren om het algemeen pensioenfonds voor internationale regelingen werkbaar te maken	Planning: Na het zomerreces 2015 zal in overleg met het Ministerie van Financiën en DNB een conceptbrief worden opgesteld
3335	16-06-2015 Tweede Kamer Plenaire behandeling Wet Algemeen Pensioenfonds (34 117)	Het keuzerecht rond de ingang van de pensioendatum wil ik snel nader bestuderen. Als het enigszins kan neem ik het in de beantwoording van de Kamervragen van de heer Omtzigt over de kleine pensioenen mee	Planning: voor 1 oktober 2015 wordt een brief naar de Tweede Kamer gestuurd

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3336	16-06-2015 Tweede Kamer Plenaire behandeling Wet Algemeen Pensioenfonds (34 117)	De Staatssecretaris zal de Tweede Kamer op de hoogte stellen van de juridische analyse over de mogelijkheden om het overdragen van het pensioenkapitaal bij een verzekeraar aan een lopende pensioenregeling bij een pensioenfonds mogelijk te maken	Na zomerreces 2015 brief naar de Tweede Kamer
3338	24-06-2015 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet -	De Staatssecretaris zegt toe in het najaar te komen met de eerder genoemde monitorgegevens (beschut werk) en een overzicht te gaan maken van gemeenten, die geen beschut werk inrichten	De Inspectie SZW is verzocht een onderzoek in te stellen
3339	06-07-2015 Uitgaande brief Hoofdlijnen van een toekomstig pensioenstelsel (Kamerstukken II, 2014–2015, 32 043, nr. 263)	De Staatssecretaris zegt toe in het najaar van 2015 een werkprogramma naar de Tweede Kamer te sturen waarin uitgezet zal worden welke stappen het Kabinet de komende tijd gaat nemen	Planning: oktober 2015
3340	13-07-2015 Uitgaande brief Onderzoek gepensioneerden in besturen beroepspensioenfondsen (Kamerstukken II, 2014–2015, 33 863, nr. 33)	Er zijn vele ontwikkelingen gaande bij de beroepspensioenfondsen die de Staatssecretaris de komende jaren zal blijven bezien. De Staatssecretaris is voornemens de Tweede Kamer over 2 jaar te informeren over hoe die ontwikkelingen zijn verlopen en welke conclusies daaruit zouden kunnen volgen	Ontwikkelingen monitoren en na 2 jaar (in 2017) resultaten in een brief naar de Tweede Kamer
3341	18-06-015 AO Raad WSB	Als de Minister in het najaar ihkv herziening minimumloon zal ingaan op de discussie over de hoogte en het bestaan van een jeugdminimum zal de Minister de Tweede Kamer ook gegevens verstrekken over de hoogte van het jeugdminimum tov het minimumloon voor volwassenen in de landen om ons heen	Planning: najaar 2015
3342	08-04-2015 AO SUWI-onderwerpen	De Minister zeg toe om voor de begrotingsbehandeling een brief aan de Tweede Kamer te sturen met daarin een eerste beeld over de werking van de WWZ	Planning: voor de begrotingsbehandeling 2016
3343	16-04-2015 Plenair debat WWZ	De Minister zegt toe om in een brief voor de begrotingsbehandeling naar de Tweede Kamer te sturen over een eerste beeld van de werking van de WWZ en dan ook in te gaan op de opzet van de evaluatie van de WWZ in het algemeen en de ketenbepaling in het bijzonder	Planning: voor de begrotingsbehandeling 2016
3344	02-07-2015 Plenair debat WWZ	Minister nodigt FNV en LTO uit voor een overleg in augustus om te horen wat er uit hun overleg t.a.v. seizoenswerk is gekomen. Aan het begin van het parlementair jaar stuurt de Minister een verslag van dit overleg naar de Tweede Kamer	Planning: brief aan de Tweede Kamer, planning eind september 2015

ID	Datum/Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3345	02-07-2015 Plenair debat WWZ	Minister zal sociale partners vragen naar hun visie op een wijziging van de ketenbepaling die inhoudt dat een tweede langdurig contract kan worden aangegaan zonder dat een vast contract tussentijds kan worden opgezegd	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor begrotingsbehandeling 2016
3346	02-07-2015 Plenair debat WWZ	De Minister zal de Tweede Kamer in brief over het eerste beeld van de WWZ ook informeren voor welke sectoren een uitzondering op de ketenbepaling is getroffen	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor begrotingsbehandeling 2016
3347	28-10-2014 Uitgaande brief Voorstel wet banenafspraak + quotum arbeidsbeperkten	De regering zal de Tweede Kamer voor de zomer van 2015 informeren over de voortgang van de uitwerking voor inleenverbanden tijdens de quotumheffing	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor begrotingsbehandeling 2016
3348	08-04-2015 AO SUWI-onderwerpen	Eerste beeld werking WWZ. De Minister zegt toe om vóór de begrotingsbehandeling in december 2015 een brief aan de Kamer te sturen met een eerste beeld over de werking van de WWZ.	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor begrotingsbehandeling 2016
3349	01-07-2015 AO Handhaving	Geven van een nadere toelichting op de antwoorden op Kamervragen van Kamerlid Schouten over vrijwilligerswerk	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor Prinsjesdag 2015
3350	25-06-2015 Wetgevingsoverleg Verantwoordingsstukken 2014 en Slotwet	Beeld en redenen van de onderrealisatie van de sectorplannen en of en hoe de eventuele onderuitputting kan worden ingezet. De Tweede Kamer ontvangt als onderdeel van de halfjaarlijkse quick-scan over sectorplannen in november (d.w.z. vóór de begrotingsbehandeling 2016) een gefundeerd beeld van het kasritme en uitputting van de 3e tranche sectorplannen, de onderrealisatie van het eerste en tweede aanvraagtijdvak en de redenen voor deze onderrealisatie en of en hoe de (eventuele) onderuitputting kan worden ingezet.	De Tweede Kamer ontvangt de gevraagde gegevens vóór de begrotingsbehandeling 2016 van SZW. Planning: 4e kwartaal 2015 vóór SZW-begrotingsbehandeling 2016
3351	25-06-2015 Wetgevingsoverleg Verantwoordingsstukken 2014 en Slotwet	Brug-WW los van de sectorplannen. De Minister heeft toegezegd te bezien of het mogelijk is om de brug-WW ook open te stellen voor sectoren en werkgevers zonder sectorplan.	Planning: 4e kwartaal 2015 vóór SZW-begrotinsgbehandeling 2016
3352	18-06-2015 AO Raad WSB	De Minister zal de Tweede Kamer te zijner tijd informeren over de uitspraak van de Raad van State inzake tewerkstellingsvergunningen voor Japanners in relatie tot de toelating van Kroaten tot de Nederlandse arbeidsmarkt	Planning brief naar de Tweede Kamer uiterlijk december 2015
3353	25-06-2015 Wetgevingsoverleg Verantwoordingsstukken 2014 en Slotwet	Zorgen voor een beperkte set indicatoren in de beleidsagenda en het beleidsverslag om inzicht te verbeteren en betere oordeelsvorming Tweede Kamer mogelijk te maken	Planning: brief in 4e kwartaal 2015 voor de SZW-begrotingsbehandeling 2016

BIJLAGE 6 SUBSIDIEOVERZICHT

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de subsidies van het Ministerie van SZW.
Binnen deze bijlage wordt onderscheid gemaakt tussen subsidies uit hoofde van subsidieregelingen en incidentele subsidies uit hoofde van de Kaderwet SZW. Subsidieregelingen zijn regelingen die door het Ministerie van SZW zijn ingesteld. De Kaderwet SZW is een algemene titel op grond waarvan partijen een subsidieverzoek kunnen indienen bij het Ministerie van SZW.

Definitie subsidie
In deze bijlage wordt de subsidiedefinitie van de Algemene wet bestuursrecht gebruikt. Deze wet definieert een subsidie als volgt (artikel 4.21 Awb):

«De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten».

Tabel B.6.1 Subsidies uit hoofde van subsidieregelingen (x € 1.000)

Artikel	Naam subsidie (met hyperlink naar vindplaats)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Aantal verle-ningen 2014	Laatste evaluatie (jaartal, met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (jaartal)
1	Kwaliteit arbeidsverhoudingen	247	300	300	0	0	0	0	5	2013	2018	2017
2	Tegemoetkoming pensioenverevening	139	0	0	0	0	0	0	divers	–	–	2007
2	Sectorplannen	73.525	107.000	182.250	197.225	30.000	0	0	63	–	2016	2015
2	Armoede en schulden	859	5.800	1.100	300	0	0	0	14	–	2018	2015
4	Scholing jonggehandicapten[1]	12.330	13.300	13.300	13.300	0	0	0	6	2013	2017	2017
5	Scholing en plaatsing oudere werklozen	5.000	15.500	15.500	5.000	0	0	0	divers	–	2016	2016
7	Versterking vaardigheden	0	3.300	3.400	3.400	3.400	0	0	0		nnb	2018
13	Subsidiëring overleg minderheden	295	1.373	0	0	0	0	0	4		2016[2]	2014
98	Verlenging bewaartermijn ESF	6	0	0	0	0	0	0	2		–	2013
	TOTAAL	**92.401**	**146.573**	**215.850**	**219.225**	**33.400**	**0**	**0**	**94**			

[1] De regeling Scholing jonggehandicapten wordt steeds voor een periode opengesteld en toegekend en daarna via een in het Staatsblad te publiceren wijziging verlengd.
[2] De opdrachtverlening neemt meer tijd in beslag dan verwacht.

Tabel B.6.2 Beschikbare middelen incidentele subsidies uit hoofde van de Kaderwet (x € 1.000)

Artikel	Naam subsidie (met hyperlink naar vindplaats)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Aantal verleningen 2014	Laatste evaluatie (jaartal, met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (zie toelichting)
1	**Arbeidsmarkt**	**1.704**	**3.307**	**2.496**	**3.109**	**3.020**	**2.325**	**2.445**		2013	2020	
	subsidies algemeen	1.704	3.307	2.496	3.109	3.020	2.325	2.445	15			
2	**Bijstand, Participatiewet, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening**	**5.735**	**7.841**	**6.067**	**5.334**	**5.084**	**5.056**	**2.800**		nvt	2018	
	subsidies algemeen	2.887	5.024	1.011	278	28	0	0	17			
	re-integratie BES	48	17	2.256	2.256	2.256	2.256	0	0[1]			
	SBCM	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800	1			
7	**Kinderopvang**	**4.150**	**2.412**	**4.112**	**1.495**	**1.206**	**4.600**	**4.600**	7	nvt	2015	
13	**Integratie en maatschappelijke samenhang**	**9.911**	**5.619**	**5.940**	**5.940**	**5.032**	**5.032**	**5.032**		nvt	2016	
	opbouw kennisfunctie											
	integratie	5.546	3.240	3.240	3.240	3.250	3.250	3.250	1			
	vluchtelingenwerk	1.030	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1			
	overig	3.335	1.347	1.668	1.668	750	750	750	19			
98	**Algemeen**	**238**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	2			
	TOTAAL	**21.738**	**19.279**	**18.615**	**15.878**	**14.342**	**17.013**	**14.877**	**63**			

[1] In 2014 zijn geen nieuwe subsidies verleend. De in 2014 betaalde bedragen zijn nabetalingen op eerder verleende subsidies.

Incidentele subsidies worden vanwege het ad-hoc-karakter en de veelal kleine bedragen niet afzonderlijk geëvalueerd. In tabel B.6.2 wordt onder de laatste en volgende evaluatie verwezen naar de beleidsdoorlichtingen op het desbetreffende beleidsartikel. In een beleidsdoorlichting kan het gehele beleidsterrein aan de orde komen. In 2013 is de begroting van SZW opnieuw ingedeeld. Artikel 2 is gevormd uit diverse andere artikelen. Dit houdt in dat er nog geen beleidsdoorlichting van artikel 2 is geweest. Omdat artikel 7 Kinderopvang (2011) en Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang (2013) pas sinds kort op de begroting van SZW staan, heeft hier nog niet eerder een beleidsdoorlichting plaatsgevonden.
Tabel B.6.2 geeft een overzicht van de in de begroting 2016 onder het financiële instrument subsidies beschikbare middelen. Deze middelen zijn beschikbaar voor aanvragen voor incidentele subsidies (looptijd in de regel niet meer dan vier jaar). Op voorhand kan niet worden aangegeven welke subsidies zullen worden aangevraagd en wat de einddatum zal zijn. Omdat daarnaast de middelen structureel op de begroting staan, wordt de einddatum in deze tabel niet ingevuld.

BIJLAGE 7 OVERZICHT EVALUATIES EN OVERIG ONDERZOEK

Tabel B.7 Overzicht evaluaties en overig onderzoek

Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding
1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid				
1a. Beleidsdoorlichtingen				
	Arbeidsmarkt	1	2019	2020
	Bijstand, Participatiewet, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening	2	2017	2018
	Arbeidsongeschiktheid	3	2016	2017
	Jonggehandicapten	4	2016	2017
	Werkloosheid	5	2015	2016
	Ziekte en zwangerschap	6	2015	2017
	Kinderopvang	7	2014	2015
	Oudedagsvoorziening	8	2018	2019
	Nabestaanden	9	2018	2019
	Tegemoetkoming ouders	10	2017	2018
	Uitvoering	11	2014	2015
	Integratie en maatschappelijke samenhang	13	2015	2016
1b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid				
	Evaluatie Wet Werk en Zekerheid	1 en 5	2014	2020
	Tussentijdse evaluatie Actieplan Gezond Bedrijf	1	2015	2015
	Definitieve evaluatie Actieplan Gezond Bedrijf	1	2016	2016
	Evaluatie sectorplannen	1	2016	2019
	Evaluatie mobiliteitsbonussen in dienst nemen arbeidsgehandicapten en uitkeringsgerechtigden ouder dan 56 jaar	1	2019	2019
	Evaluatie arbeidsgerelateerde zorg	1	2020	2020
	Experiment netto effectiviteit re-integratie	2, 3 en 5	2011	2015
	Onderzoek uitvoering algemene bijstand door SVB	2	2014	2015
	Monitoring en evaluatie Regeling cofinanciering sectorplannen	2	2014	2016
	Evaluatie wet op gemeentelijke schuldhulpverlening	2	2015	2016
	Evaluatie Participatiewet	2	2015	2019
	Subsidieregeling evaluatie armoede- en schuldenproblematiek	2	2018	2018
	Evaluatie no risk polis o.g.v. wetsvoorstel Harmonisatie instrumenten Participatiewet	2	2019	2019
	Evaluatie quotumheffing (indien quotum geactiveerd)	2	2019	2020
	Evaluatie loonkostensubsidie en dispensatie	2	N.t.b.	2018
	Vervolgonderzoek WGA 80–100	3	2014	2015
	Evaluatie modernisering ZW	3 en 6	2014	2016
	Evaluatie subsidie 50plus werkt!	5	2016	2017
	Pilot ziektewet uitstroom sectoren	6	2014	2016
	Vervolgonderzoek loondoorbetaling bij ziekte	6	2015	N.t.b.
	Rapportage pilot Gemeentebrede dagarrangementen	7	2012	2015
	Monitor gemeentebrede dagarrangementen	7	2012	2015
	Evaluatie Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie	7	2013	2015
	Evaluatie continue screening	7	2016	2016
	Evaluatie SUWI-wet	11	2014	2015
	Evaluatieonderzoek zelfbeschikking	13	2015.	2017
2. Ex-ante onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid				
2a. MKBA's				
	–	–	–	–
2b. Ander ex ante onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid				
	Invloed herziene Europese richtlijn drukapparatuur op nationaal regime	1	2014	2015
	Nulmeting arbeidsgerelateerde zorg	1	2015	2015
3 Overig onderzoek				
	RIE game (instrumentontwikkeling)	1	2013	2015
	Toekomst onderkant arbeidsmarkt	1	2014	2015
	Arbeidsduuraanpassing	1	2014	2015
	Preventie van beroepsziekten	1	2014	2015
	Haalbaarheid Persoonlijk Gezondheidsdossier	1	2014	2015
	Ervaringsonderzoek werkgevers monitor en evaluatie participatiewet	2	2014	2019
	Gemeentecijfers monitor transities Participatiewet	2	2015	2019

Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding
	Ervaringsonderzoek doelgroep participatiewet	2	2014	2019
	Ervaringsonderzoek gemeenten participatiewet	2	2014	2019
	Jongvolwassenen en schulden	2	2014	2015
	Onderzoek uitvoering algemene bijstand ouderen door SVB	2	2014	2015
	Oorzaken voor onder bewindstelling bij doelgroepen waarvoor gemeenten de kosten bij bijzonder bijstand betalen	2	2014	2015
	Inleenverbanden in het kader van de Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten	2	2014	2015
	Huishoudens in de rode cijfers, tweemeting	2	2014	2015
	Onderzoek kindpakketten	2	2015	2015
	Verbeterslag verdeelmodel I-deel	2	2015	2015
	Thermometer Wsw (nulmeting)	2	2015	2017
	Verdiepingsonderzoek benutbare mogelijkheden WGA 80–100	3	2014	2015
	Begrotingsakkoordonderzoeken loondoorbetaling (knelpunten werkgevers en verhogen verzekeringsgraad kleine werkgevers).	3	2014	2015
	Onderzoek naar het begrip «Arbeidsvermogen»	4	2015	2016
	Opvang van kinderen met een beperking	7	2014	2015
	Nulmeting aanwezigheid oudercommissies en alternatieve vormen van ouderparticipatie	7	2015	2016
	Wachtlijst en capaciteitsonderzoek	7	2015	2016
	Kwaliteitsonderzoek (monitor) Kinderopvang (KDV, BSO, PSZ, GO)	7	2016	2016
	Effecten kostendelersnorm AOW op mantelzorg	8	2014	2015
	Monitor twee-woningenregel	8	2015	2016
	Monitor alleenstaande ouders	10	2015	2016
	Triggerfactoren antisemitisme	13	2013	2015
	Onderzoek Leren van de Nederlandse Taal	13	2014	2015
	Internationale juridische verkenning van participatieverklaringen en integratiecontracten	13	2014	2015
	Good practices culturele diversiteit	13	2014	2015
	Monitoring en evaluatie pilots participatieverklaring	13	2014	2015
	Monitor inclusie (Roma)	13	2014	2015
	Survey Integratie Migranten 2015	13	2014	2015
	Kwalitatieve aanvulling verdiepende studie 2014; achtergronden opvatting IS-steun onder Turkse jongeren	13	2015	2015
	Jaarrapport Integratie	13	2015	2016
	Verdiepende studie 2015, de effecten van het integratiebeleid in Nederland	13	2015	2016
	Hoofdonderzoek Maatschappelijke aansluiting kinderen EU-migranten	13	2015	2016
	Informele (kind)huwelijken	13	2015	2015

BIJLAGE 8 HORIZONTALE OVERZICHTCONSTRUCTIE INTEGRATIEBELEID ETNISCHE MINDERHEDEN

Tabel B.8 Overzichtconstructie Integratiebeleid etnische minderheden

Nr. hoofdstuk	Ministerie	Artikel	Onderdeel	Doelstelling
Inburgering				
XV	SZW	13	–	Faciliteren dat inburgeringsplichtigen hun inburgeringsexamen halen.
Arbeid en werkgelegenheid				
XVIII	WR	2	2.3	Kwaliteit woon- en leefomgeving; integrale, gebiedsgerichte aanpak in wijken en regio's met ruimte voor initiatieven van bewoners en andere partijen.
VI	VenJ	31	31.2	Overheid als werkgever.
VII	BZK	7	7.1	Mede zorgen voor een voldoende aanbod van goed geschoold overheidspersoneel en voor een betrouwbare, herkenbare overheid door het bevorderen van integriteit, diversiteit, transparantie en kostenbewustzijn van overheidsorganisaties. Kwaliteit woon- en leefomgeving; integrale, gebiedsgerichte aanpak in wijken en regio's met ruimte voor initiatieven van bewoners en andere partijen, bv. via programma Rotterdam-Zuid.
XVIII	WR	3	3.1	Kwaliteit Rijksdienst.
Jeugd (en veiligheid)				
XVIII	WR	2	2.3	Kwaliteit woon- en leefomgeving; integrale, gebiedsgerichte aanpak in wijken en regio's met ruimte voor initiatieven van bewoners en andere partijen, bv. via programma Rotterdam-Zuid.
XV	SZW	13		Het versterken van maatschappelijke en economische zelfredzaamheid, zodat de maatschappelijke samenhang toeneemt en tegenstellingen worden tegengegaan.
Onderwijs				
XVIII	OC&W	8	2.5	Het versterken van maatschappelijke zelfredzaamheid van bi-culturele LHBT's en bijdragen aan de sociale acceptatie op grond van seksuele oriëntatie en/of gender-identiteit in bi-culturele kringen.
Cultuur				
	–			
Participatie				
XV	SZW	13		Het versterken van maatschappelijke en economische zelfredzaamheid, zodat de maatschappelijke samenhang toeneemt en tegenstellingen worden tegengegaan.
VII	BZK	7	7.2	Uitvoeren van pensioenregelingen voor Nederlandse ambtenaren uit de overzeese gebiedsdelen.
XVIII	WR	1	1.1	Een vrij toegankelijke, vraaggerichte woningmarkt met steun voor degenen die dat nodig hebben.

Toelichting

In het interdepartementaal overzicht integratiebeleid etnische minderheden zijn doelstellingen opgenomen uit de begrotingen met specifieke maatregelen en algemene maatregelen, waarbij expliciete beleidsdoelstellingen op het terrein van het integratiebeleid etnische minderheden zijn geformuleerd in de begroting, in beleidsnota's of in de integratiemonitor. Het overzicht is ingedeeld naar een aantal beleidsterreinen om de samenhang tussen de beleidsmaatregelen van de verschillende ministeries inzichtelijker te maken: Inburgering, Arbeid en werkgelegenheid, Jeugd (en veiligheid), Onderwijs, Cultuur en Participatie.
Voor elk beleidsterrein is weergegeven waar de specifieke en algemene maatregelen zijn te vinden in de Rijksbegroting. Weergegeven zijn:

- begrotingshoofdstuk;
- Ministerie;
- nummer artikel;
- onderdeel artikel (indien in de desbetreffende begroting nader uitgesplitst);
- omschrijving doelstelling waar de maatregel deel van uitmaakt.

De maatregelen op andere begrotingshoofdstukken dan die van SZW worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van bewindspersonen van andere departementen.

BIJLAGE 9 LIJST MET AFKORTINGEN

AIO	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
AMU	Aanpak Malafide Uitzendbureaus
Anw	Algemene nabestaandenwet
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds
AOV	Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland
AOW	Algemene Ouderdomswet
Arbo	Arbeidsomstandigheden
ATW	Arbeidstijdenwet
avv	Algemeen verbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenverzekering Caribisch Nederland
BIKK	Bijdragen in de kosten van heffingskortingen
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Cedris	Nederlandse brancheorganisatie voor sociale werkgelegenheid en arbeidsintegratie
CEP	Centraal Economisch Plan
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
Ctgb	College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen
Divosa	Vereniging van directeuren van gemeentelijke sociale diensten
DNB	De Nederlandsche Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EBB	Enquête Beroepsbevolking
EFMB	Europees Fonds voor Meest Behoeftigen
EGF	Europees Globalisatiefonds
EMU	Economische en Monetaire Unie
EMVF	Europese Migratie- en VeiligheidsFondsen
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EZ	Ministerie van Economische Zaken
fte	fulltime equivalent (=voltijdbaan)
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
IAU	Incidentele aanvullende uitkering
IB	Inlichtingenbureau
IBO	Interdepartementaal Beleidsonderzoek
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
ILO	International Labour Organization
IOAOW	Inkomensondersteuning AOW-gerechtigden
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOW	Inkomensvoorziening oudere werklozen

IVA	Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten
IWI	Inspectie Werk en Inkomen
KOT	Kinderopvangtoeslag
LCR	Landelijke Cliënten Raad
LHBT	Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, biseksuelen en transgenders
LIV	Lage inkomensvoordeel
LKV	Loonkostenvoordeel
LRKP	Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk
MAU	Meerjarige aanvullende uitkering
MEV	Macro-Economische Verkenning
mkb	midden- en kleinbedrijf
MKOB	Mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming voor oudere belastingplichtigen
NCvB	Nederlands Centrum voor Beroepsziekten
NT2	Nederlands als tweede Taal
OBR	Overbruggingsregeling AOW
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OM	Openbaar Ministerie
OOP	Out Of Pocket kosten
OR	Ondernemingsraad
Pgb	Persoonsgebonden Budget
PGVN	Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland
RBG-eng	Rijksbegroting in enge zin
RCSP	Regeling sectorgewijze opleidingen / sectorplannen
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RSO	Rijksschoonmaakorganisatie
RWT	Rechtspersoon met een wettelijke taak
RUS	Raamwerk voor Uitvoering van Rijkssubsidies
SBCM	Stichting Beheer Collectieve Middelen
SER	Sociaal Economische Raad
SSO	Shared Service Organisaties
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
Sw	Sociale werkvoorziening
SZA	Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TAS	Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers
TK	Tweede Kamer
TOG	Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen
TNO	Instituut voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderwijs
TW	Toeslagenwet
UFO	Uitvoeringsfonds Overheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VenJ	Ministerie van Veiligheid en Justitie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Waadi	Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wamil	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAS	Wet Aanpak Schijnconstructies
WAV	Wet Arbeid Vreemdelingen

WAZ	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WAZO	Wet arbeid en zorg
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WKB	Wet op het kindgebonden budget
WML	Wettelijk Minimumloon
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WR	Ministerie van Wonen en Rijksdienst
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
Wwz	Wet werk en zekerheid
ZBO	Zelfstandige Bestuursorgaan
ZW	Ziektewet
zzp'er	zelfstandige zonder personeel